

พัฒนาการด้านการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง และพฤติกรรมการ
เรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษาเพื่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่ม
ประเทศอาเซียน

DEVELOPMENT OF PERSONAL GROWTH INITIATIVES, SELF-LEADERSHIP AND SELF-
DIRECTED LEARNING IN ENGLISH AMONG OF THAI UNDERGRADUATE STUDENTS

พิชามณูษ์ บุญสิทธิ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2562

พัฒนาการด้านการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง และ
พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษาเพื่อการ
เคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียน

พิชามญช์ บุญสิทธิ

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ (วท.ม./ปร.ด.)
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

DEVELOPMENT OF PERSONAL GROWTH INITIATIVES, SELF-LEADERSHIP
AND SELF-DIRECTED LEARNING IN ENGLISH AMONG OF THAI
UNDERGRADUATE STUDENTS FOR THE FREE FLOW OF SKILLED LABOR
IN THE ASEAN COMMUNITY

A Dissertation Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for DOCTOR OF PHILOSOPHY (M.S./Ph.D. (Applied Behavioral Science Research))
INSTITUTE OF RESEARCH IN BEHAVIORAL SCIENCE Srinakharinwirot University

2019

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

พัฒนาการด้านการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง และพฤติกรรมการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษาเพื่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียน

ของ

พิชามญช์ บุญสิทธิ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ (วท.ม./ปร.ด.)

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชุดา กิจธรรม)

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา วินิตวัฒนคุณ)

ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อรพินทร์ ชูชม)

ชื่อเรื่อง	พัฒนาการด้านการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง และ พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษาเพื่อการ เคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียน
ผู้วิจัย	พิชามญชุ์ บุญสิทธิ์
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ปีการศึกษา	2562
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชุดา กิจธรรม

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบโมเดลไค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของการเปลี่ยนแปลงระยะยาว 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรเชิงเหตุ ประกอบด้วย การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง และ 3) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรที่มีการเปลี่ยนแปลงระยะยาวจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา ใช้การวิจัยผสานวิธี แบบขั้นตอนเชิงอธิบาย แบ่งเป็น 2 ระยะ กล่าวคือ การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายของหลักสูตรสาขาวิชาตามความร่วมมือนอาเซียน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน จำนวน 200 คน เก็บข้อมูลซ้ำ 3 ครั้ง ใช้เครื่องมือวัดเป็นแบบสอบถาม จำนวน 5 ฉบับ วัดชุดเดิมกับกลุ่มตัวอย่างคนเดิม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างและตรวจสอบโมเดลไค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝง และการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง และการวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มข้อมูลหลักซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจากการวิจัยระยะที่ 1 ที่มีการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในลักษณะเดียวกันกับผลการวิจัยใน ระยะที่ 1 จำนวน 10 คน

ผลการวิจัยระยะที่ 1 พบว่า 1) แบบจำลองไค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในทุกตัวแปร โดยการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) พบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบเหลื่อมเวลาในลักษณะข้ามช่วงเวลาของตัวแปรบางตัวแปร ตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งก่อนบางตัวมีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงผลในการวัดครั้งถัดมา และตัวแปรเชิงผลในการวัดครั้งก่อนมีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงเหตุในบางตัวแปรในการวัดครั้งถัดมา และผลการวิจัยระยะที่ 2 พบว่า การเปลี่ยนแปลงมี 2 ลักษณะ คือ การเปลี่ยนแปลงที่มีการเพิ่มขึ้นและลดลง เนื่องจากบริบทกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรในมหาวิทยาลัย ซึ่งนิสิตนักศึกษามีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการเรียนรู้ แสวงหากิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิผล เป็นการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน จูงใจตนเอง นำตนเองให้เกิดการเรียนรู้ด้วยภาวะผู้นำในตนเอง รวมถึงความต้องการภายในที่ช่วยผลักดันเป็นแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ พร้อมทั้งมีการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นได้ สำหรับพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่องจากความสนใจของตนเอง ไม่ขึ้นกับบริบทกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรในมหาวิทยาลัยจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

Title	DEVELOPMENT OF PERSONAL GROWTH INITIATIVES, SELF-LEADERSHIP AND SELF-DIRECTED LEARNING IN ENGLISH AMONG OF THAI UNDERGRADUATE STUDENTS FOR THE FREE FLOW OF SKILLED LABOR IN THE ASEAN COMMUNITY
Author	PICHAMON BOONSIT
Degree	DOCTOR OF PHILOSOPHY
Academic Year	2019
Thesis Advisor	Assistant Professor Wichuda Kijtorntam , Ph.D.

The objectives of this research were to 1) to study change over period of time with variables consisting of personal growth initiatives, self-leadership, learning environment, learning motivation and self-directed language learning; 2) to study the causal relationships of cross-lagged self-directed language learning; and 3) to study the change among variables over a period of time, through university learning experience and participation in activities inside and outside the university by using a mixed-methods explanatory sequential design. In phase one, the quantitative research, there were two hundred Thai undergraduate students for the free flow of skilled labor in the ASEAN community. The questionnaires had five measures and were used three times, including the Latent Growth Curve Model (LGCM) and the Structural Equation Modeling (SEM) were applied to test two hypotheses. Phase two consisted of qualitative research and in-depth interviews were conducted with ten key informants from phase one of the research sample, with the average score increasing in the same manner as in the first phase of the research.

The research findings from phase one were as follows: 1) The latent growth curve model of all variables fit with the empirical data, personal growth initiative, self-leadership, learning environment, learning motivation and self-directed language learning behavior significantly increased over a period of time; 2) there were cross-lagged causal relationships; some variables were correlated with themselves at different points in time, some of the ahead causal variables had an effect on some of the next effect variables, while some of the ahead effect variables had an effect to some of next causal variables. In phase two, the research found that there are two types of changes, increasing and decreasing, due to the context of teaching and learning activities in the university curriculum. Students are determined and intend to learning and seek activities for effective learning in term of the personal growth initiative. The students were self-motivated and learned using self-leadership and the internal needs resulted in learning motivation and support from the learning environment for student learning. Their self-directed language learning behavior was continuous learning base on their own interests, regardless of the teaching context and learning activities in the university curriculum. Therefore, there were continuously increasing changes.

Keyword : PERSONAL GROWTH INITIATIVE, SELF-LEADERSHIP, LEARNING ENVIRONMENT, LEARNING MOTIVATION, SELF-DIRECTED LANGUAGE LEARNING BEHAVIOR, LATENT GROWTH CURVE MODEL

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์เล่มนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลืออย่างมีเมตตากรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชุดา กิจธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาหลักปริญญาานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมปริญญาานิพนธ์ ขอขอบพระคุณอาจารย์สำหรับแนวทางที่ทำให้เกิดปริญญาานิพนธ์เล่มนี้ขึ้นมาได้ ทั้งในส่วนของความรู้ แนวคิด กำลังใจ คำแนะนำ ความเอาใจใส่ และคอยให้ความช่วยเหลือลูกศิษย์คนนี้อย่างเต็มที่

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ตัญคำภีร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ภัทราวิวัฒน์ อาจารย์ ดร.จิระสุข สุขสวัสดิ์ อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และ อาจารย์ ดร.อารยา ผลัญญา ที่ได้กรุณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย มอบข้อเสนอแนะ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธนา ไชยจุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ พิมพิทอง รองศาสตราจารย์ ดร.อรพินทร์ ชูชม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา วินิตวัฒนคุณ ที่ให้เกียรติเป็นกรรมการ และประธานทั้งในส่วนของการสอบเค้าโครง และในการสอบปากเปล่า พร้อมให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปแก้ไขปรับปรุงให้งานวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ยังขอขอบคุณคณาจารย์ในสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมศาสตร์ศาสตร์ อบรมสั่งสอน บ่มเพาะ และหล่อหลอมความเป็นนักวิจัยที่ดีให้แก่ผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะได้ยึดถือปฏิบัติ และนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไปในอนาคต อีกทั้งบุคลากรเจ้าหน้าที่ทุกคนในสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ที่คอยเอื้ออำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ตลอดมา

และที่สำคัญผู้วิจัยต้องขอขอบคุณคุณพ่อ คุณแม่ที่สนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง มีความเข้าใจ และยอมรับในแนวทางที่ลูกเลือก คอยเป็นกำลังใจ ปลอดภัยเมื่อยามเหนื่อยล้า คำสอนต่าง ๆ ที่คุณพ่อ คุณแม่ได้พร่ำสอนตลอดมา เป็นสิ่งที่คอยเตือนใจและทำให้ลูกได้ประสบความสำเร็จเช่นทุกวันนี้ ขอขอบคุณองสาวสำหรับกำลังใจดี ๆ ที่มีให้พี่สาวคนนี้เสมอ ขอขอบคุณที่ยืนข้าง ๆ และเดินทางร่วมกันมาตลอด ขอขอบคุณครอบครัวที่ให้ความรัก ความอบอุ่นแก่ข้าพเจ้าตลอดมา และขอขอบคุณสำหรับความช่วยเหลือ และกำลังใจดี ๆ จากเพื่อน ๆ พี่ ๆ ในสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์แห่งนี้ ที่ทำให้ผู้วิจัยได้ผ่านพ้นปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ มาได้ด้วยดี

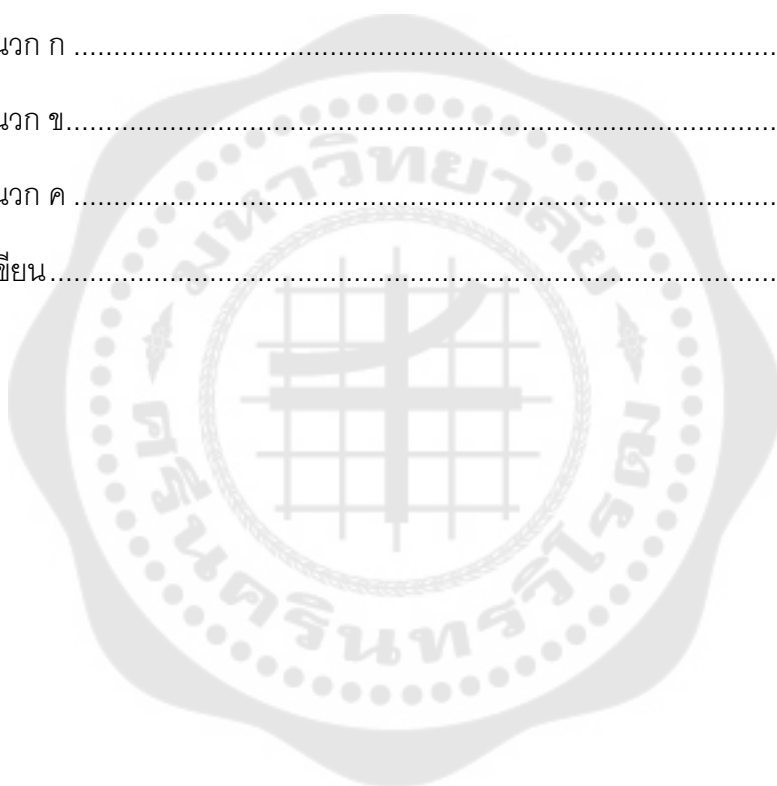
พิจามณัฐ บุญสิทธิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	8
ความสำคัญของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
การวิจัยระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ.....	10
การวิจัยระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	15
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
1. การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีอาเซียน.....	17
2. พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง.....	23
3. การริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งแห่งตน.....	36
4. ภาวะผู้นำในตนเอง.....	43
5. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้.....	52
6. แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้.....	66
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	72

8. สมมติฐานของการวิจัยในระยะที่ 1	76
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	80
การวิจัยระยะที่ 1	80
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	80
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	83
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	94
การวิเคราะห์ข้อมูล	94
การวิจัยระยะที่ 2.....	96
ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย	96
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	97
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	99
การวิเคราะห์ข้อมูล	100
การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล	101
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	102
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	103
ผลการวิจัยระยะที่ 1.....	103
ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร.....	104
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน.....	107
ผลการวิจัยระยะที่ 2.....	138
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกรณีศึกษา	139
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของการริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งแห่งตน ภาวะ ผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และ พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง.....	140
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	153

กระบวนการวิจัยโดยสรุป.....	153
สรุปผลการวิจัย	155
อภิปรายผลการวิจัย	157
ข้อเสนอแนะ	169
บรรณานุกรม.....	173
ภาคผนวก.....	188
ภาคผนวก ก	189
ภาคผนวก ข.....	191
ภาคผนวก ค	204
ประวัติผู้เขียน.....	212

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงสาขาวิชาตามตามการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก (MRAs) จำแนกตามสังกัดคณะ และมหาวิทยาลัย	82
ตาราง 2 แสดงสาขาวิชาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามสาขาวิชา.....	83
ตาราง 3 เกณฑ์ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล	85
ตาราง 4 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง	105
ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรในการวิจัย	106
ตาราง 6 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนตามสมมติฐาน.....	109
ตาราง 7 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนที่ปรับแล้ว	110
ตาราง 8 ค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนที่ปรับแล้ว.....	111
ตาราง 9 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของภาวะผู้นำในตนเองตามสมมติฐาน.....	112
ตาราง 10 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของภาวะผู้นำในตนเองที่ปรับแล้ว.....	114
ตาราง 11 ค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของภาวะผู้นำในตนเองที่ปรับแล้ว	115
ตาราง 12 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ตามสมมติฐาน	116
ตาราง 13 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปรับแล้ว	117

ตาราง 14 ค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปรับแล้ว	118
ตาราง 15 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ตามสมมติฐาน.....	119
ตาราง 16 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ที่ปรับแล้ว.....	120
ตาราง 17 ค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้.....	121
ตาราง 18 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองตามสมมติฐาน.....	122
ตาราง 19 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองที่ปรับแล้ว.....	124
ตาราง 20 ค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง	125
ตาราง 21 เปรียบเทียบแบบจำลองเพื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบเหลื่อมเวลาของ ตัวแปรพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองตลอดปีการศึกษา	131
ตาราง 22 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานของแบบจำลองที่ดีที่สุด (Best model) ที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานที่ 2.....	135
ตาราง 23 ข้อมูลทั่วไปของกรณีศึกษา.....	139
ตาราง 24 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง	205
ตาราง 25 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน	207
ตาราง 26 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดภาวะผู้นำในตนเอง	208

ตาราง 27 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบ วัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้.....	209
ตาราง 28 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบ วัดแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้.....	210

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 การแสดงการกำหนดซึ่งกันและกันของปัจจัยทางพฤติกรรม (B) สภาพแวดล้อม (E) และส่วนบุคคล (P)	23
ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	75
ภาพประกอบ 3 แบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1	76
ภาพประกอบ 4 แบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2	78
ภาพประกอบ 5 แบบจำลองโค้งพัฒนาการตามสมมติฐาน	108
ภาพประกอบ 6 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนจากวัดทั้ง 3 ครั้ง	110
ภาพประกอบ 7 แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝง ของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน	111
ภาพประกอบ 8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภาวะผู้นำในตนเองจากวัดทั้ง 3 ครั้ง	113
ภาพประกอบ 9 แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของภาวะผู้นำในตนเอง	114
ภาพประกอบ 10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จากวัดทั้ง 3 ครั้ง	117
ภาพประกอบ 11 แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้	118
ภาพประกอบ 12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้จากวัดทั้ง 3 ครั้ง	120
ภาพประกอบ 13 แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ ..	121
ภาพประกอบ 14 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองจากวัดทั้ง 3 ครั้ง	123
ภาพประกอบ 15 แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง	124
ภาพประกอบ 16 แบบจำลองพื้นฐาน (Stability model) ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ 2	127
ภาพประกอบ 17 แบบจำลองมาตรฐาน (Standard model) ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ 2	128

ภาพประกอบ 18 แบบจำลองย้อนกลับ (Reverse model) ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ..	129
ภาพประกอบ 19 แบบจำลองซึ่งกันและกัน (Reciprocal model) ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ 2.....	130
ภาพประกอบ 20 แบบจำลองที่ดีที่สุด (Best model) ที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานที่ 2.....	134
ภาพประกอบ 21 สรุปความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญของอิทธิพลความถี่ของตัวแปรเดียวกัน	136
ภาพประกอบ 22 สรุปอิทธิพลเชิงสาเหตุข้ามเวลาที่มีนัยสำคัญระหว่างตัวแปรเชิงเหตุ และตัวแปรเชิงผล	137

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงและความท้าทายที่มาพร้อมกับการแข่งขันที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบันเป็นเหตุให้ประเทศสมาชิกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เห็นพ้องถึงความสำคัญของการมีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดของประเทศสมาชิก เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพ การร่วมกันรับมือกับปัญหาและความท้าทาย ตลอดจนเพื่อสร้างความแข็งแกร่งและอำนาจต่อรองให้กับประเทศสมาชิก จึงก่อให้เกิดอาเซียน หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN : Association of South East Asian Nations) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ (กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, 2556) ตั้งแต่ พ.ศ. 2558 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอันเป็นหนึ่งในสามเสาหลักของประชาคมอาเซียนนั้น ได้เริ่มดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบเพื่อจะเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในภูมิภาค โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชากรของประเทศสมาชิกมีการค้าขายระหว่างกันมากขึ้น มีการไปมาหาสู่กันได้อย่างสะดวก และมีศักยภาพในการแข่งขันกับโลกภายนอกได้ โดยต้องการสร้างให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมือ (วิชาชีพ) และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น ซึ่งการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนดังกล่าวจะส่งผลสำคัญประการหนึ่ง คือ การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือได้อย่างเสรี โดยในเบื้องต้นได้มีการทำข้อตกลงร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangement: MRAs) ใน 7 สาขาวิชาชีพ เกี่ยวกับคุณสมบัติของวิชาชีพหลัก แรงงานเชี่ยวชาญ หรือผู้มีความสามารถพิเศษ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรี ซึ่ง 7 สาขาวิชาชีพดังกล่าว ได้แก่ วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม การสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์ และบัญชี โดยมีสาขาการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมาเป็นสาขาที่ 8 (ASEAN, 2016)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาของประเทศให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเน้นการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือของอาเซียนกับหุ้นส่วน และการพัฒนาออกอาเซียน ด้วยการส่งเสริมความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในทุกด้าน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558) ซึ่งเป็นการสอดคล้องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ได้กำหนดทิศทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่

ประชาคมอาเซียนไว้อย่างครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี อันก่อให้เกิดผลสำคัญที่ตามมาประการหนึ่งคือ ความต้องการการพัฒนาการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อเป็นประโยชน์ในการทำงานและการเตรียมตัวรับมือกับการเปิดตลาดแรงงานประชาคมอาเซียนต่อไป ทั้งนี้อาเซียนได้มีข้อตกลงในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาในการทำงาน เพื่อการสื่อสารและติดต่อประสานงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน, 2555) ซึ่งหมายความว่า ประชาชนในประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ จะต้องใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพกันมากขึ้น นอกเหนือจากภาษาประจำชาติของตน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนและนิสิตนักศึกษาไทยต้องเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้ได้อย่างทัดเทียมกับประเทศอื่นในประชาคมอาเซียน หากพิจารณาในแง่นโยบายที่จะส่งผลต่อการดำเนินงานเพื่อการเป็นประชาคมอาเซียนนั้นนอกเหนือจากทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเองก็ได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการเปิดเสรีการค้าบริการด้านอุดมศึกษา โดยหนึ่งในเป้าหมายสำคัญที่เป็นแนวทางให้สถาบันอุดมศึกษาใช้วางแผนยุทธศาสตร์และนโยบายทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อไปนั้น คือ การพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของบัณฑิตไทยให้อยู่ในระดับที่ทัดเทียมกับบัณฑิตในประเทศสมาชิกอาเซียน (สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553, หน้า 67-72) ถึงแม้ว่าการจัดการศึกษาของไทยจะมีวิวัฒนาการมาโดยตลอด และสิ่งหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องก็คือ การพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของเยาวชนไทยให้อยู่ในระดับที่สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาให้สังคมไทยมีความเจริญก้าวหน้า และเพื่อยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) แต่อย่างไรก็ตามยังพบว่า ปัญหาสำคัญของการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาไทยในตลาดแรงงานอาเซียนคือ การสื่อสารภาษาอังกฤษ นักศึกษาเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่สามารถติดต่อหรือสื่อสารภาษาอังกฤษได้ อันเนื่องมาจากการเรียนในหลักสูตรปัจจุบันนั้นยังไม่เพียงพอที่จะพัฒนาให้นิสิตนักศึกษาสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ บัณฑิตจบใหม่ยังมีปัญหาในเรื่องทักษะการใช้ภาษาอังกฤษอยู่ถึงแม้จะสำเร็จการศึกษาไปแล้ว และกำลังก้าวเข้าสู่สังคมของการทำงานก็ตาม (จันทพร สีหาบุญลี, 2559)

เมื่อพิจารณาจากปัญหาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ไม่เพียงพอในหลักสูตร ประกอบกับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทำให้นิสิตนักศึกษาจำเป็นต้องมีการเรียนรู้ภาษาที่สอง เพื่อ

ประโยชน์ในการเรียนและการทำงานต่อไปนั้น ทั้งนี้การเรียนภาษาต่างประเทศใด ๆ ผู้เรียนต้องใช้ความพยายาม อดทน ฝึกฝน และเอาใจใส่มากเป็นพิเศษ จึงจะเกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ ดังนั้นการเรียนรู้อังกฤษจึงจำเป็นต้องอาศัยการทบทวนและฝึกฝนทุก ๆ ทักษะเพื่อให้เกิดความชำนาญ มีข้อค้นพบจากงานวิจัยที่สนับสนุนความเหมาะสมของการนำการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมาเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ โดย Du (2013) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกลวิธีในการเรียนภาษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาต่างชาติ เนื่องจากรูปแบบวิธีการของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นจะช่วยพัฒนาขอบเขตความรู้ของผู้เรียน ก่อให้เกิดทักษะอภิปัญญา หรือการรู้คิด (Metacognitive skill) เป็นทักษะในการเข้าใจกลไกการเรียนรู้ของตนเองและผู้อื่น (Baker & Brown, 1980) ดังนั้นพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self - Directed Learning Behavior) จึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้มีการเตรียมความพร้อมสำหรับการออกไปสู่สังคมของการทำงานในวิชาชีพของตน และการแข่งขันในการเข้าสู่วิชาชีพในตลาดแรงงานประชาคมอาเซียนในอนาคต

นิสิตนักศึกษาที่จะมีพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองได้นั้น จะต้องเป็นบุคคลที่มีการคิดริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง คำนึงถึงความต้องการในการพัฒนาทักษะของตนเอง มีการกำหนดเป้าหมาย แสวงหาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ตนเองได้บรรลุจุดหมายตามเป้าหมายที่ตนเองได้วางไว้อย่างชัดเจน (Knowles, 1975) จากการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยกิจกรรมการรู้คิดในการอ่านภาษาอังกฤษ สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ของ วิทยาลัย ม่วงพรวน (2554) ซึ่งผลการวิจัยสนับสนุนแนวคิดของ Knowles (1975) โดยพบว่านิสิตนักศึกษาจะมีพัฒนาการในทักษะภาษาอังกฤษด้านการอ่านดีขึ้น หลังการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยกิจกรรมการรู้คิดในการอ่านภาษาอังกฤษ และจากการศึกษาของ นันทวัน ชุมตันติ (2551) พบว่านิสิตที่มีความสามารถทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงจะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกับนิสิตที่มีความสามารถทางการเรียนภาษาอังกฤษปานกลางและต่ำ แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้ ผู้เรียนโดยเฉพาะผู้เรียนกลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนภาษาอังกฤษปานกลางและต่ำ ควรได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีความรู้ที่ถูกต้องการเรียนรู้และรู้วิธีการเรียน ที่จะนำไปสู่จุดหมายที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ตลอดจนพัฒนาทักษะพื้นฐานในการเรียน ทั้งทักษะการฟัง พูด อ่าน และจำ การเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองจึงเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญ เพราะทำให้สิ่งที่ได้เรียนรู้ ซึ่งหมายถึงทักษะภาษาอังกฤษนั้นคงอยู่อย่างต่อเนื่อง และผู้เรียนยังสามารถจัดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งแสดง

ให้เห็นถึงความสอดคล้องระหว่างการนำตนเอง (Self-direction) กับการพัฒนาตนเอง ซึ่งเป็นความรู้สึกส่วนลึกโดยทั่วไปของมนุษย์ที่จะมีความสมบูรณ์ในตนเองและมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นมนุษย์ที่มีคุณค่า (Brockett & Hiemstra, 1991) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองยังเป็นคุณลักษณะสำคัญที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามมาตราที่ 3 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542-2545 ซึ่งได้กล่าวถึง การศึกษาตลอดชีวิต หมายความว่า การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษา ในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นพฤติกรรมสำคัญที่ทำให้บุคคลแสวงหาความรู้ตามความต้องการ โดยใช้ความเพียรพยายามของตนในการเพิ่มพูนความรู้ รวมทั้งมีพฤติกรรมที่เป็นทักษะการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ มีความรู้เพิ่มขึ้น สามารถแสวงหาความรู้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด (Knowles, 1975)

การที่นิสิตนักศึกษาจะมีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้นั้น Knowles (1975) และ Knowles, Holton, และ Swanson (1998) กล่าวว่ายังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ที่จะช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้เกิดการพัฒนาด้าน โดยโนลส์ได้กล่าวถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งสามารถจัดกลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยลักษณะทางจิต และปัจจัยทางสังคม ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิดปัญญาสังคม (Social cognitive) ของ Bandura (1986 อ้างใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2553) ที่จะต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบุคคล และปัจจัยสภาพแวดล้อม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา และมีความสอดคล้องตามแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ซึ่งเป็นการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ในรูปแบบสหวิทยาการเพื่ออธิบาย ทำนาย และพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครอบคลุม โดยให้ความสนใจทั้งปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคล เมื่อพิจารณาปัจจัยลักษณะทางจิต ปัจจัยทางสังคมร่วมกัน จะสามารถอธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้อย่างครอบคลุม

Knowles (1975) กล่าวว่าผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นจะต้องมีการริเริ่ม (Initiate) ในการเรียนรู้ ซึ่งการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน (Personal Growth Initiative) เป็นปัจจัยที่สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนเป็นปัจจัยทางจิตตัวหนึ่งซึ่งเป็นตัวแปรจิตวิทยาเชิงบวก ที่อธิบายถึงความมุ่งมั่นของบุคคลที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตนเอง และสามารถพัฒนาตนได้ ทั้งในแง่ของการรับรู้ตนเองและลงมือ

กระทำสิ่งซึ่งก่อให้เกิดความเติบโตของงานแก่บุคคลนั้น (Robitschek, 1998) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นก็เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการริเริ่มจากภายในตัวผู้เรียนเช่นเดียวกัน แล้วหากนิสิตนักศึกษามีการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนซึ่งเป็นสิ่งที่อธิบายถึงความมุ่งมั่นที่เกิดขึ้นภายในบุคคล อันก่อให้เกิดแรงผลักดัน เกิดการวางแผน มีการลงมือกระทำ และมีการริเริ่มที่จะแสดงพฤติกรรมแสดงออกมาภายนอกนั้น น่าจะเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาเกิดพฤติกรรม การเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง กระบวนการคิดริเริ่มการเรียนด้วยตนเอง จะส่งผลให้นิสิตนักศึกษาเกิดการค้นหาความต้องการในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ เกิดการกำหนดเป้าหมาย แสวงหาวิธีการ และลงมือทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ เกิดเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองขึ้นได้ นอกจากนั้นการมีลักษณะความเป็นผู้นำของนิสิตนักศึกษาก็น่าจะเป็นปัจจัยที่ช่วยในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรม การเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองแก่นิสิตนักศึกษาได้ ทั้งนี้ภาวะผู้นำในตนเอง (Self-Leadership) ซึ่งเป็นลักษณะของภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นความสำคัญของกระบวนการในการมีอิทธิพลต่อตนเอง เพื่อการจูงใจ ควบคุม และจัดการให้ตนเองปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ได้อย่างประสบผลสำเร็จ (Manz, 1986) จึงเป็นภาวะผู้นำที่น่าจะเป็นปัจจัยภายในที่สำคัญที่จะส่งผลให้บุคคลเกิดความมุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมายที่ตนเองวางไว้ให้สำเร็จให้ได้ คือการมีพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง ทั้งนี้ภาวะผู้นำจะเกิดขึ้นได้นั้น ก็ต้องอาศัยการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ จากการทำงาน การทำกิจกรรมที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นเพื่อนร่วมงาน อาจารย์ หรือบุคลากรที่มีความเกี่ยวข้อง ผ่านประสบการณ์การทำงาน หรือกิจกรรมที่ต้องมีการแก้ไขปัญหา ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะได้ช่วยหล่อหลอมและพัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีให้แก่นิสิตนักศึกษาต่อไปได้ (สำเนา ขจรศิลป์, 2538) ซึ่งในส่วนของปัจจัยทางจิต ยังมีแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ แรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นที่ผู้เรียนอยาก หรือปรารถนาต้องการที่จะเรียนรู้ก็เป็นสิ่งสำคัญที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะแรงจูงใจภายใน แรงจูงใจภายในสามารถอธิบายพฤติกรรมบางอย่างที่บุคคลหนึ่ง ๆ ทำกิจกรรมหรืองานต่าง ๆ ทั้งที่บุคคลนั้นไม่ได้รับรางวัลหรือแรงเสริมใด ๆ รวมทั้งยังก่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เช่น เกิดความสนใจในการเรียนรู้ต่อไปได้โดยไม่ต้องอาศัยครู อาจารย์ ข้อบังคับ หรือรางวัลภายนอก (อรพินท์ ชูชม, อัจฉรา สุขารมณ, และ วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี, 2542) หรือเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั่นเอง (สุจินดา ประเสริฐ, 2554) นอกจากนี้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาก็เป็นปัจจัยทางสังคมที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งในแง่ของการสนับสนุนและเอื้ออำนวยในการเรียนรู้จากอุปกรณ์การเรียนและผู้สอน การได้รับ

ประสบการณ์ในการเรียนรู้อันเป็นประโยชน์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้อย่างสูงสุด เป็นต้น (ธนสาร เสริมสุข และ นิรุช กมลยะบุตร, 2560) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้จึงมีผลกระทบโดยตรงต่อการกระทำกิจกรรมของผู้เรียน กล่าวคือ อาจช่วยอำนวยความสะดวก หรือขัดขวางการกระทำของผู้เรียน (Savage, 1991, pp. 57-58 as cited in Weinstein & David, 1987) ทั้งนี้ ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลและช่วยเอื้อให้นักศึกษาได้เกิดกระบวนการที่จะแสวงหาวิธีการในการพัฒนาตน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมความพร้อมกับการออกไปสู่การทำงานในตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน

ปัญหาการวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง การพัฒนา เป็นปัญหาการวิจัยรูปแบบหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจจากนักวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์มาโดยตลอด โดยมีบทบาทสำคัญต่อการวัดความสำเร็จในการเรียนรู้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542; สุธมาศ อังคุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, และ รัชนิภา ภิธัญญานวัฒน์, 2554) ทั้งนี้ในการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงเชิงปริมาณเพื่อการตอบคำถามว่าการริเริ่มพัฒนาความองอาจแห่งตน ภาวะผู้นำในตน แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาตามการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก (Mutual Recognition Arrangements: MRAs) ตามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ประกอบด้วย วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม แพทย์ ทันตแพทย์ และนักบัญชี ประจำปีการศึกษา 2560 เนื่องจากพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองนั้น เป็นลักษณะของการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการใช้ความเพียรพยายามและอาศัยทักษะการเรียนรู้เพื่อการเพิ่มพูนความรู้ของตน ทำให้บุคคลเกิดความรู้ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด (Knowles et al., 1998) เช่นนั้นแล้วนิสิตนักศึกษาจึงต้องอาศัยระยะเวลา และประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่จะมีส่วนช่วยในการเพิ่มพูนทักษะด้านภาษาอังกฤษจากการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จากผลการวิจัยพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์ทางบวก กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัยสูงจะมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย ที่พบผลเช่นนี้เนื่องมาจากกิจกรรมในมหาวิทยาลัยนั้น ล้วนเป็นการเสริมความรู้ให้กับนักศึกษาผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น ไม่ว่านักศึกษาจะเข้าร่วมกิจกรรมใดก็ตาม ผลที่เกิดขึ้นกับตัวนักศึกษานั้นคือ ได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ นั่นเอง (ปรีดา ตาสี, 2551)

ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนิสิตนักศึกษาที่จะจบออกไปทำงานและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาวิชาชีพสำหรับตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน แต่การจะพัฒนาทักษะภาษาให้ได้อย่างรวดเร็ว นั้น ต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวไปไม่ว่าจะเป็นการริเริ่มพัฒนาความองกามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ ซึ่งล้วนแต่มีความสำคัญที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้เกิดการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยอาศัยพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยผู้วิจัยจะได้ทำศึกษาเพื่อพัฒนาและตรวจสอบโมเดลโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในคณะตามการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRAs) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงระยะยาวของการริเริ่มพัฒนาความองกามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรเชิงเหตุ ประกอบด้วย การริเริ่มพัฒนาความองกามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีการวัดเหลื่อมเวลา (Cross-lagged panel model) ซึ่งการเก็บข้อมูลแบบระยะยาวที่มีการวัดตัวแปรหลายช่วงเวลา จะทำให้ได้คำตอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุได้ชัดเจนมากกว่าการศึกษาแบบภาคตัดขวาง ทั้งในแง่ความเป็นเหตุเป็นผล การติดตามแนวโน้มว่ามีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลง (Johnson, 2010) อีกทั้งการศึกษาแบบเหลื่อมเวลา ทำให้ทราบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในลักษณะที่ส่งผลซึ่งกันและกัน (Reciprocal relationships) นั่นคือ ตัวแปรเชิงสาเหตุที่วัดครั้งก่อน ส่งผลต่อตัวแปรผลในการวัดครั้งถัดมา และตัวแปรผลที่วัดครั้งก่อน สามารถส่งผลต่อตัวแปรเชิงสาเหตุในการวัดครั้งถัดมาได้ (Kearney, 2017) ซึ่งผลการวิจัยในระยะที่ 1 นั้น ผู้วิจัยยืนยันผลการวิจัยด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของการริเริ่มพัฒนาความองกามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองผ่านประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา เพื่อทำความเข้าใจถึงประสบการณ์ของนิสิตนักศึกษาในการพัฒนาตนเอง เพื่อการเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน และจะมีส่วนช่วยในการเสนอแนวทางในการพัฒนาให้นิสิตนักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง เพื่อเป็นประโยชน์ในการเตรียมความพร้อมให้แก่นิสิตนักศึกษา รวมถึง

มหาวิทยาลัยในการเตรียมความพร้อมรับมือกับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยออกเป็นสองระยะ โดยการวิจัยระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยคุณภาพ มีความมุ่งหมายในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบโมเดลโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของการเปลี่ยนแปลงระยะยาวของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง ของนิสิตนักศึกษาเพื่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียน

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรเชิงเหตุ ประกอบด้วย การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และตัวแปรเชิงผลคือ พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองที่ทำการวัดเหลื่อมเวลากัน ของนิสิตนักศึกษาเพื่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียน

3. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองผ่านประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาพัฒนาการและความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษาเพื่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นข้อมูลสำคัญและก่อให้เกิดคุณประโยชน์ทั้งในทางทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

ความสำคัญของการวิจัยในเชิงทฤษฎี

1. การศึกษาเพื่อพัฒนาและตรวจสอบโมเดลโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของการเปลี่ยนแปลงระยะยาวของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษาเป็นการขยายแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น จากการบูรณาการแนวคิดทฤษฎีอื่นเข้ามาร่วมด้วย โดยเฉพาะในมุมมองของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วย

การนำตนเอง ทำให้ได้ความชัดเจนและเหมาะสมของตัวแปรตามบริบทที่ต้องการศึกษา สามารถนำไปพัฒนาเครื่องมือวัดที่มีความเหมาะสม นอกจากนั้นข้อค้นพบจากผลการวิจัยในระยะที่ 2 จะช่วยขยายความเข้าใจของกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นที่ทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดการพัฒนาตัวเองขึ้นได้อย่างละเอียดลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุช่วยยืนยันการสอดรับของแนวคิดทางปัญญาสังคม (Social cognitive) ของแบนดูรา ซึ่งเป็นแนวคิดที่สะท้อนการเรียนรู้อันเป็นประโยชน์เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และข้อค้นพบจากการศึกษาทำให้ได้องค์ความรู้ในเรื่องปัจจัยสาเหตุของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษา ซึ่งจะช่วยให้เห็นการอธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษา จากปัจจัยลักษณะทางจิต คือ การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน และภาวะผู้นำในตนเอง และปัจจัยทางสังคม คือ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้

3. ช่วยเพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับตัวแปรการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ซึ่งเป็นตัวแปรที่ยังไม่ค่อยมีการศึกษาในบริบทของสังคมไทย ผลการศึกษาคือช่วยสนับสนุน ยืนยัน และตรวจสอบความเข้าใจในแนวคิดของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ซึ่งจะเป็นตัวแปรทางจิตวิทยาเชิงบวกที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาเป็นตัวแปรลักษณะทางจิตในการศึกษาอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต

ความสำคัญของการวิจัยในเชิงประยุกต์

1. จากผลการศึกษาในระยะที่ 1 ที่ทำให้ทราบปัจจัยสาเหตุที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงระยะยาวของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง รวมถึงผลการศึกษาในระยะที่ 2 ที่จะช่วยอธิบายความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในรายละเอียดของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการที่จะนำปัจจัยที่เป็นตัวแปรเชิงเหตุไปจัดทำหลักสูตร กิจกรรม หรือโครงการที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้แก่ นิสิตนักศึกษาโดยเฉพาะกลุ่มที่อยู่ในสาขาวิชาตามข้อตกลง (MARs) และเพื่อเป็นการสร้างความพร้อมให้กับนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ในการที่จะออกไปสู่การประกอบอาชีพในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกอบวิชาชีพตามข้อตกลง (MARs) ในประชาคมอาเซียน

2. ผลการศึกษาทำให้ได้ข้อมูลในการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจจะมีประโยชน์ต่อบุคคลอื่นที่ประกอบวิชาชีพตามข้อตกลง (MARs) ในประชาคมอาเซียน หรือ

ผู้ที่สนใจ ในการที่จะนำองค์ความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง เพื่อเป็นประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพของตน และสามารถออกไปแข่งขันในตลาดแรงงานเสรีอาเซียนได้

3. ผลการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรการริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งแห่งตน ภาวะผู้นำตน ในตนเอง และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ จะเป็นองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อการพัฒนาทักษะทางจิต และสภาพแวดล้อม เพื่อเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ในมุมมองอื่น ๆ ต่อไปในอนาคตได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงผสมผสานวิธี (Mixed Methodology) แบบขั้นตอนเชิงอธิบาย (The explanatory sequential design) ซึ่งมีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ เริ่มจากการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อการศึกษาโมเดลใฝ่พัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของการเปลี่ยนแปลงระยะยาว แล้วจึงนำผลการศึกษาจากการวิจัยเชิงปริมาณมากำหนดแนวทางในการวิจัยระยะที่สอง ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่สุดท้ายของหลักสูตรของสาขาวิชาตามการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก (Mutual Recognition Arrangements: MRAs) ตามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ซึ่งประกอบด้วยสาขาดังนี้ วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม แพทย์ ทันตแพทย์ และนักบัญชี ที่มีการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษทั้งของทางมหาวิทยาลัยและกิจกรรมนอกหลักสูตรด้วยตนเอง เนื่องจากเป็นกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่จะมีโอกาสในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมากขึ้น โดยผู้วิจัยมีระยะเวลาในการเก็บข้อมูลในช่วงปีการศึกษา 2561 คือ ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2561 ถึงเดือนมกราคม 2562 โดยเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยรัฐ และในกำกับรัฐ ในกรุงเทพมหานครที่มีหลักสูตรของสาขาวิชาตามการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRAs) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยการสุ่มสองขั้นตอน (Two-stage Random Sampling) โดยมีเงื่อนไข คือ มีการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษของทางมหาวิทยาลัย หรือกิจกรรมอื่น ๆ นอกมหาวิทยาลัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ทักษะทางภาษาอังกฤษ จำนวน 200 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้มี 5 ตัวแปร ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง (Self-directed learning in English language) การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน (Personal growth initiative) ภาวะผู้นำในตนเอง (Self-leadership) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Learning environment) และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ (Learning motivation)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สาขาวิชาที่มีการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีอาเซียน หมายถึง สาขาวิชาตามหลักสูตรการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เป็นไปตามการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพ (Mutual Recognition Arrangement: MRA) ซึ่งตามข้อตกลงนี้ยอมรับให้มีการเคลื่อนย้ายอาชีพด้วยกัน 7 อาชีพ คือ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกร สถาปนิก นักสำรวจ นักบัญชี และอาชีพการท่องเที่ยวซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างการทำข้อตกลง และมีโอกาสขอใบประกาศนียบัตรรับรองฝีมือแรงงานจากประเทศสมาชิกใดสมาชิกหนึ่ง เพื่อจะสามารถเข้าไปทำงานในประเทศใดก็ได้ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกัน

2. กิจกรรมของมหาวิทยาลัย หมายถึง โครงการ หรือการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่มหาวิทยาลัยมีการจัดขึ้นสำหรับนิสิตนักศึกษาในสถาบัน เป็นกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาให้ความสนใจเข้าร่วมด้วยตนเองโดยไม่มีการบังคับให้เข้าร่วม

3. กิจกรรมนอกหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมใด ๆ ที่มีลักษณะเพื่อการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่นิสิตนักศึกษาให้ความสนใจเข้าร่วมด้วยตนเอง เช่น การชมภาพยนตร์ ซีรีส์ ฟังเพลง อ่านหนังสือที่เป็นภาษาอังกฤษ รวมถึงการพูดคุยกับบุคคลอื่นด้วยการใช้ภาษาอังกฤษ

4. บริบทกิจกรรมตามการเรียนการสอนของหลักสูตรในมหาวิทยาลัย หมายถึง กิจกรรมใด ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่เป็นไปตามปฏิทินการศึกษาของมหาวิทยาลัย เช่น เปิดเทอม สอบกลางภาค สอบปลายภาค ปิดเทอม เป็นต้น

นิยามเชิงปฏิบัติการ

1. **พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง** หมายถึง พฤติกรรมการเรียนรู้ที่อาศัยกระบวนการที่บุคคลริเริ่มการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความต้องการในการเรียนของตน มีกลวิธีในการเรียนรู้โดยการกำหนดเป้าหมาย ค้นหาสื่อการเรียน มีการติดต่อกับบุคคลอื่น แสวงหาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เลือกใช้วิธีการเรียนรู้ เสริมแผนการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนของตนด้วยความร่วมมือช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้ โดยแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ **การจัดการตนเอง** หมายถึง ความสามารถในการกระตุ้นเตือนตนเองให้มีการวางแผนการปฏิบัติ พัฒนากลยุทธ์ในการปฏิบัติ โดยการแสวงหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ **การตรวจสอบตนเอง** หมายถึง ความสามารถในการตระหนักถึงความคิดของตนเองเกี่ยวกับเรื่องที่ตนเองรู้และตนเองไม่รู้ การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองให้มีความชัดเจนและถูกต้อง **การเปลี่ยนแปลงตนเอง** หมายถึง ความสามารถในการปรับปรุงตนให้มีการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและมีน้ำหนัก มีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองในทางที่ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลาด้วยการกลวิธีต่าง ๆ

ในการวิจัยครั้งนี้พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จาก Self-Directed Learning Readiness Scale (SDLRS) ของ Guglielmino (1978) และแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของ สุจินดา ประเสริฐ (2554) โดยผู้วิจัยได้นำแบบวัดดังกล่าวมาพัฒนาให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย เป็นแบบวัดให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self-report) ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน จนถึงจริงที่สุด ให้ 5 คะแนน ในข้อคำถามเชิงบวก และสำหรับข้อคำถามเชิงลบให้คะแนนในลักษณะตรงข้ามกัน โดยความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงว่ามีการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ตอบได้คะแนนน้อยกว่า

2. **การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน** หมายถึง ความมุ่งมั่นของบุคคลที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตนเอง และสามารถพัฒนาตนได้ ทั้งในแง่ของการรับรู้ตนเองและลงมือกระทำสิ่งซึ่งก่อให้เกิดความเติบโตงอกงามแก่บุคคลนั้น โดยแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ คือ **มีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง** หมายถึง ความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาตนเอง **มีการคิดการวางแผน** หมายถึง การคิดวางแผน มองหาวิธีการเพื่อให้บุคคลเกิดการพัฒนาและเติบโต **มีความสามารถในการใช้ทรัพยากร** หมายถึง การสนับสนุนจากแหล่งสนับสนุนหรือตัวช่วย

จากปัจจัยภายนอกของตัวบุคคลเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาของบุคคล และ**มีความตั้งใจ** หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นการกระทำอย่างตั้งใจเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนา

ในการวิจัยครั้งนี้การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนที่ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน (Personal Growth Initiative Scale-II: PGIS-II) ของ Robitschek และคณะ (2009) แบบวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 24 ข้อ ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน จนถึงจริงที่สุด ให้ 5 คะแนน ในข้อคำถามเชิงบวก และสำหรับข้อคำถามเชิงลบให้คะแนนในลักษณะตรงข้ามกัน โดยความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงว่ามีการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ตอบได้คะแนนน้อยกว่า

3. ภาวะผู้นำในตนเอง หมายถึง การจัดการตนเองโดยใช้กลยุทธ์เชิงพฤติกรรม และจิตใจอย่างเป็นระบบ และมีความตั้งใจ เพื่อให้บุคคลสามารถนำตนเองและก่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่ตนคาดหวังไว้ โดยแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบดังนี้ **การมุ่งเน้นพฤติกรรม** หมายถึง การให้แนวทางที่เฉพาะเจาะจงในการระบุพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและแทนที่ด้วยพฤติกรรมที่มีความเหมาะสม โดยผ่านกระบวนการสังเกตตนเอง การตั้งเป้าหมาย การให้รางวัลตัวเอง การให้ข้อเสนอแนะตนเอง และการเตือนตนเอง **การให้รางวัลตามธรรมชาติ** หมายถึง การที่บุคคลจะแสวงหาความสุขในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้จากงานหรือกิจกรรมที่กำหนด ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของความรู้สึกถึงความสามารถ การควบคุมตนเอง และการรับรู้เป้าหมาย **ความคิดสร้างสรรค์** หมายถึง การมีจุดมุ่งหมายที่จะปรับเปลี่ยนกระบวนการทางจิตใจเพื่อสนับสนุนแบบแผนความคิดในเชิงบวก และการมองโลกในแง่ดี รวมถึงกระบวนการทางจิตที่สามารถมีอิทธิพลต่อสมรรถนะของบุคคล

ในการวิจัยครั้งนี้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึงค่าคะแนนที่ได้จากแบบวัดภาวะผู้นำในตนเองที่ผู้วิจัยพัฒนาจาก Abbreviated Self-leadership Questionnaire (ASLQ) ของ Houghton, Dawley, และ DiLiello (2012) เป็นแบบวัดให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self-report) ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน จนถึงจริงที่สุด ให้ 5 คะแนน ในข้อคำถามเชิงบวก และสำหรับข้อคำถามเชิงลบให้คะแนนในลักษณะตรงข้ามกัน นิสิตนักศึกษาที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงว่ามีภาวะผู้นำในตนเองสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

4. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หมายถึง สภาวะต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งอาจจะเป็นภาวะที่เป็นรูปธรรม เช่น อาคาร สถานที่ อุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ และรวมไปถึงลักษณะภูมิอากาศ และภูมิประเทศ เป็นต้น หรือเป็นภาวะที่เป็นนามธรรม เช่น ความรู้สึกนึกคิด เจตคติต่าง ๆ เป็นต้น และรวมถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ **สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพ** เป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งผลทางกายภาพต่อผู้เรียนในแง่ของการส่งเสริม การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการกระตุ้น สนับสนุนให้เกิดการค้นหาคำรู้เพิ่มเติม **สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางสังคมภาพ** เป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อผู้เรียนอันเนื่องมาจากสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การประพฤติปฏิบัติต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นไปตามธรรมชาติ หรือตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้

ในการวิจัยครั้งนี้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หมายถึงค่าคะแนนที่ได้จากแบบวัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบวัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ จากแนวคิดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ของ อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2545) ประกอบกับแนวคิดของ G. J. Anderson และ Walberg (1974) และ Fraser, Anderson, และ Walberg (1982) เป็นแบบวัดให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self-report) ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน จนถึงจริงที่สุด ให้ 5 คะแนน ในข้อคำถามเชิงบวก และสำหรับข้อคำถามเชิงลบให้คะแนนในลักษณะตรงข้ามกัน นิสิตนักศึกษาที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงว่ามีการรับรู้ถึงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

5. แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ หมายถึง ความต้องการและความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษาที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากแรงผลักดันภายในของตน โดยไม่ได้อาศัยสิ่งเร้า หรือการชักจูงจากปัจจัยภายนอก โดยแบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ คือ **ความต้องการสิ่งท้าทาย** หมายถึง นิสิตนักศึกษามีแรงกระตุ้นจากภายในในการเรียนรู้ มีความชอบ มีความต้องการที่จะเรียนรู้ ด้วยวิธีการ และกิจกรรมที่แปลกใหม่ มีความต้องการที่จะเรียนรู้กิจกรรมที่ยากและท้าทายกับความสามารถของตน **ความสนใจผลิตผลิต** หมายถึง นิสิตนักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ อยากเรียนรู้ มีความสุขและพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตนสนใจ **ความเป็นตัวของตัวเอง** หมายถึง นิสิตนักศึกษามีการคิดริเริ่มทำสิ่งต่าง ๆ ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีอิสระในการคิดและการกระทำเพื่อการเรียนรู้ของตน **ความต้องการมีความสามารถ** หมายถึง นิสิตนักศึกษามีความต้องการในการเรียนรู้ เพื่อจะได้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของตน และ**ความมุ่งมั่น** หมายถึง นิสิตนักศึกษามีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ให้บรรลุ

เป้าหมายที่ต้องการ ด้วยความสามารถของตนเอง มีการทุ่มเท ยึดมั่นในการเรียนรู้โดยไม่ต้องอาศัยแรงกระตุ้นจากภายนอก

ในการวิจัยครั้งนี้แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ หมายถึงค่าคะแนนที่ได้จากแบบวัดแรงจูงใจภายใน ของ ออร์พินทร์ ชูชม และคณะ (2542) โดยผู้วิจัยได้นำแบบวัดดังกล่าวมาพัฒนาให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน จนถึงจริงที่สุด ให้ 5 คะแนน ในข้อคำถามเชิงบวก และสำหรับข้อคำถามเชิงลบให้คะแนนในลักษณะตรงข้ามกัน นิสิตนักศึกษาที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงว่ามีแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

การวิจัยระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ขอบเขตด้านวิธีวิทยาการวิจัย

การศึกษาในระยะนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยแนวทางของการดำเนินการวิจัย และประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษาผู้วิจัยนำผลการศึกษาจากการวิจัยในระยะที่ 1 กล่าวคือ ลักษณะการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมที่มีลักษณะเพิ่มขึ้นจากการวัดครั้งที่ 1 ไปยังครั้งที่ 2 และลดลงในครั้งที่ 3 ของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการวัดครั้งที่ 1 ไปจนถึงการวัดครั้งที่ 3 ของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง มาเป็นฐานเพื่อการศึกษา การเปลี่ยนแปลงผ่านประสบการณ์ที่ได้รับจากบริบทการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และกิจกรรมด้านภาษาอังกฤษทั้งของมหาวิทยาลัยและนอกหลักสูตรด้วยตนเองของนิสิตนักศึกษา เพื่อการค้นหาประสบการณ์ การทำความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยใช้เทคนิควิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูล ประกอบกับการสังเกต (Observation) ร่วมด้วยขณะที่ทำการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเสริมในการอธิบายผลการศึกษา

ขอบเขตของผู้ให้ข้อมูล

การศึกษานี้ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนด (Inclusion Criteria) เนื่องจากเป็นทางการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจึงเป็นการเลือกกลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองจากการเข้าร่วมกิจกรรมของ

มหาวิทยาลัย โดยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นนิสิตนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายของหลักสูตรของ สาขาวิชาตามการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก (MRAs) จากการเก็บข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 1 ที่มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงของคะแนนเฉลี่ยเช่นเดียวกันกับ ผลการวิจัยในระยะที่ 1

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ โดยค้นคว้าจากหนังสือ บทความ เอกสารงานวิจัยจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ และได้สรุปรวบรวมข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญต่องานวิจัย ดังจะได้เสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีอาเซียน
2. พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง
3. การริเริ่มพัฒนาความองคมนตรีแห่งตน
4. ภาวะผู้นำในตนเอง
5. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้
6. แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย
8. สมมติฐานในการวิจัยระยะที่ 1

1. การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีอาเซียน

ความสำคัญของการศึกษาไทยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

เมื่อพิจารณาจาก 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียน จะพบว่าการศึกษาซึ่งถูกระบุอยู่ในเสาที่สาม หรือเสาประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) เป็นสิ่งที่อาเซียนให้ความสนใจ ทั้งนี้การศึกษาจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสามารถในการแข่งขันเมื่อเกิดความร่วมมือกันกับอีกหลาย ๆ ประเทศ เช่นนี้แล้ว สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ และ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2553, หน้า 67-72) จึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนที่จะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2558 ตามกฎบัตรอาเซียน ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา เนื่องจากที่ผ่านมาสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดให้การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการอุดมศึกษาและบูรณาการการเป็นประชาคมอาเซียนเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดทำกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 เพื่อให้ระบบอุดมศึกษาเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับให้ประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ อุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องเสริมหลักสูตรในทุกคณะและภาควิชา ให้นักศึกษาตระหนักในเรื่องของอาเซียนมากขึ้น ทั้งรายวิชาอาเซียนทั่วไป รายวิชาที่เปรียบเทียบมิติต่าง ๆ ในอาเซียน

รายวิชาที่เจาะลึกเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมของประเทศอาเซียน อีกทั้งยังต้องมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องของภาษาทั้งภาษาอังกฤษที่เป็นภาษาในการทำงานของอาเซียน และภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน

โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการเปิดเสรีการค้าบริการด้านอุดมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้สถาบันอุดมศึกษาได้ใช้วางแผนยุทธศาสตร์และนโยบายทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อไป เพื่อให้บัณฑิตในอนาคตมีคุณภาพไปสู่สากล และนำประเทศให้มีความสามารถในการแข่งขันได้ โดยสร้างความร่วมมือกับประเทศสมาชิกในการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบุคลากรไปยังประเทศเพื่อนบ้านในระยะเริ่มต้นและขยายวงให้กว้างขึ้น โดยยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนมีสาระสำคัญ (สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553, หน้า 67-72) กล่าวคือ **ด้านพันธกิจ** อุดมศึกษาไทยจะผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพระดับสากลและมีความตระหนักในการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน และอุดมศึกษาไทยจะพัฒนาศักยภาพในการจัดการการอุดมศึกษาให้มีคุณภาพร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียน **ด้านเป้าหมาย** มี 5 ประการ ประกอบด้วย 1. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของบัณฑิตไทยอยู่ในระดับที่ทัดเทียมกับบัณฑิตในประเทศสมาชิกอาเซียน 2. สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 3. สถาบันอุดมศึกษาไทยมีจำนวนกิจกรรมทางวิชาการที่ทำร่วมกับประเทศอาเซียนเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี 4. จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาไทยสามารถทำงานทั้งในหน่วยงานระหว่างประเทศ บริษัทข้ามชาติในประเทศ และ/หรือประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี และ 5. จำนวนนักศึกษาอาเซียนในสถาบันอุดมศึกษาไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 25 ต่อปี สำหรับตัวชี้วัดมีดังนี้

1. คะแนนการทดสอบภาษาอังกฤษตามเกณฑ์มาตรฐานสากลของนักศึกษาไทย โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ทัดเทียมกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น

2. จำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียนและภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน

3. จำนวนกิจกรรมทางวิชาการที่ทำร่วมกับประเทศอาเซียน

4. จำนวนบัณฑิตไทยทำงานในหน่วยงานระหว่างประเทศและบริษัทข้ามชาติในไทย และ/หรือ ประกอบการในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

5. จำนวนนักศึกษาอาเซียนในสถาบันอุดมศึกษาไทย

ในส่วนของยุทธศาสตร์ที่ทาง สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ และ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2553, หน้า 67-72) ได้กำหนดไว้ 3 ยุทธศาสตร์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับสากล มีกลยุทธ์ในการพัฒนาบัณฑิต 2 ด้าน กล่าวคือ 1. พัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยในระดับที่ใช้ในการทำงานได้ และ 2. พัฒนาสมรรถนะด้านการประกอบวิชาชีพและการทำงานข้ามวัฒนธรรมของบัณฑิตไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาประชาคมอาเซียนมีกลยุทธ์ คือ 1. พัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล 2. ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเกี่ยวกับอาเซียนในสถาบันอุดมศึกษา 3. พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีคุณภาพระดับสากล 4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพระดับสากล 5. พัฒนาวิชาการและการวิจัยสู่ความเป็นเลิศ และ 6. พัฒนาระบบอุดมศึกษาแห่งอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมบทบาทของอุดมศึกษาไทยในประชาคมอาเซียน มีกลยุทธ์คือ 1. ส่งเสริมบทบาทความเป็นผู้นำของสถาบันอุดมศึกษาไทยที่เกี่ยวข้องกับสามเสาหลักในการสร้างประชาคมอาเซียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเสาด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน 2. สร้างความตระหนักในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนและบทบาทของอุดมศึกษาไทยในการพัฒนาประชาคมอาเซียนทั้งในด้านบวกและด้านลบ 3. ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน และ 4. พัฒนาศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในอาเซียน

แนวโน้มและแนวทางการเตรียมการรองรับการเคลื่อนย้ายของแรงงานสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

การจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างเข้มแข็งได้นั้น ปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากประชากรวัยแรงงานที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมีคุณภาพนั้น จะมีส่วนสำคัญในการทำให้ภูมิภาคและประเทศต่าง ๆ มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และมีความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล ทั้งนี้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพควรมีความรู้และมีการพัฒนาศักยภาพของตนให้สูงขึ้น เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันมากขึ้น รวมถึงการเกื้อหนุนซึ่งกันและกันในภูมิภาค แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยได้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรโดยได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย (Aging Society) ส่งผลให้แรงงานใหม่ที่จะเข้าสู่ตลาดลดลง ทำให้มีโอกาสเผชิญกับสภาวะการขาดแคลนแรงงานในอนาคตได้ (ชลวิทย์ เจียรจิตต์ และ ชัยวัชรพรหมจิตติพงศ์, 2556, หน้า 66)

กลุ่มประเทศภายใต้ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community: AC) มีประชากรโดยรวมประมาณ 600 ล้านคน (ข้อมูลจากปี 2554) โดยมีแรงงานรวมกันในประเทศประชาคมอาเซียนประมาณ 303 ล้านคน ซึ่งอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม เป็นประเทศที่มีจำนวนแรงงานมากที่สุด โดยอินโดนีเซีย มีแรงงานประมาณ 117 ล้านคน หรือร้อยละ 38.6 ของกำลังแรงงานทั้งหมดของอาเซียน รองลงมาคือ ฟิลิปปินส์ 46 ล้านคน และเวียดนามกับไทยประมาณ 40 ล้านคน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน, 2555) จากสถิติแรงงานของประเทศอาเซียนที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยทั้งระดับล่างและระดับฝีมือ โดยไม่รวมแรงงานที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนยังมีจำนวนน้อย ประมาณ 1.6-1.8 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ของแรงงานทั้งหมดของอาเซียน ซึ่งเมื่อมองจากสถิติแรงงานดังกล่าว ทำให้เกิดข้อวิตกกังวลต่อข้อตกลงในการเคลื่อนย้ายแรงงานของประเทศในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่อาจจะทำให้มีแรงงานจากอาเซียนมากมายเข้ามาแย่งงานของแรงงานไทย ทำให้แรงงานไทยหางานยากขึ้นและก่อให้เกิดความไม่มั่นคงต่ออาชีพ รวมไปถึงความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินที่จะเกิดขึ้นจากแรงงานสัญชาติต่าง ๆ ในอาเซียนที่เคลื่อนย้ายเข้ามา แต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการจำนวนมากจะมองเห็นเป็นโอกาสจากการใช้แรงงานจากประเทศอาเซียนที่เคลื่อนย้ายเข้ามา อันจะทำให้โอกาสของตลาดแรงงานไทยมีกว้างขึ้น แรงงานฝีมือไทยจะได้มีโอกาสออกไปหางานทำในประเทศอาเซียนมากขึ้น อันจะทำให้เกิดการไหลออกของแรงงานได้อีกเช่นกัน จึงเป็นเหตุให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเตรียมการรับมือ โดยการศึกษาถึงแนวโน้ม โอกาส และผลกระทบ ตลอดจนแนวทางการเตรียมการรองรับของการเคลื่อนย้ายแรงงานที่จะมีขึ้นใน หลังการเปิดเสรีของการเคลื่อนย้ายแรงงานในกลุ่มประเทศอาเซียน 10 ประเทศตามข้อตกลง AEC เพื่อการกำหนดทิศทาง และแนวทางในการปฏิบัติอย่างรู้เท่าทัน และได้ประโยชน์สูงสุดจากการเปิดเสรีดังกล่าว (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน, 2555)

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีการเคลื่อนย้ายแรงงานภายในอาเซียนนั้นเกิดขึ้นตลอดเวลา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อการตอบสนองภาวะขาดแคลนแรงงานในประเทศปลายทาง เช่น ประเทศไทยมีการเคลื่อนย้ายเข้ามาของแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สปป.ลาว เมียนมาร์ กัมพูชา เป็นจำนวนมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้วแรงงานที่เคลื่อนย้ายในภูมิภาคอาเซียนส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled Labour) ทั้งนี้ก็เพื่อตอบสนองการขาดแคลนแรงงานที่ต้องใช้กำลัง หรือเป็นงานที่ต้องทำงานหนัก เป็นต้น การเคลื่อนย้ายของแรงงานเหล่านี้มักจะมาจากประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงซึ่งง่ายต่อการเคลื่อนย้าย และการลักลอบเข้ามาทำงานอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งทำได้ง่ายและมีจำนวนมาก ส่วนการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ (Skilled Labour) จะผูกติดกับการลงทุนและการทำงานในอุตสาหกรรมที่ต้องใช้ทักษะสูง รวมทั้ง

แรงงานฝีมือในอาเซียนมักมีการเคลื่อนย้ายจากประเทศที่มีค่าตอบแทนต่ำ เช่น ประเทศในแถบอินโดจีน ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และรวมถึงไทย ไปสู่ประเทศที่มีค่าตอบแทนสูงกว่า เช่น สิงคโปร์ และบรูไน เป็นต้น

ผลจากการมีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะส่งผลให้การเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพทำได้ง่ายขึ้น โดยการสร้างและยอมรับมาตรฐานวิชาชีพพร้อมกัน เพื่อการอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพในอาเซียน และเป็นการลดกฎเกณฑ์ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน โดยล่าสุดได้มีการทำข้อตกลงการยอมรับร่วม (Mutual Recognition Agreement : MRA) ของแรงงานวิชาชีพต่าง ๆ ไปแล้ว 8 สาขาวิชาชีพ อันประกอบด้วย สาขาวิศวกรรม สาขาวิชาชีพการพยาบาล สาขาสถาปัตยกรรม สาขาการสำรวจ สาขาวิชาชีพแพทย์ สาขาวิชาชีพทันตแพทย์ และสาขาวิชาชีพบัญชี โดยมีสาขาการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมาเป็นสาขาที่ 8 (ASEAN, 2016) ซึ่งหมายความว่า หากแรงงานในประเทศใดมีคุณสมบัติทั้งด้านหลักสูตรการศึกษาอบรมและประสบการณ์การทำงานตามที่มีการตกลงไว้ใน MRAs ก็จะได้รับ การยอมรับจากทุกประเทศสมาชิกและสามารถไปทำงานในประเทศสมาชิกใดก็ได้ได้ง่ายขึ้น และด้วยการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีได้ง่ายขึ้นนี้อาจทำให้เกิดการขาดแคลนแรงงานวิชาชีพในประเทศอาเซียนที่ให้ผลตอบแทนน้อยกว่า อันอาจก่อให้เกิดการโยกย้ายของแรงงานไทยในสายวิชาชีพนี้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในบางสายวิชาชีพการเคลื่อนย้ายอาจทำได้ไม่มากนัก เนื่องจากหลาย ๆ ประเทศยังคงสงวนกฎเกณฑ์ที่แรงงานต้องปฏิบัติตามไว้อยู่

ทั้งนี้แรงงานไทยยังมีจุดอ่อนที่ต้องให้ความสำคัญ คือ ภาษา ระเบียบวินัย และเทคโนโลยี โดยเฉพาะเรื่องภาษาซึ่งแรงงานไทยด้อยกว่าประเทศอื่นอยู่มาก จึงทำให้เสียโอกาสการทำงานในตำแหน่งหัวหน้างานหรือผู้จัดการ และจุดอ่อนที่สำคัญอีกประการคือ การขาดระเบียบวินัย เช่น การหนีสัญญาจ้าง การหนีไปทำงานกับนายจ้างใหม่ ซึ่งเป็นการตัดโอกาสของคนงานไทยกลุ่มหนึ่งที่จะมีโอกาสไปหารายได้ที่ดีในต่างประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน, 2555) เช่นนั้นแล้วการเตรียมความพร้อมในการเตรียมการรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือของไทยจึงควรพิจารณาถึงการพัฒนา โดยเริ่มตั้งแต่บัณฑิตนักศึกษาที่จะจบไปทำงานในสายวิชาชีพที่อาเซียนรวมถึงรัฐบาลเองควรกำหนดแนวทางที่ชัดเจนให้แต่ละหน่วยงานนำไปใช้เพื่อลดจุดอ่อนดังกล่าว และเพื่อให้มีกรอบแนวทางในการปฏิบัติของการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีของไทยในภูมิภาคเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ข้อตกลงยอมรับร่วมในเรื่องคุณสมบัติของนักวิชาชีพอาเซียนในการเคลื่อนย้าย แรงงานเสรีอาเซียน

การจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangements: MRAs) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก ตามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียนฉบับที่ 2 (Bali Concord II) มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายบุคลากรวิชาชีพในประเทศสมาชิกอาเซียน และเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practices) ในการสอนและฝึกอบรมบุคลากรวิชาชีพ โดยใช้สมรรถนะเป็นหลัก (Competency-based) ทั้งนี้เพื่อร่วมมือและเสริมสร้างความสามารถในหมู่สมาชิกอาเซียน และช่วยยกระดับมาตรฐานและการลดช่องว่างความแตกต่างของบุคลากร ซึ่งการเคลื่อนย้ายแรงงานดังกล่าวเป็นการเคลื่อนย้ายเฉพาะแรงงานฝีมือและจะต้องมีคุณสมบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในข้อตกลง MRAs ของอาเซียน โดยจะเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) ซึ่งปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนได้จัดทำข้อตกลง MRAs ร่วมกันแล้วใน 7 สาขา คือ วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม การสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์ และนักบัญชี ส่วนสาขาอื่น ๆ ยังอยู่ระหว่างการพิจารณา ข้อตกลง MRAs เบื้องต้นดังกล่าวได้กำหนดขึ้นเพื่อที่จะเปิดเสรีในตลาดแรงงานทักษะหรือแรงงานฝีมือนาร่อง ในกลุ่มบริการ 4 สาขา ได้แก่ ท่องเที่ยว สุขภาพ การบิน และเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อการลดอุปสรรคในการประกอบวิชาชีพในภูมิภาค ทั้งนี้หากบุคลากรในสายอาชีพดังกล่าวมีความสามารถและผ่านเกณฑ์เงื่อนไขคุณสมบัติตามที่แต่ละประเทศกำหนดได้ ก็จะสามารถเข้าไปทำงานในกลุ่มสมาชิกอาเซียนได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

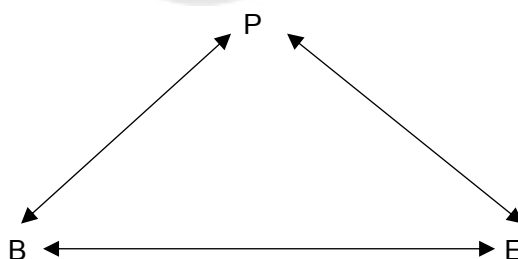
จากวัตถุประสงค์หลักของข้อตกลง MRAs กล่าวคือ เป็นการช่วยให้นักวิชาชีพอาเซียนสามารถเคลื่อนย้ายเข้าไปทำงานในประเทศอาเซียนอื่นได้สะดวกมากขึ้น ประเทศสมาชิกจึงได้ทำการเจรจาเพื่อหาจุดตกลงยอมรับร่วมกันในด้านคุณสมบัติ คือ เรื่องการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งข้อตกลงทั้งหมดล้วนเป็นเงื่อนไขในการได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศหนึ่ง ๆ ได้ สามารถยื่นคำขอใบอนุญาต โดยไม่เสียเวลาตรวจสอบคุณสมบัติซ้ำ ทั้งนี้ผู้ประกอบการวิชาชีพยังจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องของประเทศที่เข้าไปทำงาน เช่น การสอบ การขึ้นทะเบียน การขอใบอนุญาตทำงาน เป็นต้น จะเห็นได้ว่าข้อตกลง MRAs จะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการวิชาชีพในประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อที่จะได้มีโอกาสในการไปทำงานในประเทศอื่น ๆ ภายในกลุ่มอาเซียนที่ได้ผลตอบแทนมากกว่าได้ง่ายขึ้น เพราะข้อตกลงนั้นได้ช่วยลดขั้นตอนของการตรวจสอบและรับรองวุฒิการศึกษาหรือความรู้ทางวิชาชีพนั้น ๆ ให้แล้ว ส่วนประโยชน์ที่จะตกอยู่กับประชาชนทั่วไป คือ โอกาสที่เพิ่มมากขึ้นในการได้รับบริการจากนักวิชาชีพที่มีความสามารถจากชาติอาเซียนอื่น ๆ ที่อาจจะเข้ามาทำงานใน

ประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยไม่ต้องเสียค่าเดินทางเพื่อขอรับบริการ ส่วนนักศึกษาที่พินิจในประเทศนั้นหากกลัวการถูกแย่งงานจากนักศึกษาที่พาเข้าเรียนอื่น ๆ ก็จำเป็นที่จะต้องมีการกระตุ้นเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพตนเองให้มากขึ้น ซึ่งการพัฒนาตนเองของนักศึกษาที่พินิจเพื่อยกระดับความสามารถดังกล่าว นั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์อันจะตกอยู่กับผู้บริโภคร่วมกัน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน, 2555)

2. พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง

การเรียนรู้ (Learning) เป็นกระบวนการทางสมอง และพฤติกรรมของมนุษย์ เมื่อบุคคลได้รับข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ จะเกิดการรับรู้ ความพยายามทำความเข้าใจ เกิดการยอมรับ เป็นกระบวนการของประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างค่อนข้างถาวร ไม่ได้เป็นภาวะการเปลี่ยนแปลงชั่วคราว การเปลี่ยนแปลงตามวุฒิภาวะ หรือสัจยชาติญาณ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าวไม่จำเป็นที่จะต้องแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่มองเห็นได้จึงจะเรียกว่าการเรียนรู้ Bandura (1989 อ้างใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2553) กล่าวว่า การได้มาซึ่งความรู้ใหม่ ๆ (Acquired) ก็ถือว่าได้เกิดการเรียนรู้ขึ้นแล้ว โดยไม่จำเป็นต้องแสดงออกเป็นพฤติกรรมใด ๆ การเรียนรู้สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในได้ โดยอาศัยทั้งปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ปัญญา ชีวภาพ และสิ่งภายในอื่น ๆ ร่วมกันในลักษณะที่กำหนดซึ่งกันและกัน (Reciprocal Determinism) โดยปัจจัยทั้งสามไม่จำเป็นจะต้องมีอิทธิพลในการกำหนดซึ่งกันและกันอย่างเท่าเทียมกัน บางปัจจัยอาจจะมีอิทธิพลมากกว่า และทั้งสามปัจจัยไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นพร้อมกัน แต่จะต้องอาศัยเวลาเพื่อให้ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งมีผลต่อการกำหนดปัจจัยอื่น ๆ ตามภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 การแสดงการกำหนดซึ่งกันและกันของปัจจัยทางพฤติกรรม (B)

สภาพแวดล้อม (E) และส่วนบุคคล (P)

ที่มา: สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2553)

เมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้ขึ้นแล้วจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน 3 ลักษณะ (Bloom, 1979 อ้างใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2533) กล่าวคือ ประการแรก **เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความเข้าใจ และความคิด (Cognitive Domain)** เมื่อบุคคลมีการเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นข้อความรู้ใหม่ จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้มากขึ้น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง ประการที่สอง คือ **การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยม (Affective Domain)** จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกทางด้านจิตใจ ความเชื่อ ความสนใจ และ**การเปลี่ยนแปลงทางด้านความชำนาญ (Psychomotor Domain)** ซึ่งเป็นการที่บุคคลได้เกิดการเรียนรู้ทั้งในด้านความคิด ความเข้าใจ ก่อให้เกิดความรู้สึกรู้จักคิด ค่านิยม ความสนใจ แล้วจึงได้นำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติจริง จนทำให้เกิดความชำนาญมากขึ้น การเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคน และเป็นวิถีทางที่จะนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตให้เป็นไปอย่างเหมาะสมกับสภาพที่เป็นอยู่ การเรียนรู้จึงไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเฉพาะในสถาบันการศึกษาเท่านั้น แต่อาจเกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะ (กรมวิชาการ, 2541, หน้า 20-21)

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self - Directed Learning) เป็นแนวคิดหนึ่งของทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ ซึ่ง Knowles (1975) ได้กล่าวถึงวิธีการในการเรียนซึ่งแบ่งเป็น 2 รูปแบบคือ รูปแบบการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้ชี้แนะ หรือ Pedagogy นั้น มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก คือ paid ที่มีความหมายว่า เด็ก (child) และ agogos ที่มีความหมายว่า ผู้นำ (leader) คำว่า Pedagogy จึงให้ความหมายถึงศาสตร์และศิลป์ในการสอนเด็ก ส่วนวิธีการสอนอีกรูปแบบซึ่งเป็นฐานของแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น คือ Andragogy ซึ่งมาจากรากศัพท์ภาษากรีก โดยเป็นการรวมกันระหว่างคำว่า andr ซึ่งมีความหมายว่า ผู้ใหญ่ (man) และคำว่า agogos ที่มีความหมายว่า ผู้นำ (leader) ซึ่ง Andragogy จะได้ให้ความหมายว่า การนำหรือการให้การศึกษาแก่ผู้ใหญ่ แต่โดยในทางปฏิบัติแล้วการสอนในความหมายนี้ ครูจะไม่ใช่ผู้สอนแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่จะเป็นผู้ช่วยให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รวมไปถึงทักษะ พฤติกรรม ค่านิยม และทัศนคติ นอกจากนั้น Knowles (1975, pp. 19-21) ยังได้อธิบายถึงลักษณะของการเรียนรู้ในรูปแบบ Andragogy ซึ่งเป็นการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ และเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองซึ่งจะมีความแตกต่างจากการเรียนรู้ในรูปแบบ Pedagogy ไว้จำนวน 5 ข้อด้วยกัน ดังนี้

- 1.) ผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะสามารถพัฒนาความสามารถของตนเองและมองเห็นถึงความสำคัญของการเติบโตที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตนเองดังกล่าว และความสามารถในการพัฒนาตนเองนั้นควรจะได้รับพัฒนาให้เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

2.) ผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะสามารถนำเอาประสบการณ์ของตน มาใช้เป็นแหล่งทรัพยากรสำคัญในการเรียนรู้ ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวมีลักษณะเป็นแหล่งทรัพยากรในการเรียนรู้เช่นเดียวกันกับแหล่งทรัพยากรที่ผู้เชี่ยวชาญใช้ในการเรียนรู้เช่นกัน

3.) ผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองมีความปรารถนา ซึ่งความปรารถนานั้นจะเป็นการพัฒนาตนเองเพื่อบรรลุตามเป้าหมายในชีวิตที่ได้วางไว้ หรือเพื่อรับมือกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ และความพร้อมของผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนี้ จะมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น

4.) ผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะมีการกำหนดเป้าหมายซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยแวดล้อมจากสถานศึกษาที่ผ่านมา และเป้าหมายดังกล่าวนั้นโดยธรรมชาติแล้วจะเป็นภาระหน้าที่ของบุคคล หรือปัญหาที่เกิดขึ้นของแต่ละบุคคล เช่นนั้นแล้วประสบการณ์ในการเรียนรู้จึงควรเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ และบรรลุตามเป้าหมายของภาระหน้าที่ที่วางไว้

5.) ผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะมีแรงจูงใจจากสิ่งกระตุ้นภายใน เช่น ความต้องการได้รับการนับถือ โดยเฉพาะการนับถือตนเอง (self-esteem) ความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จ แรงกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา ความพึงพอใจในการบรรลุเป้าหมาย และความต้องการที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่มีความเฉพาะและมีความพิเศษ

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกระบวนการที่บุคคลคิดริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความต้องการในการเรียนของตน มีการกำหนดเป้าหมาย หาสื่อการเรียน มีการติดต่อกับบุคคลอื่น แสวงหาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เลือกใช้วิธีการเรียนรู้ เสริมแผนการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนของตน ด้วยความร่วมมือช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้ ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีกว่าการที่จะให้ผู้อื่นริเริ่มการเรียนรู้ให้ เนื่องจากผู้เรียนจะมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน และมีแรงจูงใจในการเรียนเป็นอย่างมาก จึงสามารถพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง มีความเป็นอิสระในการเรียน และมีความรับผิดชอบต่อตนเองเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้ จึงกล่าวได้ว่าการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต (A Lifelong Process) (Knowles, 1975) จุดเด่นของผู้เรียนรู้ด้วยการนำตนเองคือ ความสามารถในการดึงความฉลาดทางปัญญาออกมาใช้ได้ภายใต้สถานการณ์ที่ทำทนาย เมื่อผู้เรียนรู้ด้วยการนำตนเองต้องเผชิญและแก้ปัญหาต่าง ๆ ผู้เรียนรู้จะมีการวางกลยุทธ์ และแสวงหาวิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ทำทนายได้ ด้วยความเพียรพยายาม มุมานะ อาศัยความชำนาญ ความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ที่ตนมี ผู้เรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะสนุกสนานกับการแก้ไขปัญหาและแสวงหาปัญหาเพื่อการแก้ไข มากกว่าหลีกเลี่ยงปัญหาเหล่านั้น ด้วยวิธีการ

แก้ปัญหาและเผชิญปัญหาที่เหมาะสม มีความมั่นใจและวางกลยุทธ์ไปสู่เป้าหมายได้อย่างชัดเจน ซึ่งวิธีการและกลยุทธ์เหล่านั้นล้วนได้มาจากความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ในอดีตที่จะได้นำมาเป็นข้อมูลเพื่อประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม (Costa & Kallick, 2004)

ความหมายของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง

Knowles (1975, p. 18) กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าเป็นกระบวนการที่แต่ละบุคคลใช้ความคิดริเริ่มในการเรียน การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ การแสวงหาแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ รู้จักเลือกใช้วิธีในการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีการประเมินผลการเรียนรู้ของตน โดยอาจจะอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้ ด้วยกระบวนการนี้ผู้เรียนจะสามารถเรียนได้ดีกว่าที่จะให้ผู้อื่นริเริ่มการเรียนให้ เพราะผู้เรียนจะมีจุดหมายชัดเจนมีแรงจูงใจ และมีความตั้งใจสูง สามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ ซึ่งแนวคิดของโนลส์สอดคล้องกับแนวคิดของ Brookfield (1984) ซึ่งได้ให้ความหมายไว้ว่า การเป็นตัวของตัวเอง มีการควบคุมการเรียนรู้ของตนเองอย่างอิสระ โดยอาศัยความช่วยเหลือจากภายนอกน้อยที่สุด เช่นเดียวกับ Tough (1971, p. 114) ซึ่งได้กล่าวถึงการเรียนรู้แบบนำตนเองว่า เป็นการเรียนโดยผู้เรียนมีเจตนา มีความตั้งใจที่จะเรียนรู้ และจะเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลเกิดความผูกพันและมุ่งมั่นกับการเรียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างต่อเนื่อง และมีการวางแผนการเรียนของตนด้วย นอกจากนั้น Long (1990) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลมีการตั้งเป้าหมายของตน มีความรับผิดชอบที่จะบรรลุเป้าหมายนั้น และมีการแสวงหาวิธีการสนับสนุนต่าง ๆ ให้เป้าหมายนั้นเกิดเป็นพฤติกรรมในการเรียนขึ้นมาได้ เช่น มีการค้นคว้าข้อมูลในการเรียน เช่นเดียวกับ Hiemstra และ Brockett (1994) ได้ให้ความหมายไว้ใกล้เคียงกัน คือ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่บุคคลจะได้รับผิดชอบในการวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินความพยายามในการเรียนรู้ของตน ซึ่งเป็นลักษณะที่ทุกคนมีอยู่ในทุกสถานการณ์ และสามารถถ่ายโอนทักษะที่ได้จากการศึกษาจากสถานการณ์หนึ่งไปยังสถานการณ์อื่นได้

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการ และวิจัยชาวไทยที่ได้เสนอความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้หลายท่านด้วยกัน กล่าวคือ สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2543, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่า เป็นกระบวนการในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และพัฒนาทักษะที่บุคคลกระทำด้วยตนเอง โดยอาศัยความช่วยเหลือ คำแนะนำ และการสนับสนุนจากผู้อื่น เช่น เพื่อน หรือครู นอกจากนั้น พิศิณี มินศิริ (2547, หน้า 11) ได้อธิบายถึง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ที่เป็นระบบขั้นตอนและสอดคล้องกับแนวคิดของ สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2543,

หน้า 7) ว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลวิเคราะห์ถึงความต้องการในการเรียนรู้ตน มีการริเริ่มตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ แสวงหาแหล่งทรัพยากรความรู้ มีการบริหารจัดการในการเรียน มีการควบคุมตนเอง เพื่อให้ประสบความสำเร็จ และมีการประเมินการเรียนของตน โดยการเรียนรู้ อาจได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้ ส่วน พสชนัน นิรมิตไชนนธ์ (2549) ได้ให้ความหมายไว้ใกล้เคียงกัน คือ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกระบวนการที่บุคคลจะรับผิดชอบในการควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดทั้งกระบวนการ โดยเริ่มจากการใช้ความคิดริเริ่มในการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตน ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีการแสวงหาแหล่งข้อมูลในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ เลือกใช้วิธีในการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ของตน ซึ่งการเรียนรู้ดังกล่าวอาจจะอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นได้ เช่น อาจารย์ หรือเพื่อน เป็นต้น

จากการศึกษาความหมายจากนักคิด นักวิชาการหลายท่านจึงจะสามารถสรุปความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองหมายถึง กระบวนการเรียนรู้ของบุคคลที่ตนเองจะเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนรู้ตลอดทั้งกระบวนการอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้ตามที่ได้วางไว้ โดยเริ่มตั้งแต่การพิจารณาถึงความต้องการในการเรียนรู้ของตน มีการตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ แสวงหาแหล่งทรัพยากรและการสนับสนุนเพื่อให้ได้ข้อมูลในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ อีกทั้งยังมีการเลือกใช้วิธีในการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีการประเมินผลการเรียนรู้ของตนอีกด้วย

องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

Costa และ Kallick (2004) ได้อธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ซึ่งไม่จำเป็นที่จะต้องเกิดเรียงตามลำดับ แต่สามารถปรับเปลี่ยน หรือเกิดขึ้นไปพร้อมกันได้ โดยทั้ง 3 องค์ประกอบ มีดังนี้

1. การจัดการตนเอง (Self-managing) หมายถึง ความสามารถในการกระตุ้นเตือนตนเองให้มีการวางแผนการปฏิบัติ พัฒนากลยุทธ์ในการปฏิบัติ โดยการแสวงหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ สามารถปรับเปลี่ยนความคิดของตนได้เมื่อได้รับข่าวสารข้อมูลเพิ่มเติม รู้จักตั้งคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตนยังไม่รู้ และสามารถนำประสบการณ์เดิมมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาใหม่ ๆ ได้ เปิดรับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา และมีความพยายามในการคิดแก้ไขปัญหาที่แตกต่างออกไปได้

2. การตรวจสอบตนเอง (Self-monitoring) หมายถึง ความสามารถในการตระหนักถึงความคิดของตนเองเกี่ยวกับเรื่องที่ตนเองรู้และตนเองไม่รู้ มีความเพียรพยายาม ไม่ละ

ทั้งงานต่าง ๆ ไปง่าย ๆ มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองให้มีความชัดเจน และถูกต้อง รวมถึงมีความเข้าใจและยอมรับต่อมุมมองที่แตกต่างของบุคคลอื่น

3. การเปลี่ยนแปลงตนเอง (Self-modifying) หมายถึง ความสามารถในการปรับปรุงตนให้มีการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและมีน้ำหนัก มีการแสดงออกถึงความสนุกในการสร้างสรรค์งานของตนเอง และเป็นบุคคลที่มีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองในทางที่ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา ด้วยการสะท้อนตนเอง ประเมิน วิเคราะห์ และสร้างความหมายจากประสบการณ์ที่ได้รับ และนำไปปรับประยุกต์ใช้กับการเรียนรู้ในอนาคตได้

ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การเรียนรู้ การศึกษาหาความรู้แต่เพียงในห้องเรียน อาจจะไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้ในปัจจุบัน นิสิตนักศึกษาที่ใกล้จะจบการศึกษาและออกไปสู่สังคมของการทำงาน จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับ และตรงตามความต้องการของหน่วยงาน หรือองค์กรที่ตนต้องการเข้าไปทำงาน อีกทั้งทัดเทียมกับนิสิตนักศึกษาคนอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการแข่งขันในตลาดแรงงาน ที่นายจ้างสามารถคัดสรร คัดเลือกบุคคลากรที่มีคุณภาพเข้าสู่หน่วยงานของตน การเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญ ที่จะต้องแสวงหาโอกาสในการเรียนรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากห้องเรียน แสวงหาความหลากหลายในการเรียนเรียนรู้ รวมถึงมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดเส้นทางการศึกษาและการทำงานของตน (แสงเดือน เจริญฉิม, ทศนีย์ ชันติยะ, สาธิต เจริญฉิม, และ อุทัยวรรณ สมศรีรัฐกิจ, 2555, หน้า 8-9) ซึ่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องอันเป็นลักษณะของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความสำคัญอันมีสาเหตุเนื่องมาจาก

1. ความรู้ทางด้านวิชาการ และด้านต่าง ๆ ได้มีการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาอย่างรวดเร็ว การศึกษาในปัจจุบัน จึงไม่ควรเป็นเพียงแค่การถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียนเท่านั้น แต่จุดมุ่งหมายของการศึกษาควรต้องคำนึงถึงการพัฒนาทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายได้ด้วยตนเอง

2. การศึกษา การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ไม่จำเป็นจะต้องเกิดขึ้นในสถาบันการศึกษาเท่านั้น นักเรียน นิสิตนักศึกษา หรือบุคคลใดก็สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตของตน จากประสบการณ์ใด ๆ ก็ตามที่ได้ประสบ ที่เกิดขึ้นกับบุคคลนั้น ซึ่งประสบการณ์บุคคลประสบนั้นล้วนแต่เป็นแหล่งข้อมูล ความรู้อันเป็นประโยชน์ทั้งสิ้น ประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอันก่อประโยชน์ให้เกิดความสะดวกรวดเร็วทางการติดต่อสื่อสาร ทำให้ข้อมูล ความรู้ ข่าวสารต่าง ๆ สามารถถูกถ่ายทอด ส่งต่อได้อย่างสะดวกและ

รวดเร็วมากขึ้น ทำให้การรับรู้ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ เป็นไปอย่างทันเหตุการณ์ อันจะทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วขึ้น มีความสะดวกมากขึ้น และทันต่อเหตุการณ์ และสถานการณ์ต่าง ๆ ได้รวดเร็วมากขึ้น เพื่อที่จะได้นำข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาความสามารถ ความพร้อม และปรับปรุงชีวิต สังคมของตนให้ดีขึ้นได้

3. การศึกษาไม่มีการจำกัดอายุของผู้ที่ต้องการศึกษา แต่การศึกษาเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ตลอดชีวิต การเรียนในช่วงวัยเด็กจะเป็นการใช้ทักษะในการแสวงหาความรู้ ความเข้าใจ การสร้างทัศนคติ และคุณค่าให้กับสิ่งที่มีความสำคัญ และจำเป็นในการดำรงชีวิตของบุคคลให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม และเพื่อการดำรงชีวิตที่เป็นสุขของบุคคล

4. การเรียนรู้ที่ให้อิสระภาพแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถกำหนดการเรียนรู้ของตนเอง ได้ เช่นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จะเป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนการจิตวิทยาธรรมชาติของมนุษย์ กล่าวคือ มนุษย์มีความต้องการที่จะเป็นอิสระ และสามารถชี้นำตนเองได้ โดยมีสิ่งชี้นำการบรรลุคุณภาพของบุคคล คือ ความสามารถในการรับผิดชอบชีวิตของตน

5. การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ และวิธีการในการเรียนรู้ได้นั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้เรียนที่ถูกกำหนดทั้งสิ่งที่ต้องเรียน และวิธีการเรียนรู้ของตน

6. การเรียนการสอนแบบเน้นให้ผู้เรียนได้จัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีความคิดเป็นของตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักการตัดสินใจ และมีความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนการศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าว การเรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ แสวงหาแหล่งข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ได้ทันต่อสถานการณ์ การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองนั้น จะเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการศึกษานักศึกษานักศึกษาในการเรียนที่ไม่จำกัดเฉพาะการเรียนในสถาบันการศึกษา และเพื่อให้นักศึกษานักศึกษาสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีคุณภาพ ซึ่งลักษณะการเรียนดังกล่าวก็คือ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้ได้กับทุกกลุ่มอายุ และทุกวัฒนธรรม (รุ่ง แก้วแดง, 2541, หน้า 112-113) ดังนั้นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงมีความจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นสิ่งที่ผู้เรียนควรมี ซึ่งสามารถสรุปความจำเป็นเหล่านั้นได้เป็น 4 ประการ (Knowles, 1975, pp. 14-17; รุ่ง แก้วแดง, 2541, หน้า 112-113; สุชาติ ใจเย็น, 2545, หน้า 11) ดังนี้

1. บุคคลที่มีการริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างตั้งใจ จะจัดการตนเองได้ดี มีจุดมุ่งหมาย มีแรงจูงใจที่จะเรียนได้ดีกว่า มีโอกาสที่จะทำงานตามศักยภาพของตน มีโอกาสที่จะเลือกเนื้อหา ประสบการณ์ และเป้าหมายทางการเรียนได้ตรงตามความต้องการของตนเอง ทำให้มีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้นและเรียนได้ดีขึ้น จึงจะสามารถนำประโยชน์จากการเรียนไปใช้ได้มากกว่า และเป็นระยะเวลาสั้นกว่าบุคคลที่รอรับการถ่ายทอดจากผู้สอน หรือผู้อื่นเท่านั้น

2. แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความสอดคล้องกับพัฒนาการของบุคคลทางจิตวิทยา และกระบวนการทางธรรมชาติของมนุษย์ กล่าวคือ วัยเด็กจะเป็นวัยที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ต้องมีผู้ปกครองคอยปกป้อง ดูแล และช่วยตัดสินใจสิ่งต่าง ๆ และเมื่อเติบโตขึ้นจึงจะพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นอิสระมากขึ้น ความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ลดความพึ่งพาอาศัยจากบุคคลอื่นลง ทำให้สามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเองและชี้นำตนเองได้ และเมื่อบุคคลสามารถนำตนเองได้อย่างเต็มความสามารถ (Functional Autonomy) เต็มศักยภาพของบุคคลนั้นจะก่อให้เกิดบุคลิกภาพที่มีวุฒิภาวะ กล่าวคือ ในการทำงาน หรือกระทำการใดที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น บุคคลจะมีการพัฒนาทักษะของตน มีความมุ่งมั่นในการทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะนำตนเองไปสู่อนาคต ไปสู่เป้าหมาย และแผนต่าง ๆ ในอนาคตได้ (Allport, 1935 อ้างใน วิไลพร มณีพันธ์, 2539, หน้า 23)

3. ความรู้เป็นสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาอยู่เสมอ จุดมุ่งหมายของการศึกษานั้นจะต้องเน้นในเรื่องการพัฒนาทักษะของการแสวงหาความรู้ใหม่ การแสวงหาวิธีการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้ที่เป็นปัจจุบันแล้ว รวมทั้งมีทักษะและความสามารถที่จะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ สำหรับอนาคตอีกด้วย ในปัจจุบันความรู้ใหม่ ๆ มีเพิ่มขึ้นมากมาย รวมถึงนวัตกรรมทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปและช่วยเอื้อประโยชน์ให้กับผู้เรียนก็มีมากขึ้น โดยนวัตกรรมทางการศึกษาที่เกิดขึ้นใหม่ล้วนส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสวงหาความรู้ตามความถนัด และความสนใจของตนเอง สนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เรียนควรมี เพื่อจะช่วยให้ผู้เรียนได้สร้างความเข้าใจจากเนื้อหาการเรียนรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งช่วยให้ผู้เรียนรู้จักใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา และคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนได้ดีขึ้น (Borich, 1992, p. 286)

4. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตและเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต เนื่องจากการเรียนรู้ไม่มีที่สิ้นสุด และความรู้ต่าง ๆ ก็มีมากมายรอให้ได้เรียนรู้ เมื่อบุคคลจบการศึกษาก็ยังสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปได้ โดยเลือกเรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองยังเป็นการเรียนรู้ที่

ยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคล และความแตกต่างในศักยภาพของผู้เรียน เป็นการเรียนรู้ที่สนองตอบต่อความต้องการและความสนใจของผู้เรียน โดยที่ยอมรับว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ เพื่อที่จะสามารถดำรงอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข และสามารถ

จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นมีประโยชน์และมีความจำเป็นต่อการเรียนในปัจจุบัน เนื่องจากผู้เรียนต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นมีความสอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยาของมนุษย์ที่จะพัฒนาไปสู่ความเป็นอิสระในการดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง ต้องการการพึ่งพาอาศัยผู้อื่นน้อยลงเรื่อย ๆ ตามวัยที่เจริญเติบโตขึ้น เช่นเดียวกับผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองก็จะอาศัยแรงจูงใจของตนในการแสวงหาความต้องการในการเรียนรู้สิ่งที่ตนเองสนใจ ตามความถนัดของตนด้วยตนเอง มากกว่าที่จะพึ่งพาอาศัย หรือรอรับคำสอนจากผู้สอน และที่สำคัญคือ การที่ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแล้วนั้น ถึงแม้จะสำเร็จการศึกษาไปแล้ว ก็จะสามารถพัฒนาทักษะต่าง ๆ รวมถึงพัฒนาตนเองให้มีการแสวงหาความรู้อยู่เสมอ ตลอดไปจนถึงการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาการทำงาน การประกอบวิชาชีพของตน เพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืนตลอดชีวิตของบุคคลได้

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นพฤติกรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล ในการมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน พื้นฐานสำคัญของนิสิตนักศึกษาในการเรียนระดับอุดมศึกษานั้น คือการมีความใฝ่รู้ และพยายามจะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจ ซึ่งก็มีความสอดคล้องกับลักษณะของนิสิตนักศึกษาที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และจะสามารถประสบความสำเร็จได้มากกว่าการเรียนรู้ที่อาศัยคำชี้แนะ แนะนำจากผู้อื่น ทั้งนี้ Knowles (1975) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ว่า บุคคลที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หรือกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลที่มีการริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่านั้น จะมีความตั้งใจ มุ่งมั่น และมีแรงจูงใจมากกว่า จึงจะสามารถนำประโยชน์จากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นไปใช้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่าบุคคลที่มีการเรียนรู้โดยการรอรับการถ่ายทอดจากผู้อื่น นอกจากนั้นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองยังสอดคล้องกับแนวคิดพัฒนาการทางจิตวิทยาและกระบวนการทางธรรมชาติที่ว่า เมื่อบุคคลเติบโตขึ้นจะมีความต้องการทางจิตวิทยาที่เป็นตัวของตัวเองสูงขึ้น และเริ่มมีการพัฒนาความสามารถในการรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้บุคคลมีทิศทางของ

การบรรลุวุฒิภาวะจากลักษณะหนึ่งไปสู่อีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งเป็นการพัฒนาไปสู่การชี้นำตนเอง (Self-Directing) เพิ่มมากขึ้น ซึ่งรวมไปถึงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเช่นกันที่จะทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ อันเป็นลักษณะที่สอดคล้องกับพัฒนาการใหม่ ๆ ทางการศึกษา และสิ่งสำคัญประการสุดท้ายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง คือ การช่วยให้มนุษย์อยู่รอดในทุกสภาพแวดล้อม เนื่องจากสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเสมอ ทำให้บุคคลมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องตลอดชีวิตนั่นเอง (Knowles, 1984)

การเรียนรู้ภาษาด้วยการนำตนเอง หมายถึง การที่ผู้เรียนมีการเรียนภาษาด้วยตนเอง ซึ่งการเรียนภาษาด้วยตนเองนั้นหมายรวมถึง การมีจุดหมายหมาย แหล่งความรู้ และการประเมินตนเอง การเรียนภาษาด้วยตนเองจึงเป็นการศึกษาที่มีการปรับการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมตามความต้องการของผู้เรียน เช่นนั้นแล้วจึงกล่าวได้ว่าการเรียนภาษาด้วยการนำตนเองจึงประกอบด้วยด้วย 2 เงื่อนไข คือ ประการแรกผู้เรียนจะต้องมีความสามารถที่จะจัดการการเรียนรู้ การศึกษาของตนได้ ประการที่สองคือ ผู้เรียนจะต้องสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีความหลากหลาย เพื่อประโยชน์อย่างสูงสุดในการเรียนรู้ของตน (University of Iceland, n.d.) ในบริบทการเรียนภาษาของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งหมายที่จะศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยมุ่งเน้นไปในด้านทักษะภาษาอังกฤษ เนื่องจากภาษาอังกฤษมีความสำคัญในฐานะที่เป็นภาษากลางสำหรับการสื่อสารระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้งเป็นภาษาทำงานในประชาคมอาเซียนอีกด้วย ดังนั้นการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญต่อเด็กไทยในการเข้าสู่การเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557) ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะได้กล่าวถึงการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองต่อไป เพื่อความสอดคล้องกับบริบทที่ต้องการศึกษา

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองนั้น เป็นการเรียนรู้ที่ขึ้นอยู่กับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนจะมีอิสระในการเรียนรู้ของตน ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้เพื่อไปสู่ความสำเร็จตามจุดหมายที่ตนได้วางไว้ ซึ่งผู้เรียนอาจต้องการการสนับสนุน ความช่วยเหลือทางการเรียนจากผู้เชี่ยวชาญ โดยในบริบทของการเรียนในมหาวิทยาลัยอาจหมายถึงอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษซึ่งมีบทบาทที่แตกต่างออกไปจากการเรียนการสอนในแบบดั้งเดิม โดยอาจารย์จะเป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษามากกว่าที่จะเป็นชี้นำ สั่งสอน (University of Iceland, n.d.) นอกจากนี้หากพิจารณาตามแนวคิดจิตวิทยาปัญญา หรือจิตวิทยาการรู้คิด (Cognitive Psychology) ซึ่งได้อธิบายถึงเครื่องมือในการเรียนรู้ที่สำคัญคือ การเรียนรู้ที่อาศัยการทำงานของสมอง กล่าวคือ

สมองเป็นกลไกสำคัญที่สามารถเติบโตในสภาพแวดล้อมที่มีความสมบูรณ์ โดยการมองหารูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมา และจะทำงานได้ดีที่สุดในสถานการณ์ที่ปราศจากการคุกคาม เมื่อผู้เรียนต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ผู้เรียนจะรวบรวมความคิดก่อนหน้ากับประสบการณ์ของตน ซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงไปตามความเชื่อของแต่ละบุคคล หรืออาจตัดทอนข้อมูลที่ไม่สอดคล้องออกไปก็เป็นได้นั้น การจะทำเช่นนี้ได้ผู้เรียนจะต้องมีการตั้งคำถาม ค้นหาคำตอบ และประเมินถึงสิ่งที่ตนรู้ อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นเอง ทั้งนี้การศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดทางปัญญาและรูปแบบการเรียนรู้ในปัจจุบันมีข้อพิสูจน์ว่าวิธีการเรียนรู้ของบุคคลนั้นมีความหลากหลาย โดยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีลักษณะเฉพาะบุคคลนั้น จะช่วยเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนเพื่อเตรียมรับมือกับความท้าทายในแต่ละวัน และรับมือกับสถานการณ์การเรียนรู้ที่มีความหลากหลายได้ (Bharathi, 2014)

ทั้งนี้ทักษะภาษาอังกฤษที่นิสิตนักศึกษาควรมีเพื่อการรับมือกับการแข่งขันในการทำงานในสาขาวิชาชีพของตนในประชาคมอาเซียน หรือแม้แต่กระทั่งในประเทศไทยเอง หมายถึงความสามารถในการนำภาษาอังกฤษมาใช้ ทั้งในการพูด การอ่าน การเขียน และการฟัง ปัจจุบันการเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษในทุกระดับการศึกษาควรมีเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อติดต่อสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถที่จะไปแข่งขันกับผู้อื่นในตลาดแรงงานประชาคมอาเซียนที่นับวันจะทวีความเข้มข้นมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา บัณฑิตที่จะสำเร็จการศึกษาออกไปต้องมีความพร้อมและมีคุณภาพในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่ทัดเทียมกับบัณฑิตในประเทศอื่น ๆ เพราะความสามารถในการใช้ทักษะภาษาอังกฤษของบัณฑิตไทยยุคใหม่ จะต้องเป็นความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ มิใช่เป็นเพียงความสามารถพิเศษดังเช่นแต่ก่อนอีกต่อไป (ณภัทร วุฒิวินาศ, 2557) เช่นนั้นแล้วการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษจะช่วยให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมั่นใจ มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาและวัฒนธรรมต่างประเทศ นอกจากนี้ ยังมีความเข้าใจและภาคภูมิใจในภาษาและวัฒนธรรมไทย และสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ไทยไปสู่สังคมโลกได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) นิสิตนักศึกษาที่ผู้วิจัยมุ่งหมายจึงควรจะเป็นผู้เรียนรู้ที่มีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง โดยจะเป็นผู้เรียนที่มีความพยายาม มุมานะที่จะจัดการตนเอง ตรวจสอบตนเอง และเปลี่ยนแปลงตนเองให้มีความสามารถในด้านทักษะภาษาอังกฤษที่จะสามารถนำไปปรับเปลี่ยนปรับปรุงตนเองให้รองรับกับการเปิดตลาดแรงงานประชาคมอาเซียนในอนาคตต่อไปได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษา และการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองนั้น ส่วนใหญ่นักวิจัยมักจะทำการศึกษาในรูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ และการหาความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ อีกทั้งงานวิจัยส่วนใหญ่มักจะเป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจกับการจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่อิงการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือการจัดกิจกรรม รวมถึงการเสนอกิจกรรมที่จะช่วยพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียน อันก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดแก่ผู้เรียน ซึ่งจากการค้นคว้างานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศพบว่าผลการวิจัยสนับสนุนว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เช่น งานวิจัยเรื่อง การเรียนรู้ภาษาด้วยการนำตนเองของนักเรียนซึ่งใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในห้องสมุดของวิทยาลัยในอเมริกา ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัย Bordonaro (2006) ได้ทำการศึกษาการใช้ห้องสมุดซึ่งผู้วิจัยถือว่าเป็นสถานที่ที่จะช่วยพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้แก่ นักเรียนในวิทยาลัยในอเมริกาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยนักเรียนที่มีเชื้อชาติญี่ปุ่น สวีเดน อังกฤษ บัลแกเรีย จีน เม็กซิโก เป็นต้น โดยผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนที่เรียนภาษาด้วยการนำตนเองนั้นจะเกิดการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษขึ้น จากกิจกรรมที่ทำให้ห้องสมุด เช่น การอ่านหนังสือเพื่อความเพลิดเพลิน และผู้เรียนเหล่านี้ยังสามารถเชื่อมโยงเนื้อหา ข้อมูลจากการเรียนกับการเรียนรู้ภาษาจากห้องสมุดได้อีกด้วย จึงเป็นการยืนยันตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ว่าผู้เรียนที่มีลักษณะดังกล่าวจะมีวิธีการที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองที่จะก่อให้เกิดประโยชน์และสำเร็จตามที่ตนต้องการได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยในประเทศของ คณาพร คมสัน (2540) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงกึ่งทดลอง เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษ เปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียน ระหว่างกลุ่มที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง กับกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนอ่านตามคู่มือครู และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู แต่ผลดังกล่าวเกิดขึ้นเฉพาะในกลุ่มผู้เรียนที่มีคะแนนความสามารถทางการอ่านเพื่อความเข้าใจในระดับต่ำ และคะแนนเฉลี่ยลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองหลังการเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียน เมื่อ

พิจารณาจากสองงานวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาทักษะภาษาที่เกิดขึ้นได้จากการอาศัยรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง งานวิจัยแรกแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อันเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้แสวงหาด้วยตนเองจะช่วยพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้ดีขึ้นได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยเรื่องที่สองที่แสดงให้เห็นถึงการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จะช่วยพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้านการอ่านให้แก่ผู้เรียนได้

ทั้งนี้เนื่องจากในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้เน้นการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งมีความเฉพาะลงไปในส่วนของการทักษะภาษาอังกฤษอันจะทำให้มีงานวิจัยที่ศึกษาโดยตรงไม่มากนัก แต่เนื่องด้วยแนวคิดหลักสำคัญที่ผู้วิจัยให้ความสนใจยังคงอยู่ในส่วนของแนวคิดและทฤษฎีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผู้วิจัยจึงจะได้นำเสนองานวิจัยที่อาศัยแนวคิด ทฤษฎีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพื่อสนับสนุนความเข้าใจในส่วนของปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว ดังนี้ การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนอีกทั้งงานวิจัยเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (พสนัน นิมิตไชยนนท์, 2549) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และเพื่อค้นหาปัจจัยที่สำคัญในการทำนายนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยทำการศึกษาในนิสิตชั้นปีที่ 2 จากทุกคณะ ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 360 คน โดยปัจจัยลักษณะทางจิตที่ทำการศึกษาได้แก่ แรงจูงใจภายใน การรับรู้ความสามารถของตน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งประกอบไปด้วย สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ การสนับสนุนทางการเรียนรู้ และปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบไปด้วย บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน และความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ โดยผลการวิจัยพบว่าปัจจัยลักษณะทางจิตทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุด รองลงมาคือ เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การรับรู้ความสามารถของตน และแรงจูงใจภายใน ตามลำดับ และปัจจัยทางสังคมทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้มี

ความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาคือ สัมพันธภาพกับเพื่อน การสนับสนุนทางการเรียนรู้ บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สัมพันธภาพในครอบครัว และความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ตามลำดับ และในส่วนของการทำงานการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นตัวที่มีอิทธิพลทางบวกสูงที่สุดในการทำนาย รองลงมาคือ การรับรู้ความสามารถของตน ปัจจัยทางสังคมด้านครอบครัว ได้แก่ การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ และปัจจัยทางสังคมด้านมหาวิทยาลัย ได้แก่ บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การรับรู้ความสามารถของตน การเป็นแบบอย่างด้านการเรียนรู้ และบทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ร่วมกันทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองร้อยละ 68.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้เห็นความสำคัญของพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งจะเป็นลักษณะพฤติกรรมสำคัญที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้เกิดการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้มีความพร้อมในการเข้าสู่การแข่งขันในตลาดแรงงานเสรีอาเซียน อย่างไรก็ตามจากแนวคิดของ Knowles (1975) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยที่จะมีส่วนสนับสนุนให้นิสิต นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองได้นั้น จะต้องอาศัยทั้งปัจจัย ลักษณะทางจิต และปัจจัยทางสังคมร่วมกันจึงจะก่อให้เกิดความมุ่งมั่นในการริเริ่มเรียนรู้ ภาษาอังกฤษด้วยตนเองขึ้นได้ โดยผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงแนวคิด และรายละเอียดของปัจจัยที่จะมีส่วนส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในลำดับต่อไป

3. การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน

แนวคิดและความหมายของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน

การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน(Personal Growth Initiative หรือ PGI) เป็นหนึ่งในแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก (Positive psychology) ซึ่งเป็นแนวคิดจิตวิทยาตะวันตกสมัยใหม่ที่ยึดเอาจุดแข็งของมนุษย์เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เป็นศาสตร์ทางเลือกใหม่ที่มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ให้เป็นผู้มีความสุขจากพื้นฐานของการพัฒนาตนเอง (Snyder & Lopez, 2002) โดย Robitschek (1998) เป็นผู้ริเริ่มแนวคิดนี้ขึ้น โรบิเช็คได้อธิบายความหมายของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนไว้ว่า เป็นความมุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนแปลง และพัฒนาตนเอง โดยความงอกงามหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นไม่ใช่เพียงแค่การรับรู้ตนเองเท่านั้น แต่ต้องมีการลงมือทำอย่างตั้งใจอีกด้วย แม้แนวคิดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนยังเป็นแนวคิดที่ใหม่ แต่โรบิเช็คผู้คิดค้นและพัฒนาแนวคิดนี้ได้ทำงานวิจัยออกมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 1998 จนถึงปัจจุบัน

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยสรุปนิยามของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนว่าหมายถึง ความมุ่งมั่นของบุคคลที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตนเอง และสามารถพัฒนาตนได้ ทั้งในแง่ของการรับรู้ตนเองและลงมือกระทำสิ่งซึ่งก่อให้เกิดความเติบโตงอกงามแก่บุคคลนั้น

ความมุ่งมั่น และความตั้งใจในการปฏิบัติตนเพื่อเป็นผู้ซึ่งมีความงอกงามเป็น องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน นอกจากนั้นการริเริ่ม พัฒนาความงอกงามแห่งตนยังรวมองค์ประกอบของกระบวนการทางปัญญาไว้ด้วยกัน ซึ่ง ประกอบด้วย การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความเชื่อ ทศนคติ และการให้คุณค่า ซึ่ง องค์ประกอบทั้งหมดนี้มีส่วนในการสนับสนุนการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ตัวอย่างเช่น บุคคลมีความคิดว่าตนเองรู้ว่าต้องการจะเปลี่ยนแปลงอะไรในชีวิต ซึ่งเป็นการรับรู้ถึงความ คาดหวัง ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการรับรู้ความสามารถของตนเอง (self-efficacy) อย่างไรก็ตาม การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนมีขอบเขตที่กว้างกว่าการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยที่ การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนจะมีองค์ประกอบของพฤติกรรม ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะนำบุคคล ไปสู่การบรรลุผลความสำเร็จ เป็นการรับรู้ข้ามขอบเขตของการงอกงาม กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ องค์ประกอบทางพฤติกรรมถูกเพิ่มเข้ามาในการฝึกฝนการรับรู้เกี่ยวกับความงอกงามส่วนบุคคล เช่น การที่บุคคลรู้ถึงกระบวนการที่สามารถช่วยให้เขาสามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตได้

นอกจากนั้นการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนยังเป็นการกำหนดเป้าหมายในการ เปลี่ยนแปลงและความงอกงามผ่านชีวิตของบุคคล การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนยัง สามารถพิจารณาจากโครงสร้างอภิปญญา (Metacognitive) อันประกอบด้วย การตระหนักรู้ และการควบคุมความมุ่งมั่นตั้งใจในการปรับปรุงให้เกิดความงอกงามทางปัญญา และพฤติกรรมในทุก ขอบข่ายของชีวิตเพิ่มขึ้น บุคคลที่มีการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงผ่านช่วงชีวิต จะมี ระดับของความมุ่งมั่นในกระบวนการงอกงามสูง เนื่องจากบุคคลจะมีการตระหนักและมีความ ตั้งใจในกระบวนการเปลี่ยนแปลงและมองเห็นทางเลือกอันเป็นทางออกในการเผชิญกับความ กัดดันของสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้พวกเขายังสามารถที่จะปฏิบัติตามอย่างเข้าใจต่อทางเลือกที่ตน เลือกเพื่อไปสู่ความงอกงามได้

จากการค้นคว้าพบว่าแนวคิดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน มักนำมาใช้ในการ บริक्षाเชิงจิตวิทยา ซึ่งมีความมุ่งหมายที่จะให้ผู้รับการบริक्षाเชิงจิตวิทยาได้เกิดการพัฒนา และเปลี่ยนแปลง ก้าวข้ามปัญหาและอุปสรรคที่ตนต้องเผชิญอยู่ หนึ่งในเป้าหมายสำคัญของการ บริक्षाเชิงจิตวิทยา คือ การทำความเข้าใจกับผู้รับบริการการบริक्षाให้เข้าใจถึงกระบวนการของ การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเอง และเพิ่มทักษะวิธีการเฉพาะ เพื่อให้เขาได้บรรลุผลในความ

งอกงามจากการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้น (Prochaska & DiClemente, 1986) การทำความเข้าใจกับผู้รับบริการการปรึกษาในเรื่องการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากคนส่วนใหญ่จะต้องเผชิญกับความท้าทาย การเปลี่ยนผ่าน และประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งที่บุคคลจะต้องมีการเตรียมการเพื่อรับมือในการเผชิญปัญหา หรือพัฒนาตนเองไปกับสถานการณ์ใหม่ ๆ เหล่านั้น (Schlossberg, 1984) โดยขั้นตอนแรกเริ่มในการตระเตรียมความพร้อม เป็นขั้นตอนของความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงประกอบด้วยทั้งเจตคติและพฤติกรรม บุคคลที่มีการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงผ่านช่วงชีวิต จะมีระดับของความมุ่งมั่นในกระบวนการงอกงามสูง เนื่องจากบุคคลจะมีการตระหนักและตั้งใจในกระบวนการเปลี่ยนแปลง และมองเห็นทางเลือกอันเป็นทางออกในการเผชิญกับความกดดันของสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้พวกเขายังสามารถที่จะปฏิบัติตามอย่างเข้าใจต่อทางเลือกที่ตั้งใจเลือกเพื่อไปสู่ความงอกงามนั้น ซึ่งแนวคิดในการพัฒนาตนเองนี้นั้น เป็นสิ่งที่สอดคล้องและเกิดขึ้นได้ในบุคคลทุกคนที่ต้องการจะพัฒนา และเปลี่ยนแปลงตนเอง

ปัจจัยสาเหตุของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน

ทั้งนี้ Robitschek (1998) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีส่วนกระตุ้นให้บุคคลเกิดความงอกงามได้เป็น 3 ปัจจัยด้วยกัน ประกอบด้วย

1.) พัฒนาการ (developmental) เป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความงอกงามขึ้นได้ ความงอกงามจากการพัฒนาการนั้นสามารถเกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องอาศัยความรู้ หรือการตระหนักรู้ใด ๆ เช่น การที่เด็กสามารถพัฒนาการใช้เหตุผลให้มีความซับซ้อนขึ้นโดยที่ตัวเด็กเองไม่ได้มีความเข้าใจถึงสิ่งที่เกิดขึ้น แต่การใช้เหตุผลที่ซับซ้อนขึ้นนั้นเกิดขึ้นได้จากพัฒนาการของเด็กเอง และความงอกงามที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล อาจเกิดจากการพัฒนาจากประสบการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคลที่ก่อให้เกิดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนขึ้นได้

2.) สิ่งแวดล้อม (environmental) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความเหมาะสม จะช่วยให้เกิดความงอกงามส่วนบุคคลด้วยความเข้าใจของบุคคลเอง โดยไม่มีสิ่งใดที่จะมาต่อต้านขัดขวางการเติบโตงอกงามได้ ตัวอย่างเช่น บุคคลที่เพ่งหย่าร้างจะตระหนักถึงการต้องพึ่งพาตนเองมากขึ้น ถึงแม้ว่าตัวเขาอาจจะต่อต้านกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น แต่การต่อต้านนั้นก็อาจเกิดจากความคิดว่าตนถูกทรยศจากคู่ชีวิตที่เลิกรากันไป แต่ท้ายที่สุดความงอกงามจะมีส่วนช่วยให้บุคคลสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น อันเป็นผลจากสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดขึ้นนั่นเอง

3.) กระบวนการของความตั้งใจ (intentional process) หากบุคคลมีความตั้งใจในการลงมือกระทำสิ่งต่าง ๆ บุคคลจะเกิดความงอกงามขึ้น จากกระบวนการของความตั้งใจ จะทำให้บุคคลเกิดตระหนักรู้อย่างเต็มที่ในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อย่างมุ่งมั่น และเต็มใจ ตัวอย่างเช่น เมื่อบุคคลเกิดความไม่พึงพอใจในอาชีพที่ตนเลือก บุคคลจะมีความมุ่งมั่นในการค้นหาตนเองอย่างเต็มที่ เพื่อค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนมากกว่า ซึ่งจากสถานการณ์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าบุคคลมีการรับรู้อย่างเต็มที่และมีความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองให้เติบโตงอกงาม

ลักษณะของผู้มีการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน

มาตรวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนฉบับแรกของ Robitschek (1998) ที่ได้พัฒนาและมีการปรับปรุงจนเป็นฉบับที่สมบูรณ์และนำมาใช้ในงานวิจัยนั้น ประกอบด้วย ลักษณะ 9 ประการอันเป็นลักษณะของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ได้แก่ 1.) การรู้ว่ตนเองต้องการจะเปลี่ยนแปลงอะไรในชีวิต 2.) การรู้ว่อะไรเป็นจุดมุ่งหมายในชีวิตตน 3.) การมีกระบวนการที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต 4.) การที่สามารถเลือกบทบาทที่ตนต้องการ 5.) การรู้ว่จะต้องเริ่มต้นอย่างไรเพื่อไปถึงเป้าหมาย 6.) การมีแผนการที่จะช่วยให้ไปถึงเป้าหมาย 7.) การมีความสามารถในการควบคุมชีวิตตนเอง 8.) การรับรู้ถึงความสามารถพิเศษของตน และ 9.) การมีความสามารถในการวางแผนให้ชีวิตสมดุล

องค์ประกอบของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน

เมื่อ Robitschek และคณะ (2009) ได้ทำการพัฒนามาตรวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ได้แบ่งองค์ประกอบของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนออกเป็น 4 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่

1. ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง (Readiness for Change) หมายถึง การเตรียมจิตใจให้พร้อมต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเอง นอกจากนั้นยังรวมถึงการที่นิสิตรับรู้ความต้องการในการเปลี่ยนแปลงตนเองด้วย ให้เป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะ กล่าวคือ มีพัฒนาการสมบูรณ์ตามวัย (ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม)

2. การวางแผนเพื่อการพัฒนาตนเอง (Planfulness) หมายถึง การคิดหาวิธีการกลวิธีที่จะนำมาใช้ในการวางแผนขั้นตอนหรือกำหนดเป้าหมายในการดำเนินการวางแผนสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บุคคลเกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเอง

3. การใช้แหล่งทรัพยากรเพื่อการพัฒนาตนเอง (Using Resource) หมายถึง ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งสนับสนุนข้อมูล แนวทางต่าง ๆ รวมถึงการรู้จักขอความช่วยเหลือหรือคำปรึกษา จากบุคคลรอบข้างหรือคนอื่น ๆ ได้เพื่อให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเอง

4. การกระทำอย่างตั้งใจเพื่อการพัฒนาตนเอง (Intentional Behavior) หมายถึง กระบวนการลงมือปฏิบัติจริงตามขั้นตอน แผนการหรือเป้าหมายต่าง ๆ ที่วางไว้อย่างตั้งใจจริง เพื่อให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองของบุคคล

บุคคลที่มีระดับของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนหรือระดับของ PGI สูง จะเห็นถึงคุณค่าและใช้ประโยชน์ที่ได้รับจากโอกาสในการพัฒนาตนเองให้งอกงามอย่างเต็มที่ บุคคลเหล่านี้จะคอยมองหาและสร้างสถานการณ์ที่จะเอื้อให้เขาได้มีโอกาสเติบโตพัฒนา ในทางกลับกัน บุคคลที่มีระดับการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนหรือระดับของ PGI ต่ำ บุคคลกลุ่มนี้แทบจะไม่รับรู้หรือรับรู้ได้น้อยมากถึงความสามารถในการเปลี่ยนแปลง และอาจหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่มี การท้าทายให้เขาได้เติบโตงอกงาม (Robitschek, 1998) บุคคลที่มีระดับของความงอกงามส่วนบุคคลไม่ได้เพียงแค่ว่ารับรู้ว่าจะสามารถพัฒนาตนเองได้ แต่ยังมีกระบวนการเปลี่ยนแปลง ตั้งใจแสวงหาหรือใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ซึ่งต่างจากการรับรู้ความสามารถของตนเองที่เป็นเพียงความเชื่อว่าบุคคลจะสามารถประสบความสำเร็จจากการกระทำนั้น ๆ (Robitschek & Cook, 1999) นอกจากนั้นแล้วจากการวิจัย Robitschek และคณะ (2009) พบว่า ผู้ที่มีความงอกงามแห่งตนแรกสูงจะสุขภาวะทางอารมณ์ สุขภาวะทางสังคม ทักษะการเผชิญปัญหาและการปรับตัวสูงเช่นกัน และยังสามารถเผชิญกับปัญหาอันเป็นก่อให้เกิดการพัฒนาในชีวิตได้ อีกทั้งยังทำให้มีภาวะความทุกข์ใจต่ำอีกด้วย

การวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน

ในการศึกษาและการพัฒนาเครื่องมือในการวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน นั้น พบว่า Robitschek (1998) เริ่มจากการพัฒนาแบบวัดซึ่งมีข้อคำถาม 9 ข้อที่เป็นลักษณะของผู้มีการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน และทำการศึกษาโครงสร้างหรือภาวะสันนิษฐาน ซึ่งเป็นการยืนยันขั้นต้นสำหรับความตรงเชิงภาวะสันนิษฐานในความสัมพันธ์กับหลาย ๆ โครงสร้างทางจิตวิทยา แบบวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนวัดโครงสร้างได้อย่างชัดเจน จากการศึกษาครั้งนี้ยืนยันความสอดคล้องภายใน (internal consistency) ความคงที่ชั่วคราว (temporal stability) ความเที่ยงตรงเชิงสอดคล้อง (convergent validity) และความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (discriminant validity) ของคะแนนจากแบบวัด จากนั้นจึงได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบวัดกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนระดับวิทยาลัยที่เป็นชาวอเมริกันเชื้อสายยุโรป โดยการทดสอบซ้ำใน 8 สัปดาห์ ได้ค่าความเที่ยงตรงของแบบวัด .74 และมีค่าความสอดคล้องภายใน (internal consistency) ระหว่าง .78 ถึง .88 มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) .86

หลังจากการศึกษาแนวคิดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยแบบวัด Personal Growth Initiative scale (PGIS) Robitschek และคณะ (2009) จึงได้ทำการพัฒนาปรับปรุงแบบวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนฉบับที่ 2 โดยแบบวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนฉบับใหม่นี้มีชื่อว่า Personal Growth Initiative scale-II: PGIS-II โดยทำการปรับปรุงให้แบบวัดมีการพิจารณาองค์ประกอบที่หลากหลาย และซับซ้อนมากขึ้น อีกทั้งมีการจัดสรรความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบให้เท่าเทียมกัน และเพื่อให้เกิดการวัดทางจิตวิทยาที่มีคุณภาพ และปรับข้อกระทงให้สั้นกระชับแต่คงไว้ซึ่งใจความที่จะสามารถวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแบบวัดฉบับปรับปรุงนี้ได้วัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ คือ ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง การวางแผน การใช้ทรัพยากร และการกระทำอย่างตั้งใจ โดยทำการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบวัด ด้วยการทดสอบซ้ำในระยะเวลา 1 สัปดาห์ 2 สัปดาห์ 4 สัปดาห์ และ 6 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบเป็นนักศึกษาในชั้นเรียนจิตวิทยา มหาวิทยาลัย Southwestern ได้ค่าความสอดคล้องภายในของแบบวัดระหว่าง .61 ถึง .74 จากนั้น Robitschek และคณะ (2009) ได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของแบบวัดอีกครั้ง โดยทำการศึกษาในนักศึกษาวิทยาลัย ได้ค่าความสอดคล้องภายในของแบบวัดมากกว่า .90 และพบความสัมพันธ์ระหว่างการทดสอบซ้ำมากกว่า .60

ในส่วนของการศึกษาในบริบทของไทย พิชามญช์ บุญสิทธิ์ (2554) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนกับความวิตกกังวลในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีการเผชิญปัญหาเป็นตัวแปรส่งผ่าน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนที่พัฒนาขึ้นตามแนวคิดของ Robitschek และคณะ (2009) จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน มีลักษณะเป็นแบบวัดแบบมาตรประมาณค่า 6 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .84

การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนจึงเป็นกระบวนการทางจิตที่จะช่วยให้บุคคลเกิดความมุ่งมั่นในการเปลี่ยนแปลงตนเองในเป้าหมายที่ตนเองกำหนดไว้ ในการวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนผู้วิจัยผู้วิจัยได้นำ Personal Growth Initiative scale-II (PGIS-II) และแนวคิดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ของ Robitschek (1998) มาใช้เป็นแนวคิดหลักในการพัฒนาแบบวัดในการวิจัย โดยแบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 6 ระดับ จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 1 คะแนน ไปจนถึงเห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 6 คะแนน สำหรับข้อคำถามเชิงลบให้

คะแนนในลักษณะตรงกันข้าม กล่าวคือ หากผู้ตอบแบบสอบถามได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่ามีการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนเป็นแนวคิดหนึ่งในทฤษฎีจิตวิทยาเชิงบวก (positive psychology) ซึ่งมักจะนำไปใช้ในการศึกษาทางจิตวิทยา แต่อย่างไรก็ตามแนวคิดดังกล่าวมีมุมมองที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในศาสตร์แขนง ๆ อื่น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แต่อย่างไรก็ตามพบว่ายังไม่มีงานวิจัยใด ๆ ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนกับพฤติกรรมการเรียนด้วยการนำตนเองโดยตรง ผู้วิจัยพบเพียงการศึกษาหนึ่งที่ทำการศึกษาการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการแสดงถึงความสำเร็จของการเรียนรู้ โดยงานวิจัยดังกล่าว คือการศึกษาเรื่อง การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนและความภาคภูมิใจในตนเองในการเป็นตัวทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในนักเรียนที่ศึกษาในวิทยาลัยเทคนิค (Malik, Yasin, & Shahzadi, 2015) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการวิจัยเพื่อศึกษาบทบาทของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนและความภาคภูมิใจในตนเองในการเป็นตัวทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยทำการศึกษาในนักเรียนที่ศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคหลายแห่ง มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 150 คน ผลการวิจัยพบว่า มีเพียงหนึ่งองค์ประกอบของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน คือ องค์ประกอบการวางแผนเพื่อการพัฒนาตนเอง (Planfulness) ที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

ทั้งนี้พบการศึกษาศึกษาการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนกับตัวแปรที่เป็นมุมมองทางอาชีพ โดย Robitschek และ Cook (1999) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนกับวิธีการแก้ปัญหาในการสำรวจอาชีพและเอกลักษณ์ทางอาชีพ พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยที่มีระดับของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนสูงจะค้นหาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับอาชีพและค้นหาเอกลักษณ์อันเหมาะสมกับอาชีพได้มากกว่า และยังพบการยืนยันอย่างจำกัดในความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการแก้ปัญหากับการค้นหาตนเอง และพบการวิจัยที่เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองซึ่งเป็นการสนับสนุนแนวคิดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนต่อความเชื่อมั่นในการมุ่งมั่นเปลี่ยนแปลงตนเอง โดย Hardin, Weigold, Robitschek, และ Nixon (2007) ทำการศึกษารolesของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนต่อความเชื่อมั่นในตนเองและความทุกข์ใจ พบว่า การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างชัดเจนกับสุขภาวะทางจิตที่ดี และพบความสัมพันธ์ทางลบอย่างชัดเจนระหว่างการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนกับความทุกข์ใจ โดยความมุ่งมั่นที่จะงอกงามของบุคคลนั้น อาจเกี่ยวกับความสามารถ

ในการป้องกัน การลด และการฟื้นจากความยากลำบากทางจิตใจได้ดีเพียงใด ดังนั้นบุคคลที่มีระดับความมุ่งหมายที่จะออกงามสูงจึงไม่ใช่เพียงแค่มุ่งรับกับความยากลำบากทางจิตใจได้เร็วเท่านั้น แต่ยังสามารถมุ่งมั่น สรรหาวิธีการปรับตัวเพื่อที่จะบรรเทาความยากลำบากนั้นให้ลดลงได้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยคาดหวังว่าการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะช่วยเพิ่มมุมมองของแนวคิดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนที่มีความแตกต่างจากการวิจัยที่ผ่านมา

การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนจะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้บุคคลที่มีความพร้อมในการที่จะเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเอง ให้สามารถบรรลุจุดหมายในการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งไว้ เช่นเดียวกันกับนิสิตนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายซึ่งกำลังจะออกไปสู่สังคมของการทำงานและการรับมือกับการเข้าสู่ตลาดแรงงานเสรีอาเซียน ที่ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของตนโดยอาศัยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองนั้น มีความแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับสังคมการเรียนรู้ การที่นิสิตนักศึกษามีการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนจะมีส่วนสำคัญที่จะทำให้นิสิตนักศึกษาได้พิจารณาถึงสิ่งที่ตนเองจะต้องมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความพร้อม มีการวางแผนการเรียนรู้ มีการวางแผนเป้าหมาย พิจารณาถึงแนวทางที่ทำให้ตนเองได้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งมีความมุ่งมั่นในการเปลี่ยนแปลงตนเองให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองเพื่อการเข้าสู่สังคมการทำงานที่นิสิตนักศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองให้มีความสามารถเหมาะสมทั้งในการทำงาน และการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของตนเพื่อประโยชน์ในการทำงานในตลาดแรงงานเสรีอาเซียน

4. ภาวะผู้นำในตนเอง

แนวคิดและความหมายของภาวะผู้นำ

ก่อนจะกล่าวถึงแนวคิดของภาวะผู้นำในตนเอง จะได้กล่าวถึงแนวคิดและความหมายของภาวะผู้นำอย่างกว้าง ๆ เพื่อการทำความเข้าใจถึงลักษณะภาวะผู้นำที่จะเป็นตัวแปรทางจิตหนึ่งของผู้วิจัยสนใจนำมาศึกษา โดยความหมายของภาวะผู้นำนั้นได้มีการให้ความหมายและนิยามไว้มากมาย ซึ่งมีทั้งมีความคล้ายคลึง และแตกต่างกัน รวมทั้งมีการให้นิยาม และความหมายของภาวะผู้นำขึ้นใหม่ หรือปรากฏนิยามใหม่ ๆ ขึ้นมาเรื่อย ๆ (Stogdill, 1974) ซึ่งความหมายของภาวะผู้นำที่มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้มีดังนี้

Glueck (1980, p. 460) ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า เป็นพฤติกรรมที่เป็นการกระทำระหว่างบุคคล โดยมีการกำหนดให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วม ร่วมมือและปฏิบัติงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย รวมถึงการชักนำ โนมน้าวให้บุคคลในองค์การหรือหน่วยงานให้มีความ

ตั้งใจในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ โดยอาศัยการติดต่อสื่อสารหรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา (ผู้นำ) และผู้ใต้บังคับบัญชา (ผู้ตาม) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hersey และ Blanchard (1988, p. 86) ที่ว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการในการชักจูงให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลทำงานให้บรรลุถึงเป้าหมายตามสถานการณ์ที่เป็นอยู่ และการที่ผู้นำมีอำนาจเหนือบุคคลอื่น ๆ นี้ จะช่วยให้ผู้นำสามารถปฏิบัติงานซึ่งเขาไม่สามารถปฏิบัติคนเดียวได้เป็นผลสำเร็จ อย่างไรก็ตาม อำนาจเหนือบุคคลอื่น ๆ ของผู้นำนี้ยังรวมไปถึงการหามาตรการที่จะให้ผู้ตามได้ยอมรับหรือเต็มใจที่จะปฏิบัติตามความประสงค์ของผู้นำด้วย เช่นเดียวกับ Lussier (1998) ก็ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ใกล้เคียงกัน โดยอธิบายว่าภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่จะชักจูงให้พนักงานทำงานเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายขององค์กร

ส่วน Armstrong และ Sambamurthy (1999) ได้กล่าวถึงความหมายของภาวะผู้นำ โดยเสนอว่าภาวะผู้นำไม่ได้เป็นเพียงกระบวนการชักจูงบุคคล แต่เป็นกระบวนการสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคคล เพื่อให้บุคคลนั้นเกิดความพยายามอย่างเต็มที่ในการค้นหาหนทาง หรือวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อที่จะทำตามสิ่งที่ตนมุ่งหมายให้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับความหมายของ รัตติกรณ์ จงวิศาล (2556) ซึ่งกล่าวถึงความหมายของภาวะผู้นำว่า เป็นคุณลักษณะ พฤติกรรม ความสามารถ หรือกระบวนการปฏิสัมพันธ์ อันเป็นวิธีการดำเนินชีวิตของบุคคลที่สามารถมีอิทธิพลต่อผู้อื่นได้ โดยบุคคลที่มีภาวะผู้นำ จะสามารถสร้างแรงบันดาลใจ สร้างความปรารถนาให้แก่บุคคลอื่น ทำให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา ยอมรับ เกิดเป็นความพยายามที่จะใช้ความสามารถของตนอย่างถึงที่สุด และช่วยเพิ่มพลังอำนาจให้แก่ผู้อื่นเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างสำเร็จ

นอกจากนั้นแล้ว Bass และ Bass (2008) ได้ทำการศึกษาและสรุปความหมายของภาวะผู้นำที่ได้มีการนิยามไว้ตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 20 จนถึงปัจจุบัน จัดเป็นกลุ่มตามความคล้ายคลึงกันของความหมายที่มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอไว้ ดังนี้

แนวคิดด้านบุคลิกภาพ ความหมายของภาวะผู้นำจะได้อธิบายถึงสาเหตุของการมีภาวะผู้นำของบุคคล หรือการที่บุคคลหนึ่งมีคุณลักษณะของผู้นำมากกว่าผู้อื่น

แนวคิดด้านคุณลักษณะ ซึ่งจะอธิบายถึงการประสบความสำเร็จของกลุ่ม องค์กร หรือชุมชน ซึ่งเป็นผลมาจากการมีภาวะผู้นำเกิดขึ้นในบุคคลที่อยู่ในกลุ่ม องค์กร หรือชุมชนนั้น

แนวคิดด้านการเป็นศูนย์กลางของกระบวนการกลุ่ม ซึ่งผู้นำจะมีฐานะเป็นศูนย์กลางของการเกิดการเปลี่ยนแปลง การทำกิจกรรม และกระบวนการกลุ่ม ผู้นำจะเป็นผู้กำหนดลักษณะต่าง ๆ ของกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้าง บรรยากาศ เป้าหมาย และกิจกรรมกลุ่ม

คุณลักษณะของภาวะผู้นำ

ในการศึกษาภาวะผู้นำนั้น มุมมองคุณลักษณะที่สำคัญของภาวะผู้นำโดยมากจะเป็นมุมมองในฐานะของผู้ที่เป็นผู้บริหารที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ การทำงาน และความก้าวหน้าในการทำงานต่อไป แต่ความสามารถในการเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำนั้นยังสามารถสะท้อนลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคคลที่มีภาวะผู้นำอยู่ภายใน ที่จะเป็นประโยชน์ในการเรียน หรือการทำงานของคนต่อไป โดยลักษณะของผู้นำนั้นของมีอยู่หลายประการ ทั้งนี้ Yukl (2010) ได้เสนอแนวคิดคุณลักษณะผู้นำที่มีประสิทธิภาพดังกล่าว โดยทำการศึกษาจากผู้บริหารในองค์กรขนาดใหญ่ ดังนี้

1. มีพลังในการทำงาน และความอดทนอดกลั้นสูงต่อการเผชิญความเครียด หรือปัญหาต่าง ๆ ด้วยพลังกำลังกาย และกำลังใจ รวมทั้งสามารถปรับอารมณ์ให้กลับสู่สภาพเดิมได้หลังจากเผชิญสถานการณ์ที่เป็นปัญหานั้น

2. มีความมั่นใจในตนเอง (self-confident) มีการเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) และการรับรู้ความสามารถของตน (self-efficacy) ในระดับสูง

3. มีความเชื่ออำนาจในตน (internal locus of control) คือ เชื่อว่าสำเร็จต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากการกระทำของตนเอง ไม่ได้เกิดจากความบังเอิญ หรือเพราะโชค ซึ่งเป็นอำนาจภายนอกที่ควบคุมไม่ได้

4. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และมีความมั่นคงทางอารมณ์ (emotional stability and maturity) รวมถึงมีการรับรู้ถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของตัวเองอย่างถูกต้องเหมาะสม มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองมากกว่าการปกป้องตนเอง และไม่เป็นพวกหลงตัวเอง (narcissism)

5. มีความซื่อสัตย์ อันเป็นพฤติกรรมที่ยึดมั่นกับบรรทัดฐานและค่านิยมที่องค์กรได้กำหนดไว้ มีความซื่อตรง มีจริยธรรม มีความน่าเชื่อถือ และไว้วางใจได้

6. มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจทางสังคม คือ มีการมุ่งอำนาจโดยคำนึงถึงวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสม เป็นการใช้อำนาจเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่นและสังคม ไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง มีมุมมองวิสัยทัศน์กว้างไกล และพร้อมจะรับฟังคำแนะนำจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญมากกว่าด้วยความเต็มใจ

7. มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง และมุ่งความสำเร็จสูงในระดับปานกลาง ซึ่งหมายถึง เจตคติ (attitude) ค่านิยม (value) และความต้องการ (need) ทั้งความต้องการในความสำเร็จ ความปรารถนาที่จะเป็นเลิศ ทั้งนี้เหตุผลที่ผู้นำควรมีลักษณะดังกล่าวในระดับปานกลางนั้น ก็เนื่องมาจากหากมีความมุ่งสำเร็จในระดับต่ำจะทำให้ขาดแรงจูงใจ แต่หากมีในระดับสูง

เกินไปก็อาจจะส่งผลลบต่อการทำงานได้ เนื่องจากอาจจะทำให้กลายเป็นผู้บริหารที่มุ่งทำทุกอย่างให้สำเร็จด้วยตนเอง โดยไม่คำนึงถึงการทำงานเป็นทีม

8. มีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ในระดับต่ำ เนื่องจากบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์สูงจะมีความพึงพอใจในความต้องการการยอมรับและเป็นที่รักของผู้คนสูง จึงทำให้เป็นบุคคลที่เลือกทำงานกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์เป็นมิตรส่วนตัว ซึ่งจากการศึกษาวิจัยพบว่าลักษณะดังกล่าวทำให้เกิดความสัมพันธ์ทางลบกับประสิทธิภาพในการทำงาน การบริหารจัดการ

9. บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ (the big five personality traits) ซึ่งประกอบด้วย บุคลิกภาพที่มีความหวั่นไหวทางอารมณ์ (neuroticism) บุคลิกภาพที่เปิดเผยชอบการแสดงออก (extraversion) บุคลิกภาพที่เปิดกว้างต่อประสบการณ์ (openness to experience) บุคลิกภาพที่ประนีประนอม (agreeableness) และบุคลิกภาพที่มีสติรู้ผิดชอบ (conscientiousness) (McCrae & Costa, 2003) จากการทบทวนเอกสารพบว่าบุคลิกภาพส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ปรากฏในผู้นำหรือความมีประสิทธิภาพของผู้นำ

10. ความฉลาดทางอารมณ์ (emotional intelligence) เป็นความสามารถในการตระหนักรู้ และเข้าใจอารมณ์ หรือความรู้สึกของตนเอง (self-awareness) สามารถจัดการและควบคุมอารมณ์ของตนเองและใช้อารมณ์ในทางที่เกิดประโยชน์ได้ (self-regulation) รวมทั้งความสามารถในการหนักรู้และเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น (empathy) และสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นได้ ผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะมีความฉลาดทางอารมณ์เพื่อการเผชิญกับปัญหาที่มีความซับซ้อน ช่วยในการตัดสินใจ การวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้บุคคลสามารถจัดการกับสถานการณ์ที่มีความวิกฤติได้

11. ความฉลาดทางสังคม (social intelligence) ประกอบด้วยสองส่วน คือ การรับรู้สังคม (social perceptiveness) เป็นความสามารถในการเข้าใจความต้องการ เข้าใจปัญหา และโอกาสที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม หรือองค์กร และพฤติกรรมยืดหยุ่น (behavioral flexibility) เป็นความสามารถและความยินดีที่จะปรับพฤติกรรมของตนให้เหมาะสมกับความต้องการในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญ ทั้งนี้ความฉลาดทางสังคมเป็นพื้นฐานในการประสบความสำเร็จของกลุ่มมากกว่าตามเป้าหมายของบุคคล โดยขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะทางอารมณ์ และแรงจูงใจใฝ่อำนาจของผู้นำ

12. การคิดเป็นระบบ (systems thinking) เป็นความสามารถที่จะเข้าใจความซับซ้อนระหว่างกาฟังพาอาศัยซึ่งกันและกันในหน่วยย่อยขององค์การ ซึ่งจะช่วยให้การแก้ปัญหาทำได้ง่ายขึ้นจากการตัดสินใจ หรือวินิจฉัยปัญหาด้วยความคิดที่เป็นระบบของผู้นำ

13. ความสามารถในการเรียนรู้ (ability to learn) เป็นความสามารถในการที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์และนำมาปรับใช้ในการเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่การเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาของหน่วยงาน หรือองค์การ ผู้นำจึงต้องมีความยืดหยุ่น เรียนรู้จากความผิดพลาด มีการปรับเปลี่ยนความเชื่อ สมมติฐาน เพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้

นิยามและแนวคิดของภาวะผู้นำในตนเอง

ภาวะผู้นำในตนเองตามแนวคิดของ Manz (1986) มีพื้นฐานมาจากแนวคิดที่ว่า ตนเป็นผู้นำตนเอง (Self leading the self) โดยแมนซ์กล่าวถึงความหมายของผู้นำในตนเองว่า หมายถึง กระบวนการของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการนำตนเอง (self-direction) และการจูงใจตนเอง (self-motivation) ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จ Manz (1986) จึงเสนอว่าเพื่อ และการติดตามตรวจสอบหาสาเหตุของความล้มเหลว (chastising personal failure) นอกจากนั้น Sims และ Lorenzi (1992) กล่าวถึงภาวะผู้นำในตนเอง (self-leadership) ว่าเป็นปรัชญาการจัดการที่ใช้กลยุทธ์เชิงพฤติกรรมและจิตใจอย่างเป็นระบบเพื่อให้บุคคลสามารถนำตนเอง เพื่อการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลที่สูงขึ้น โดย Bryant และ Kazan (2012) ได้เสนอแนวคิดที่มีความสอดคล้องกันว่าภาวะผู้นำในตนเองเป็นการปฏิบัติต่อตนเอง หรือการนำตนเองอย่างตั้งใจ ในด้านการมีอิทธิพลต่อการคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตนเองคาดหวัง (วิโรจน์ สารัตนะ, 2557) ทั้งนี้ภาวะผู้นำในตนเองเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ (strategies) ทั้งในด้านพฤติกรรมและกระบวนการคิด ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความสำคัญกับพฤติกรรม การได้รางวัลตามธรรมชาติ และรูปแบบความคิดที่สร้างสรรค์ ซึ่งยุทธศาสตร์เหล่านี้ถือเป็นองค์ประกอบในการศึกษาภาวะผู้นำในตนเอง ที่ผู้วิจัยจะได้นำเสนอรายละเอียดในลำดับต่อไป

องค์ประกอบของภาวะผู้นำในตนเอง

Manz และ Sims (2001) กล่าวถึงองค์ประกอบซึ่งแบ่งตามยุทธศาสตร์ของภาวะผู้นำในตนเองซึ่งแบ่งเป็น 3 ยุทธศาสตร์ที่มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1. ยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการกระทำที่มีประสิทธิผล 2. ยุทธศาสตร์การให้รางวัลตามธรรมชาติ และ 3. ยุทธศาสตร์การสนับสนุนการคิดและความรู้สึกที่มีประสิทธิผล (ยุทธนา ไชยจุล, 2554) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการกระทำที่มีประสิทธิผล เป็นความมุ่งหมายในการเพิ่มการตระหนักรู้ในตนเองที่จะนำไปสู่การจัดการพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่มีความจำเป็น แต่อาจเป็นภาระงานที่ไม่ราบรื่น ยุทธศาสตร์นี้ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยซึ่งเป็นกลวิธีในการนำตนเองให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานดังนี้

1.1 การตั้งเป้าหมายให้ตนเอง (self set goals) เป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญของภาวะผู้นำในตนเองที่ประสบความสำเร็จ การตั้งเป้าหมายทั้งสำหรับการทำงานในปัจจุบันและในระยะยาวเพื่อความสำเร็จในอาชีพนั้น บุคคลจะต้องมีการกำหนดทิศทางของตนเอง (self-direction) รวมถึงการลำดับความสำคัญก่อนหลังของสิ่งที่จะทำ ทั้งนี้ในการตั้งเป้าหมายสิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ ความท้าทายของเป้าหมาย ความเฉพาะเจาะจง และความเป็นไปได้ที่จะบรรลุเป้าหมายนั้น

1.2 การจัดเตรียมแนวทาง (management of cues) การจัดเตรียมแนวทางในสภาพแวดล้อมการทำงานจะช่วยให้กิจกรรม หรือพฤติกรรมในการทำงานมีความสร้างสรรค์ เช่น การติดป้ายข้อความที่ช่วยกระตุ้นแรงจูงใจในการทำงาน และเป็นการช่วยลดหรือกำจัดกิจกรรมหรือพฤติกรรมในการทำงานที่ไม่สร้างสรรค์ได้ เช่น การไม่รับโทรศัพท์ในช่วงเวลาระหว่างวันที่ทำงาน

1.3 การซักซ้อม (rehearsal) การฝึกปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาฝีมือในการกระทำสิ่งต่าง ๆ และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาด้านอื่น ๆ ของชีวิต รวมถึงการทำงาน หากบุคคลมีการคิดไตร่ตรองและฝึกปฏิบัติงานของตนอยู่เสมอจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานต่อไปเป็นอย่างยิ่ง เช่น การซักซ้อมการนำเสนองานก่อนการนำเสนอจริง

1.4 การสังเกตตนเอง (self-observation) การสังเกตตนเองจะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับภาวะผู้นำในตนเองที่มีประสิทธิผล เนื่องจากการสังเกตพฤติกรรมตนเองจะทำให้เราสามารถค้นพบข้อบกพร่องบางอย่างที่จำเป็นต้องการการเปลี่ยนแปลง และทำให้รู้ว่าจะจัดการหรือดำเนินการต่อไปอย่างไร

1.5 การให้รางวัลตนเอง (self-rewards) การให้สิ่งตอบแทนแก่ตนเองเนื่องจากการใช้ความพยายามในการกระทำสิ่งใด จะส่งผลต่อแรงจูงใจและทางเลือกในการทำกิจกรรมในอนาคต การได้รับรางวัลจากผู้อื่นอาจจะทำให้การเป็นจุดสนใจ แต่การให้รางวัลตนเอง ซึ่งหมายรวมถึงการติชมก็มีความสำคัญ ซึ่งจะส่งผลให้มีผลการปฏิบัติงานที่ดี ช่วยรักษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และความพยายามทุ่มเทในการทำงานต่อไป

1.6 การให้ข้อมูลตอบกลับเพื่อแก้ไขการกระทำผิดของตน (self-correcting feedback) การให้ข้อมูลตอบกลับเพื่อแก้ไขการกระทำผิดของตน ถือเป็นสิ่งสำคัญของภาวะผู้นำในตนเอง ถึงแม้การลงโทษตนเองจะเป็นสิ่งที่ไม่มีประสิทธิผลมากนัก แต่โดยส่วนใหญ่การลงโทษตนเองในแง่ทางจิต หรือความคิดโดยธรรมชาติในระดับปานกลางจะเป็นประโยชน์ แต่หากมีมากเกินไปจะเป็นการทำลายความเชื่อมั่นในตัวเองและลดการเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) การ

ตรวจสอบตนเองว่ามีการทำผิดพลาดอะไรไปบ้าง จะทำให้เกิดข้อมูลตอบกลับเพื่อการแก้ไขและเรียนรู้จากการกระทำผิดเหล่านั้น

2. ยุทธศาสตร์การให้รางวัลตามธรรมชาติ

2.1 การออกแบบงานของตนเองใหม่ ซึ่งรวมถึงวิธีการทำงานใหม่ เป็นการเพิ่มระดับรางวัลตามธรรมชาติในการทำงาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ในตัวงานนั้น เช่น การทำงานอดิเรกแต่ได้ผลรางวัลจากงานนั้น และเป็นผลของกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการรับรู้ว่าคุณมีความสามารถ มีความสามารถในการควบคุมตนเองได้ และมีจุดมุ่งหมาย

2.2 การออกแบบบริบทการทำงาน การปรับเปลี่ยนบริบท หรือเวลา สถานที่ในการทำงานของตนเองใหม่ จะเป็นการยกระดับรางวัลตามธรรมชาติที่จะได้จากสภาพแวดล้อมการทำงานใหม่ ๆ

3. ยุทธศาสตร์การสนับสนุนการคิดและความรู้สึกที่มีประสิทธิภาพ

การสร้างรูปแบบการคิดที่สร้างสรรค์ เป็นการสร้างนิสัยหรือรูปแบบการคิดที่สร้างสรรค์หรือมีประสิทธิภาพ เช่น การมองหาโอกาสจากความท้าทายมากกว่าการคิดว่าความท้าทายนั้นเป็นอุปสรรค โดยบุคคลจะต้องทำการจัดการกับความเชื่อของตน เช่นการจัดการกับความกลัว หรือการรับรู้ความสามารถของตนเอง (self-efficacy) การสร้างจินตภาพในใจถึงการประสบความสำเร็จเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางบวกแก่บุคคล และการพูดกับตนเองในใจเพื่อช่วยจัดการความคิดของตนให้มีประสิทธิภาพ

การวัดภาวะผู้นำในตนเอง

Manz และ Sims (1987) พยายามพัฒนาแบบวัดภาวะผู้นำในตนเอง self-leadership questionnaire (SLQ) โดยมีภาวะผู้นำในตนเองแนวคิดพื้นฐานสำหรับการพัฒนาแบบวัดและเพื่อการพัฒนาเครื่องมือในลำดับต่อไป จากนั้น Cox (1993) ได้พัฒนาแบบวัดภาวะผู้นำในตนเอง ประกอบด้วยข้อคำถาม 34 ข้อ จากการวิเคราะห์ปัจจัย (factor analysis) ทำให้ได้องค์ประกอบของแบบวัด 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การริเริ่มแก้ปัญหาด้วยตนเอง (self-problem solving initiative) ความสามารถ (efficacy) การทำงานเป็นทีม (teamwork) การให้รางวัลตัวเอง (self-reward) การตั้งเป้าหมายของตนเอง (self-goal setting) รางวัลตามธรรมชาติ (natural rewards) โอกาสในการใช้ความคิด (opportunity thought) และการสำรวจและประเมินตนเอง (self-observation/evaluation) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .82 และค่าความเชื่อมั่นของแต่ละองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .69 - .93 นอกจากนั้น Roberts และ Foti (1998) ได้นำแบบวัด SLQ ของ Cox (1993) ไปใช้ในการศึกษา และพบค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ

เท่ากับ .91 (Houghton, 2000) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของเครื่องมือที่เหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษา หลังจากนั้น J. S. Anderson และ Prussia (1997) ได้นำแบบวัด SLQ จากแนวคิดของ Manz และ Sims (1987) ไปพัฒนา และเพิ่มข้อคำถามเป็น 90 ข้อ หลังการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดจึงได้แบบสอบถาม SLQ ฉบับ 50 ข้อ ที่มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง (self-goal setting) การให้รางวัลตัวเอง (self-reward) การลงโทษตัวเอง (self-punishment) การสังเกตตัวเอง (self-observation) การเตือนความจำตนเอง (self-cueing) และการยับยั้งตนเอง (self-withholding) ค่าความเชื่อมั่นของแต่ละองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .69 - .91

ส่วนแบบวัดที่ผู้วิจัยจะได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนานั้น คือ Revised Self-leadership Questionnaire (RSLQ) ของ Houghton และ Neck (2002) ประกอบด้วยข้อคำถาม 35 ข้อ จาก 9 องค์ประกอบ ซึ่งทำการพัฒนาเครื่องมือโดยการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาในชั้นเรียนการจัดการ ของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในอเมริกา มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 477 คน พบค่าความเชื่อมั่นของแต่ละองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .84 - .92 นอกจากนี้มีผู้นำแบบวัดดังกล่าวมาใช้ศึกษาในบริบทของสังคมไทย จากการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ ปัจจัยส่วนบุคคลภาวะผู้นำตนเอง และผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ศรีธัญญา แก้วคำลา และ สุทธิพร มูลศาสตร์ (2558) นำแบบวัดมาปรับใช้ และทำการตรวจสอบแบบวัดโดยพบว่าแบบวัดมีค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ .92

ภาวะผู้นำในตนเองจึงเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้บัณฑิตนักศึกษาเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง ด้วยลักษณะของการตั้งใจ ควบคุม และจัดการตนเอง ในการวัดภาวะผู้นำในตนเองผู้วิจัยได้นำ Revised Self-leadership Questionnaire (RSLQ) ของ Houghton และ Neck (2002) ซึ่งเป็นแบบวัดที่พัฒนามาจากแบบวัดและแนวคิดภาวะผู้นำในตนเอง ของ Manz และ Sims (1987) มาใช้เป็นแนวคิดหลักในการพัฒนาแบบวัดในการวิจัย โดยแบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 6 ระดับ จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 1 คะแนน ไปจนถึงเห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 6 คะแนน สำหรับข้อคำถามเชิงลบให้คะแนนในลักษณะตรงกันข้าม กล่าวคือ หากผู้ตอบแบบสอบถามได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่ามีภาวะผู้นำในตนเองสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้างานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องของระหว่างภาวะผู้นำ และการเรียนรู้พบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์หรือความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในลักษณะดังกล่าวอยู่น้อยมาก

งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาภาวะผู้นำในบริบทของการเป็นผู้นำในองค์กร หรือหน่วยงาน แต่อย่างไรก็ตามยังพบงานวิจัยที่นำเสนอมุมมองความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ และการเรียนรู้ จากงานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำในนิสิตนักศึกษาและระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Strong, Wynn, Irby, & Lindner, 2013) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่ออธิบายรูปแบบภาวะผู้นำ และระดับของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำในนิสิตนักศึกษาและระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และเพื่อทดสอบอิทธิพลของลักษณะส่วนบุคคลของนิสิตนักศึกษาต่อรูปแบบภาวะผู้นำในนิสิตนักศึกษาและระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยทำการศึกษาในนักศึกษาปริญญาตรี ในชั้นเรียนภาวะผู้นำทางการเกษตร มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 121 คน จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีแนวโน้มที่จะมีความสัมพันธ์รูปแบบภาวะผู้นำต่อการปฏิบัติงาน พบว่ารูปแบบภาวะผู้นำมุ่งงาน (Task oriented leadership style) มีความสัมพันธ์กับระดับของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีหน้าที่ในการพัฒนานักศึกษานั้นควรจะทำความเข้าใจถึงอิทธิพลของรูปแบบภาวะผู้นำที่อาจส่งผลต่อการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เช่นนั้นแล้วนักวิจัยภาวะผู้นำทางการเกษตรและผู้ปฏิบัติงาน จึงจะได้รับความเข้าใจที่ดีขึ้นของปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อรูปแบบภาวะผู้นำของนักศึกษา เพื่อที่จะเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในการเป็นผู้นำในการประกอบอาชีพในอนาคต นอกจากนั้นยังพบการศึกษาระดับผู้นำในตนเองกับกลวิธีในการเรียนรู้ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในตนเองและทักษะการคิดวิเคราะห์ (Ay, Karakaya, & Yilmaz, 2015) ทำการศึกษาในนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย Cumhuriyet ซึ่งพบความสัมพันธ์ดังกล่าว และในบริบทของการศึกษาขององค์กร พบการศึกษาเรื่อง อิทธิพลของทุนทางสังคมและรูปแบบภาวะผู้นำต่อการเรียนรู้ในองค์กร (Golmoradia & Ardabili, 2016) โดยทำการศึกษางานสุขภาพขององค์กรแห่งหนึ่ง จากพนักงาน 110 คน ผลการวิจัยพบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำต่อการเรียนรู้ในองค์กร และมีอิทธิพลมากกว่าทุนทางสังคม โดยภาวะผู้นำจะเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้มากขึ้น

ทั้งนี้ในการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่ผ่านมา จะทำการศึกษาในมุมมองของการเป็นผู้นำในองค์กร หน่วยงาน สถาบัน หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยจะได้นำเสนอมุมมองของภาวะผู้นำอันเป็นปัจจัยทางจิตที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้านภาษาอังกฤษ กล่าวคือ ลักษณะของภาวะผู้นำในตนเอง ซึ่งมีรากฐานทางทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง การจูงใจตนเอง และการจัดการตนเอง (Manz, 1986) ซึ่งเป็นลักษณะที่เอื้ออำนวยให้นิสิตนักศึกษาเกิดความ มุ่งหมายในการควบคุมตนเอง จูงใจตนเอง และ

จัดการตนเอง ให้มีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการเรียนรู้เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองเกิดขึ้น

5. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้

แนวคิดของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เป็นความหลากหลายของสภาพแวดล้อมเชิงกายภาพ บริบท และวัฒนธรรมที่จะช่วยเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในปัจจุบันนี้มีความแตกต่างกับในอดีต จากเดิมที่การเรียนการสอนจะคำนึงถึงแค่ผู้สอนกับผู้เรียนเท่านั้น ไม่ได้คำนึงถึงสภาพแวดล้อมอื่น ๆ มากนัก แต่สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากมีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการเรียนที่เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งทั้งความก้าวหน้าทางวิชาการ ที่ก่อให้เกิดความหลากหลายของวิธีการสอน การคำนึงถึงจิตวิทยาในการศึกษา รวมถึงเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ก่อให้เกิดความสะดวกในการเรียนรู้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนมากขึ้น (อรพันท์ ประสิทธิ์รัตน์, 2545) การเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้ในสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างจากการเรียนภายในห้องเรียนซึ่งมีข้อจำกัดมากกว่า และมีความรู้สึกรู้สีกว่าการเรียนการสอนที่ยึดถือกันมากกว่า เช่น การนั่งเรียนบนโต๊ะที่วางเรียงเป็นแถว และมีการใช้กระดาน ซึ่งการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างจากการเรียนในห้องเรียนที่มักจะถูกกล่าวอ้างถึงก็คือ การเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน และการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมภายนอก นักวิชาการการศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ จะมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้เรียน ซึ่งหมายถึงสิ่งที่คุณเรียนได้รับการสอนมา แรงจูงใจในการเรียน การรับรู้สุขภาพ ความรู้สึกมีส่วนร่วม และความรู้สึกปลอดภัยอีกด้วย ตัวอย่างเช่นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่มีแสงสว่าง มีอุปกรณ์การเรียนที่เอื้ออำนวยจะช่วยให้คุณเรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากกว่าการเรียนที่พื้นที่ที่มีสีทึมเทา ไม่มีหน้าต่าง หรือของตกแต่งเพื่อความสบายตา ซึ่งลักษณะดังกล่าวเปรียบได้กับโรงเรียนที่มีผู้เรียนที่มีความประพฤติไม่เหมาะสม มีปัญหา ทำตัวอึดอัด หรือกระทำการผิดกฎหมาย ซึ่งการที่คุณเรียนมีลักษณะปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเช่นไร ก็จะเป็นสิ่งสะท้อนมุมมองของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ได้ ปฏิสัมพันธ์ที่ดีจะสะท้อนถึงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดี ปฏิสัมพันธ์ที่ไม่ดีก็จะสะท้อนถึงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ไม่ดีได้เช่นกัน (The Great Schools Partnership, 2013)

การเรียนรู้ของบุคคลส่วนหนึ่งเกิดจากสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวผู้เรียน หากสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวย หรือช่วยสนับสนุน ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ขึ้น แต่ในทางตรงกันข้าม หากสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมนั้นก็จะเป็นอุปสรรค หรือสิ่งขัดขวางแก่การเรียนรู้ของผู้เรียนได้เช่นกัน (สมคิด อิศระวัฒน์, 2543) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้

มีความสำคัญ มีส่วนช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เรียน กล่าวคือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สามารถเป็นไปได้อย่างมีส่วนร่วมช่วยในการอำนวยความสะดวก หรือไม่ก็ขัดขวางการทำกิจกรรมของผู้เรียน ขึ้นอยู่กับว่ากิจกรรมนั้นคืออะไร ตัวอย่างเช่น การจัดเฟอร์นิเจอร์ภายในห้องเรียน รวมถึงการจัดเครื่องมือ อุปกรณ์ ในห้องเรียน หากจำนวนโต๊ะเรียนมีมากกว่าจำนวนนักเรียน หรือห้องเรียนมีขนาดใหญ่เกินไป ก็อาจทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม ผู้เรียนนั่งกระจายเป็นกลุ่ม หรือนั่งหลังห้องเป็นส่วนใหญ่ อาจทำให้ผู้สอนไม่สามารถใกล้ชิดกับผู้เรียนเท่าที่ควร แต่หากขนาดห้องเรียนและจำนวนโต๊ะพอเหมาะ เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน ช่วยให้เกิดการตื่นตัวในการเรียนการสอน และเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีที่ระหว่างกันและกัน หรือกิจกรรมในการเรียนการสอนบางอย่าง อาจเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนขนาดใหญ่ แต่ไม่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนที่มีขนาดเล็ก ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม (Savage, 1991, อ้างใน ไพฑูริย์ ศรีฟ้า, 2554)

สถาบันการศึกษามีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ ฝึกอบรมให้นักเรียนและนักศึกษาได้เรียนรู้การเป็นพลเมืองที่ดี เนื่องจากหลักการสำคัญในการจัดการศึกษาคือ ต้องคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานของการศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งคุณภาพและมาตรฐานเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้เมื่อสถาบันการศึกษาได้จัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้อย่างเหมาะสม ที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนและนักศึกษาให้เกิดศักยภาพทั้งในด้านการเรียน สถิติปัญญา บุคลิกภาพ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาได้อย่างเฉลียวฉลาด (วิจิตร ศรีสอาน, 2518, หน้า 87) นอกจากนั้นแล้ว การเรียนรู้ในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้เกิดความเหมาะสม โดยจะต้องมีการรับมือกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ประเทศไทยซึ่งกำลังก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่นิสิตนักศึกษาจะต้องเตรียมรับมือกับการเปิดตลาดแรงงานเสรีอาเซียนนั้นจะต้องมีการปรับตัว เตรียมตนเองให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดย จิรวัดน์ วีรังกร (2555) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในปัจจุบันที่สำคัญ เพื่อการปรับตัว และการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงซึ่งมี 3 ประการด้วยกัน ไว้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นโลกที่เชื่อมโยงถึงกันและส่งผลถึงกัน และกันแบบไร้พรมแดน (boundless) กล่าวคือ มีการเชื่อมโยงกันทั่วโลก ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ ความรู้ และเทคโนโลยี ดังนั้นการวางแผนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็น

2. คลื่นวัฒนธรรมข้ามชาติ (cross-cultural) ซึ่งหมายถึง สภาพะของการซึมซับ และรับเอาวัฒนธรรมของต่างชาติเข้ามา ซึ่งทำให้เราจำเป็นต้องพยายามรักษาวัฒนธรรมของชาติ

ไทยไว้อย่างเข้มแข็ง (Strong Thai culture) เพื่อไม่ให้ถูกวัฒนธรรมจากต่างประเทศ หรือประเทศอื่น ๆ ในอาเซียนด้วยกันกลืนเข้าไป

3. สภาพการณ์การที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (change) ของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในปัจจุบัน อันเป็นสภาพการณ์ที่ไม่แน่นอน จึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวปรับเปลี่ยน ให้ทันกับสถานการณ์อยู่ตลอดเวลา โดยอาศัยการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาทักษะความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดการคิดใหม่ ทำใหม่

ความหมายของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Learning Environment) หมายถึง สภาพะใด ๆ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่ถูกจัดทำขึ้นหรือเป็นสิ่งที่อยู่แล้วทั้งในและนอกห้องเรียน ในสถาบันการศึกษา ในครอบครัว และในสังคม ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของบุคคลไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม อาจจะเป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ โดยสภาพแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม (Concrete Environmental) หรือสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) นั้น จะประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์เป็นผู้ทำขึ้น เช่น อาคาร สถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ วัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งสื่อต่าง ๆ นอกจากนั้นสภาพแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมยังรวมถึงสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ตามธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ พืชพรรณต่าง ๆ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เป็นต้น ส่วนสภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรม (Abstract Environment) หรือสภาพแวดล้อมทางด้านจิตวิทยา (Psychological Environmental) ได้แก่ ระบบคุณค่าที่ยึดถือซึ่งเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรม ของกลุ่มสังคม ข่าวสาร ความรู้ ความคิด ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด และเจตคติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นของตนเองหรือคนอื่นก็ตาม หรือหมายรวมถึงบรรยากาศของชั้นเรียนซึ่งเปรียบเสมือนกลุ่มของสังคมที่มีอิทธิพลต่อสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้ เช่นนั้นแล้วสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จึงครอบคลุมทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ และสภาพแวดล้อมทางสังคม (McVey, 1989, p. 124; Wallbery, 1989 อ้างใน ไพฑูริย์ ศรีฟ้า, 2554; พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ, 2548, หน้า 26; อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์, 2533)

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายในเชิงการปฏิบัติไว้ว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ คือ การเรียนรู้ประเภทหนึ่งในธรรมชาติ ซึ่งเน้นการสร้างความรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมการเรียนรู้ในลักษณะของการเรียนรู้จากการกระทำ (learning by doing) (Hannafin, Land, & Oliver, 1999) ซึ่ง Pace และ Stern (1965 อ้างใน ศิริบุญ จงวุฒิเวศร์, สมพร ร่วมสุข, และ วรณภา แสงวัฒนะกุล, 2547) ได้อธิบายความหมายสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่เป็นเชิงปฏิบัติและขยายความมากกว่า กล่าวคือเป็นพฤติกรรม เหตุการณ์ สภาพการณ์ แนวคิด และ

ลักษณะทางกายภาพที่เป็นสิ่งบังคับให้ทุกคนต้องปฏิบัติตาม เช่น ลักษณะของบริเวณอาคารสถานที่ต่าง ๆ สภาพการณ์ความขัดแย้ง สภาพการณ์แบบประสานงานหรือร่วมมือกัน แนวความคิด ปรัชญา อุดมการณ์ กฎเกณฑ์ ระเบียบวินัย ข้อบังคับ และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นสภาพแวดล้อมที่จะเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หมายถึง สภาพอะไร ๆ ก็ตามที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งอาจจะเป็นภาวะที่เป็นรูปธรรม เช่น อาคาร สถานที่ อุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ และรวมไปถึงลักษณะภูมิอากาศ และภูมิประเทศ เป็นต้น หรือเป็นภาวะที่เป็นนามธรรม เช่น ความรู้สึกนึกคิด เจตคติต่าง ๆ เป็นต้น และรวมถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

ความสำคัญของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ มีผลกระทบโดยตรง และมีผลสนับสนุนช่วยเหลือผู้เรียน ผลกระทบโดยตรง สภาพแวดล้อมมีผลกระทบโดยตรงต่อการกระทำกิจกรรมของผู้เรียน คือช่วยอำนวยความสะดวก หรือขัดขวางการกระทำของผู้เรียน การจัดเฟอร์นิเจอร์ และเครื่องมือบางอย่าง อาจเหมาะกับนักเรียนกลุ่มใหญ่ แต่ไม่เหมาะกับกลุ่มเล็ก ผลกระทบด้านสนับสนุนผู้เรียนส่งผลในด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน คือช่วยทำให้เกิดการตื่นตัวในการเรียน และสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีที่สอดคล้องตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล และลักษณะของกิจกรรม เดวิด (Savage, 1991, pp. 57-58 as cited in Weinstein & David, 1987)

ทั้งนี้ ธนสาร เสริมสุข และ นีรนุช กมลยะบุตร (2560) ได้เสนอความสำคัญของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ไว้หลายประการ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ จะมีส่วนในการสนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน ซึ่งสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่เหมาะสมจะมีลักษณะดังนี้ ห้องเรียนมีความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่ครบถ้วน อันจะทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน และผู้สอนก็มีความสุขในการสอนเช่นกัน

2. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ จะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ในหลาย ๆ ด้าน หากผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านกายภาพ จิตภาพ และทางด้านสังคม เนื่องจากปัจจัยสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ก็คือความรู้สึที่เกิดขึ้นจากตัวผู้เรียนเอง หากผู้เรียนมีความรู้สึกพึงพอใจ ก็จะทำให้เกิดความสนใจ อยากเรียน อยากรู้ และเป็นตัวการนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในที่สุด สภาพแวดล้อมการเรียนรู้จะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและเกิด

แรงจูงใจในการเรียน เปลี่ยนเจตคติของผู้เรียนไปในทางที่ดีซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียน และทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ซึ่งประสบการณ์การเรียนรู้เหล่านั้นก็ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมด้วยเช่นกัน ตามปกติแล้ว การรับรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งภายนอกที่มากระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ จึงเป็นการสร้างประสบการณ์ ดังนั้นหากต้องการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีก็ต้องจัดให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่ดีก่อนแล้วสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดประสบการณ์ของผู้เรียนในภายหลัง

4. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่ดีจะช่วยพัฒนานุคลิกภาพของผู้เรียน ซึ่งจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาประการหนึ่งก็คือ มุ่งให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพดี มีการแสดงออกทางกายวาจาและใจตามแบบอย่างที่ดีงามยอมรับ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีการประพฤติปฏิบัติที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี โดยการที่จะหล่อหลอมพฤติกรรม หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์นั้นต้อง ใช้เวลาและอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน จึงจะสามารถกล่อมเกลาผู้เรียนได้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่มีบรรยากาศที่อบอุ่น เป็นมิตร มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตัดสินปัญหาด้วยเหตุผลต่าง ๆ จะช่วยปรับเปลี่ยนหรือโน้มน้าวพฤติกรรมของผู้เรียนได้ โดยจะค่อย ๆ แทรกซึมเข้าไปในความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน สะสมทีละน้อยจนในที่สุดก็จะแสดงออกมาในลักษณะของบุคลิกภาพ รูปแบบในการรับรู้ ตลอดจนค่านิยมต่าง ๆ ของผู้เรียน

5. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ มีส่วนช่วยในความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชั้นเรียน ช่วยให้ผู้เรียน มีวินัยในการเรียน เป็นตัวกำหนดอาณาเขตของการเรียน ทำให้มีบรรยากาศที่แตกต่างไปจากการทำกิจกรรมอื่น ๆ

6. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ถือเป็นแหล่งทรัพยากรทางการเรียนประการหนึ่ง การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ในปัจจุบันเป็นไปอย่างกว้างขวาง หลายแหล่งเห็นความสำคัญของมุมวิชาการ ศูนย์วิชาการ มุมสื่อการเรียนการสอน ทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอน สามารถใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลาที่ต้องการ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลางได้อย่างดี นอกจากนี้แหล่งทรัพยากรการเรียนจะช่วยพัฒนาความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัว ผู้เรียนตลอดจนเป็นการสร้างนิสัยใฝ่เรียนใฝ่รู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ไม่ยึดติดอยู่เฉพาะความรู้ที่ได้จากผู้สอน

7. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เสริมสร้างบรรยากาศในการเรียน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่ดีจะทำให้บรรยากาศในการเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสะดวกสบาย สงบ ปราศจากสิ่งรบกวน จะ ช่วยสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดขึ้นทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้หรือทากิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างตั้งใจและมีสมาธิ ยิ่งถ้าผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นซึ่งจัดว่าเป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ด้าน จิตภาพมีบุคลิกลักษณะที่อบอุ่น เป็นมิตร ก็จะทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น

8. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน การจัดสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ง่ายต่อการเคลื่อนไหวโยกย้าย ทำให้ผู้สอนไปถึงตัวผู้เรียนได้สะดวก ตำแหน่งของผู้สอนไม่จำเป็นต้องอยู่หน้าชั้นเสมอไป ผู้สอนอาจนั่งอยู่ท่ามกลางผู้เรียนเพื่อให้คาบปรึกษา แนะนำทางสภาพแวดล้อมเช่นนี้ช่วยให้ผู้สอนมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากขึ้น ทำให้ได้รู้จักอุปนิสัย ตลอดจนพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ดี ส่วนผู้เรียนจะลดความกลัว และมีความกล้ามากขึ้น กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น มีเจตคติที่ดีต่อผู้สอน

9. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเมื่อยล้า หรือความอ่อนเพลีย ทางด้านสรีระของผู้เรียนเช่นการจัดโต๊ะเก้าอี้ที่มีขนาดพอเหมาะกับร่างกาย ของผู้เรียน ช่วยให้การนั่งสบายสามารถนั่งได้นาน ๆ โดยไม่ปวดหลัง การให้แสงสว่างในห้องเรียนที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนคลายความเมื่อยล้าของสายตา นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาด้วย

องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

ความเจริญของงานทางด้านวิชาการทำให้การศึกษาเรียนรู้ในปัจจุบันมีความสลับซับซ้อน นักวิชาการจึงควรให้ความสนใจถึงแนวทางที่จะช่วยเอื้ออำนวย และสนองความต้องการให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้มากที่สุด โดยการคำนึงถึงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนที่เหมาะสม เช่น การออกแบบอาคาร สถานที่เรียนอย่างพิถีพิถันเพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน การศึกษาค้นคว้าเพื่อออกแบบเทคโนโลยีการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม และเกิดประโยชน์อย่างสูงสุดแก่ผู้เรียน รวมถึงการตระหนักถึงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางจิตภาพและสังคม เพื่อการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์แก่

ผู้เรียนมากขึ้น ทั้งนี้อาจแบ่งองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ได้ 3 องค์ประกอบ (อรพินทร์ ประสิทธิ์รัตน์, 2545) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพ (physical environment) เป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งผลทางกายภาพต่อผู้เรียนในแง่ของการส่งเสริม การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการกระตุ้น สนับสนุนให้เกิดการค้นหาคำรู้เพิ่มเติม ซึ่งประกอบด้วย สถานที่เรียน เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องทดลอง หรือห้องสมุด ซึ่งอาจจะมีลักษณะคล้ายคลึงกันในแง่ขององค์ประกอบหลัก เช่น พื้นที่ ขนาดห้อง ประตู หน้าต่าง สภาพของสถานที่โดยทั่วไป เช่น แสงสว่าง เสียง การระบายอากาศ การควบคุมอุณหภูมิ ซึ่งห้องสมุดที่มีความทันสมัยของแหล่งข้อมูลความรู้ มีศักยภาพและความพร้อมของการให้บริการก็จะช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ได้มากขึ้น อีกทั้งการจัดสภาพแวดล้อมของโรงอาหาร หอพัก แหล่งทรัพยากรทางการเรียนต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบ และเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการใช้เวลาเพื่อการศึกษาเรียนรู้ จะช่วยจูงใจและสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย (สุพร ตั้งสมวพงษ์ และ วินัย วีระวัฒนานนท์, 2542)

2. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางจิตภาพ (psychological environment) เป็นสิ่งที่มากระทบต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งสิ่งที่เป็นกายภาพ หรือบุคคล และก่อให้เกิดความรู้สึกทางบวก หรือทางลบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสิ่งที่เป็นกายภาพที่มากระทบความรู้สึกของผู้เรียน ได้แก่ อุณหภูมิของสถานที่ในการเรียนรู้ที่ร้อน หรือหนาวเกินไปที่อาจจะก่อให้เกิดความรู้สึกหงุดหงิด หรืออุณหภูมิที่พอเหมาะที่ทำให้เกิดความรู้สึกสดชื่น ความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยของบริเวณโรงเรียน หรือมหาวิทยาลัยที่เอื้อให้เกิดความรู้สึกกระตือรือร้นในการค้นคว้าเรียนรู้ของผู้เรียน สำหรับบุคคลที่เป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางจิตภาพนั้น จะเป็นสิ่งที่เกิดจากบุคลิกภาพ การกระทำ หรือพฤติกรรมของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ ผู้เรียน ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งครูผู้สอน เพื่อนร่วมชั้น หรือบุคคลอื่น ๆ ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกันในการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้หากเป็นสภาพแวดล้อมในห้องเรียนครูผู้สอนอาจจะเป็นบุคคลที่มีผลกระทบอย่างมากต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียน ความเอาใจใส่ของครูผู้สอนอาจส่งอิทธิพลทางบวกต่อการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้มากกว่าการลงโทษอย่างไม่มีเหตุผลของครูผู้สอน ซึ่งอาจส่งผลทางลบที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกสับสน และไม่ปลอดภัย

3. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางสังคมภาพ (sociological environment) เป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อผู้เรียนอันเนื่องมาจากสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การประพฤติปฏิบัติต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นไปตามธรรมชาติ หรือตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้ ตัวอย่างเช่น การร่วมมือกัน

ทำงานที่ได้รับมอบหมาย การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเคารพในความคิดเห็นของกันและกัน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีน้ำใจต่อกัน

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

นักจิตวิทยาากลุ่มหนึ่งได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนานักศึกษาในประเด็นต่าง ๆ เช่น สภาพแวดล้อมที่มีลักษณะอย่างไรที่จะช่วยในการพัฒนานักศึกษาทางด้านการศึกษาล่าเรียน และการพัฒนาด้านจิตสังคม รวมถึงสภาพแวดล้อมที่จะช่วยให้นักศึกษาสามารถศึกษาล่าเรียนอยู่ในสถาบันจนสำเร็จการศึกษาได้ โดยนักจิตวิทยาากลุ่มดังกล่าวได้ทำการศึกษาและรวบรวมแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับลักษณะต่าง ๆ ของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนานักศึกษาและช่วยสนับสนุนนักศึกษาที่ปรากฏอยู่ในทฤษฎีและผลงานวิจัยต่าง ๆ (สำเนา ขจรศิลป์, 2538) กล่าวโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีทั้งสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายและสภาพแวดล้อมที่มีความเป็นลักษณะเดียวกัน ซึ่งสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษานั้นมีความหมายกว้างขวางมาก หมายรวมทั้งสิ่งที่มีชีวิต เช่น ต้นไม้ สัตว์ชนิดต่าง ๆ สิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น อาคาร สถานที่ เครื่องมืออุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ รวมทั้งสภาพการณ์ที่บุคคลสร้างขึ้นได้แก่ กฎระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย สภาพสังคม และวัฒนธรรม โดยสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลาย (Heterogeneity) หมายถึง สภาพแวดล้อมที่ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมย่อย ๆ ที่มีความแตกต่างกันมาก เช่น มหาวิทยาลัยจะประกอบด้วยคณะต่าง ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งลักษณะเนื้อหาวิชา วิธีการเรียนการสอน ตลอดจนความสนใจของอาจารย์และนิสิตนักศึกษา เป็นต้น ส่วนสภาพแวดล้อมที่มีความเป็นลักษณะเดียวกัน (Homogeneity) หมายถึงสภาพแวดล้อมที่ประกอบไปด้วย สภาพแวดล้อมย่อยที่มีความแตกต่างกันน้อยมาก เช่น สถาบันการศึกษาเฉพาะด้านตัวอย่างเช่น วิทยาลัยนาฏศิลป์ และวิทยาลัยพยาบาล เนื่องจากบุคคลเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญของอุดมศึกษา ถ้าพิจารณาเฉพาะปัจจัยที่เกี่ยวกับบุคคลเพียงปัจจัยเดียวในสภาพแวดล้อมที่มีความเป็นลักษณะเดียวกัน กล่าวคือนิสิตนักศึกษาจะพยายามเลือกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมนั้น และพยายามปรับตนเองให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมนั้นด้วย เช่น บุคคลที่มีฝีมือทางศิลปะก็อาจเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยศิลปากร หรือวิทยาลัยนาฏศิลป์ เมื่อนิสิตนักศึกษาปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมแล้วก็พยายามรักษาพฤติกรรมและความเชื่อของตนเอง โดยเรียกแนวโน้มลักษณะนี้ว่าการปรับให้มีความสอดคล้องยิ่งขึ้น (Moos, 1976) ส่วนนิสิตนักศึกษาที่ไม่มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่มีความเป็นลักษณะเดียวกันนั้น คือมีความแตกต่างกับคนส่วนมากก็就会有ความยากลำบากและมีความตึงเครียดมากกว่า ถ้า

สามารถปรับตัวได้ก็จะสามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้นได้ แต่ถ้าไม่สามารถปรับตัวได้ ก็จะไม่สามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้นได้ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วนิสิตนักศึกษาจะมีความพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายมากกว่า เช่น มหาวิทยาลัยที่มีขนาดใหญ่ เพราะนิสิตนักศึกษาจะสามารถแสวงหาสภาพแวดล้อมย่อย เช่น คณะ หรือสาขาวิชา ที่มีความสอดคล้องกับตนเอง และมีโอกาสแสวงหาเพื่อนฝูงที่มีความคล้ายคลึงกับตนเองได้มาก

2) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ต้องอาศัยความสมดุลระหว่างการสนับสนุนและการท้าทาย (Support/Challenge Balance) โดยการสนับสนุน หมายถึง ความสัมพันธ์หรือประสบการณ์ที่ช่วยบรรเทาความตึงเครียด หรือการเสริมสร้างประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม เช่น การให้ความเห็นอกเห็นใจ การดูแลเอาใจใส่ ซึ่งนิสิตนักศึกษาอาจจะได้รับการสนับสนุนจากการอยู่อาศัยกับบุคคลที่มีค่านิยมและลักษณะการดำรงชีวิตที่คล้ายคลึงกันมาก การเรียนวิชาที่มีระดับความยากง่ายที่สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน และเป็นวิชาที่ผู้เรียนมีความชอบความสนใจก็ถือว่าเป็นการสนับสนุนอย่างหนึ่ง ส่วนการท้าทาย หมายถึง สภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดความตึงเครียด แต่อย่างไรก็ตามการท้าทายบางระดับจะก่อให้เกิดการพัฒนาขึ้นได้ สภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดการท้าทายนั้นรวมถึงความเข้มงวด ความยุ่งยาก สลับซับซ้อน ความคลุมเครือความเข้าใจได้ยาก ความแตกต่าง และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

3) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ต้องมีการสนับสนุนจากสังคม (Social Support) เป็นส่วนสำคัญ ทั้งนี้การสนับสนุนจากสังคมมีความหมายกว้างมาก โดยหมายรวมถึงมิตรภาพ ความผูกพัน การรวมตัวของบุคคล ตลอดจนแหล่งทรัพยากรในสังคมที่สามารถให้การสนับสนุนแก่บุคคล ซึ่ง Pace (1984 อ้างใน สำเนาวิ ขจรศิลป์, 2538) กล่าวว่า ในสถาบันอุดมศึกษาสิ่งที่ทำให้นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดคือ สภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นมิตร ให้การสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับสุขภาพจิต และที่เกี่ยวกับปฏิภณระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมต่างก็ยืนยันว่าการสนับสนุนจากสังคมนั้นมีประโยชน์หลายประการ เช่น ส่งเสริมพัฒนาการ และการปรับตัวเกี่ยวกับอารมณ์ และป้องกันการเกิดความเครียดได้

4) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) ซึ่งสภาพแวดล้อมทางกายภาพในสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง อาคารสถานที่ และสิ่งก่อสร้างทั้งหมด สิ่งก่อสร้างที่มีอิทธิพลต่อนิสิตนักศึกษามากที่สุด คือ หอพักนักศึกษา เพราะเป็นที่พักอาศัยที่นักศึกษาต้องใช้เวลาอาศัยอยู่มากกว่าอาคารอื่น ๆ จากผลการวิจัยหลายโครงการพบว่า หอพักที่สูงหลายชั้น และมีระเบียบหอพักยาวมาก จะทำให้นิสิต

นักศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อหอพักลดน้อยลง และมีอัตราการเสื่อมโทรม และการถูกทำลายจากนิสิตนักศึกษาสูง นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมของหอพักน้อยลง แต่นักศึกษามีอิสระมากขึ้น การดูแลก็ทำได้ยากกว่า ส่วนหอพักที่มีขนาดเล็ก และไม่สูงมากจะทำให้บรรยากาศสังคมดี มีความสนุกสนาน ผ่อนคลาย มีความเป็นมิตรมีความอบอุ่นมากกว่าหอพักขนาดใหญ่ นอกจากขนาดและความสูงของหอพักแล้ว จำนวนนิสิตนักศึกษาที่พักอาศัยในแต่ละห้อง ก็ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษามากน้อยต่างกัน จากผลการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างหอพักที่ให้นิสิตนักศึกษาอาศัยอยู่ 2 คนกับพักอาศัยอยู่ 3 คน พบว่านักศึกษาที่พักอาศัยอยู่ในห้อง 3 คนมีความอุ่นวยสับสนมากขึ้น ซึ่งมีผลกระทบต่อการพักผ่อนหลับนอน และการศึกษาเล่าเรียน นิสิตนักศึกษาต้องใช้ความพยายามที่ต้องปรับตัวมากขึ้น และใช้เวลาอยู่ในห้องน้อยลง ปัญหาความหนาแน่น หรือจำนวนนิสิตนักศึกษาที่พักอาศัยในแต่ละห้องนั้นจึงเป็นปัญหาที่สำคัญ

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ พบการพัฒนาที่สำคัญที่อยู่ในขอบเขตของการศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ คือ การรวมการประเมินผู้เรียนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา โดยไม่ได้คำนึงถึงเพียงแต่ความถี่ของการฝึกฝนที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ที่เรียกว่าสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นจริง (actual environment) แต่จะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนในการร้องขอที่จะได้รับฝึกฝน หรือที่เรียกว่าสภาพแวดล้อมที่ต้องการ (preferred environment) อีกด้วย ทั้งนี้หากสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นจริงมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนต้องการ จะส่งผลให้เกิดการบรรลุผลทั้งทางด้านประสิทธิภาพในการเรียนรู้ และผลรับทางการรับรู้ในการเรียนของผู้เรียนเกิดขึ้นได้ (Aldridge, Fraser, Bell, & Dorman, 2012)

จากแนวคิดและรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่กล่าวไปข้างต้น จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีส่วนสำคัญในการที่จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ทั้งนี้มีนักวิชาการได้เสนอถึงสภาพการณ์ บรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2530; ประภาเพ็ญ สุวรรณ และ สวิง สุวรรณ, 2531) ไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ในสิ่งแวดล้อมซึ่งมีบรรยากาศอบอุ่นเป็นมิตร มีบรรยากาศแห่งความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน อันจะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม สนับสนุนให้บุคคลได้พบสิ่งที่มีความหมายต่อเขาเอง
2. การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีในสิ่งแวดล้อมซึ่งถือเอาความแตกต่าง และความทนทานต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้เป็นสิ่งที่พึงประสงค์ อันเกิดจากการเคารพสิทธิของบุคคลในการที่จะทำผิด หรือคิดเห็นสิ่งที่แตกต่างกัน

3. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดีในสิ่งแวดล้อมซึ่งเน้นความเป็นบุคคลของผู้เรียน และธรรมชาติของการเรียนเป็นหลัก โดยมีบรรยากาศที่ทุกคนเข้าใจชัดเจน และเชื่อมั่นในบทบาทของตนเองที่ผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ชี้แนะหรือผู้ช่วยเหลือ และผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้รู้ มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างตามความต้องการ และตามความสามารถของเขาเอง โดยมีปัญหาและประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นที่มาของแหล่งข้อมูล ความจริง และความคิดริเริ่มต่าง ๆ ในการเรียนรู้

4. การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีในสิ่งแวดล้อมซึ่งมีบรรยากาศของความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นซึ่งกันและกัน กล่าวคือผู้สอนสามารถที่จะเปิดเผยและแสดงความจริงใจต่อผู้เรียนในทัศนคติที่ตรม โดยที่ผู้เรียนก็ควรมีใจที่เปิดกว้างและพร้อมที่จะศึกษาอย่างจริงจัง ถึงแนวคิดและข้อชี้แนะของผู้สอน ในขณะเดียวกันก็ต้องมีความกล้าที่จะทดสอบความรู้ตามค่านิยม แนวคิดและประสบการณ์ของตนเอง เพื่อที่ในท้ายที่สุดจะได้มีความพร้อมที่จะปฏิเสธสิ่งที่พิจารณาแล้วว่าไม่มีคุณค่าหรือไม่เป็นที่ต้องการ และนำสิ่งที่พิจารณาแล้วเห็นถึงคุณค่าอันเป็นประโยชน์ไปใช้ในโอกาสที่เหมาะสมต่อไป

5. การเรียนรู้จะเกิดได้ดีในสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือว่าการประเมินผลเป็นกระบวนการที่จะต้องเกิดขึ้นร่วมด้วย โดยเน้นการประเมินผลตนเอง เพื่อให้เกิดคุณภาพ และประสิทธิภาพ อันเป็นเป็นผลประโยชน์อันสูงสุดโดยตรงแก่ผู้เรียน

การวัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จะพบว่า การวัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการวัดในบริบทของการศึกษาในห้องเรียน ในระดับชั้นการศึกษาที่แตกต่างกันออกไป โดยการวัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาระยะแรก ๆ คือ Learning Environment Inventory (LEI) ซึ่งเป็นที่นิยมใช้ในการศึกษา แบบวัด LEI ดังกล่าวเป็นเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นในช่วงปลายของปี 1960 เพื่อการประเมินผลและวิจัยโครงการ Harvard Project Physics เป็นแบบสอบถามที่ใช้สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยผู้พัฒนาได้กำหนดมิติของบรรยากาศสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนไว้ 15 ประเด็น โดยอาศัยแนวคิดที่เป็นตัวชี้การเรียนรู้ที่ดีในอดีต แนวคิดที่สอดคล้องกับทฤษฎีและผลการวิจัยด้านสังคมจิตวิทยา แนวคิดตามทฤษฎีและการวิจัยทางการศึกษา ตลอดจนแนวคิดที่ใช้ในการตัดสินใจสังคมจิตวิทยาของชั้นเรียน (G. J. Anderson & Walberg, 1974; Fraser et al., 1982) จากนั้นจึงมีการพัฒนา My Class Inventory (MCI) ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ปรับจาก LEI พัฒนาขึ้นเพื่อใช้กับนักเรียนในระดับประถมศึกษา ในช่วงอายุ 8-12 ปี และประเมินผลได้ดีกับ

นักเรียนที่มีปัญหาในการอ่าน โดยแบบวัดแบ่งออกเป็น 5 ประเด็น คือ ความสามัคคีใกล้ชิดสนิทสนม ความขัดแย้ง ความพึงพอใจ ความยุ่งยาก และการแข่งขัน (Fisher & Fraser, 1981; Fraser et al., 1982)

นอกจากนั้นยังมีการพัฒนาแบบวัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อการศึกษาบริบททางการเรียนที่แตกต่างกัน หนึ่งในแบบวัดคือ Science Laboratory Environment Inventory (SLEI) พัฒนาขึ้นในปี ค.ศ. 1991 เพื่อเป็นแบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ข้อความในแบบวัดจึงระบุถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียนวิทยาศาสตร์เป็นสำคัญ (Fraser, Giddings, & McRobbie, 1991) ส่วนแบบวัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในบริบทของการเรียนการสอนในประเทศไทยนั้นจะเน้นการศึกษาด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาแบบวัดต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ยังไม่มีแบบวัดใดที่มีความสอดคล้องกับบริบทของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อการเอื้ออำนวยให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำแนวคิดที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวคิดหลักในการพัฒนาแบบวัดในการวิจัย โดยแบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 6 ระดับ จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 1 คะแนน ไปจนถึงเห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 6 คะแนน สำหรับข้อคำถามเชิงลบให้คะแนนในลักษณะตรงกันข้าม กล่าวคือ หากผู้ตอบแบบสอบถามได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่ามีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นอกจากแนวคิดจากนักวิชาการที่ได้กล่าวถึงไปข้างต้นแล้ว ยังมีงานวิจัยที่สนับสนุนว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่จะมีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียน เช่น งานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง บทบาทอาจารย์ในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมในสถาบัน กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล สถาบันการศึกษาพยาบาลของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (กนกวรรณ ทองฉวี, 2545) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง บทบาทอาจารย์ในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมในสถาบัน กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ซึ่งศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาพยาบาลของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 1,277 คน โดยผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของ Astin (1968) ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ หลักสูตร กลุ่มเพื่อน และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มาใช้ในการศึกษา โดยผู้วิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมในสถาบันมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง

กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .59$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมในสถาบันมีส่วนในการส่งเสริม พัฒนาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นตัวเร่งที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนานักศึกษา และทำให้นักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์ในการเรียนรู้ได้

นอกจากนั้นงานวิจัยของ ปรินดา ตาสี (2551) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ลักษณะทางจิต และสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ก็มีข้อค้นพบที่สอดคล้องกันจาก วัตถุประสงค์หนึ่งของงานวิจัย คือ เพื่อค้นหาปัจจัยสำคัญในการทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร โดยทำการศึกษา ในนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในมหาวิทยาลัยรัฐ จำนวนรวมทั้งสิ้น 205 คน โดยสภาพแวดล้อม ทางการเรียนในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย บทบาทการสอนของอาจารย์ อิทธิพลจากเพื่อน การ เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบความสัมพันธ์ทางบวกของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนในทุกด้านกับความ พร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทั้งในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และที่ระดับ .05 ตามลำดับ อันแสดงให้ เห็นว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองเกิดขึ้นได้ทั้งในชั้น เรียนและนอกชั้นเรียน โดยสภาพแวดล้อมที่ดีจะเป็นแรงจูงใจที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่จะ ทำการศึกษาค้นคว้า และเปิดโอกาสตนเองในการศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ เพิ่มเติม โดยบทบาทการ สอนที่ดีของอาจารย์จะทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูง เนื่องจาก ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน รวมทั้งการให้อิสระในการคิดและตัดสินใจแก่ผู้เรียน ส่วน พฤติกรรมของเพื่อนนั้นจะมีบทบาทต่อการแสดงพฤติกรรมทั้งในด้านความคิด และการกระทำ รวมทั้งการเป็นที่ปรึกษา การร่วมมือกันค้นคว้าความรู้ การมีสัมพันธภาพอันดีระหว่างสมาชิกใน กลุ่ม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อันก่อให้เกิดการประสบความสำเร็จใน การเรียนรู้ร่วมกันได้ และการเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัยจะช่วยเสริมความรู้ให้กับผู้ที่เข้าร่วม ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม โดยผลที่เกิดขึ้นคือ การได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ การ ฝึกทักษะการแก้ปัญหา และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน สำหรับการบริการด้านสารสนเทศนั้นมีส่วน ช่วยผู้เรียนในการค้นคว้าในเรื่องที่สนใจ เพื่อให้ได้รับข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ เพื่อเป็นการ

เพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ส่งผลให้ผู้ศึกษามีความรู้กว้างขวางขึ้นนั่นเอง

นอกจากนั้นแล้วยังมีงานวิจัยส่วนหนึ่งที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีส่วนส่งเสริมสนับสนุนผลสัมฤทธิ์ หรือผลการเรียนของนิสิตนักศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ไม่เพียงแต่สนับสนุน หรือช่วยเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือการนำตนเองเกิดขึ้นเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อเนื่องไปถึงการสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนด้วย เช่น การศึกษาของ พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ และ มนตรี แยมกสิกร (2551) ได้ทำการศึกษา องค์ประกอบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เป็นสาเหตุต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งเป็นการวิจัยผลสัมฤทธิ์ระหว่างการศึกษาเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อค้นหาปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา และมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เป็นสาเหตุต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เป็นสาเหตุต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2548 ในมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 10 แห่งจากทั่วประเทศ จำนวน 850 คน จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เป็นสาเหตุต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ เทคนิคการสอนของอาจารย์ บรรยากาศในการเรียนการสอน เจตคติในการเรียน สื่อและเทคโนโลยีการสอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในภาควิชา สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในห้องเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อน โดยในการวิจัยเชิงปริมาณพบว่าทุกองค์ประกอบเป็นสาเหตุของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดย สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในภาควิชา มีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุด รองลงมาคือ เจตคติในการเรียน สื่อและเทคโนโลยีการสอน เทคนิคการสอนของอาจารย์ บรรยากาศในการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในห้องเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อน ตามลำดับ ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 51 ดังจะเห็นได้ว่า องค์ประกอบดังกล่าวมีความครอบคลุมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทั้งในส่วนของคุณภาพกายภาพ จิตภาพ และ สังคมภาพ และแต่ละองค์ประกอบเองก็มีส่วนเกี่ยวเนื่องกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ความสำคัญที่พบจากการศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ คือการเป็นปัจจัยทางสังคมที่จะช่วยเอื้อ สนับสนุน และส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง เมื่อนิสิตนักศึกษาอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีการสนับสนุนจากแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นบุคคล หรือทรัพยากรในการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมในการเข้าสู่บริบทการทำงานของสาขาวิชาชีพตนในประชาคมอาเซียนต่อไป

6. แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้

ความหมายของแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้

แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่อธิบายถึงพฤติกรรมและประสิทธิผลจากพฤติกรรมนั้น เนื่องจากแต่ละบุคคลมีแรงผลักดันที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากแรงจูงใจที่ต่างกันที่จะก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ โดยแรงจูงใจภายในจะสามารถอธิบายการกระทำพฤติกรรมของบุคคลซึ่งเกิดขึ้นได้ทั้งที่ไม่ได้รับแรงเสริม หรือรางวัลใด ๆ แต่เกิดจากคุณลักษณะของงานที่มีความน่าสนใจเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลเกิดความอยากรู้ มีความสนใจ อยากรู้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผลักดันให้บุคคลเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ (Deci, Vallerand, Pelletier, & Ryan, 1991) ทั้งนี้มีนักทฤษฎีและนักวิจัยได้ให้นิยามแรงจูงใจภายในไว้ในลักษณะสอดคล้องกัน กล่าวคือ แรงจูงใจภายในเป็นความต้องการพื้นฐานจากตัวบุคคลเอง ที่มีประสบการณ์ว่าตนเองเป็นคนกำหนดสาเหตุของประสบการณ์นั้น และมองว่าพฤติกรรมเกิดขึ้นจากตนเองมากกว่าจากแรงผลักดันภายนอก (deCharms, 1976) Deci และ Ryan (1991) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจภายในว่าเป็นความต้องการของบุคคลที่มีมาแต่กำเนิด ถึงการมีความสามารถและการกำหนดความสามารถนั้นได้ด้วยตนเอง โดยแรงจูงใจภายในจะเป็นตัวกระตุ้นกระบวนการทางจิตและก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรม ซึ่งมีผลตอบแทนเป็นรางวัลคือการรับรู้ถึงความสามารถของตนและความเป็นตัวของตัวเอง ทั้งนี้ความต้องการที่จะมีความสามารถและการกำหนดได้ด้วยตนเองนั้นจะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสวงหา และมีความพยายามที่จะเอาชนะสิ่งท้าทายที่เหมาะสมนั้นตามความสามารถของตน ซึ่งสิ่งท้าทายที่เหมาะสม คือ เป็นสิ่งที่มีความไม่ยากหรือไม่ง่ายจนเกินไป หรือเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลต้องใช้ความสามารถมากขึ้น หรือในอีกทางหนึ่งคือสิ่งท้าทายนั้นคือความไม่สอดคล้องกันระหว่างโครงสร้างทางปัญญาของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นสิ่งท้าทาย ทำให้บุคคลค้นหาวิธีเพื่อลดความไม่สอดคล้องนั้น เพื่อบูรณาการให้เข้ากับโครงสร้างทางปัญญาเดิมของตน สอดคล้องกับบริบทของการศึกษาในไทย วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี (2542, หน้า 5) อธิบายแรงจูงใจภายในว่าเป็นความต้องการของบุคคลจะมีความสามารถ

และกำหนดได้ด้วยตนเอง ซึ่งความต้องการดังกล่าวจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมและรางวัลภายในจากการกระทำคือความรู้สึกว่าตนมีความสามารถและมีความเป็นตัวของตัวเอง นอกจากนั้น อรพินทร์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ (2543, หน้า 8) ให้ความหมายของแรงจูงใจภายในว่า เป็นความต้องการและพึงพอใจของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการแสวงหาของตนเอง การต้องการมีความสามารถ มีความมุ่งมั่น ลิขิตสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง และลักษณะงานที่น่าสนใจ และท้าทายจะเป็นแรงผลักดันให้แสดงพฤติกรรมโดยไม่ต้องอาศัยรางวัลภายนอก หรือกฎเกณฑ์ข้อบังคับ

ทั้งนี้แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้เป็นคุณลักษณะสำคัญที่เสริมแรงผลักดันที่แตกต่างกันในการแสดงออกของพฤติกรรมในการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในจะกระตุ้นให้บุคคลเกิดความอยากรู้ อยากรู้อยากเห็น อยากรู้อะไรต่าง ๆ อยากรับผิดชอบ และผลักดันออกเป็นพฤติกรรมของบุคคล ทำให้ผู้ที่มีแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้สูงจะมีความกระตือรือร้น สนใจ หุ่เมเท และเพียรพยายามในการเรียน โดยงานที่ได้รับมอบหมาย หรือเป้าหมายจะต้องมีความเพลินเพลิน และเป็นสิ่งที่บุคคลสนใจ และท้าทายให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น ก่อเกิดเป็นความหุ่เมเทและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้นั้น (อุมาภรณ์ สุขารมณ, 2550) ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้อหมายถึง ความต้องการและความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษาที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากแรงผลักดันภายในของตน โดยไม่ได้อาศัยสิ่งเร้า หรือการชักจูงจากปัจจัยภายนอก

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจภายใน

แรงจูงใจเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ แรงผลักดัน สิ่งจูงใจ เป้าหมาย และความคาดหวัง โดยทั่วไปจะประกอบด้วยกระบวนการที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม กำหนดทิศทางของการกระทำ และมุ่งมั่นในการกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งใจไว้ หากพิจารณาตามทฤษฎีแรงจูงใจจะสามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ (อรพินทร์ ชูชม และคณะ, 2542, หน้า 152)

1. กลุ่มทฤษฎีเนื้อหา (Content theories) อธิบายถึงปัจจัยในตัวบุคคลหรือสิ่งจูงใจที่ก่อให้เกิดพฤติกรรม หรือทำให้พฤติกรรมคงอยู่ กล่าวคือ ความต้องการเฉพาะอย่างหรือความต้องการภายในของบุคคลจะเป็นสิ่งจูงใจและกำกับแนวทางพฤติกรรมของบุคคลว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เป็นปัจจัยภายในบุคคลหรือสิ่งจูงใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์ เช่น ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Need hierarchy theory) และทฤษฎีแรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation theory)

2. กลุ่มทฤษฎีกระบวนการ (Process theories) อธิบายถึงกระบวนการคิดของบุคคลในการตัดสินใจและเลือกกระทำพฤติกรรม โดยพยายามอธิบายถึงปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ และกระบวนการจูงใจที่ทำให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่หรือหยุดไป เช่น ทฤษฎีการกำหนดเป้าหมาย (Goal-setting theory) ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy theory)

ทั้งนี้ทฤษฎีแรงจูงใจภายในเป็นทฤษฎีในกลุ่มทฤษฎีเนื้อหา ซึ่งอธิบายถึงปัจจัยภายในตัวบุคคลที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมและส่งเสริมให้บุคคลมีแรงผลักดันพฤติกรรมเพิ่มขึ้น สามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. การกระตุ้นเร้าที่เหมาะสม (Optimal Stimulation) โดยแรงจูงใจภายในจะกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดในสถานการณ์ที่ให้ระดับการกระตุ้นเร้าที่ปานกลาง ทฤษฎีกระตุ้นเร้าที่พอเหมาะมีอยู่ 2 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดการปลุกเร้าทางสรีระที่พอเหมาะในระบบประสาทส่วนกลาง และแนวคิดความไม่สอดคล้องที่พอเหมาะ

1.1 แนวคิดการปลุกเร้าที่พอเหมาะ เสนอว่า มนุษย์เสาะแสวงหาระดับการปลุกเร้าที่พอเหมาะ หรือระดับการปลุกเร้าเป็นผลมาจากการกระตุ้นเร้าที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ ถ้าระดับการปลุกเร้าต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับระดับความต้องการของบุคคล บุคคลจะถูกจูงใจให้เกิดพฤติกรรมที่เพิ่มจากการปลุกเร้า บุคคลจะพยายามถอนตัวจากการปลุกเร้าหรือพยายามให้อยู่ระดับที่ปรารถนา

1.2 แนวคิดความไม่สอดคล้องที่พอเหมาะ แนวคิดนี้ยึดแนวการรู้คิด (Cognitive Tradition) อธิบายพฤติกรรมที่ถูกจูงใจภายในกับความไม่สอดคล้องของโครงสร้างทางจิตซึ่งประกอบด้วยความไม่สอดคล้องระหว่างโครงสร้างการรู้คิดด้วยตนเอง ในเรื่องความเชื่อ ความคิด การรับรู้ ค่านิยม หรือพฤติกรรม ความไม่สอดคล้องระหว่างโครงสร้างทางความคิดกับสิ่งเร้า บุคคลจะถูกดึงดูดโดยสิ่งเร้าที่ไม่สอดคล้องทางจิตในระดับพอเหมาะ โดยบางครั้งคนแสดงพฤติกรรมที่ลดการไม่สอดคล้องหรือความไม่แน่นอน แต่บางเวลาคนแสดงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความไม่สอดคล้องหรือความไม่แน่นอนพอเหมาะมีอยู่ 2 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดการปลุกเร้าทางสรีระที่พอเหมาะในระบบประสาทส่วนกลาง และแนวคิดความไม่สอดคล้องที่พอเหมาะ

2. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการและอารมณ์ความรู้สึก (Need and affect) อธิบายว่าบุคคลต้องการมีอิสระ ต้องการมีความสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพกับสิ่งแวดล้อม และต้องการมีความรู้สึกสนใจ มีความสุข รู้สึกสนุกสนานในการทำกิจกรรมต่าง ๆ Deci และ Ryan (1991, p. 26) เสนอว่า แรงจูงใจภายในเกี่ยวข้องกับความต้องการและความรู้สึกที่สำคัญ 3 ประการ

2.1 ความต้องการมีความสามารถ (The Need for Competence) เป็นแนวโน้มการจูงใจพื้นฐานที่ให้พลังพฤติกรรมที่หลากหลายที่ไม่ต้องมีแรงขับ พลังที่อยู่เบื้องหลังการกระทำกิจกรรม คือ แรงจูงใจไฝ่สามารถ ซึ่งสอดคล้องกับความรู้สึกว่าสามารถมีประสิทธิผล ซึ่งอาจเรียกชื่อแรงจูงใจไฝ่สามารถ หรือบางครั้งก็เรียกว่าแรงจูงใจไฝ่รู้ โดยความสามารถเป็นผลลัพธ์ที่สะสมของการปฏิสัมพันธ์ของบุคคลกับ สิ่งแวดล้อม การสำรวจ การเรียนรู้ และการปรับตัวของบุคคล ความต้องการมีความสามารถทำให้คนแสวงหาและเอาชนะสิ่งท้าทายต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมกับความสามารถ

2.2 ความสนใจ ความตื่นตัว และการลึนไหล คือ ความรู้สึกของบุคคลที่เป็นสุขและเพลิดเพลินในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ความรู้สึกเหล่านี้จึงเป็นอารมณ์ที่ไปกำกับแรงจูงใจภายใน กล่าวโดยสรุป ความสนใจและความเพลิดเพลินเป็นอารมณ์หลักที่ไปสอดคล้องกับแรงจูงใจภายใน โดยแนวคิดการลึนไหลแทนมิติเชิงบรรยายที่แสดงตัวอย่างของแรงจูงใจภายใน เมื่อบุคคลถูกจูงใจภายในอย่างสูง บุคคลจะสนใจมากกับสิ่งที่ทำอยู่และเกิดประสบการณ์ความรู้สึกของการลึนไหล

2.3 ความต้องการที่ลิขิตตนเอง (The Need for Self-Determination) เป็นพฤติกรรมที่ถูกจูงใจภายในให้ความสำคัญกับการมีความสามารถ ความสนใจ แต่พฤติกรรมที่ไม่ได้ถูกจูงใจภายในมีหลายพฤติกรรม อาจมุ่งการมีความสามารถ และบางพฤติกรรมอาจจูงใจด้วยความสามารถ กล่าวถึง บุคคลที่ถูกจูงใจภายในที่แท้จริง ในแนวคิดของความต้องการที่จะลิขิตด้วยตนเอง บุคคลนั้นต้องรู้สึกว่าเป็นอิสระจากแรงกดดัน เช่น รางวัล หรือเงื่อนไขที่ผูกพัน แรงจูงใจภายในจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีประสบการณ์ในการกระทำว่ามีความเป็นตัวของตัวเอง และไม่อยู่ภายใต้เงื่อนไขการควบคุมหรือการเสริมแรงซึ่งเป็นสาเหตุของการกระทำพฤติกรรมที่ถูกจูงใจภายใน เป็นผลมาจากความต้องการที่จะได้รับประสบการณ์สาเหตุแห่งตน (Autonomous) และไม่อยู่ภายใต้เงื่อนไขว่าการควบคุมหรือการเสริมแรงเป็นสาเหตุของการกระทำ นักทฤษฎีหลายคนได้ยืนยันว่ากิจกรรมที่ถูกจูงใจภายในอยู่บนพื้นฐานของความต้องการที่จะลิขิตด้วยตนเอง

นอกจากนี้ ออร์พินท์ ชูชม และคณะ (2542) ได้พัฒนาแรงจูงใจภายในออกเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความต้องการสิ่งท้าทาย เป็นความชอบหรือต้องการทำงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำ และงานนั้นต้องมีความยากง่ายพอเหมาะกับความสามารถ 2) ความสนใจ-เพลิดเพลิน เป็นความกระตือรือร้น มีความสุข พอใจและเพลิดเพลินกับการทำงานหรือกิจกรรมที่น่าสนใจ 3) ความเป็นตัวของตัวเอง เป็นความชอบที่จะมีอิสระทางความคิดและการกระทำ และชอบริเริ่มทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง 4) ความต้องการมีความสามารถ เป็นความต้องการมีประสิทธิผลในการ

จัดการกับสภาพแวดล้อม ต้องการเรียนรู้ พัฒนาทักษะและความสามารถของตนเอง และ 5) ความมุ่งมั่น เป็นความมุ่งมั่นทำงานให้บรรลุผลด้วยความสามารถของตนเอง มีความยึดมั่นทุ่มเทให้กับงานโดยไม่หวังผลตอบแทนภายนอก ซึ่งความสำเร็จจากงานเป็นแรงบันดาลใจภายในมากกว่ารางวัลหรือเกียรติยศภายนอก

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจภายในดังกล่าว แรงจูงใจอยู่ในกลุ่มทฤษฎีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ แรงผลักดัน สิ่งจูงใจ เป้าหมาย และความคาดหวัง เป็นสิ่งจูงใจที่ก่อให้เกิดพฤติกรรม กำหนดทิศทางและกำกับแนวทางพฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วย ความต้องการสิ่งท้าทาย ความสนใจเพลิดเพลิน ความเป็นตัวของตัวเอง ความต้องการมีความสามารถ และความมุ่งมั่น

การวัดแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้

ในการศึกษาและการพัฒนาเครื่องมือวัดในการวัดแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ นั้นพบว่า อรพินทร์ ชูชม และคณะ (2542) ได้ทำการพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจภายใน จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจภายในต่าง ๆ (Deci & Ryan, 1991; Harter, 1981; Haywood & Burke, 1977) รวมทั้งแบบวัดที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจภายในรูปแบบต่าง ๆ (Amabile, Hill, Hennessey, & Tighe, 1994; Baard, Deci, & Ryan, 2004; Harter, 1981; Ryan, 1982) และได้ทำการกำหนดนิยามปฏิบัติการของแรงจูงใจภายใน แบ่งเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความต้องการสิ่งท้าทาย ความสนใจ-เพลิดเพลิน ความเป็นตัวของตัวเอง ความต้องการมีความสามารถ และความมุ่งมั่น ซึ่งได้พัฒนาแบบวัดแรงจูงใจภายใน 2 รูปแบบ ได้แก่ ฉบับนักเรียนและฉบับผู้ใหญ่ แบบวัดแรงจูงใจภายใน มีลักษณะเป็นการประเมินค่าตนเอง ประกอบด้วยข้อความต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นให้ครอบคลุมตามนิยามปฏิบัติการ เป็นมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ “ไม่จริง” ถึง “จริง” จำนวน 60 ข้อ ได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยา และได้ทำการปรับปรุงข้อคำถาม เหลือข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ จากนั้นจึงนำแบบวัดไปทดลองใช้ และทำการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ พบว่า มีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนก จำนวน 45 ข้อ และได้ทำแบบวัดดังกล่าวไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า แบบวัดแรงจูงใจภายในทั้งฉบับนักเรียนและฉบับผู้ใหญ่ 5 องค์ประกอบ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และได้วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นชนิดสอดคล้องภายในของแบบวัด โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง .73

ถึง .90 และได้ทำการตรวจสอบความเชื่อมั่นแบบวัดซ้ำ พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง .50 ถึง .82 และท้ายที่สุด ได้นำแบบวัดแรงงูใจภายใน ไปสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดแรงงูใจภายใน

จากแบบวัดแรงงูใจภายในในการเรียนรู้ข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแบบวัดแรงงูใจภายในที่พัฒนาขึ้นโดย อรพินทร์ ชูชม และคณะ (2542) ฉบับนักเรียน มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง และได้ปรับปรุงบริบทของข้อคำถามให้เข้ากับการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย โดยมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ “ไม่จริง” ถึง “จริง” นิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่มีแรงงูใจภายในในการเรียนรู้มากกว่านิสิตนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดแรงงูใจภายในในการเรียนรู้ เป็นแนวคิดหนึ่งที่ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำมาใช้ศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งอาจมีส่วนทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า ยังไม่มีงานวิจัยใด ๆ ที่ทำการศึกษาแรงงูใจภายในในการเรียนรู้ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยตรง ได้แก่ งานวิจัยของ อรพินทร์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ (2543) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงงูใจภายใน โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของแรงงูใจภายในกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 567 คน ผลการวิจัยพบว่า แรงงูใจภายในมีอิทธิพลทางตรงต่อวิธีการเรียนรู้แบบจัดระบบตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่าอิทธิพลทางตรง เท่ากับ .384) ซึ่งการเรียนรู้แบบจัดระบบตนเอง เป็นวิธีการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถควบคุมและกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ ตลอดจนสามารถเลือกใช้ผสมผสานกลยุทธ์การรู้คิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ มีความสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง นอกจากนี้ งานวิจัยของ เบญจวรรณ ดันประเสริฐ (2557) ได้ทำการศึกษาการกำกับการตนเองความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค แรงงูใจภายในและความสำเร็จในการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ผลการวิจัยพบว่า แรงงูใจภายในของนิสิตอยู่ในระดับปานกลาง และแรงงูใจภายในมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ งานวิจัยที่ผ่านมาก็สนับสนุนผลการวิจัยที่พบว่า แรงงูใจภายในมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Akbar, Claramita, & Kristina, 2017; Bonk & Lee, 2017; Lao, Cheng, Huang, Ku, & Chan, 2017)

แนวคิดแรงงูใจภายในในการเรียนรู้ เป็นตัวแปรหนึ่งที่สามารถนำมาพัฒนาได้ ดังเช่น งานวิจัยของ อุมารณ สุขารมณ (2550) ได้ทำการศึกษาและสร้างโปรแกรมการพัฒนาแรงงูใจภายในในการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

กว่าระดับความสามารถ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาด้วยโปรแกรมการพัฒนาแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ มีแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาด้วยโปรแกรมฯ มีแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจินดา ประเสริฐ (2554) ได้ทำการศึกษาผลของการพัฒนาแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการพัฒนาแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม ในการวัดหลังการทดลองทันที และนักศึกษาที่ได้รับการพัฒนาฯ มีแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้และพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม ในการวัดหลังการทดลอง 3 สัปดาห์ นั้นแสดงว่า แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้สามารถพัฒนาได้ และยังส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ทั้งนี้ ในการศึกษาแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ที่ผ่านมา จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในระดับมัธยมศึกษาและในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าวิจัยจะได้นำเสนอมุมมองของแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ อันเป็นปัจจัยทางจิต ซึ่งเมื่อทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้เป็นตัวแปรทางจิตที่สามารถพัฒนาได้ และยังเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่า แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองได้

7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

โครงสร้างหลักของกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ พัฒนามาจากวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) แบบเชิงอธิบายเป็นลำดับ (The explanatory sequential design) ตามแนวคิดของ Creswell และ Plano Clark (2011) เพื่อตอบประเด็นปัญหาการวิจัย ซึ่งมีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะที่เป็นลำดับต่อกัน ดังนี้

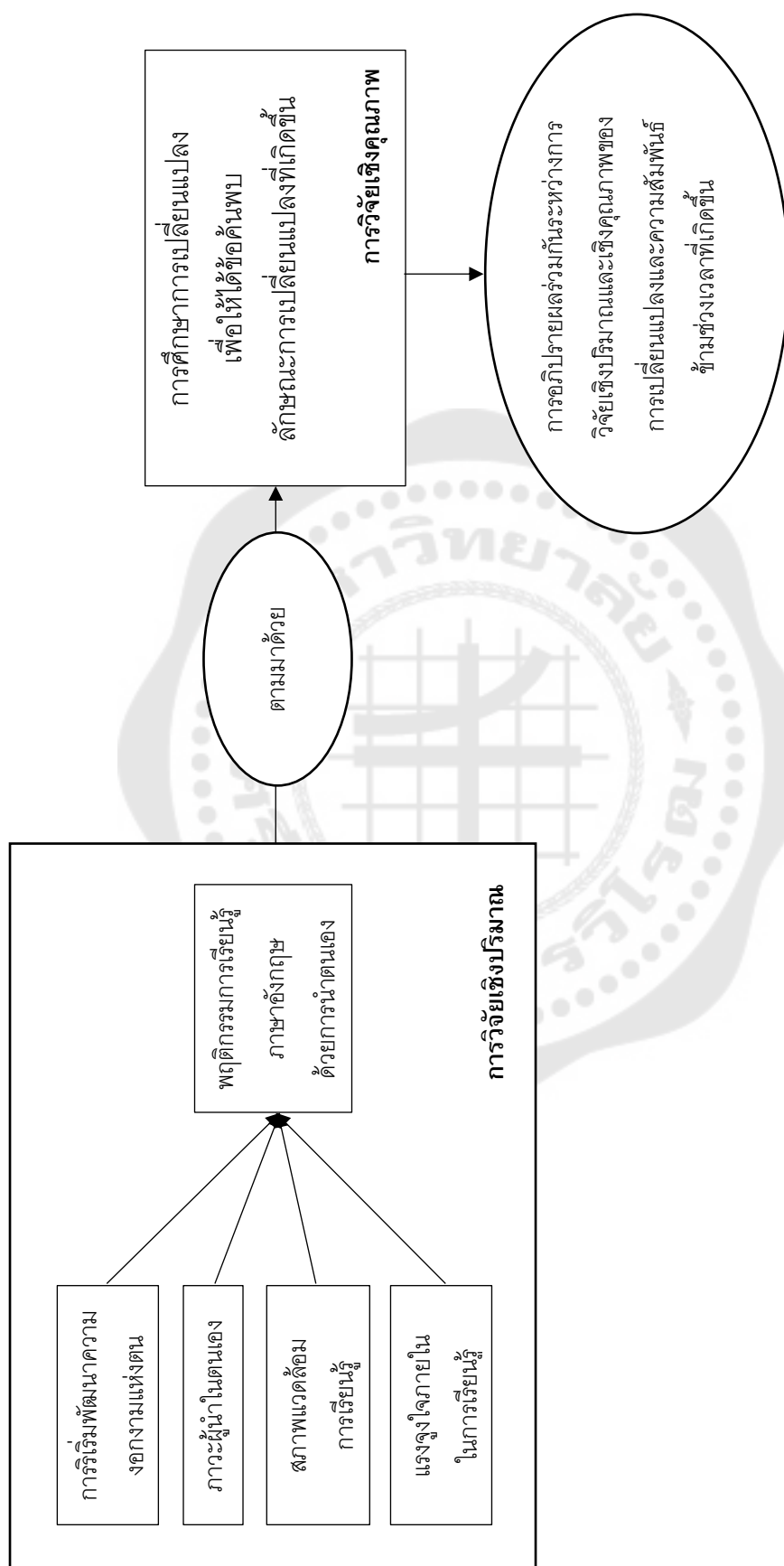
ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบโมเดลไค่งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของการเปลี่ยนแปลงระยะยาวของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน และภาวะผู้นำในตนเอง รวมถึงการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรเชิงเหตุ ประกอบด้วย การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำตนเอง และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของ

นิสิตนักศึกษาเพื่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียน ตามแนวคิดทฤษฎีหลักที่ผู้วิจัยใช้เพื่ออธิบายพฤติกรรมคือทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของ Bandura (1986 อ้างใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2553) ซึ่งแนวคิดพื้นฐานของแบนดูราเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ ความคิด ความเชื่อ ความคาดหวัง กับปัจจัยสภาพแวดล้อม โดยแบนดูราเน้นว่าพฤติกรรมของบุคคลจะมีการเปลี่ยนแปลงได้นั้น ไม่ได้มาจากสภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียว แต่มาจากกระบวนการทางปัญญาด้วยซึ่งพฤติกรรมของคนเราส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-directed Learning) ของ Knowles (1975) ที่กล่าวว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยลักษณะทางจิต และปัจจัยทางสังคม ทั้งนี้ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ Knowles (1975) มาเป็นหลักในการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง เช่นนั้นแล้วเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองจึงจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลักทั้ง 2 ประการคือ ปัจจัยส่วนบุคคล หรือปัจจัยลักษณะทางจิต คือ การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และปัจจัยสภาพแวดล้อมหรือปัจจัยทางสังคม คือ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยจะเป็นตัวที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาตามข้อตกลงยอมรับร่วมกัน ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก (MRAs) ได้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองขึ้นได้

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ที่นำผลจากการวิจัยในระยะที่ 1 มาเป็นฐานและเพื่อกำหนดแนวทางในการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการเปลี่ยนแปลงการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองผ่านประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา โดยการศึกษาในครั้งนี้เป็นการมุ่งทำความเข้าใจลักษณะการเปลี่ยนแปลงของการริเริ่มการพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง ผ่านประสบการณ์ที่นิสิตนักศึกษาได้รับจากบริบทการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และกิจกรรมด้านภาษาอังกฤษทั้งของมหาวิทยาลัยและนอกหลักสูตรด้วยตนเองของนิสิตนักศึกษาในสาขาตามข้อตกลงยอมรับร่วมกัน

ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก (MRAs) โดยพิจารณาในแง่ประสบการณ์ของการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเอง โดยไม่ได้ละเลยประสบการณ์เบื้องหลังที่มีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาให้ครอบคลุมประเด็นการเปลี่ยนแปลง การรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาทั้งเงื่อนไขส่วนบุคคลและเงื่อนไขจากสภาพแวดล้อมทางสังคม เพื่อให้ค้นพบและเข้าใจประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองทั้งการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษา โดยผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาดังแสดงในแผนภาพต่อไปนี้

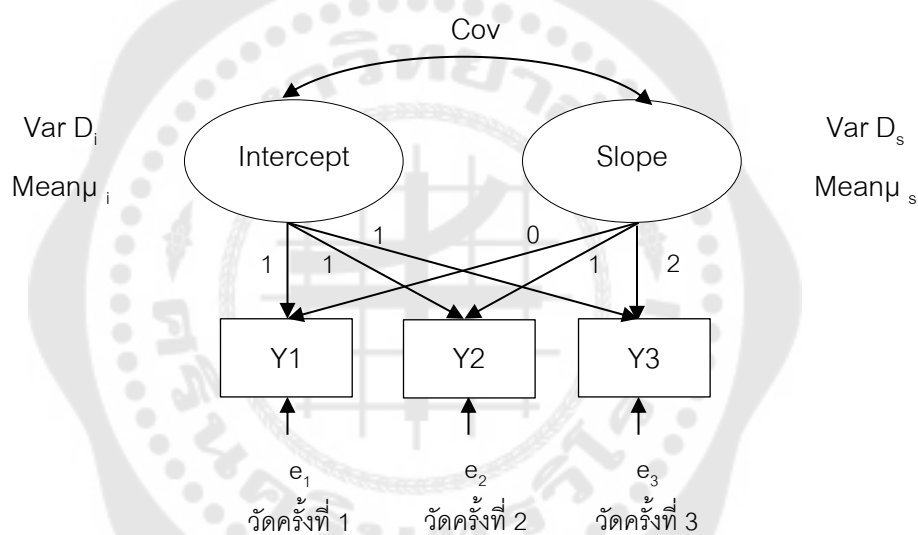

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

8. สมมติฐานของการวิจัยในระยะที่ 1

1.) การริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิต นักศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นตามช่วงเวลาของการเรียนในชั้นปีสุดท้าย

2.) ตัวแปรเชิงเหตุ ซึ่งประกอบด้วย การริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ ที่วัดในครั้งก่อนคือครั้งที่ 1 มีอิทธิพลทางบวกต่อตัวแปรเชิงผลคือ พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองที่วัดในครั้งถัดมาคือครั้งที่ 2 และตัวแปรเชิงเหตุที่วัดครั้งที่ 2 มีอิทธิพลทางบวกต่อตัวแปรเชิงผลที่วัดในครั้งที่ 3

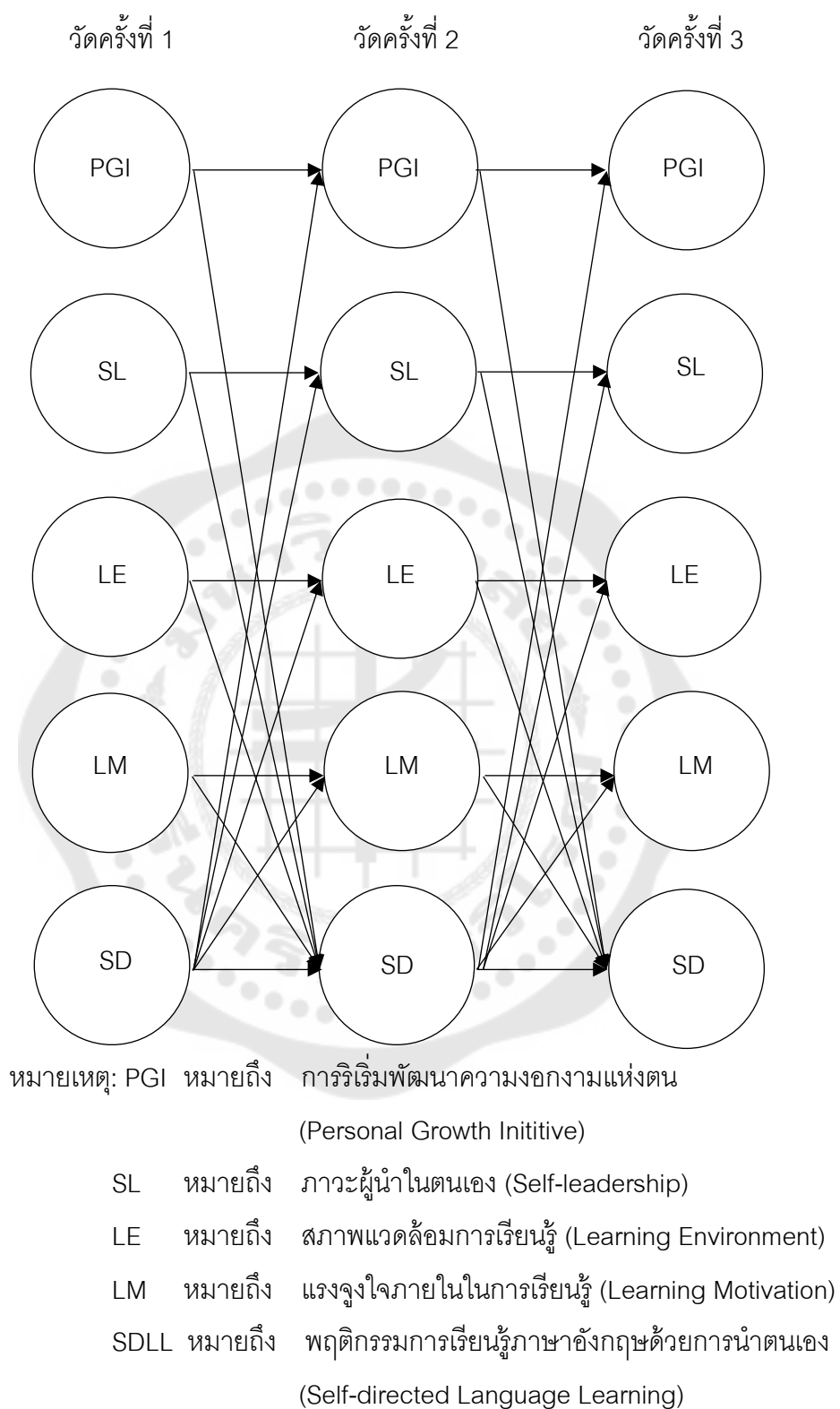
ภาพประกอบ 3 แบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

สัญลักษณ์จากโมเดลมีความหมายดังนี้

Y_t	แทน	ตัวแปรสังเกต (ประกอบด้วย การริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง) จากการวัดครั้งที่ t
Intercept	แทน	ตัวแปรแฝงระดับคะแนนเริ่มต้น (Intercept)
Slope	แทน	ตัวแปรแฝงความชัน หรืออัตราการเปลี่ยนแปลง (Slope)
e_t	แทน	ตัวแปรแฝงความคลาดเคลื่อนสุ่มในการวัดครั้งที่ t
Mean μ_i	แทน	ค่าเฉลี่ยของตัวแปรแฝงคะแนนเริ่มต้น (Intercept mean)

Mean μ_s	แทน	ค่าเฉลี่ยของตัวแปรแฝงความชัน หรืออัตราการเปลี่ยนแปลง (Slope mean)
Var D_i	แทน	ความแปรปรวนของตัวแปรแฝงคะแนนเริ่มต้น (Intercept variance)
Var D_s	แทน	ความแปรปรวนของตัวแปรแฝงความชัน หรืออัตราการเปลี่ยนแปลง (Slope variance)
Cov	แทน	ความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรแฝงคะแนนเริ่มต้น และตัวแปรแฝงความชัน หรืออัตราการเปลี่ยนแปลง (covariance of intercepts and slopes)

จากภาพประกอบ 3 เป็นแบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่า “การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นตามช่วงเวลาของการเรียนในชั้นปีสุดท้าย” โดยผู้วิจัยคาดว่า การเพิ่มขึ้นนี้จะเกิดขึ้นในรูปแบบเส้นตรง การกำหนดค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ของตัวแปรแฝง ความชันหรือการเปลี่ยนแปลง (Slope) จึงเริ่มต้นจาก 0 ในการวัดครั้งแรกเนื่องจากเป็นเวลาเริ่มต้นยังไม่มี การเปลี่ยนแปลง และเพิ่มขึ้นทีละ 1 หน่วยในการวัดลำดับถัดไปตามลำดับ โดยที่ตัวแปรการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ด้วยการนำตนเองจะมีตัวแปรสังเกต (Y) ที่ได้จากการวัดครั้งที่ 1 ถึง การวัดครั้งที่ 3 เนื่องจากมีการวัดทั้งสิ้น 3 ครั้ง

ภาพประกอบ 4 แบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

จากภาพประกอบ 4 เป็นแบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่า “ตัวแปรเชิงเหตุที่วัดในครั้งก่อน ซึ่งประกอบด้วย การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ มีอิทธิพลทางบวกต่อตัวแปรเชิงผลคือ พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองที่วัดในครั้งถัดมา” การที่จะพบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบเหลื่อมเวลาได้นั้นมีหลักสำคัญว่าค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรเชิงเหตุที่วัดในครั้งก่อนกับตัวแปรเชิงผลที่วัดในครั้งถัดมาต้องมีค่ามากกว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรเชิงผลที่วัดในครั้งก่อนกับตัวแปรเชิงเหตุที่วัดในครั้งถัดมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 2 นี้จะทำการเปรียบเทียบค่าอิทธิพลดังกล่าว ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างเช่น เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงเหตุ คือ การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน กับตัวแปรเชิงผล คือ พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ถึงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Cross-lagged ของตัวแปรการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนในการวัดครั้งที่ 2 กับพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง ในการวัดครั้งที่ 3 ซึ่งต้องมีค่ามากกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Cross-lagged ของตัวแปรพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองที่วัดในครั้งที่ 2 กับการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนที่วัดในครั้งที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาพัฒนาการและความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษาเพื่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียนโดยมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

การวิจัยระยะที่ 1

การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ แบบแผนการวิจัยระยะยาวมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบโมเดลไค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของการเปลี่ยนแปลงระยะยาวของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง และความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรเชิงเหตุ ประกอบด้วย การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และตัวแปรเชิงผล คือ พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองที่ทำการวัดเหลื่อมเวลากัน ของนิสิตนักศึกษาเพื่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีสุดท้ายตามหลักสูตรของสาขาวิชาตามการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangements: MRAs) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก ตามปฏิญญาร่วมมือในอาเซียน ประกอบด้วย วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม แพทย์ ทันตแพทย์ และนักบัญชี ประจำปีการศึกษา 2561 ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 สุ่มมาจากประชากรนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีสุดท้ายของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครที่ศึกษาในคณะตามการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRAs) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก ตามปฏิญญาร่วมมือในอาเซียน

ร่วมมือในอาเซียน ประจำปีการศึกษา 2561 โดยมีเงื่อนไข คือ มีการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษของทางมหาวิทยาลัย หรือกิจกรรมอื่น ๆ นอกมหาวิทยาลัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ทักษะทางภาษาอังกฤษจำนวน 200 คนโดยผู้วิจัยมีวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง และวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Hair, Black, Babin, Anderson, และ Tatham (2006) ที่กล่าวว่า การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลการวัด ควรมีอัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างและจำนวนพารามิเตอร์อย่างต่ำเท่ากับ 5 ต่อ 1 ส่วนการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลระหว่างตัวแปร อัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างและจำนวนพารามิเตอร์อย่างต่ำควรจะเท่ากับ 10 ต่อ 1 ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้มีพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าสำหรับการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างที่มีตัวแปรแฝง จำนวน 10 พารามิเตอร์ โดยผู้วิจัยใช้ขนาดตัวอย่าง 20 คน ต่อ 1 พารามิเตอร์ จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 200 คน

2. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มสองขั้นตอน (Two-stage Random Sampling) มีรายละเอียดแต่ละขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยเลือกสุ่มตัวอย่างโดยมีสาขาวิชาเป็นหน่วยของการสุ่ม โดยมีเงื่อนไขยึดสาขาวิชากับคณะและมหาวิทยาลัย จึงสามารถระบุจำนวนสาขาวิชาได้ทั้งหมด 18 สาขา จาก 6 มหาวิทยาลัยโดยมีรายละเอียดสาขาวิชาจำแนกตามสังกัดคณะ และมหาวิทยาลัย ดังตาราง 1 โดยผู้วิจัยทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) เพื่อให้ได้สาขาวิชาครั้งหนึ่งจากสาขาวิชาทั้งหมด และได้สาขาวิชาที่เป็นตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 9 สาขา ทั้งนี้เมื่อทำการเก็บจึงสามารถเก็บข้อมูลได้จาก 8 สาขา ดังตาราง 2 ต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงสาขาวิชาตามตามการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก (MRAs) จำแนกตามสังกัดคณะ และมหาวิทยาลัย

สาขาวิชา	คณะ	มหาวิทยาลัย
วิศวกรรม	คณะวิศวกรรมศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
		มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
		มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
		สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
		มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พยาบาล	คณะพยาบาลศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถาปัตยกรรม	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
		มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
		สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
		มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
แพทย์	คณะแพทยศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
		มหาวิทยาลัยมหิดล
		มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ทันตแพทย์	คณะทันตแพทยศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
		มหาวิทยาลัยมหิดล
		มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
นักบัญชี	คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
		มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตาราง 2 แสดงสาขาวิชาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามสาขาวิชา

สาขาวิชาที่	สาขาวิชา	คณะ	มหาวิทยาลัย	ร้อยละ
1	วิศวกรรม	วิศวกรรมศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	26
2			มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	19
3	พยาบาล	คณะพยาบาลศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	6
4	สถาปัตยกรรม	สถาปัตยกรรมศาสตร์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	8
5			มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	7
6	ทันตแพทย์	ทันตแพทยศาสตร์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	9
7	นักบัญชี	พาณิชยศาสตร์และการบัญชี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	15
8		บริหารธุรกิจ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	10

ขั้นที่ 2 จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสาขาวิชาและคณะ ในมหาวิทยาลัยที่สังกัดเริ่มจากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะตามที่กำหนด คือ มีการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษของทางมหาวิทยาลัย หรือกิจกรรมอื่น ๆ นอกมหาวิทยาลัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ทักษะทางภาษาอังกฤษ จากนั้นสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มสาขาแต่ละกลุ่ม เพื่อเป็นสมาชิกของกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาตามสัดส่วน (Proportional Allocation) คือ ชั้นใดมีประชากรมากควรได้รับการสุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนที่มากกว่า เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม และแบบวัดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง

ตอนที่ 3 แบบวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน

ตอนที่ 4 แบบวัดภาวะผู้นำในตนเอง

ตอนที่ 5 แบบวัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

ตอนที่ 6 แบบวัดแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้

โดยผู้วิจัยได้พัฒนาและปรับปรุงแบบวัด จากแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากแบบวัดของต่างประเทศและในประเทศ มีรายละเอียดของขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือแต่ละตอนที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของตัวแปรต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรที่ต้องการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างข้อคำถามของแต่ละตัวแปร ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้มีการนำแบบวัดทั้งจากต่างประเทศและในประเทศมาพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวคิด และนิยามเชิงปฏิบัติการ ในกรณีที่เป็นแบบวัดจากต่างประเทศ ผู้วิจัยได้ทำการแปลข้อคำถามเป็นภาษาไทย และปรับให้มีความสอดคล้องกับบริบทที่ต้องการศึกษา จากนั้นนำไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจน และความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง ในกรณีที่ตัวแปรมีแบบวัดมาตรฐานที่สร้างไว้แล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบวัดมาปรับข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ และปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมกับบริบทที่ต้องการศึกษา เพื่อพัฒนาเป็นเครื่องมือวิจัยฉบับร่างสำหรับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือต่อไป โดยแบบวัดทั้งหมดมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบวัดที่พัฒนาเป็นเครื่องมือวิจัยฉบับร่างที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษามาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของเนื้อหาและสำนวนภาษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบ จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกข้อคำถามที่ผ่านความเห็นสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ 3 ใน 5 ท่าน รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งแสดงว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนของลักษณะเฉพาะของตัวแปรนั้น (Rovinelli & Hambleton, 1977)

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบวัดที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try Out) กับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน เพื่อประเมินคุณภาพของเครื่องมือวัด โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นที่ให้การยอมรับโดยทั่วไปควรมีค่าสูงกว่า 0.70 และวิเคราะห์รายข้อ (Item analysis) โดยวิธีการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-

total correlation) โดยพิจารณาตัดทิ้งข้อคำถามที่มีค่าสหสัมพันธ์ต่ำกว่า 0.30 (Aiken, 2003; Nunnally & Bernstein, 1994)

ขั้นตอนที่ 5 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของแบบวัดตัวแปรต่าง ๆ ของตัวแปรทุกตัวแปร เพื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงการวัดระหว่างตัวแปรแฝงกับตัวแปรสังเกต โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL โดยกำหนดให้ตัวบ่งชี้ในแต่ละด้านของตัวแปรแฝงมีความสัมพันธ์เฉพาะกับตัวแปรแฝงในด้านนั้น ๆ ทั้งนี้ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแต่ละโมเดล จะพิจารณาจากความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเทียบกับเกณฑ์ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010; Schumacker & Lomax, 2004, p. 82) ดังนี้

ตาราง 3 เกณฑ์ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล

ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้อง กลมกลืนของโมเดล	เกณฑ์ระดับความสอดคล้องกลมกลืน
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
χ^2 / df	< 5.00
CFI	> 0.90
GFI	> 0.90
TLI	> 0.90
RMSEA	< 0.08

สำหรับค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีข้อยกเว้นคืออาจมีนัยสำคัญทางสถิติได้ หากกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนมาก และแม้ว่าโมเดลจะมีความสอดคล้องกลมกลืนแล้วก็ตาม (Schumacker & Lomax, 2004, p. 100) หากผลการตรวจสอบพบว่าโมเดลไม่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจะปรับโมเดลแล้ววิเคราะห์ใหม่ โดยแนวทางการปรับโมเดลอยู่บนพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงในการวัด (Construct reliability and validity) ตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ว่าตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงมีความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงในการวัดตัวแปรแฝงโดยคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง (Construct reliability: CR) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาคือ หากค่าความเชื่อมั่นของตัวแปร

แฝง (CR) มีค่ามากกว่า 0.70 แสดงว่า ตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงมีความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝงหรือตัวแปรสังเกตมีความสัมพันธ์เฉพาะกับตัวแปรแฝงในด้านที่ตัวแปรสังเกตนั้นจะวัด (Hair et al., 2010, p. 710) และคำนวณหาค่าเฉลี่ยความแปรปรวนของตัวบ่งชี้ที่ตัวแปรแฝงสามารถอธิบายได้ (Average variance extracted: AVE) โดยเกณฑ์การพิจารณาคือ ควรมีค่ามากกว่า 0.50 (Fornell & Larcker, 1981) แต่ถ้าค่า AVE น้อยกว่า 0.50 ควรพิจารณาหลักฐานอื่นประกอบกับค่า AVE คือ

- 1) พิจารณาค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง (ต้องมีค่ามากกว่า 0.70)
- 2) พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงจำแนก ในกรณีที่เป็นตัวแปรสร้างขึ้นใหม่ (ต้องพบความเที่ยงตรงเชิงจำแนก)
- 3) พิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (ต้องมียุทธศาสตร์ทางสถิติ) (Ping, 2009)

โดยตัวบ่งชี้ของตัวแปรแฝงต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรแฝงที่วัดอย่างมีนัยสำคัญ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ใช้ได้ควรมีค่า 0.45 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ดีควรมีค่า 0.55 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ดีมากควรมีค่า 0.63 และค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ดีเยี่ยมควรมีค่ามากกว่า 0.71 (Comrey & Lee, 1992; Tabachnick & Fidell, 2013) และได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity) คือ ข้อคำถามในแบบวัดเดียวกัน ไม่ใช่กลายเป็นองค์ประกอบเดียวกัน แต่เป็นการวัดองค์ประกอบที่แตกต่างกันได้ตามโครงสร้างทฤษฎีของตัวแปร โดยใช้วิธีการตรวจสอบด้วยการวิเคราะห์แบบจำลองระหว่างแบบจำลองที่มีองค์ประกอบตามโครงสร้างทฤษฎีเปรียบเทียบกับแบบจำลองที่มีเพียงองค์ประกอบเดียวหรือสององค์ประกอบ

เครื่องมือในการวิจัยทั้ง 6 ตอน และรายละเอียดของการพัฒนาแบบวัด และผลของการหาคุณภาพของแบบวัด จำนวน 5 แบบวัด ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) มีดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ คณะที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา มหาวิทยาลัย เกรดเฉลี่ยสะสม กิจกรรมด้านภาษาอังกฤษที่เข้าร่วม โดยมีลักษณะของตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ดังนี้

ตัวอย่างข้อคำถาม

1. คณะที่ศึกษา..... ชั้นปีที่ศึกษา.....
มหาวิทยาลัย.....
2. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
3. อายุ.....ปี.....เดือน
4. เกรดเฉลี่ยสะสม.....
5. กิจกรรมด้านภาษาอังกฤษที่เข้าร่วม.....
.....

ตอนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง

ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ จาก Self-Directed Learning Readiness Scale (SDLRS) ของ Guglielmino (1978) และแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของ สุจินดา ประเสริฐ (2554) ซึ่งเป็นแบบวัดให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self-report) ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน จนถึงจริงที่สุด ให้ 5 คะแนน ในข้อคำถามเชิงบวก และสำหรับข้อคำถามเชิงลบให้คะแนนในลักษณะตรงข้ามกัน มีจำนวน 32 ข้อ นิสิตนักศึกษาที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงว่ามีพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า โดยวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองจาก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ **การจัดการตนเอง** หมายถึง ความสามารถในการกระตุ้นเตือนตนเองให้มีการวางแผนการปฏิบัติ พัฒนากลยุทธ์ในการปฏิบัติ โดยการแสวงหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ **การตรวจสอบตนเอง** หมายถึง ความสามารถในการตระหนักถึงความคิดของตนเองเกี่ยวกับเรื่องที่ตนเองรู้และตนเอง ไม่รู้ การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองให้มีความชัดเจนและถูกต้อง **การเปลี่ยนแปลงตนเอง** หมายถึง ความสามารถในการปรับปรุงตนให้มีการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและมีน้ำหนัก มีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองในทางที่ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลาด้วยกลวิธีต่าง ๆ

การหาคุณภาพแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง

แบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองมีขั้นตอนการหาคุณภาพแบบวัด ดังนี้ การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จากผลการวิเคราะห์ค่า IOC จากข้อคำถามทั้งหมด 32 ข้อ พบว่า มีค่า IOC เท่ากับ 0.20 จำนวน 2 ข้อ และมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 จำนวน 30 ข้อ ซึ่งพิจารณาตามเกณฑ์ IOC ต้องมากกว่า

หรือเท่ากับ 0.50 ดังนั้น ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่าเกณฑ์ จึงพิจารณาตัดข้อคำถามออก หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพเป็นรายข้อ โดยผู้วิจัยจะพิจารณาตัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.30 ออก พบว่า ข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อผ่านเกณฑ์จำนวน 28 ข้อ มีค่าระหว่าง 0.360 - 0.856 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.945

และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัด

พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง 3 องค์ประกอบ พบว่า แบบจำลองพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองยังไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาตัดข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อย รวมถึงข้อคำถามที่มีความซ้ำซ้อนกับข้อคำถามอื่น ๆ โดยตัดออกทีละข้อคำถาม จนแบบจำลองดังกล่าวมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง ได้แก่ $\chi^2 = 55.95$, $df = 29$, $CFI = 0.97$, $GFI = 0.95$, $TLI = 0.96$, $RMSEA = 0.068$ พบว่า ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนทุกตัวผ่านเกณฑ์ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแบบจำลองพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองประกอบด้วย การจัดการตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง $CR = 0.746$ และ $AVE = 0.509$ การตรวจสอบตนเอง ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง $CR = 0.715$ และ $AVE = 0.455$ และการเปลี่ยนแปลงตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง $CR = 0.745$ และ $AVE = 0.424$ แสดงว่าข้อคำถามหรือตัวแปรสังเกตมีความสัมพันธ์เฉพาะกับตัวแปรแฝงในด้านที่ตัวแปรสังเกตนั้นจะวัดสำหรับค่าน้ำหนักองค์ประกอบของข้อคำถามรายข้ออยู่ระหว่าง 0.51-0.91 และเมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงจำแนก พบว่า แบบจำลองพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองที่มีองค์ประกอบเดียวไม่ดีเท่าแบบจำลองการวัดที่มี 3 องค์ประกอบ พิจารณาได้จากค่า $\Delta\chi^2 = 49.76$, $df = 3$ ดังนั้น แบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง ยังคงเป็น 3 องค์ประกอบเช่นเดิม และมีจำนวนข้อคำถามพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองปรับใหม่จำนวน 10 ข้อ

ตัวอย่างแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง

ด้านการจัดการตนเอง

0. ฉันค้นหาสื่อการเรียนจากอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ

.....

ไม่จริงเลย	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่แน่ใจ	ค่อนข้างจริง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
------------	-----------------	----------	--------------	-------------------

ด้านการตรวจสอบตนเอง

0. ฉันตรวจสอบความถูกต้องในการออกเสียงภาษาอังกฤษจากเพื่อนต่างชาติ อาจารย์ผู้สอน หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ

.....

ไม่จริงเลย ค่อนข้างไม่จริง ไม่แน่ใจ ค่อนข้างจริง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ด้านการเปลี่ยนแปลงตนเอง

0. ฉันบันทึกข้อผิดพลาดจากการเขียนภาษาอังกฤษ เพื่อนำมาปรับปรุงตนเองให้เขียนได้ถูกต้อง

.....

ไม่จริงเลย ค่อนข้างไม่จริง ไม่แน่ใจ ค่อนข้างจริง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 แบบวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน

ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนสำหรับการวิจัยครั้งนี้จาก Personal Growth Initiative Scale: PGIS-II ของ Robitschek และคณะ (2009) โดยวัดความมุ่งมั่นของบุคคลที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตนเอง และสามารถพัฒนาตนได้ทั้งในแง่ของการรับรู้ตนเองและลงมือกระทำสิ่งซึ่งก่อให้เกิดความเติบโตงอกงามแก่บุคคลนั้นซึ่งเป็นแบบวัดให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self-report) ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน จนถึงจริงที่สุด ให้ 5 คะแนน ในข้อคำถามเชิงบวก และสำหรับข้อคำถามเชิงลบให้คะแนนในลักษณะตรงข้ามกัน นิสิตนักศึกษาที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงว่ามีการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า มีจำนวน 24 ข้อ

การหาคุณภาพแบบวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน

แบบวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนมีขั้นตอนการหาคุณภาพแบบวัด ดังนี้ การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จากผลการวิเคราะห์ค่า IOC จากข้อคำถามทั้งหมด 24 ข้อ พบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 จำนวน 24 ข้อ ซึ่งพิจารณาตามเกณฑ์ IOC ต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ดังนั้นข้อคำถามทุกข้อจึงผ่านเกณฑ์ หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพเป็นรายข้อ โดยผู้วิจัยจะพิจารณาตัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.30 ออก พบว่า ข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อผ่านเกณฑ์จำนวน 23 ข้อ มีค่าระหว่าง 0.338 - 0.787 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.927

และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน พบว่า แบบจำลองการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนยังไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พิจารณาตัดข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อย รวมถึงข้อคำถามที่มีความซ้ำซ้อนกับข้อคำถามอื่น ๆ โดยตัดออกทีละข้อคำถาม จนแบบจำลองดังกล่าวมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของแบบวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ได้แก่ $\chi^2 = 3.73$, $df = 4$, $CFI = 1.00$, $GFI = 0.99$, $TLI = 1.00$, $RMSEA = 0.000$ พบว่า ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนทุกตัวผ่านเกณฑ์ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแบบจำลองการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนมีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง $CR = 0.807$ และ $AVE = 0.458$ แสดงว่าข้อคำถามหรือตัวแปรสังเกตมีความสัมพันธ์เฉพาะกับตัวแปรแฝงในด้านที่ตัวแปรสังเกตนั้นจะวัด สำหรับค่าน้ำหนักองค์ประกอบของข้อคำถามรายข้ออยู่ระหว่าง 0.58-0.77 และมีจำนวนข้อคำถามการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนปรับใหม่จำนวน 5 ข้อ

ตัวอย่างแบบวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน

0. ฉันรู้ว่าฉันต้องการเปลี่ยนแปลงอะไรในตัวเอง

.....

ไม่จริงเลย ค่อนข้างไม่จริง ไม่แน่ใจ ค่อนข้างจริง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 4 แบบวัดภาวะผู้นำในตนเอง

ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดภาวะผู้นำในตนเองสำหรับการวิจัยครั้งนี้จาก Abbreviated Self-leadership Questionnaire (ASLQ) ของ Houghton และคณะ (2012) โดยวัดการจัดการตนเองโดยใช้กลยุทธ์เชิงพฤติกรรมและจิตใจอย่างเป็นระบบ และมีความตั้งใจ เพื่อให้บุคคลสามารถนำตนเองและก่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่ตนคาดหวังไว้ ซึ่งเป็นแบบวัดให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self-report) ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน จนถึงจริงที่สุด ให้ 5 คะแนน ในข้อคำถามเชิงบวก และสำหรับข้อคำถามเชิงลบให้คะแนนในลักษณะตรงข้ามกัน นิสิตนักศึกษาที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงว่ามีภาวะผู้นำในตนเองสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า มีจำนวน 15 ข้อ

การหาคุณภาพแบบวัดภาวะผู้นำในตนเอง

แบบวัดภาวะผู้นำในตนเองมีขั้นตอนการหาคุณภาพแบบวัด ดังนี้ การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จากผลการวิเคราะห์ค่า IOC จากข้อคำถามทั้งหมด 15 ข้อ พบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 จำนวน 15 ข้อ ซึ่งพิจารณาตามเกณฑ์ IOC ต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ดังนั้นข้อคำถามทุกข้อจึงผ่านเกณฑ์ หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพเป็นรายข้อ โดยผู้วิจัยจะพิจารณาตัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.30 ออก พบว่า ข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อผ่านเกณฑ์ จำนวน 10 ข้อ มีค่าระหว่าง 0.414 - 0.722 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.827

และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดภาวะผู้นำในตนเอง พบว่า แบบจำลองภาวะผู้นำในตนเองยังไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พิจารณาตัดข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อย รวมถึงข้อคำถามที่มีความซ้ำซ้อนกับข้อคำถามอื่น ๆ โดยตัดออกทีละข้อคำถาม จนแบบจำลองดังกล่าวมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของแบบวัดภาวะผู้นำในตนเอง ได้แก่ $\chi^2 = 2.97$, $df = 2$, CFI = 0.98, GFI = 0.99, TLI = 0.94, RMSEA = 0.049 พบว่า ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนทุกตัวผ่านเกณฑ์ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแบบจำลองภาวะผู้นำในตนเองมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยภาวะผู้นำในตนเองมีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง CR = 0.535 และ AVE = 0.225 แสดงว่าข้อคำถามหรือตัวแปรสังเกตมีความสัมพันธ์เฉพาะกับตัวแปรแฝงในด้านที่ตัวแปรสังเกตนั้นจะวัดสำหรับค่าน้ำหนักองค์ประกอบของข้อคำถามรายข้ออยู่ระหว่าง 0.41-0.50 และมีจำนวนข้อคำถามภาวะผู้นำในตนเองปรับใหม่จำนวน 4 ข้อ

ตัวอย่างแบบวัดภาวะผู้นำในตนเอง

0. ฉันจินตนาการถึงภาพความสำเร็จของตนในการปฏิบัติงานที่มีความสำคัญ

.....

ไม่จริงเลย ค่อนข้างไม่จริง ไม่แน่ใจ ค่อนข้างจริง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 5 แบบวัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ จากแบบวัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ของ อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2545) ประกอบกับแนวคิดของ G. J. Anderson และ Walberg (1974) และ Fraser และคณะ (1982) โดยวัดพฤติกรรม เหตุการณ์ สภาพการณ์ แนวคิด และลักษณะทางกายภาพใด ๆ ก็ตามที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้ง

ทางตรงและทางอ้อม เป็นแบบวัดให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self-report) ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน จนถึงจริงที่สุด ให้ 5 คะแนน ในข้อคำถามเชิงบวก และสำหรับข้อคำถามเชิงลบให้คะแนนในลักษณะตรงข้ามกัน นิสิตนักศึกษาที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงว่ามีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า มีจำนวน 20 ข้อ

การหาคุณภาพแบบวัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

แบบวัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีขั้นตอนการหาคุณภาพแบบวัด ดังนี้ การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จากผลการวิเคราะห์ค่า IOC จากข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 0.20 จำนวน 1 ข้อ และมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 จำนวน 19 ข้อ ซึ่งพิจารณาตามเกณฑ์ IOC ต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ดังนั้น ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่าเกณฑ์ จึงพิจารณาตัดข้อคำถามออก หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพเป็นรายข้อ โดยผู้วิจัยจะพิจารณาตัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.30 ออก พบว่า ข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อผ่านเกณฑ์ จำนวน 13 ข้อ มีค่าระหว่าง 0.264 - 0.667 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.816

และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ พบว่าแบบจำลองสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ยังไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พิจารณาตัดข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อย รวมถึงข้อคำถามที่มีความซ้ำซ้อนกับข้อคำถามอื่น ๆ โดยตัดออกทีละข้อคำถาม จนแบบจำลองดังกล่าวมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของแบบวัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ได้แก่ $\chi^2 = 0.92$, $df = 2$, CFI = 1.00, GFI = 1.00, TLI = 1.02, RMSEA = 0.000 พบว่า ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนทุกตัวผ่านเกณฑ์ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแบบจำลองสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง CR = 0.700 และ AVE = 0.374 แสดงว่าข้อคำถามหรือตัวแปรสังเกตมีความสัมพันธ์เฉพาะกับตัวแปรแฝงในด้านที่ตัวแปรสังเกตนั้นจะวัด สำหรับค่าน้ำหนักองค์ประกอบของข้อคำถามรายข้ออยู่ระหว่าง 0.49-0.75 และมีจำนวนข้อคำถามสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ปรับใหม่จำนวน 4 ข้อ

ตัวอย่างแบบวัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

0. ฉันมีทรัพยากรที่เพียงพอเพื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

.....

ไม่จริงเลย ค่อนข้างไม่จริง ไม่แน่ใจ ค่อนข้างจริง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 6 แบบวัดแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้

ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ จากแบบวัดแรงจูงใจภายใน ของ อรพินท์ ชูชม และคณะ (2542) เพื่อวัดความต้องการและความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษาที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากแรงผลักดันภายในของตน โดยไม่ได้อาศัยสิ่งเร้า หรือการชักจูงจากปัจจัยภายนอก เป็นแบบวัดให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self-report) ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน จนถึงจริงที่สุด ให้ 5 คะแนน ในข้อคำถามเชิงบวก และสำหรับข้อคำถามเชิงลบให้คะแนนในลักษณะตรงข้ามกัน นิสิตนักศึกษาที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงว่ามีแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า มีจำนวน 40 ข้อ

การหาคุณภาพแบบวัดแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้

แบบวัดแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้มีขั้นตอนการหาคุณภาพแบบวัด ดังนี้ การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จากผลการวิเคราะห์ค่า IOC จากข้อคำถามทั้งหมด 40 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 0.20 จำนวน 1 ข้อ และมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 จำนวน 39 ข้อ ซึ่งพิจารณาตามเกณฑ์ IOC ต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ดังนั้น ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่าเกณฑ์ จึงพิจารณาตัดข้อคำถามออก หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพเป็นรายข้อ โดยผู้วิจัยจะพิจารณาตัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.30 ออก พบว่า ข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อผ่านเกณฑ์ จำนวน 27 ข้อ มีค่าระหว่าง 0.300 - 0.778 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.920

และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ พบว่าแบบจำลองแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ยังไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พิจารณาตัดข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อย รวมถึงข้อคำถามที่มีความซ้ำซ้อนกับข้อคำถามอื่น ๆ โดยตัดออกทีละข้อคำถาม จนแบบจำลองดังกล่าวมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของแบบวัดแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ ได้แก่ $\chi^2 = 47.30$, $df = 31$, $CFI = 0.99$, $GFI = 0.95$, $TLI = 0.99$, $RMSEA = 0.051$ พบว่า ดัชนีความ

สอดคล้องกลมกลืนทุกตัวผ่านเกณฑ์ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแบบจำลองแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้มีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง $CR = 0.844$ และ $AVE = 0.520$ แสดงว่าข้อคำถามหรือตัวแปรสังเกตมีความสัมพันธ์เฉพาะกับตัวแปรแฝงในด้านที่ตัวแปรสังเกตนั้นจะวัด สำหรับค่าน้ำหนักองค์ประกอบของข้อคำถามรายข้ออยู่ระหว่าง 0.70-0.79 และมีจำนวนข้อคำถามของแบบวัดแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ปรับใหม่จำนวน 10 ข้อ

ตัวอย่างแบบวัดแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้

0. ฉันต้องการค้นหาความรู้ใหม่ที่แตกต่างจากความรู้เดิมตลอดเวลา

.....

ไม่จริงเลย ค่อนข้างไม่จริง ไม่แน่ใจ ค่อนข้างจริง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1.) ผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังมหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย
- 2.) ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปยังมหาวิทยาลัยและคณะ เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อข้อมูลจากนิสิตนักศึกษาในการวิจัยครั้งนี้
- 3.) ผู้วิจัยเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและเครื่องมือวัดด้วยตนเอง เพื่อการสอบถามเงื่อนไขของผู้ให้ก่อนการเก็บข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1.) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรแต่ละตัว ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (SPSS) ได้แก่
 - 1.1) วิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ การแจกแจง ความถี่ และร้อยละ
 - 1.2) วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) เพื่อให้ทราบลักษณะการแจกแจงข้อมูลของตัวแปรสังเกต
 - 1.3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

2.) การวิเคราะห์เพื่อประมาณค่าคะแนนพัฒนาการของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง โดยการสร้างและตรวจสอบโมเดลโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝง (Latent Growth Curve Model) ว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ โดยใช้การทดสอบค่าสถิติ ประกอบด้วย ค่าไค-สแควร์ ค่าดัชนีชี้วัดความกลมกลืน (goodness of fit index: GFI) ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษ (root mean square residual: RMR) และค่าความคลาดเคลื่อนที่เป็นคะแนนมาตรฐานสูงสุด (largest standardized residual: LSR) ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL)

3.) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated measures ANOVA) เพื่อหาลักษณะของรูปร่างการเปลี่ยนแปลง ที่จะนำมาใช้กำหนดแบบจำลองในการวิเคราะห์แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงโมเดลโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงจากการวัดซ้ำ 3 ครั้ง เพื่อเปรียบเทียบอัตราพัฒนาการในพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง ในการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL)

4.) การวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) ในการทดสอบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรเชิงเหตุ ประกอบด้วย การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และตัวแปรเชิงผล คือ พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง ที่มีการวัดเหลือเวลา

จากผลการศึกษาจากการวิจัยในระยะที่ 1 ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวแปรการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง และความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษาเพื่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียนซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวจะเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยจะได้นำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 ต่อไป

การวิจัยระยะที่ 2

การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการนำผลจากการวิจัยในระยะที่ 1 มาเป็นฐานเพื่อทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยในการศึกษานี้เป็นการศึกษารายกรณีของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีความเฉพาะเจาะจง มีขอบเขตที่ชัดเจนและมีความสมบูรณ์ในกรณีศึกษาเองโดยอาศัยการศึกษาทำความเข้าใจและมุ่งแสดงรายละเอียดพร้อมทั้งบริบทอย่างสมบูรณ์ของกรณีที่เราเลือกมาจากการศึกษาในระยะที่ 1 ซึ่งพบว่าการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้น ในการวิจัยระยะที่ 2 นี้ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อมุ่งทำความเข้าใจลักษณะการเปลี่ยนแปลงของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง ผ่านประสบการณ์ที่นิสิตนักศึกษาได้รับจากบริบทการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และกิจกรรมด้านภาษาอังกฤษทั้งของมหาวิทยาลัยและนอกหลักสูตรด้วยตนเองของนิสิตนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยระยะที่ 1 ที่มีเงื่อนไขเพิ่มขึ้นนอกจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษทั้งกิจกรรมภายในของมหาวิทยาลัยรวมถึงกิจกรรมภายนอกมหาวิทยาลัย คือ การมีการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในลักษณะการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกันกับผลการวิจัยในระยะที่ 1 โดยวิธีการดำเนินการวิจัยมีรายละเอียดตามขั้นตอนต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่สุดท้ายของหลักสูตรของสาขาวิชาตามตามการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRAs) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก จากการเก็บข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 1 โดยผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากการกำหนดคุณสมบัติ (Criterion Case) โดยยึดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก ผู้วิจัยจะทำการคัดเลือกตัวอย่างที่มีลักษณะเป็น information-rich case หรือกรณีศึกษาที่สามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างละเอียด ครบถ้วนและสมบูรณ์ที่สุด (ชาย โพธิ์สิตา, 2552) ซึ่งเป็นการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลในลักษณะ instrumental cases เพื่อการแสดงหรือสนับสนุนข้อสรุปจากการวิจัยระยะที่ 1 เนื่องจากผู้วิจัยจะได้นำกรณีศึกษาดังกล่าวมานำเสนอเป็นตัวอย่าง และเพื่อสนับสนุนข้อสรุปจากผลการวิจัยของการศึกษาประสบการณ์อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายใน

ในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษาเพื่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียน ทั้งนี้ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลไปพร้อมกับการวิเคราะห์ข้อมูล จนมั่นใจว่าข้อมูลที่ได้มานั้นเกิดขึ้นซ้ำ ๆ กัน จนเป็นแบบแผนของการเปลี่ยนแปลงที่แน่นอน และแม้ว่าจะทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพิ่มก็ไม่ได้ข้อมูลใหม่เพิ่มเติม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีการอิ่มตัว ผู้วิจัยจึงทำการหยุดเก็บข้อมูล

โดยผู้วิจัยมีการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

1.) เป็นนิสิตนักศึกษาจากการเก็บข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 1 ที่มีการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษของทางมหาวิทยาลัย หรือกิจกรรมอื่น ๆ นอกมหาวิทยาลัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ทักษะทางภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจนถึงปัจจุบัน

2.) เป็นนิสิตนักศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองจากแบบวัดในลักษณะเพิ่มขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยมุ่งศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษาเพื่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือตัวผู้วิจัยเอง และนอกจากนั้นผู้วิจัยยังจำเป็นต้องมีเครื่องมือเพื่อช่วยในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และอุปกรณาค้นถาม

1. **แบบสัมภาษณ์** การสร้างแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นวิธีการในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงให้เห็นรายละเอียดที่ลึกซึ้ง โดยผู้วิจัยได้สร้างแนวคำถามโดยอ้างอิงจากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นแนวทางในการสร้างแนวคำถามสำหรับการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนตามประเด็นคำถามการวิจัย และป้องกันการขาดตกบกพร่องของประเด็นที่ต้องการศึกษา โดยผู้วิจัยได้สร้างแนวคำถามในประเด็นกว้าง ๆ แต่ครอบคลุมประเด็นคำถามการวิจัยที่ต้องการค้นหาคำตอบของพัฒนาการพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง

ของนิสิตนักศึกษาตามคณะในการการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRAs) เพื่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่มประเทศ โดยผู้วิจัยมีหลักการสร้างแนวคำถาม ดังนี้

1.1 ถามเพื่อให้ได้รายละเอียด เป็นการถามเพื่อให้ได้ข้อมูลในประเด็นหลักที่ต้องการศึกษาอย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับประสบการณ์การพัฒนาด้านเองในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยพฤติกรรมการณ์ตนเอง ทั้งที่เกิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ทักษะภาษาอังกฤษ และวิธีการอื่น ๆ นิสิตนักศึกษามีประสบการณ์อย่างไร โดยแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์นี้เป็นแนวคำถามอย่างกว้าง ๆ และอาศัยการถามต่อจากคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อให้ได้รายละเอียดของประสบการณ์การพัฒนาด้านเองในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยพฤติกรรมการณ์ตนเองมากที่สุด

1.2 ถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ตรงกันข้าม เป็นการถามในสิ่งที่ตรงกันข้ามกับสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา เพื่อทำความเข้าใจว่านิสิตนักศึกษาได้รับผลกระทบอย่างไรบ้างจากการศึกษาในคณะตามการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRAs)

1.3 ถามเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน เป็นการถามเพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้สะท้อนประสบการณ์ชีวิตจากการใช้ชีวิตประจำวันว่าเป็นอย่างไร มีความเกี่ยวข้องอย่างไรกับกระบวนการพัฒนาด้านเอง

ตัวอย่างแนวคำถาม

ประเด็น	คำถามนำ	คำถามตาม
ถามเพื่อให้ได้รายละเอียด	มีการตั้งเป้าหมายว่าจะไปทำงาน	มีการเตรียมความพร้อม
	ในอาเซียนหรือเปล่าคะ	อย่างไรบ้าง
	มีใครสนับสนุนการเรียน	สนับสนุนอย่างไรบ้าง
ถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ตรงกันข้าม	ถ้าไม่มีอาเซียน คิดว่า	สำคัญหรือไม่สำคัญอย่างไร
	ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งสำคัญไหม	
ถามเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน	มีกิจกรรมอะไรที่ช่วยพัฒนา	กิจกรรมที่ทำนั้นเป็นอย่างไร
	ภาษาอังกฤษของเราได้บ้าง	แล้วช่วยพัฒนาได้อย่างไร

2. แบบสังเกต ผู้วิจัยใช้แนวทางในการสังเกตพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษารวมทั้งบริบทรอบข้างที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการสังเกตนั้นผู้วิจัยได้กระทำร่วมกับการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ และเป็นการตรวจสอบความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลที่ได้จาก

การเก็บรวบรวมด้วยวิธีการอื่นด้วย โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบการสังเกตแบบไม่มีโครงสร้างไว้เป็นเครื่องมือสำหรับการสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องมากที่สุด

ตัวอย่างแบบสังเกต

แบบบันทึกการสังเกตในการสัมภาษณ์	
ผู้ให้ข้อมูล	สาขาวิชา
วันเวลา	สถานที่
บริบทที่เกี่ยวข้อง	
.....	
.....	
.....	
พฤติกรรม	
.....	
.....	
.....	

3. อุปกรณ์ภาคสนาม เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการเก็บข้อมูลได้สะดวกขึ้น เป็นเครื่องมือที่ป้องกันการขาดตกบกพร่องของข้อมูล และช่วยให้ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลมาสรุป วิเคราะห์ได้อย่างลึกซึ้ง ตามสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏ โดยผู้วิจัยใช้อุปกรณ์ภาคสนามในการเก็บข้อมูล ดังนี้

3.1 สมุดจดบันทึก ช่วยในการบันทึกเรื่องราวหรือข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสังเกต รวมทั้งบันทึกอารมณ์ ความรู้สึกของผู้วิจัยขณะทำการเก็บข้อมูล เพื่อการป้องกันความผิดพลาดในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 เครื่องบันทึกเสียง ช่วยบันทึกรายละเอียดขณะทำการสัมภาษณ์ เพื่อช่วยในการบันทึกข้อมูล ป้องกันการขาดตกบกพร่องของข้อมูลจากการจดบันทึก ทั้งนี้ผู้วิจัยจะต้องทำการขออนุญาตบันทึกเสียงจากผู้ให้ข้อมูลหลักทุกครั้งก่อนการบันทึกเสียง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ร่วมกับการสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลเฉพาะเรื่องอย่างละเอียดลึกซึ้งเกี่ยวกับประสบการณ์ ความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติตนในประเด็นที่เกี่ยวข้องของนิสิตนักศึกษา โดยไม่จำกัดระยะเวลาใน

การสัมภาษณ์ และหากผู้ให้ข้อมูลอนุญาตให้ทำการบันทึกเสียงได้ ผู้วิจัยจะใช้ทั้งการจดบันทึก และการบันทึกเสียงไปด้วยกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความละเอียด ถูกต้อง และแม่นยำที่สุด

2. ทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Data Triangulation) ซึ่งทำการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูลที่มาจากหลายแหล่ง ได้แก่ แหล่งปฐมภูมิ หรือแหล่งบุคคล แหล่งทุติยภูมิหรือแหล่งเอกสาร นอกจากนั้นยังทำการตรวจสอบโดยใช้การสอบทานข้อมูลโดยผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ตรวจสอบ (Members Check)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลและต้องดำเนินต่อไปภายหลังจากเก็บข้อมูลสิ้นสุดลง เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณาว่ายังขาดตกประเด็นใด หากขาดตกประเด็นใดไปผู้วิจัยจะขออนุญาตทำการเก็บข้อมูลเพิ่มอีกครั้งกับผู้ให้ข้อมูล และเพื่อสร้างสมมุติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) และสร้างข้อสรุปเทียบเคียงกับแนวคิดทฤษฎีต่อไป สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป โดยหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลและมีการตรวจสอบข้อมูลแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะเป็นข้อความบรรยาย (Descriptive) ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งนี้ผู้วิจัยมีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ (Miles & Huberman, 1994; ชาย โพธิ์สีตา, 2552, หน้า 335-372)

1. การจัดระเบียบข้อมูล (Data Organizing) เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การจดบันทึกด้วยลายมือ และการบันทึกเสียง ไม่อยู่ในสภาพที่พร้อมจะนำไปใช้วิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะนำไปวิเคราะห์ได้ โดยการถอดคำให้สัมภาษณ์ พิมพ์ออกมาไว้ในรูปแบบของเอกสารและบันทึกไว้ในคอมพิวเตอร์ เพื่อความสะดวกต่อการอ่าน การวิเคราะห์ และการเรียกมาใช้ภายหลัง จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการอ่านทานข้อมูลที่จัดระเบียบแล้วหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจ เกิดการซึมซับในข้อมูล และทำการสรุปข้อมูลไว้เพื่อง่ายต่อการเรียกใช้ข้อมูลอีกครั้ง โดยการจัดระเบียบข้อมูล ผู้วิจัยจะทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บข้อมูลในทุก ๆ ครั้ง

2. การให้รหัสข้อมูล และการแสดงข้อมูล (Coding and Data Display) หลังจากผู้วิจัยได้อ่านข้อมูลที่จัดระเบียบอย่างละเอียด เพื่อสรรหาข้อความที่มีความหมายตรงประเด็นกับคำถามการวิจัย เมื่อพบข้อความที่มีความหมายตรงประเด็นกับคำถามการวิจัยตามที่ต้องการจะศึกษา ผู้วิจัยจะกำหนดรหัสแทนความหมายของกลุ่มข้อความเหล่านั้น ซึ่งเป็นการลงรหัสแบบอุปนัย (Inductive Coding) ที่ไม่มีการกำหนดรหัสไว้ล่วงหน้า เนื่องจากการกำหนดรหัสไว้ล่วงหน้าจะสร้างข้อจำกัดของข้อมูลที่ค้นพบใหม่และมีความน่าสนใจ โดยข้อความที่ให้มีความหมายใน

ลักษณะเดียวกันจะใช้รหัสที่เหมือนกัน หลังจากนั้นผู้วิจัยจัดแสดงข้อมูลโดยการนำหน่วยของข้อความที่ให้รหัสเรียบร้อยแล้วนำมาเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ แล้วจึงรวมเป็นกลุ่มของประเด็นในการวิเคราะห์ ซึ่งการแสดงข้อมูลจะจัดกลุ่มประเภทของข้อความที่มีความสัมพันธ์กันทางความหมาย โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ตาราง กราฟ แผนภาพ เป็นต้น

3. การหาข้อสรุป การตีความ และการยืนยันข้อมูล (Conclusion, Interpretation and Verification) หลังจากการลงรหัสข้อมูลและจัดทำการแสดงข้อมูลแล้ว ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้ทำการลงรหัสไว้แล้ว และพิจารณาข้อมูลที่มีรหัสเดียวกันมาทำการวิเคราะห์สรุป และตีความ ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่พบทวนไว้ในบทที่ 2 มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์และอภิปรายผลการวิจัย โดยผู้วิจัยได้นำรายละเอียดของแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวมาเทียบเคียงกับข้อค้นพบที่ได้ เมื่อได้ข้อสรุปของผลการวิเคราะห์และอภิปรายผลแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการตรวจสอบข้อสรุปนั้นอีกครั้งเพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อสรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงรายงานสิ่งที่เป็นข้อค้นพบใหม่ที่เกิดขึ้นในการวิจัยครั้งนี้นอกเหนือจากแนวคิดทฤษฎีที่ได้ประมวลไว้

การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล ด้วยการตรวจสอบข้อมูลจากการใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมากกว่าหนึ่งวิธี (Methodological Triangulation) คือ การที่ผู้วิจัยใช้วิธีในการเก็บข้อมูลที่หลากหลายเพื่อยืนยันความสอดคล้องของข้อมูลที่ได้จากวิธีการเก็บรวบรวมที่แตกต่างกัน ซึ่งในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวม คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

นอกจากนี้ เพื่อให้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือจากการเก็บรวบรวมผู้วิจัยยังใช้การสอบทานข้อมูลโดยให้ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ตรวจสอบข้อมูล (Members Check) กล่าวคือทุกครั้งเมื่อจบประเด็นคำถามผู้วิจัยจะสรุปและกล่าวให้ผู้ให้ข้อมูลฟัง เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้ตรวจสอบ และยืนยันความถูกต้องของข้อมูล ก่อนที่จะเปลี่ยนประเด็นคำถาม และหลังจากเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ผู้วิจัยรีบถอดคำให้สัมภาษณ์นั้นและส่งให้ผู้ให้ข้อมูลได้อ่านตรวจสอบว่าผู้วิจัยถอดคำให้สัมภาษณ์ถูกต้องตรงตามกับผู้ให้ข้อมูลตอบมาหรือไม่ ถ้าไม่ตรงหรือมีความบิดเบือนจากที่ตอบจะได้ทำการปรับแก้ให้ถูกต้อง

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้วิจัยมีการยื่นขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ก่อนการดำเนินการวิจัย
2. ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจะแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทราบ
3. ค่ายินยอมเข้าร่วมการวิจัยจะขึ้นอยู่กับความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง หากกลุ่มตัวอย่างไม่ยินดีเข้าร่วมวิจัยสามารถยกเลิกได้ตลอดเวลาโดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น
4. ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยจะถูกนำเสนอเป็นภาพรวม ไม่ระบุชื่อกลุ่มตัวอย่าง และจะนำไปใช้ประโยชน์เฉพาะสำหรับการวิจัยและงานวิชาการเท่านั้น

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พัฒนาการด้านการริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษาเพื่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียน เป็นการวิจัยผสมวิธี (Mixed Methodology) แบบเชิงอธิบายเป็นลำดับ (The explanatory sequential design) แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ โดยผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วนตามระยะของการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการวิจัยระยะที่ 1

การวิจัยในระยะที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบโมเดลใ้พัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของการเปลี่ยนแปลงระยะยาวของการริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรเชิงเหตุ ประกอบด้วย การริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษาเพื่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์และความหมายที่ใช้แทนค่าสถิติต่าง ๆ รวมถึงกำหนดชื่อตัวแปรและอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติ

สัญลักษณ์ **ความหมาย**

$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

SD ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

SE ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard error)

χ^2 ค่าสถิติไคสแควร์

df องศาอิสระ (Degree of freedom)

R^2 สัมประสิทธิ์การทำนาย (Coefficient of determination)

6 สัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐาน

e ความคลาดเคลื่อนในการวัด

ตัวแปรในการศึกษา

ตัวแปร	ความหมาย
การริเริ่มพัฒนา1	ตัวแปรการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนวัดครั้งที่ 1
การริเริ่มพัฒนา2	ตัวแปรการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนวัดครั้งที่ 2
การริเริ่มพัฒนา3	ตัวแปรการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนวัดครั้งที่ 3
ผู้นำในตนเอง1	ตัวแปรภาวะผู้นำในตนเองวัดครั้งที่ 1
ผู้นำในตนเอง2	ตัวแปรภาวะผู้นำในตนเองวัดครั้งที่ 2
ผู้นำในตนเอง3	ตัวแปรภาวะผู้นำในตนเองวัดครั้งที่ 3
สภาพแวดล้อม1	ตัวแปรสภาพแวดล้อมการเรียนรู้วัดครั้งที่ 1
สภาพแวดล้อม2	ตัวแปรสภาพแวดล้อมการเรียนรู้วัดครั้งที่ 2
สภาพแวดล้อม3	ตัวแปรสภาพแวดล้อมการเรียนรู้วัดครั้งที่ 3
แรงจูงใจ1	ตัวแปรแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้วัดครั้งที่ 1
แรงจูงใจ2	ตัวแปรแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้วัดครั้งที่ 2
แรงจูงใจ3	ตัวแปรแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้วัดครั้งที่ 3
พฤติกรรมเรียนรู้1	ตัวแปรพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง วัดครั้งที่ 1
พฤติกรรมเรียนรู้2	ตัวแปรพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง วัดครั้งที่ 2
พฤติกรรมเรียนรู้3	ตัวแปรพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง วัดครั้งที่ 3

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ คือ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีสุดท้ายของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ที่ศึกษาในคณะตามการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRAs) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก ตามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ปีการศึกษา 2561 ที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษทั้งในมหาวิทยาลัยและนอคมหาวิทยาลัย โดยลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยเพศ อายุ คณะที่ศึกษา เกรดเฉลี่ย กิจกรรมภาษาอังกฤษที่เข้าร่วม ทั้งนี้รายละเอียดของลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างของข้อมูลเบื้องต้นดัง

ตาราง 4 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
กลุ่มตัวอย่าง ($n = 200$)				
เพศ				
- ชาย	88	44.0		
- หญิง	112	56.0		
อายุ (ปี)			21.83	0.059
ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ		
คณะที่ศึกษา				
- วิศวกรรมศาสตร์	47	23.5		
- พยาบาลศาสตร์	39	19.5		
- สถาปัตยกรรมศาสตร์	35	17.5		
- คณะทันตแพทยศาสตร์	40	20.0		
- คณะบัญชี	39	19.5		
เกรดเฉลี่ย				
- 2.00 - 2.50	10	5.0		
- 2.51 - 3.00	44	22.0		
- 3.01 - 3.50	98	49.0		
- 3.51 - 4.00	48	24.0		
กิจกรรมภาษาอังกฤษ				
- ดูหนัง ดูซีรีส์	64	32.0		
- ฟังเพลง	50	25.0		
- ดู YouTube	19	9.5		
- อ่านหนังสือ อ่านนิยาย	25	12.5		
- เล่นเกมส์	10	5.0		
- ฝึกพูดภาษาอังกฤษ	17	8.5		
-คุยกับเพื่อนต่างชาติ	15	7.5		

จากตาราง 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.0 มีอายุเฉลี่ย 21.83 ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในคณะวิศวกรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 23.5 รองลงมาเป็นคณะคณะทันตแพทยศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 20.0 และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 17.5 เกือบครึ่งส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 3.01 - 3.50 คิดเป็นร้อยละ 49.0 รองลงมาอยู่ในช่วง 3.51 - 4.00 คิดเป็นร้อยละ 24.0 สำหรับกิจกรรมภาษาอังกฤษที่เข้าร่วมมากเป็นสามอันดับแรก คือ ดูหนัง ดูซีรีส์ คิดเป็นร้อยละ 32.0 ฟังเพลง คิดเป็นร้อยละ 25.0 อ่านหนังสือ อ่านนิยาย คิดเป็นร้อยละ 12.5 ส่วนกิจกรรมที่เข้าร่วมน้อยที่สุด คือ เล่นเกมส์ คิดเป็นร้อยละ 5.0

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความแปรปรวน	ความเบ้	ความโด่ง
วัดครั้งที่ 1					
การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน	3.42	0.49	0.24	0.08	-0.13
ภาวะผู้นำในตนเอง	3.44	0.41	0.17	0.20	0.28
สภาพแวดล้อมการเรียนรู้	3.36	0.50	0.25	0.11	0.21
แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้	3.46	0.69	0.47	-0.56	0.70
พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง	3.34	0.23	0.05	-0.20	0.10
วัดครั้งที่ 2					
การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน	3.52	0.29	0.09	0.20	0.65
ภาวะผู้นำในตนเอง	3.69	0.34	0.12	0.33	-0.30
สภาพแวดล้อมการเรียนรู้	3.56	0.34	0.12	0.01	0.91
แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้	3.62	0.25	0.06	0.79	1.73
พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง	3.42	0.42	0.18	-0.08	0.65
วัดครั้งที่ 3					
การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน	3.26	0.34	0.12	-0.57	0.36
ภาวะผู้นำในตนเอง	3.34	0.28	0.08	0.03	0.25

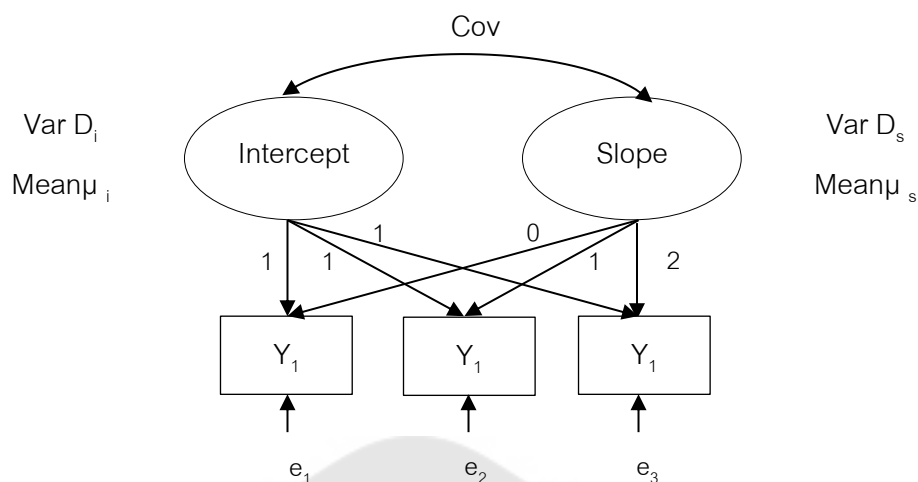
ตาราง 5 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความ แปรปรวน	ความ เบ้	ความ โด่ง
สภาพแวดล้อมการเรียนรู้	3.23	0.27	0.07	0.06	-0.23
แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้	3.23	0.27	0.07	0.52	0.96
พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ด้วยการนำตนเอง	3.63	0.36	0.13	0.17	0.02

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นตามช่วงเวลาของการเรียนในชั้นปีสุดท้าย โดยใช้การวิเคราะห์แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝง (Latent growth curve model) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลระยะยาวที่ใช้สถิติ SEM (Structural Equation Modeling) ในการศึกษาแบบแผนการเปลี่ยนแปลงรายบุคคลเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป โดยการวัดซ้ำตัวแปรเดียวกันมากกว่า 3 ครั้ง ซึ่งการเปลี่ยนแปลง (Growth) อาจจะเป็นทางบวกหรือลบก็ได้ และรูปร่างการเปลี่ยนแปลงอาจจะเป็นเส้นตรง หรือเส้นโค้งก็ได้ (Growth curve) โดยมีแนวคิดว่าจะเน้นการวัดแต่ละครั้งประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วนคือ คะแนนเริ่มต้นในการวัดครั้งแรก (intercept) อัตราพัฒนาการ (slope) และความคลาดเคลื่อน (error) โดย intercept และ slope เป็นตัวแปรแฝง หรือองค์ประกอบร่วมของคะแนนการวัดทุกครั้ง ซึ่งมีสมการเท่ากับจำนวนครั้งที่มีการวัดซ้ำ เช่น ถ้ามีการวัด 3 ครั้ง ก็จะมี 3 สมการ โดยมีแบบจำลองโค้งพัฒนาการตามสมมติฐานดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 แบบจำลองโค้งพัฒนาการตามสมมติฐาน

โดยการศึกษาลักษณะของแบบจำลอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะต้องพิจารณาดังนี้ ความกลมกลืนของแบบจำลองสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของตัวแปรแฝงคะแนนเริ่มต้น ($\text{Mean } \mu_i$) ค่าเฉลี่ยของตัวแปรแฝงอัตราการเปลี่ยนแปลง ($\text{Mean } \mu_s$) ความแปรปรวนของตัวแปรแฝงคะแนนเริ่มต้น ($\text{Var } D_i$) ความแปรปรวนของตัวแปรแฝงอัตราการเปลี่ยนแปลง ($\text{Var } D_s$) ความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรแฝงคะแนนเริ่มต้นกับตัวแปรแฝงอัตราการเปลี่ยนแปลง (Cov) ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อนในการวัดครั้งที่ 1 (e_1) จนถึงครั้งที่ 3 (e_3) รวมทั้งค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงโค้งพัฒนาการ (Slope) ที่มีต่อตัวแปรสังเกต ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของของตัวแปรแฝงค่าพัฒนาการในการศึกษาครั้งนี้สำหรับการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 จะกำหนดให้เป็น 0, 1, 2 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงที่เป็นค่าเริ่มต้น (intercept) ที่มีต่อตัวแปรสังเกตในการวัดแต่ละครั้ง จะกำหนดให้มีค่าเท่ากันหมด คือ 1 เนื่องจากการสะท้อนถึงตัวแปรแฝงของคะแนนเริ่มต้น ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลหากพบว่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองสมมติฐานไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งอธิบายได้ว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นไม่ได้มีลักษณะเป็นเส้นตรง ผู้วิจัยจึงจะทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated measures ANOVA) เพื่อหาลักษณะของรูปร่างการเปลี่ยนแปลง ที่จะนำมาใช้กำหนดแบบจำลองในการวิเคราะห์แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงต่อไป

โดยการทดสอบสมมติฐานที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้

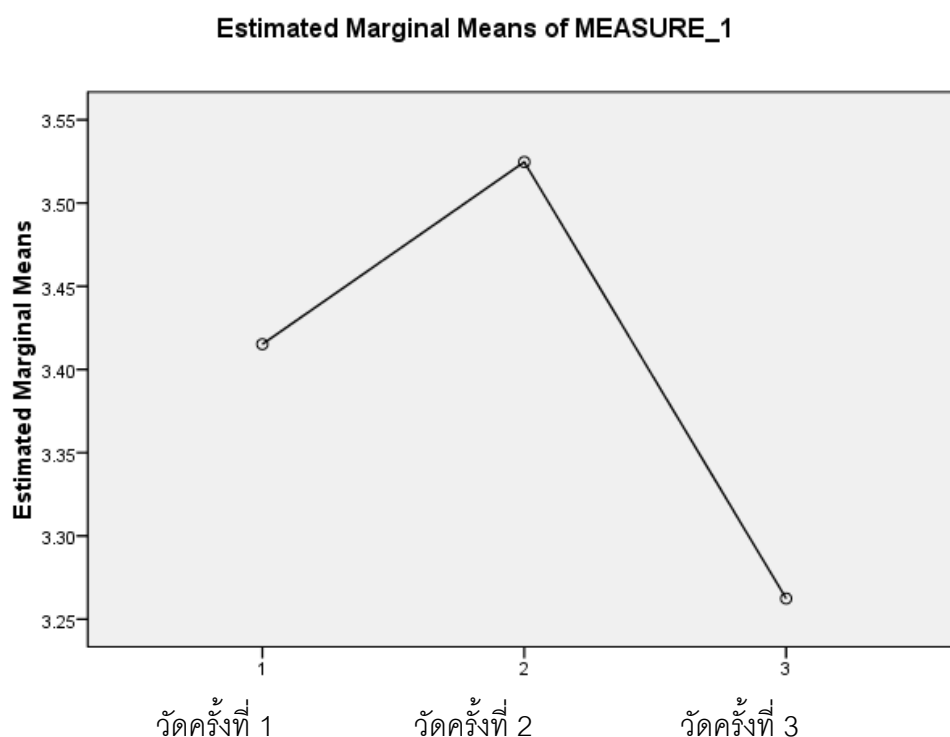
1. การวิเคราะห์แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน

ในการศึกษาแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ผู้วิจัยวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนจำนวน 3 ครั้ง เมื่อพิจารณาถึงค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองปรากฏ ดังนี้

ตาราง 6 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนตามสมมติฐาน

ดัชนีความกลมกลืน ของแบบจำลอง	เกณฑ์การ ตัดสิน	ค่าดัชนี	แปลผล
χ^2 , df , p -value	$p > .05$	$\chi^2 = 126.477$, $df = 1$, $p = .000$	ไม่กลมกลืน
RMSEA	$< .08$	0.794	กลมกลืน
CFI	$> .09$	0.0	ไม่กลมกลืน
NNFI	$> .09$	-158.81	ไม่กลมกลืน

จากตาราง 6 พบว่า ค่าดัชนีความกลมกลืนบางดัชนียังไม่ผ่านเกณฑ์การตัดสิน แสดงว่าแบบจำลองนี้ยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการปรับแบบจำลองใหม่ โดยพิจารณาจากทั้งดัชนีการปรับแบบจำลอง (Modification index) รวมถึงลักษณะของข้อมูล ได้แก่ สัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงพัฒนาการที่เป็นตัวสะท้อนอัตราการเปลี่ยนแปลงของข้อมูล ทั้งนี้ตามสมมติฐานผู้วิจัยคาดว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มเป็นเส้นตรง จึงกำหนดสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงพัฒนาการเป็น 0, 1, 2 แต่เมื่อแบบจำลองยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงจะทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated measures ANOVA) เพื่อหาลักษณะของรูปร่างการเปลี่ยนแปลง พบว่า ค่าเฉลี่ยของการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 มีค่าเท่ากับ 3.42, 3.52 และ 3.26 และค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการเปลี่ยนแปลงของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนไม่ได้มีลักษณะเป็นเส้นตรง ($F = 49.107$, $df = 1$, $p < .001$) ดังแสดงในภาพประกอบ 6 จากนั้นผู้วิจัยทำการปรับแบบจำลองใหม่จึงได้ค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองตามตาราง 7 ดังนี้

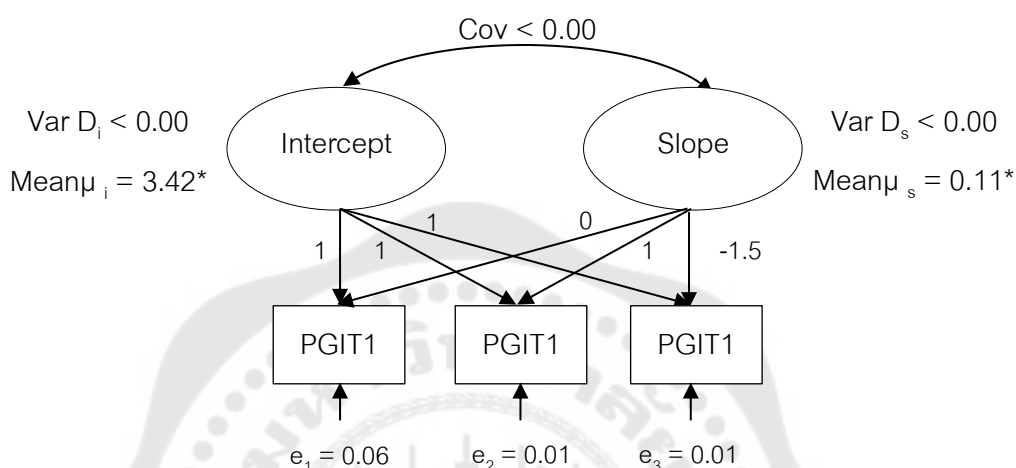
ภาพประกอบ 6 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนจากวัดทั้ง 3 ครั้ง

ตาราง 7 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนที่ปรับแล้ว

ดัชนีความกลมกลืน ของแบบจำลอง	เกณฑ์การ ตัดสิน	ค่าดัชนี	แปลผล
χ^2 , df , p -value	$p > .05$	$\chi^2 = 6.82$, $df = 4$, $p = .146$	กลมกลืน
RMSEA	$< .08$	0.059	กลมกลืน
CFI	$> .09$	0.17	กลมกลืน
NNFI	$> .09$	0.38	กลมกลืน

เมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองในตาราง 7 แล้วพบว่า ดัชนีทุกตัวผ่านตามเกณฑ์ โดยผู้วิจัยปรับแบบจำลองจากการพิจารณาถึงรูปแบบการเปลี่ยนแปลงของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนที่เกิดขึ้นในระหว่างปีการศึกษาซึ่งอัตราการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอาจไม่ได้เพิ่มขึ้นในลักษณะที่สม่ำเสมอในแต่ละช่วงเวลา และไม่ได้มีลักษณะเป็นเส้นตรง จึงได้ปรับให้ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรโค้งพัฒนาการที่มีต่อตัวแปร

สังเกตเป็น 0, 1, -1.5 ในแต่ละช่วงเวลาตามลำดับ เพื่อให้สะท้อนลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เมื่อปรับแบบจำลองแล้วพบว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูล จึงได้แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ดังแสดงในภาพประกอบ 7 และมีค่าสัมประสิทธิ์ที่สำคัญดังตาราง 8

ภาพประกอบ 7 แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝง
ของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน

ตาราง 8 ค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนที่ปรับแล้ว

พารามิเตอร์	ค่า สัมประสิทธิ์	ความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน	t-value (*p<.05)
ค่าเฉลี่ยของคะแนนการริเริ่มพัฒนาความ งอกงามแห่งตนเริ่มต้น (Intercept)	3.42	0.005	725.21*
ค่าเฉลี่ยของพัฒนาการ (Slope)	0.11	0.004	25.57*

คะแนนเฉลี่ยของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนจากการวัดครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 3 เท่ากับ 3.42, 3.52 และ 3.26 ตามลำดับ ซึ่งจากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนเริ่มต้นเท่ากับ 3.419 โดยแต่ละคนมีความแปรปรวนของคะแนนการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนเริ่มต้นน้อยมาก จนมีค่าใกล้เคียง 0 แสดงว่านิสิตนักศึกษาแต่ละคนมีการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนในช่วงต้นปีการศึกษาไม่แตกต่างกัน สำหรับการพิจารณาว่ามีการเปลี่ยนแปลงของค่าตัวแปรไปตามช่วงเวลาหรือไม่

สามารถพิจารณาได้จากค่าสถิติ 2 ค่า คือ ค่าความแปรปรวนของพัฒนาการ และค่าเฉลี่ยของพัฒนาการ ซึ่งความแปรปรวนของพัฒนาการเป็นค่าที่บอกว่าตัวแปรนั้นมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหรือไม่ หากความแปรปรวนของพัฒนาการมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนมีการเปลี่ยนแปลง ส่วนค่าเฉลี่ยของพัฒนาการจะบอกทิศทางการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นเมื่อพิจารณาความแปรปรวนของพัฒนาการซึ่งมีค่าน้อยมากและใกล้เคียง 0 มาก ประกอบกับผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated measures ANOVA) ซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะของรูปร่างการเปลี่ยนแปลงที่มีการเพิ่มขึ้นในการวัดครั้งที่ 2 และลดลงจนมากกว่าการวัดครั้งที่ 1 ในการวัดครั้งที่ 3 จึงอธิบายได้ว่าตลอดช่วงเวลาการวัดจำนวน 3 ครั้งนั้น การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตลอดปีการศึกษา และในภาพรวมเป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เพิ่มขึ้นและมีการลดลงพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพัฒนาการเท่ากับ 0.11 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การวิเคราะห์แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของภาวะผู้นำในตนเอง

ในการศึกษาแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของภาวะผู้นำในตนเอง ผู้วิจัยวัดภาวะผู้นำในตนเองจำนวน 3 ครั้ง เมื่อพิจารณาถึงค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองปรากฏ ดังนี้

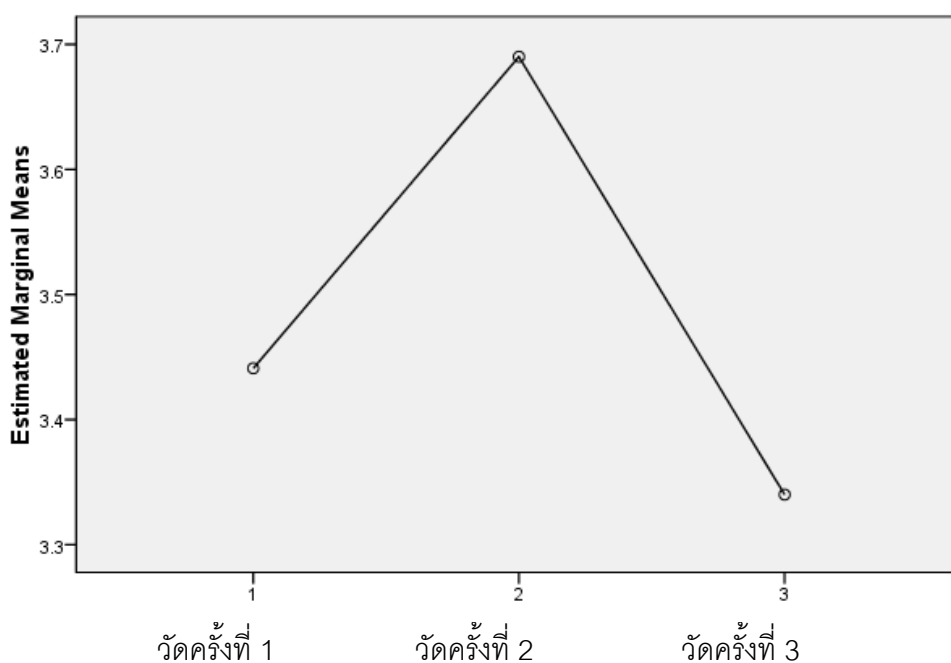
ตาราง 9 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของภาวะผู้นำในตนเองตามสมมติฐาน

ดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลอง	เกณฑ์การตัดสิน	ค่าดัชนี	แปลผล
χ^2 , df , p -value	$p > .05$	$\chi^2 = 160.23$, $df = 1$, $p = .000$	ไม่กลมกลืน
RMSEA	$< .08$	0.895	ไม่กลมกลืน
CFI	$> .09$	0.0	ไม่กลมกลืน
NNFI	$> .09$	632.75	กลมกลืน

จากตาราง 9 พบว่า ค่าดัชนีความกลมกลืนบางดัชนียังไม่ผ่านเกณฑ์การตัดสิน แสดงว่าแบบจำลองนี้ยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการปรับแบบจำลองใหม่ โดยพิจารณาจากทั้งดัชนีการปรับแบบจำลอง (Modification index) รวมถึงลักษณะของข้อมูล ทั้งนี้ตามสมมติฐานผู้วิจัยคาดว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มเป็น

เส้นตรง จึงกำหนดสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงพัฒนาการเป็น 0, 1, 2 แต่เมื่อแบบจำลองยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงจะทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated measures ANOVA) เพื่อหาลักษณะของรูปร่างการเปลี่ยนแปลง พบว่า ค่าเฉลี่ยของการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 มีค่าเท่ากับ 3.441, 3.690 และ 3.340 และค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการเปลี่ยนแปลงของภาวะผู้นำในตนเองไม่ได้มีลักษณะเป็นเส้นตรง ($F = 103.534$, $df = 1$, $p < .001$) ดังแสดงในภาพประกอบ 8 จากนั้นผู้วิจัยทำการปรับแบบจำลองใหม่จึงได้ค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองตามตาราง 10 ดังนี้

Estimated Marginal Means of MEASURE_1

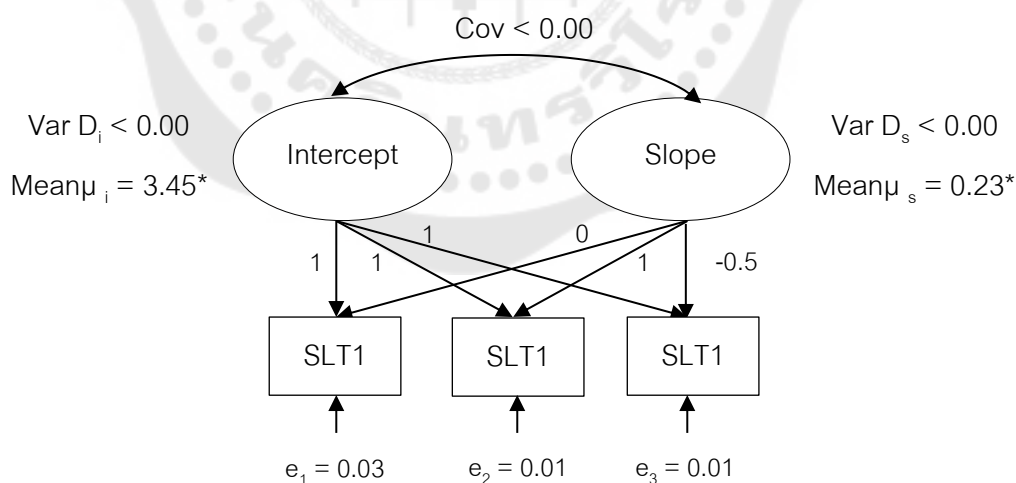

ภาพประกอบ 8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภาวะผู้นำในตนเองจากวัดทั้ง 3 ครั้ง

ตาราง 10 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของภาวะผู้นำในตนเองที่ปรับแล้ว

ดัชนีความกลมกลืน ของแบบจำลอง	เกณฑ์การ ตัดสิน	ค่าดัชนี	แปลผล
χ^2 , df , p -value	$p > .05$	$\chi^2 = 1.58$, $df = 1$, $p = .209$	กลมกลืน
RMSEA	$< .08$	0.054	กลมกลืน
NNFI	$> .09$	2.140	กลมกลืน

เมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองในตาราง 10 แล้วพบว่า ดัชนีส่วนใหญ่ผ่านตามเกณฑ์ โดยผู้วิจัยปรับแบบจำลองจากการพิจารณาถึงรูปแบบการเปลี่ยนแปลงของภาวะผู้นำในตนเองที่เกิดขึ้นในระหว่างปีการศึกษาซึ่งอัตราการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอาจไม่ได้เพิ่มขึ้นในลักษณะที่สม่ำเสมอในแต่ละช่วงเวลา จึงได้ปรับให้ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรโค้งพัฒนาการที่มีต่อตัวแปรสังเกตเป็น 0, 1, -0.5 ในแต่ละช่วงเวลาตามลำดับเพื่อให้สะท้อนลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เมื่อปรับแบบจำลองแล้วพบว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูล จึงได้แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของภาวะผู้นำในตนเองดังแสดงในภาพประกอบ 9 และมีค่าสัมประสิทธิ์ที่สำคัญดังตาราง 11

ภาพประกอบ 9 แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของภาวะผู้นำในตนเอง

ตาราง 11 ค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของภาวะผู้นำในตนเองที่ปรับแล้ว

พารามิเตอร์	ค่าสัมประสิทธิ์	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	t-value (* $p < .05$)
ค่าเฉลี่ยของคะแนนภาวะผู้นำในตนเองเริ่มต้น (Intercept)	3.45	0.00	752.97*
ค่าเฉลี่ยของพัฒนาการ (Slope)	0.23	0.01	35.25*
ความแปรปรวนของคะแนนภาวะผู้นำในตนเองเริ่มต้น	<0.00	0.00	0.93
ความแปรปรวนของพัฒนาการ	<0.00	0.00	0.22
ความแปรปรวนร่วมระหว่างคะแนนภาวะผู้นำในตนเองเริ่มต้นกับอัตราพัฒนาการ	<0.00	0.00	-0.04

คะแนนเฉลี่ยของภาวะผู้นำในตนเองจากการวัดครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 3 เท่ากับ 3.44, 3.69 และ 3.34 ตามลำดับ ซึ่งจากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนภาวะผู้นำในตนเองเริ่มต้นเท่ากับ 3.45 โดยแต่ละคนมีความแปรปรวนของคะแนนภาวะผู้นำในตนเองเริ่มต้นน้อยมาก จนมีค่าใกล้เคียง 0 แสดงว่านิสิตนักศึกษาแต่ละคนมีภาวะผู้นำในตนเองในช่วงต้นปีการศึกษาไม่แตกต่างกัน การพิจารณาว่าการเปลี่ยนแปลงของค่าตัวแปรไปตามช่วงเวลาหรือไม่นั้น สามารถพิจารณาได้จากค่าความแปรปรวนของพัฒนาการ เมื่อพิจารณาจากตาราง 11 ความแปรปรวนของพัฒนาการน้อยกว่า 0.00 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งมีค่าน้อยมากและใกล้เคียง 0 มาก ประกอบกับผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated measures ANOVA) ซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะของรูปร่างการเปลี่ยนแปลงที่มีการเพิ่มขึ้นในการวัดครั้งที่ 2 และลดลงจนมากกว่าการวัดครั้งที่ 1 ในการวัดครั้งที่ 3 จึงอธิบายได้ว่าตลอดช่วงเวลาที่วัดจำนวน 3 ครั้งนั้น ภาวะผู้นำในตนเองมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตลอดปีการศึกษา และในภาพรวมเป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เพิ่มขึ้นและมีการลดลง พิจารณาจากค่าเฉลี่ยพัฒนาการเท่ากับ 0.23 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

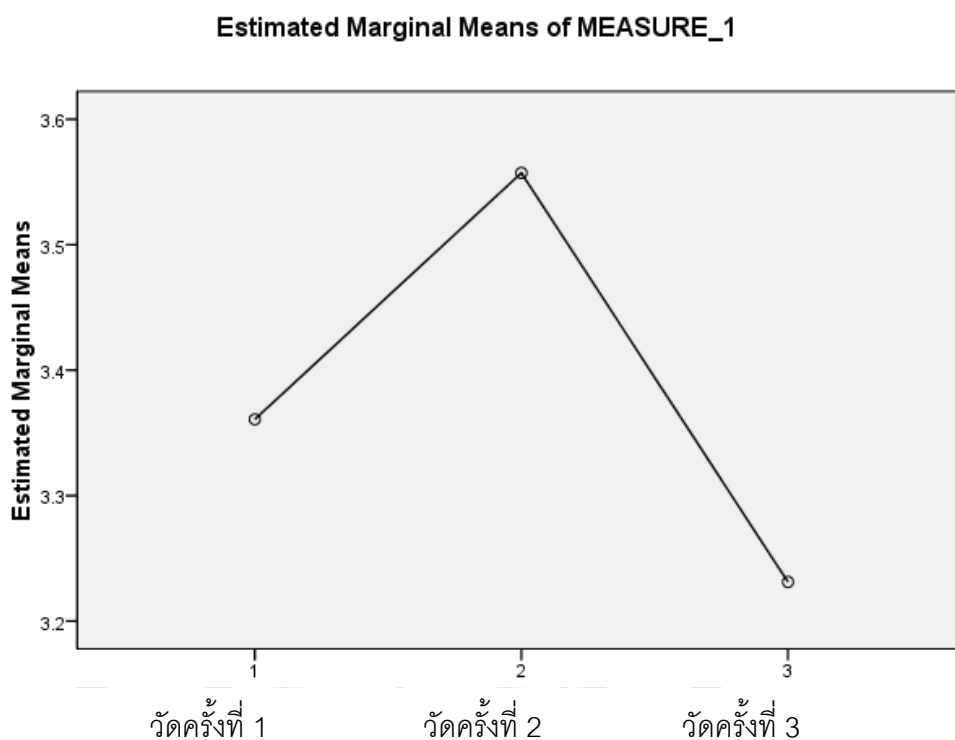
3. การวิเคราะห์แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

ในการศึกษาแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ผู้วิจัยวัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จำนวน 3 ครั้ง เมื่อพิจารณาถึงค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองปรากฏ ดังนี้

ตาราง 12 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ตามสมมติฐาน

ดัชนีความกลมกลืน ของแบบจำลอง	เกณฑ์การ ตัดสิน	ค่าดัชนี	แปลผล
χ^2 , df , p -value	$p > .05$	$\chi^2 = 138.85$, $df = 1$, $p = .000$	ไม่กลมกลืน
RMSEA	$< .08$	0.832	ไม่กลมกลืน
CFI	$> .09$	0.0	ไม่กลมกลืน
NNFI	$> .09$	1048.94	กลมกลืน

จากตาราง 12 พบว่า ค่าดัชนีความกลมกลืนบางดัชนียังไม่ผ่านเกณฑ์การตัดสิน แสดงว่าแบบจำลองนี้ยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการปรับแบบจำลองใหม่ โดยพิจารณาจากทั้งดัชนีการปรับแบบจำลอง (Modification index) รวมถึงลักษณะของข้อมูล ทั้งนี้ตามสมมติฐานผู้วิจัยคาดว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มเป็นเส้นตรง จึงกำหนดสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงพัฒนาการเป็น 0, 1, 2 แต่เมื่อแบบจำลองยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงจะทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated measures ANOVA) เพื่อหาลักษณะของรูปร่างการเปลี่ยนแปลง พบว่า ค่าเฉลี่ยของการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 มีค่าเท่ากับ 3.36, 3.56 และ 3.23 และค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ไม่ได้มีลักษณะเป็นเส้นตรง ($F = 72.288$, $df = 1$, $p < .001$) ดังแสดงในภาพประกอบ 10 จากนั้นผู้วิจัยทำการปรับแบบจำลองใหม่จึงได้ค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองตามตาราง 13 ดังนี้

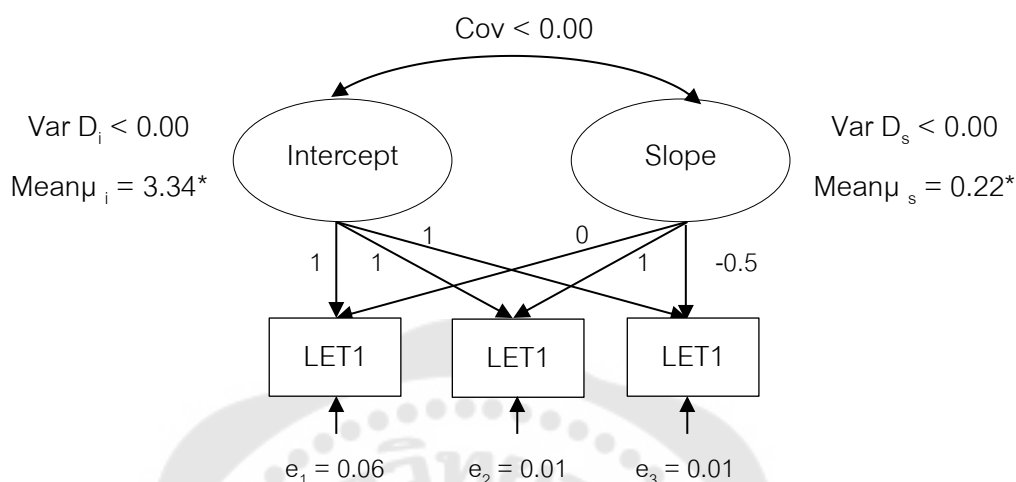
ภาพประกอบ 10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จากวัดทั้ง 3 ครั้ง

ตาราง 13 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปรับแล้ว

ดัชนีความกลมกลืน ของแบบจำลอง	เกณฑ์การ ตัดสิน	ค่าดัชนี	แปลผล
χ^2 , df , p -value	$p > .05$	$\chi^2 = 3.68$, $df = 4$, $p = .451$	กลมกลืน
RMSEA	$< .08$	0.000	กลมกลืน
NNFI	$> .09$	0.63	กลมกลืน

เมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองในตาราง 13 แล้วพบว่า ดัชนีทุกตัวผ่านตามเกณฑ์ โดยผู้วิจัยปรับแบบจำลองจากการพิจารณาถึงรูปแบบการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในระหว่างปีการศึกษาซึ่งอัตราการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอาจไม่ได้เพิ่มขึ้นในลักษณะที่สม่ำเสมอในแต่ละช่วงเวลา จึงได้ปรับให้ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรโค้งพัฒนาการที่มีต่อตัวแปรสังเกตเป็น 0, 1, -0.5 ในแต่ละช่วงเวลาตามลำดับ เพื่อให้สะท้อนลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เมื่อปรับแบบจำลองแล้ว

พบว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูล จึงได้แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดังแสดงในภาพประกอบ 11 และมีค่าสัมประสิทธิ์ที่สำคัญดังตาราง 14

ภาพประกอบ 11 แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

ตาราง 14 ค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปรับแล้ว

พารามิเตอร์	ค่า สัมประสิทธิ์	ความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน	t-value (* $p < .05$)
ค่าเฉลี่ยของคะแนนสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เริ่มต้น (Intercept)	3.34	0.00	791.60*
ค่าเฉลี่ยของพัฒนาการ (Slope)	0.22	0.01	33.83*

คะแนนเฉลี่ยของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จากการวัดครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 3 เท่ากับ 3.36, 3.56 และ 3.23 ตามลำดับ ซึ่งจากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษามีค่าเฉลี่ยของคะแนนสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เริ่มต้นเท่ากับ 3.34 โดยแต่ละคนมีความแปรปรวนของคะแนนสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เริ่มต้นน้อยมาก จนมีค่าใกล้เคียง 0 แสดงว่านิสิตนักศึกษาแต่ละคนมีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในช่วงต้นปีการศึกษาไม่แตกต่างกัน การพิจารณาว่ามีการเปลี่ยนแปลงของค่าตัวแปรไปตามช่วงเวลาหรือไม่นั้น สามารถพิจารณาได้จากค่าความแปรปรวนของพัฒนาการ ดังนั้นเมื่อพิจารณาความแปรปรวนของพัฒนาการซึ่งมีค่าน้อยมากและใกล้เคียง 0 มาก ประกอบกับผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated measures ANOVA) ซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะของรูปร่างการเปลี่ยนแปลงที่มีการเพิ่มขึ้นในการวัดครั้งที่ 2 และลดลงจน

มากกว่าการวัดครั้งที่ 1 ในการวัดครั้งที่ 3 จึงอธิบายได้ว่าตลอดช่วงเวลาที่วัดจำนวน 3 ครั้งนั้น สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตลอดปีการศึกษาไม่มีการเปลี่ยนแปลง และในภาพรวมเป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เพิ่มขึ้นและมีการลดลง พิจารณาจากค่าเฉลี่ยพัฒนาการเท่ากับ 0.22 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การวิเคราะห์แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้

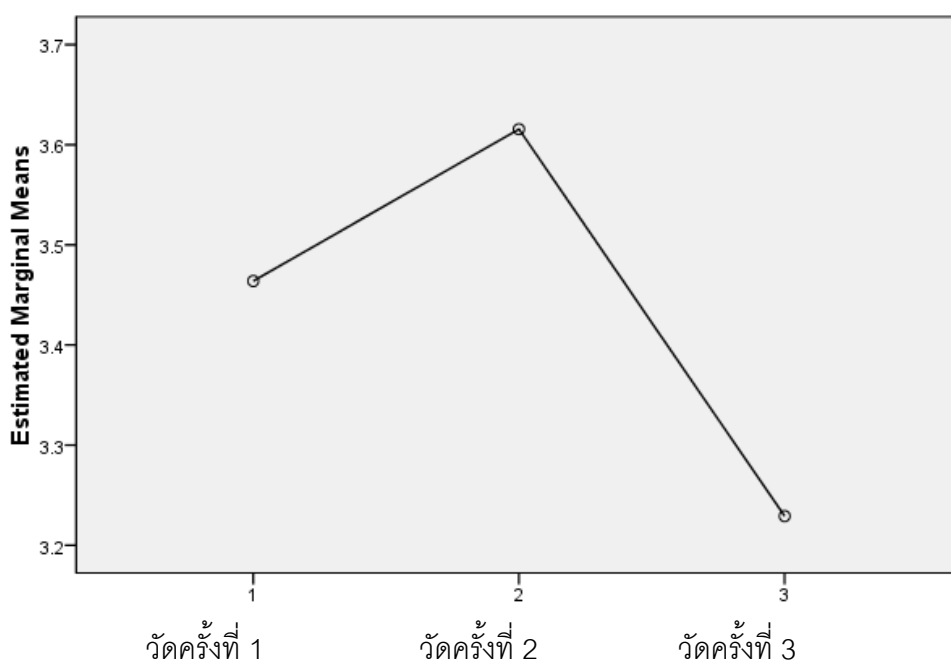
ในการศึกษาแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ ผู้วิจัยวัดแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้จำนวน 3 ครั้ง เมื่อพิจารณาถึงค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองปรากฏ ดังนี้

ตาราง 15 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ตามสมมติฐาน

ดัชนีความกลมกลืน ของแบบจำลอง	เกณฑ์การ ตัดสิน	ค่าดัชนี	แปลผล
χ^2 , df , p -value	$p > .05$	$\chi^2 = 112.64$, $df = 1$, $p = .000$	ไม่กลมกลืน
RMSEA	$< .08$	0.749	ไม่กลมกลืน
CFI	$> .09$	0.000	ไม่กลมกลืน
NNFI	$> .09$	-55.49	ไม่กลมกลืน

จากตาราง 15 พบว่า ค่าดัชนีความกลมกลืนยังไม่ผ่านเกณฑ์การตัดสิน แสดงว่าแบบจำลองนี้ยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการปรับแบบจำลองใหม่ โดยพิจารณาจากทั้งดัชนีการปรับแบบจำลอง (Modification index) รวมถึงลักษณะของข้อมูล ทั้งนี้ตามสมมติฐานผู้วิจัยคาดว่าจะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มเป็นเส้นตรง จึงกำหนดสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงพัฒนาการเป็น 0, 1, 2 แต่เมื่อแบบจำลองยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงจะทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated measures ANOVA) เพื่อหาลักษณะของรูปร่างการเปลี่ยนแปลง พบว่า ค่าเฉลี่ยของการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 มีค่าเท่ากับ 3.46, 3.62 และ 3.23 และค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการเปลี่ยนแปลงของแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ไม่ได้มีลักษณะเป็นเส้นตรง ($F = 89.994$, $df = 1$, $p < .001$) ดังแสดงในภาพประกอบ 12 จากนั้นผู้วิจัยทำการปรับแบบจำลองใหม่ จึงได้ค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองตามตาราง 16 ดังนี้

Estimated Marginal Means of MEASURE_1

ภาพประกอบ 12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแรงงใจภายในในการเรียนรู้จากวัดทั้ง 3 ครั้ง

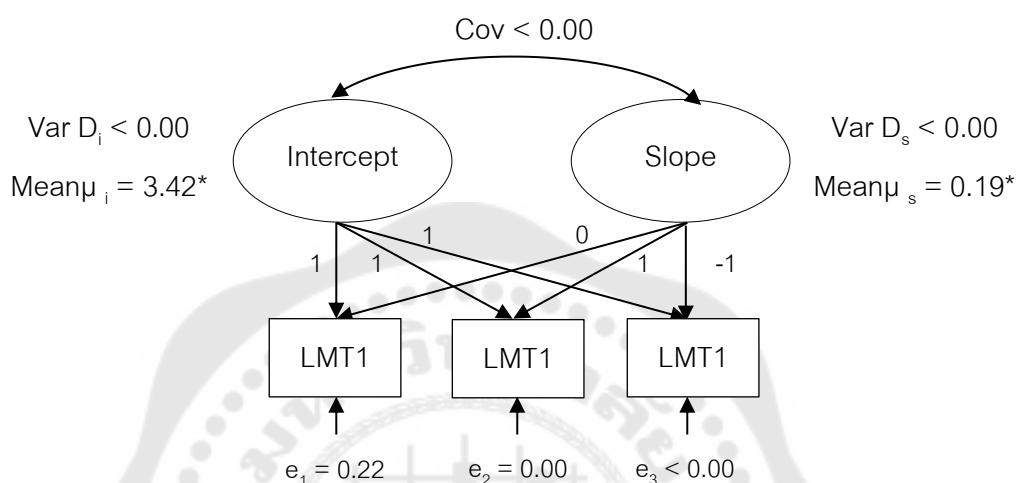
ตาราง 16 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของแรงงใจภายในในการเรียนรู้ที่ปรับแล้ว

ดัชนีความกลมกลืน ของแบบจำลอง	เกณฑ์การ ตัดสิน	ค่าดัชนี	แปลผล
χ^2 , df , p -value	$p > .05$	$\chi^2 = 3.70$, $df = 2$, $p = .157$	กลมกลืน
RMSEA	$< .08$	0.065	กลมกลืน
CFI	$> .09$	0.80	กลมกลืน
NNFI	$> .09$	0.70	กลมกลืน

เมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองในตาราง 16 แล้วพบว่า ดัชนีทุกตัวผ่านตามเกณฑ์ โดยผู้วิจัยปรับแบบจำลองจากการพิจารณาถึงรูปแบบการเปลี่ยนแปลงของแรงงใจภายในในการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในระหว่างปีการศึกษาซึ่งอัตราการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอาจไม่ได้เพิ่มขึ้นในลักษณะที่สม่ำเสมอในแต่ละช่วงเวลา จึงได้ปรับให้ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรโค้งพัฒนาการที่มีต่อตัวแปรสังเกตเป็น 0, 1, -1 ในแต่ละ

ช่วงเวลาตามลำดับ เพื่อให้สะท้อนลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เมื่อปรับแบบจำลองแล้วพบว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูล จึงได้แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ดังแสดงในภาพประกอบ 13 และมีค่าสัมประสิทธิ์ที่สำคัญดังตาราง

17

ภาพประกอบ 13 แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้

ตาราง 17 ค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้

พารามิเตอร์	ค่าสัมประสิทธิ์	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	t-value (* $p < .05$)
ค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้เริ่มต้น (Intercept)	3.42	0.00	933.85*
ค่าเฉลี่ยของพัฒนาการ (Slope)	0.19	0.00	61.82*
ความแปรปรวนของคะแนนแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้เริ่มต้น	<0.00	0.00	1.36
ความแปรปรวนของพัฒนาการ	<0.00	0.00	0.78
ความแปรปรวนร่วมระหว่างคะแนนแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้เริ่มต้นกับอัตราพัฒนาการ	<0.00	0.00	0.45

คะแนนเฉลี่ยของแรงงูใจภายในในการเรียนรู้จากการวัดครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 3 เท่ากับ 3.46, 3.62 และ 3.23 ตามลำดับ ซึ่งจากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษามีค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงงูใจภายในในการเรียนรู้เริ่มต้นเท่ากับ 3.42 โดยแต่ละคนมีความแปรปรวนของคะแนนแรงงูใจภายในในการเรียนรู้เริ่มต้นน้อยกว่า 0.00 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่านิสิตนักศึกษาแต่ละคนมีแรงงูใจภายในในการเรียนรู้ช่วงต้นปีการศึกษาไม่แตกต่างกัน การพิจารณาว่ามีการเปลี่ยนแปลงของค่าตัวแปรไปตามช่วงเวลาหรือไม่นั้น สามารถพิจารณาได้จากค่าความแปรปรวนของพัฒนาการ เมื่อพิจารณาความแปรปรวนของพัฒนาการเท่ากับ 0.00 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งมีค่าน้อยมากและใกล้เคียง 0 มาก ประกอบกับผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated measures ANOVA) ซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะของรูปร่างการเปลี่ยนแปลงที่มีการเพิ่มขึ้นในการวัดครั้งที่ 2 และลดลงจนมากกว่าการวัดครั้งที่ 1 ในการวัดครั้งที่ 3 จึงอธิบายได้ว่าตลอดช่วงเวลาที่วัดจำนวน 3 ครั้งนั้น จึงอธิบายได้ว่าตลอดช่วงเวลาที่วัดจำนวน 3 ครั้งนั้น แรงงูใจภายในในการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตลอดปีการศึกษาไม่มีการเปลี่ยนแปลง และในภาพรวมเป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เพิ่มขึ้นและมีการลดลง พิจารณาจากค่าเฉลี่ยพัฒนาการเท่ากับ 0.19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. การวิเคราะห์แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของพฤติกรรม การเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง

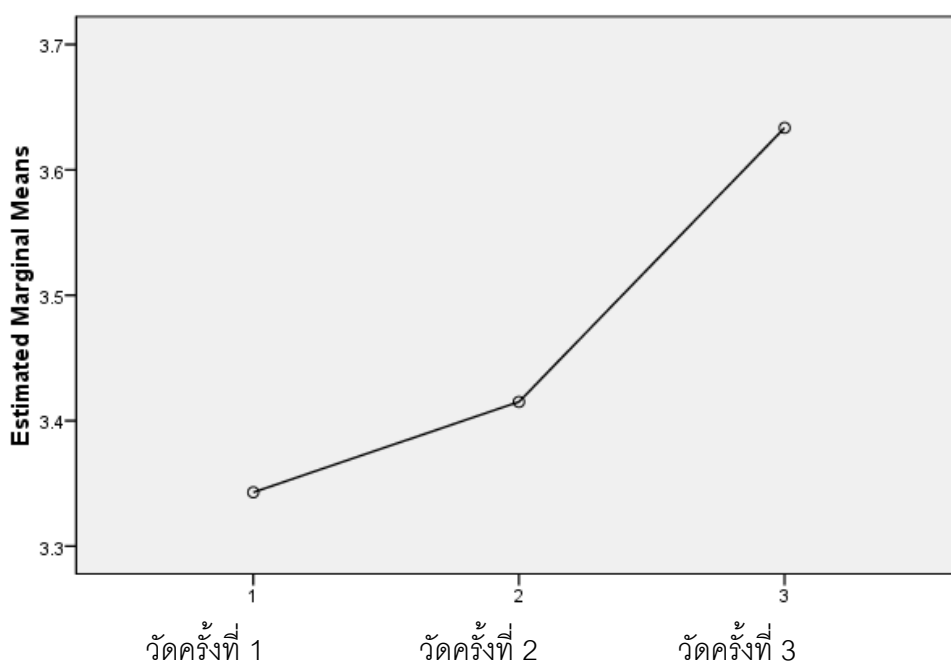
ในการศึกษาแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง ผู้วิจัยวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองจำนวน 3 ครั้ง เมื่อพิจารณาถึงค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองปรากฏ ดังนี้

ตาราง 18 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองตามสมมติฐาน

ดัชนีความกลมกลืน ของแบบจำลอง	เกณฑ์การ ตัดสิน	ค่าดัชนี	แปลผล
χ^2 , df, p-value	$p > .05$	$\chi^2 = 25.72$, df = 1, $p = .000$	ไม่กลมกลืน
RMSEA	$< .08$	0.352	ไม่กลมกลืน
CFI	$> .09$	0.00	ไม่กลมกลืน
NNFI	$> .09$	-33.47	ไม่กลมกลืน

จากตาราง 18 พบว่า ค่าดัชนีความกลมกลืนยังไม่ผ่านเกณฑ์การตัดสินใจ แสดงว่าแบบจำลองนี้ยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการปรับแบบจำลองใหม่ โดยพิจารณาจากทั้งดัชนีการปรับแบบจำลอง (Modification index) รวมถึงลักษณะของข้อมูล ทั้งนี้ตามสมมติฐานผู้วิจัยคาดว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มเป็นเส้นตรง จึงกำหนดสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงพัฒนาการเป็น 0, 1, 2 แต่เมื่อแบบจำลองยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงจะทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated measures ANOVA) เพื่อหาลักษณะของรูปร่างการเปลี่ยนแปลง พบว่า ค่าเฉลี่ยของการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 มีค่าเท่ากับ 3.34, 3.42 และ 3.63 และค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองไม่ได้มีลักษณะเป็นเส้นตรง ($F = 4.792, df = 1, p < .05$) ดังแสดงในภาพประกอบ 14 จากนั้นผู้วิจัยทำการปรับแบบจำลองใหม่จึงได้ค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองตามตาราง 19 ดังนี้

Estimated Marginal Means of MEASURE_1

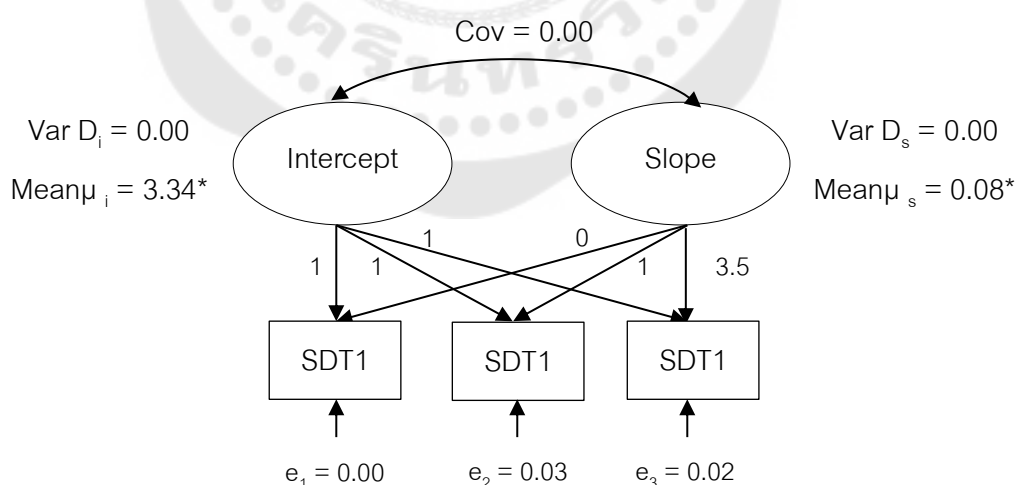

ภาพประกอบ 14 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง
จากวัดทั้ง 3 ครั้ง

ตาราง 19 ค่าดัชนีความกลมกลืนแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของพฤติกรรมกา
เรียนรู้อังกฤษด้วยการนำตนเองที่ปรับแล้ว

ดัชนีความกลมกลืน ของแบบจำลอง	เกณฑ์การ ตัดสิน	ค่าดัชนี	แปลผล
χ^2 , df , p -value	$p > .05$	$\chi^2 = 5.99$, $df = 4$, $p = .200$	กลมกลืน
RMSEA	$< .08$	0.05	กลมกลืน
NNFI	$> .09$	0.29	กลมกลืน

เมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองในตาราง 19 แล้วพบว่า ดัชนีส่วนใหญ่ผ่านตามเกณฑ์ โดยผู้วิจัยปรับแบบจำลองจากการพิจารณาถึงรูปแบบการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมกาเรียนรู้อังกฤษด้วยการนำตนเองที่เกิดขึ้นในระหว่างปีการศึกษาซึ่งอัตราการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอาจไม่ได้เพิ่มขึ้นในลักษณะที่สม่ำเสมอในแต่ละช่วงเวลา จึงได้ปรับให้ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรโค้งพัฒนาการที่มีต่อตัวแปรสังเกตเป็น 0, 1, 3.5 ในแต่ละช่วงเวลาตามลำดับ เพื่อให้สะท้อนลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เมื่อปรับแบบจำลองแล้วพบว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูล จึงได้แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของพฤติกรรมกาเรียนรู้อังกฤษด้วยการนำตนเองดังแสดงในภาพประกอบ 15 และมีค่าสัมประสิทธิ์ที่สำคัญดังตาราง 20

ภาพประกอบ 15 แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของพฤติกรรมกาเรียนรู้อังกฤษ
ด้วยการนำตนเอง

ตาราง 20 ค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง

พารามิเตอร์	ค่าสัมประสิทธิ์	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	t-value (* $p < .05$)
ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองเริ่มต้น (Intercept)	3.34	0.00	908.73*
ค่าเฉลี่ยของพัฒนาการ (Slope)	0.08	0.00	29.34*

คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองจากการวัดครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 3 เท่ากับ 3.34, 3.42 และ 3.63 ตามลำดับ ซึ่งจากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองเริ่มต้นเท่ากับ 3.34 โดยแต่ละคนมีความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองเริ่มต้นน้อยมาก จนมีค่าใกล้เคียง 0 แสดงว่านิสิตนักศึกษาแต่ละคนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองช่วงต้นปีการศึกษาไม่แตกต่างกัน การพิจารณาว่ามีการเปลี่ยนแปลงของค่าตัวแปรไปตามช่วงเวลาหรือไม่นั้น สามารถพิจารณาได้จากค่าความแปรปรวนของพัฒนาการ ดังนั้นเมื่อพิจารณาความแปรปรวนของพัฒนาการซึ่งมีค่าน้อยมากและใกล้เคียง 0 มาก ประกอบกับผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated measures ANOVA) ซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะของรูปร่างการเปลี่ยนแปลงที่มีการเพิ่มขึ้นในการวัดครั้งที่ 2 และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องไปจนถึงการวัดครั้งที่ 3 จึงอธิบายได้ว่าตลอดช่วงเวลาที่ยาวนาน 3 ครั้งนั้น พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองตลอดปีการศึกษามีการเปลี่ยนแปลง โดยในภาพรวมเป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เพิ่มขึ้น พิจารณาจากค่าเฉลี่ยพัฒนาการเท่ากับ 0.08 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 2 ตัวแปรเชิงเหตุ ซึ่งประกอบด้วย การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ ที่วัดในครั้งก่อนคือครั้งที่ 1 มีอิทธิพลทางบวกต่อตัวแปรเชิงผลคือ พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองที่วัดในครั้งถัดมาคือครั้งที่ 2 และตัวแปรเชิงเหตุที่วัดครั้งที่ 2 มีอิทธิพลทางบวกต่อตัวแปรเชิงผลที่วัดในครั้งที่ 3

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดในการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีการวัดแบบเหลื่อมเวลาด้วยวิธีการเปรียบเทียบแบบจำลอง (Grunberg, Moore, Sikora, & Greenberg, 2006) ทั้งนี้จะทำการ

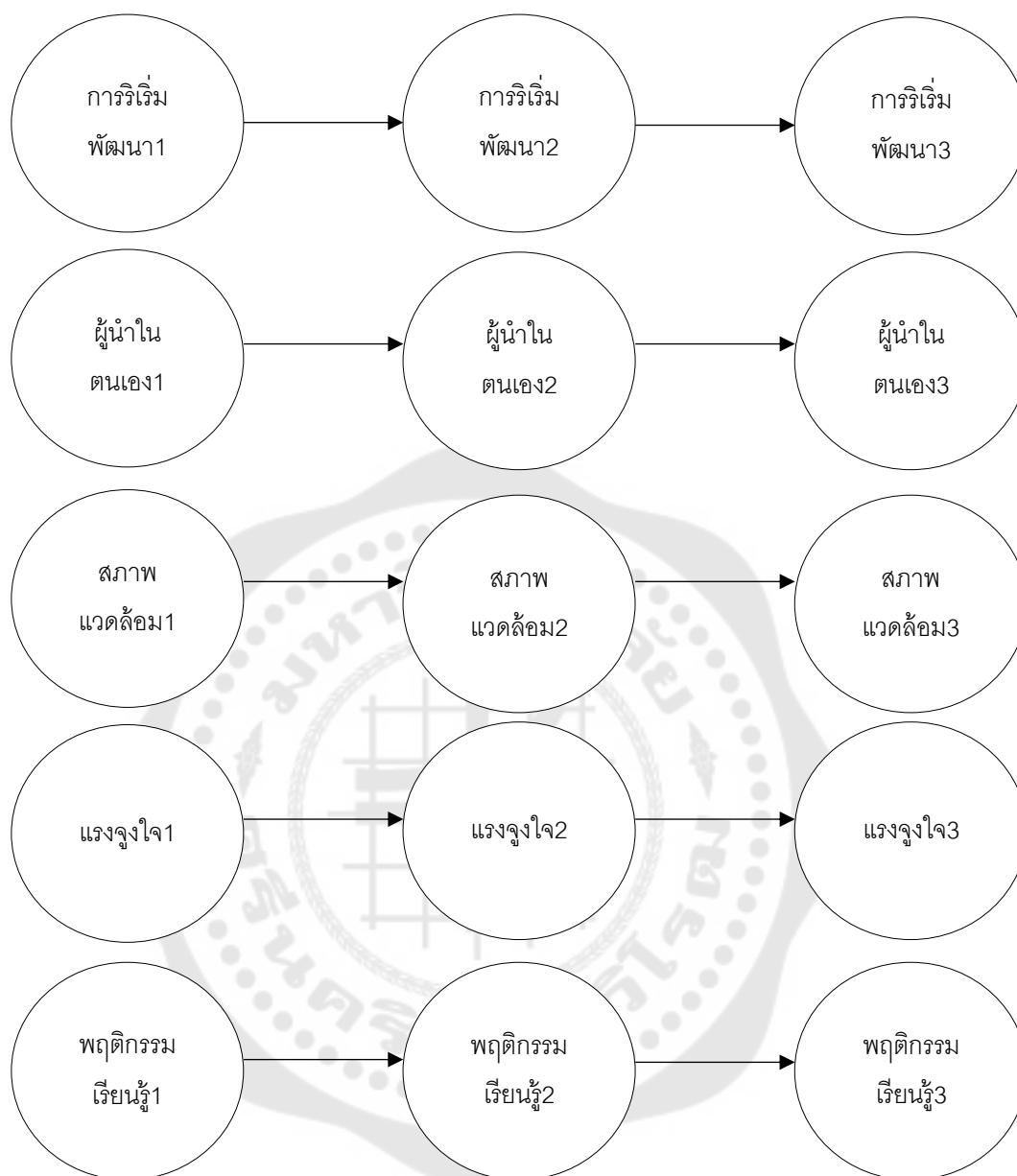
เปรียบเทียบแบบจำลองพื้นฐาน (Baseline model หรือ Stability model) กับแบบจำลองอื่น ๆ (Alternatives models) โดยแบบจำลองพื้นฐาน คือ แบบจำลองที่มีเฉพาะเส้น Stability หรือเส้นที่แสดงความสัมพันธ์ข้ามช่วงเวลาของตัวแปรตัวเดียวกัน เป็นความสัมพันธ์โดยธรรมชาติที่ตัวแปรเดียวกันจะมีความสัมพันธ์กันข้ามช่วงเวลาอยู่แล้วมาใช้เป็นฐานในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ส่วนแบบจำลองอื่นๆ นั้นเป็นการเพิ่มสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเข้าไปในแบบจำลอง โดยที่แบบจำลองอื่น ๆ จะมีอยู่ 4 ลักษณะ ได้แก่

1) แบบจำลองมาตรฐาน (Standard model) คือ แบบจำลองที่กำหนดความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามแนวคิดทฤษฎีที่มีเส้นความสัมพันธ์เหลื่อมเวลาในลักษณะลง (Down) ซึ่งก็คือตัวแปรสาเหตุตามกรอบแนวคิดของงานวิจัยนี้ที่วัดในช่วงเวลาก่อนที่จะส่งผลต่อตัวแปรผลที่วัดในเวลาหลังรวมกับเส้นความสัมพันธ์แบบ Stability

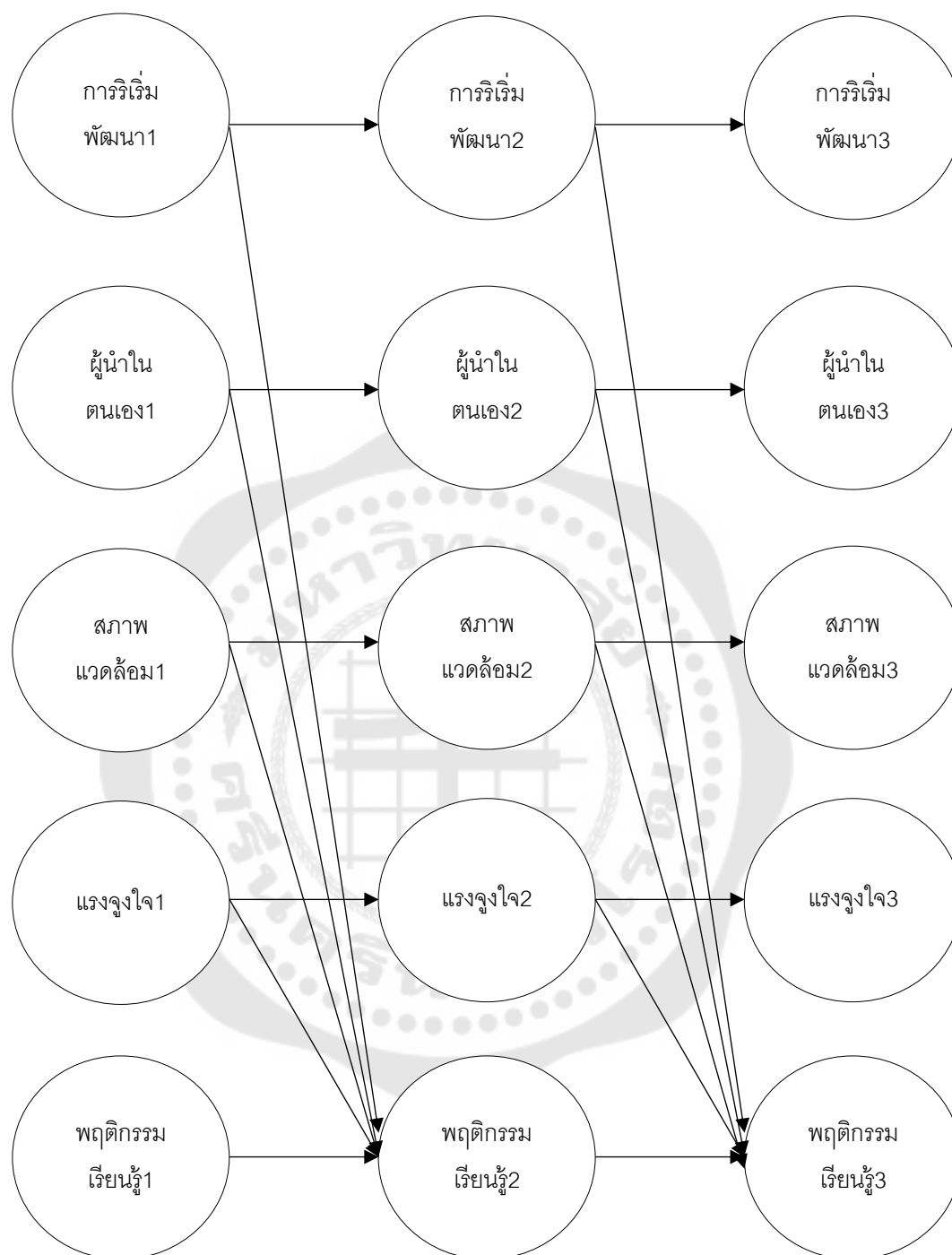
2) แบบจำลองย้อนกลับ (Reverse model) คือ ความสัมพันธ์ที่ย้อนกลับหรือตรงกันข้ามโดยเป็นแบบจำลองที่มีเส้นความสัมพันธ์เหลื่อมเวลาในลักษณะขึ้น (Up) ซึ่งก็คือตัวแปรผลตามกรอบแนวคิดของงานวิจัยนี้ที่วัดในช่วงเวลาก่อนที่ส่งผลต่อตัวแปรเหตุที่วัดในช่วงเวลาหลังรวมกับเส้นความสัมพันธ์แบบ Stability

3) แบบจำลองซึ่งกันและกัน (Reciprocal model) คือ แบบจำลองที่มีเส้นความสัมพันธ์เหลื่อมเวลาในลักษณะทั้งลงและขึ้นที่ตัวแปรสาเหตุและตัวแปรผลมีผลซึ่งกันและกัน ตัวแปรสาเหตุ ในช่วงเวลาที่วัดก่อนส่งผลต่อตัวแปรผลที่วัดในเวลาหลัง และตัวแปรผลในช่วงเวลาที่วัดก่อนส่งผลต่อตัวแปรสาเหตุที่วัดในเวลาหลังรวมกับเส้นความสัมพันธ์แบบ Stability

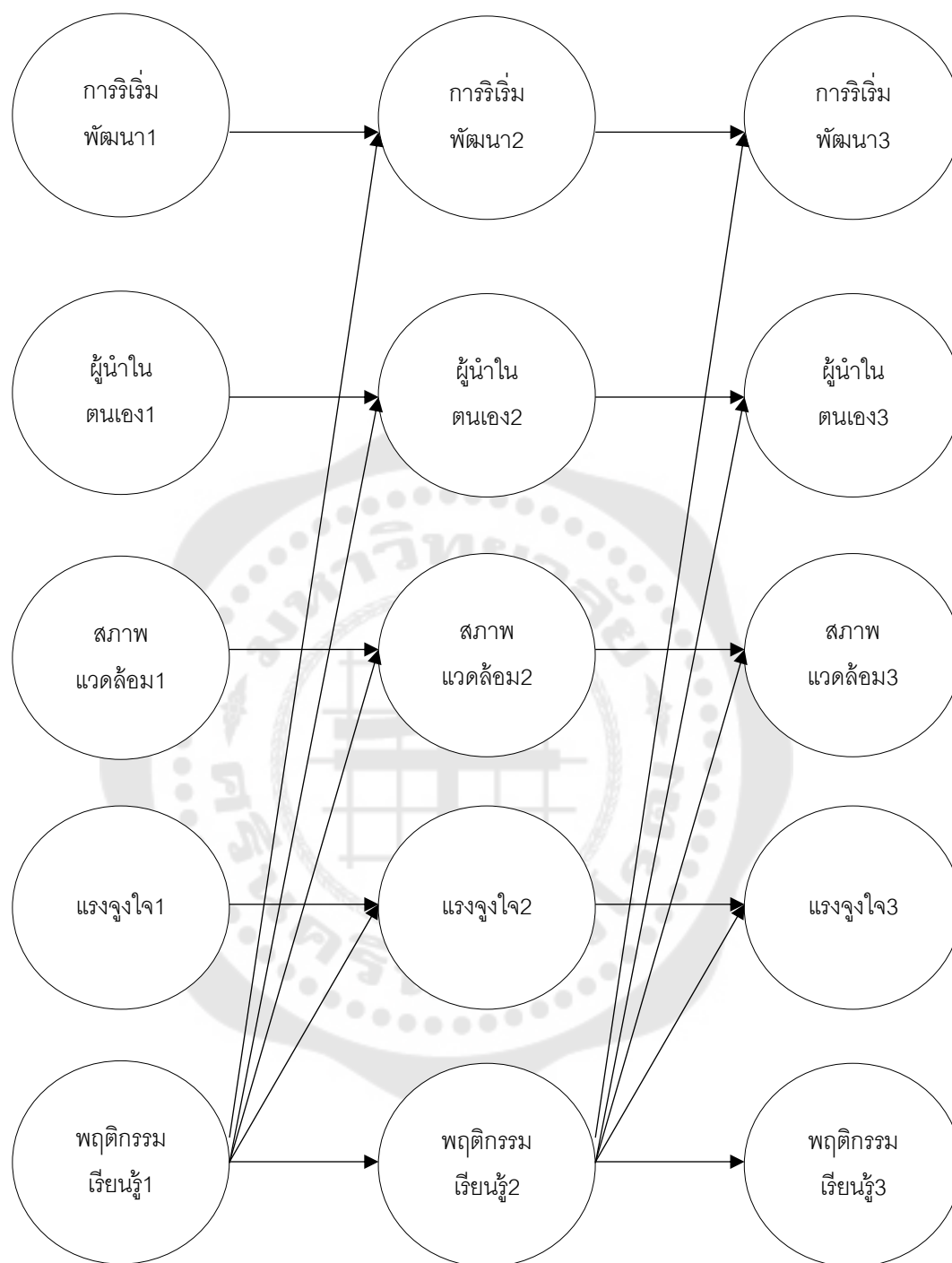
4) แบบจำลองที่ดีที่สุด (Best model) นั้น เกิดขึ้นเนื่องจากการกำหนดแบบจำลองตามสมมติฐานอาจจะยังไม่มี ความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีพอ จึงมีการปรับที่ทำให้ได้แบบจำลองที่เหมาะสม หรือดีที่สุดกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และดูผลของการเปรียบเทียบแบบจำลองว่าแบบจำลองใดจะมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุด ทั้งนี้ดัชนีที่ใช้พิจารณาความกลมกลืนของแบบจำลองได้แก่ ค่า $\chi^2/df < 3.00$ ค่า CFI $> .90$ และ ค่า RMSEA $< .08$ รายละเอียดของแต่ละแบบจำลองปรากฏตามภาพต่อไปนี้

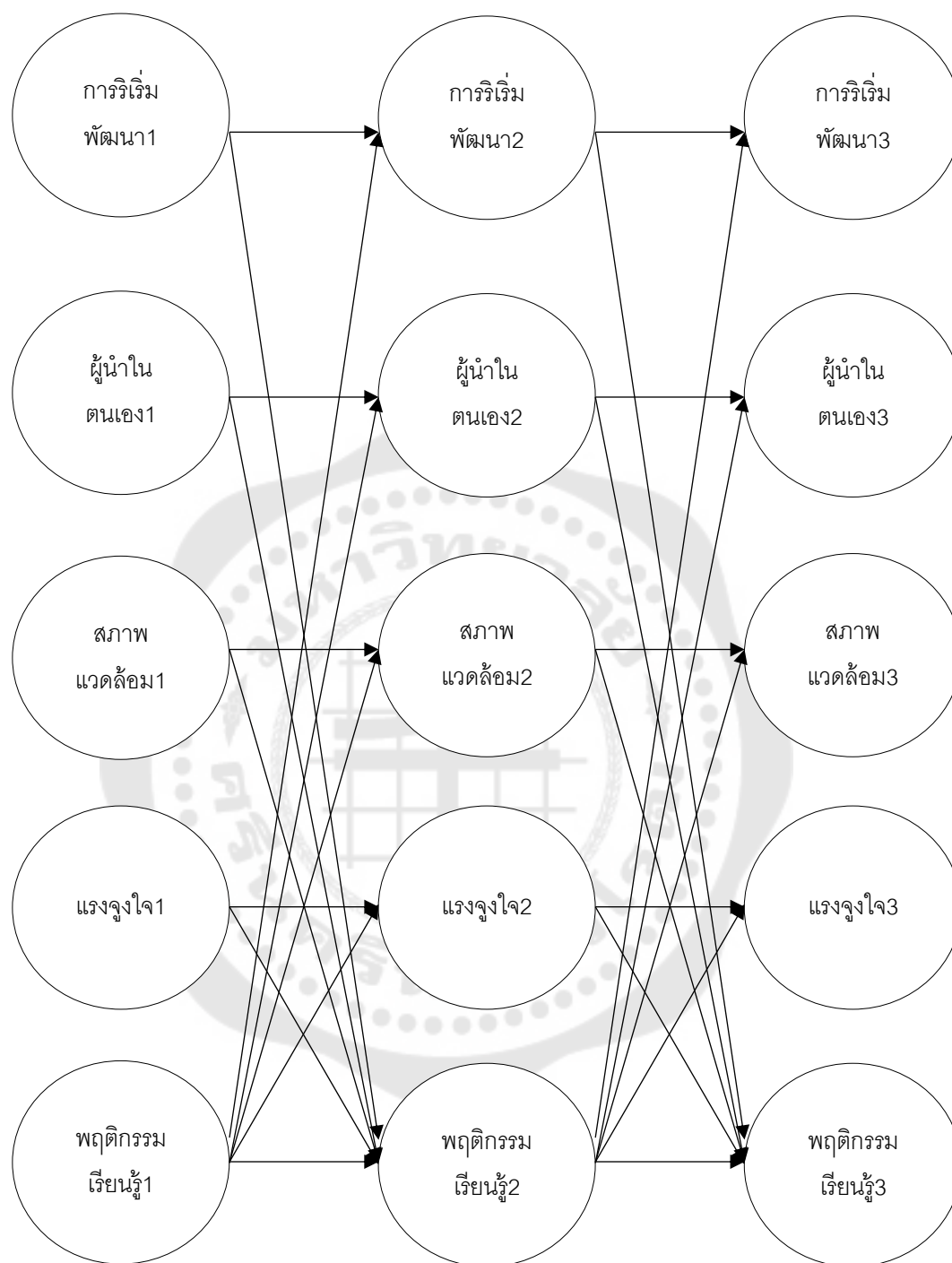
ภาพประกอบ 16 แบบจำลองพื้นฐาน (Stability model) ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ 2

ภาพประกอบ 17 แบบจำลองมาตรฐาน (Standard model) ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ 2

ภาพประกอบ 18 แบบจำลองย้อนกลับ (Reverse model) ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ 2

ภาพประกอบ 19 แบบจำลองซึ่งกันและกัน (Reciprocal model)
ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ 2

สำหรับการเปรียบเทียบแบบจำลองดังกล่าว ดัชนีที่ใช้ในการเปรียบเทียบแบบจำลอง จะ วิเคราะห์จากค่าความแตกต่างของไคสแควร์ (The χ^2 difference test) (Sikora, Moore, Greenberg, & Grunberg, 2008) ซึ่งในการทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบเหลื่อมเวลาของ ตัวแปรพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองตลอดปีการศึกษาพบผลดังนี้

ตาราง 21 เปรียบเทียบแบบจำลองเพื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบเหลื่อมเวลาของ ตัวแปรพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองตลอดปีการศึกษา

แบบจำลอง	χ^2	df	χ^2/df	p	RMSEA	NNFI	CFI
Stability	416.72	85	4.903	0.000	0.142	0.33	0.46
Standard	318.53	77	4.137	0.000	0.127	0.52	0.65
Reverse	371.65	77	4.827	0.000	0.140	0.29	0.48
Reciprocal	280.73	69	4.069	0.000	0.126	0.50	0.67
Best	50.01	37	1.352	0.075	0.042	0.94	0.96
การเปรียบเทียบแบบจำลอง	$\Delta\chi^2$	Δdf	p				
Stability vs. Standard	98.19	8	0.000				
Stability vs. Reverse	45.07	8	0.000				
Stability vs. Reciprocal	135.99	16	0.000				
Standard vs. Reciprocal	37.8	8	0.000				
Stability vs. Best	366.71	48	0.000				

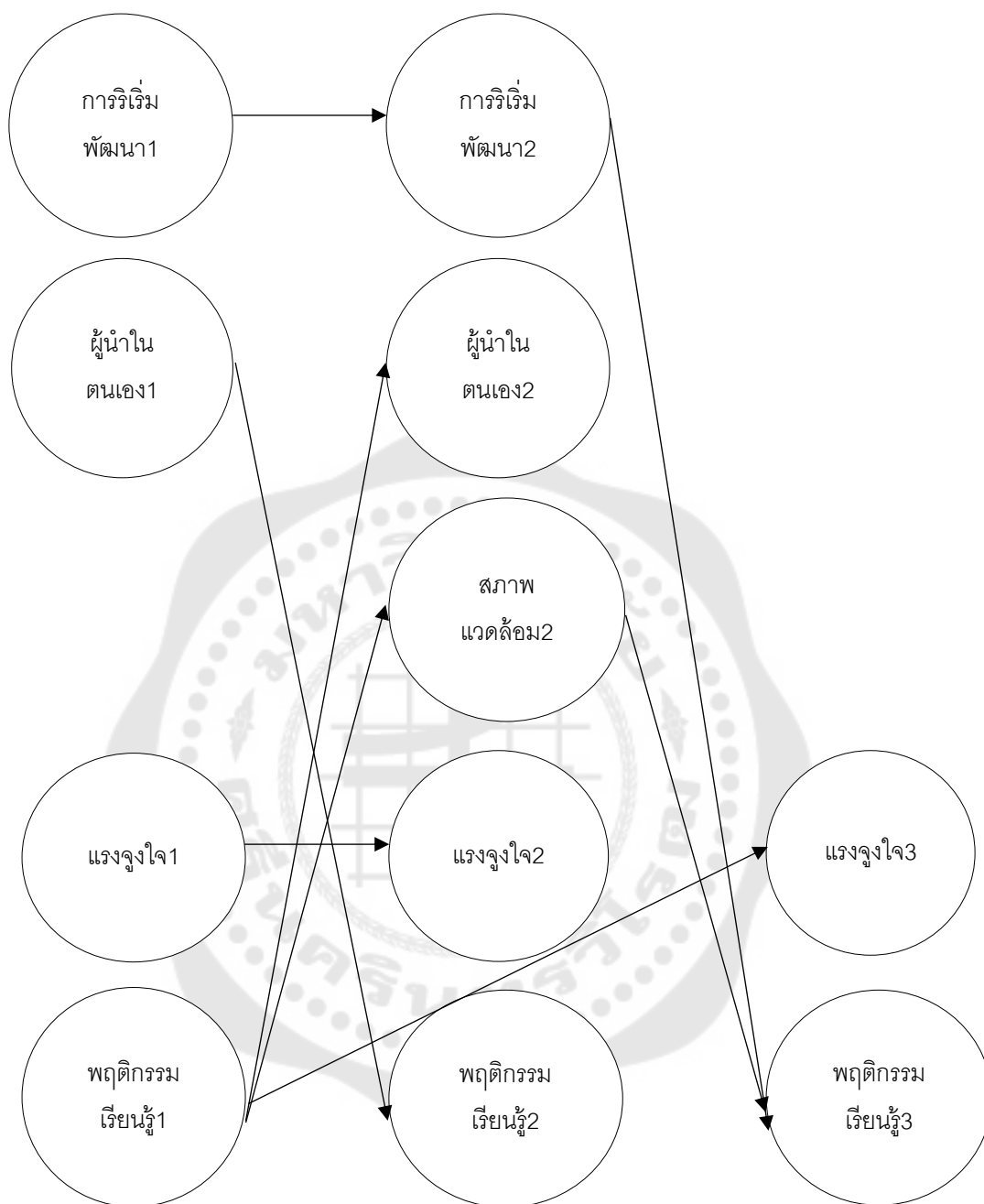
จากตาราง 21 ในส่วนของการเปรียบเทียบแบบจำลองพบว่า ในการเปรียบเทียบระหว่าง แบบจำลองพื้นฐาน (Stability) กับแบบจำลองมาตรฐาน (Standard) พบว่าความแตกต่างของไคส แควร์มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรตามแบบจำลองมาตรฐานนั้นมีความกลมกลืนมากกว่าความสัมพันธ์ตามแบบจำลองพื้นฐาน ในการเปรียบเทียบระหว่างแบบจำลอง พื้นฐาน (Stability) กับแบบจำลองย้อนกลับ (Reverse) พบว่าความแตกต่างของไคสแควร์นั้นมี นัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าแบบจำลองย้อนกลับมีความกลมกลืนมากกว่าความสัมพันธ์ตามแบบจำลองพื้นฐาน และในการเปรียบเทียบระหว่างแบบจำลองพื้นฐาน (Stability) กับแบบจำลองซึ่งกันและกัน (Reciprocal) พบว่าความแตกต่างของไคสแควร์มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรตามแบบจำลองซึ่งกันและกันนั้นมีความกลมกลืนมากกว่าความสัมพันธ์ตามแบบจำลองพื้นฐาน ส่วนในการเปรียบเทียบระหว่าง

แบบจำลองมาตรฐาน (Standard) และแบบจำลองซึ่งกันและกัน (Reciprocal) พบว่าความแตกต่างของไคสแควร์มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าแบบจำลองซึ่งกันและกันมีความกลมกลืนกว่าแบบจำลองมาตรฐาน อีกทั้งแบบจำลองมาตรฐานมีลักษณะเป็นแบบจำลองย่อยที่ซ้อนทับอยู่ (Nested model) ในแบบจำลองซึ่งกันและกัน จึงหมายความว่าความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นของตัวแปรเป็นไปได้ใน 2 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะความสัมพันธ์ที่ตัวแปรเชิงเหตุที่วัดในครั้งก่อนส่งผลต่อตัวแปรผลที่วัดในครั้งถัดมา และลักษณะความสัมพันธ์ที่ตัวแปรผลที่วัดในครั้งก่อนส่งผลต่อตัวแปรเชิงเหตุที่วัดในครั้งถัดมา แต่เมื่อพิจารณาถึงดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองซึ่งกันและกัน พบว่ายังไม่ผ่านเกณฑ์ ผู้วิจัยจึงใช้ แบบจำลองซึ่งกันและกันที่เป็นแบบจำลองที่กลมกลืนที่สุดเมื่อเทียบกับแบบจำลองอื่น ๆ มาปรับให้ ได้แบบจำลองที่ดีที่สุด (Best model) และผ่านเกณฑ์ของดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลอง ซึ่งใน การเปรียบเทียบระหว่างแบบจำลองที่ดีที่สุด (Best) กับแบบจำลองพื้นฐาน (Stability) ก็จะได้เห็นว่าค่าความแตกต่างของไคสแควร์นั้นมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการแปลผลความสัมพันธ์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 จึงใช้แบบจำลองที่ดีที่สุด (Best model) ในการอธิบายความสัมพันธ์

แบบจำลองที่ดีที่สุด (Best model) ($\chi^2 = 50.01$, $df = 37$, $\chi^2/df = 1.352$, RMSEA = 0.042, NNFI = 0.94, CFI = 0.96) ซึ่งได้มาจากการปรับแบบจำลองซึ่งกันและกัน (Reciprocal model) โดย ผู้วิจัยพิจารณาการปรับแบบจำลองจากการตัดเส้นอิทธิพลที่ไม่มีนัยสำคัญออก ได้แก่ เส้นอิทธิพลจากการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนในการวัดครั้งที่ 2 ไปยังการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนแรกเริ่มในการวัดครั้งที่ 3 เส้นอิทธิพลจากภาวะผู้นำในตนเองในการวัดครั้งที่ 1 ไปยังภาวะผู้นำในตนเองในการวัดครั้งที่ 2 เส้นอิทธิพลจากภาวะผู้นำในตนเองในการวัดครั้งที่ 2 ไปยังภาวะผู้นำในตนเองในการวัดครั้งที่ 3 เส้นอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 1 ไปยังสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 2 เส้นอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 2 ไปยังสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 3 เส้นอิทธิพลจากแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 2 ไปยังแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 3 เส้นอิทธิพลจากพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 1 ไปยังพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 2 เส้นอิทธิพลจากพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 2 ไปยังพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 3 เส้นอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 1 ไปยังพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 2 เส้นอิทธิพลจากแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 1 ไปยังพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองใน

การวัดครั้งที่ 2 เส้นอิทธิพลจากพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 1 ไปยังการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนในการวัดครั้งที่ 2 เส้นอิทธิพลจากพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 2 ไปยังการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนในการวัดครั้งที่ 3 เส้นอิทธิพลจากพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 2 ไปยังภาวะผู้นำในตนเองในการวัดครั้งที่ 3 เส้นอิทธิพลจากพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 2 ไปยังสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 3 เส้นอิทธิพลจากพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 2 ไปยังแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 3

และเพิ่มเส้นอิทธิพลจากตัวแปรที่มีความเหมาะสมหรือเป็นไปแนวคิดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเป็นเส้นอิทธิพลข้ามช่วงเวลามากกว่า 1 ช่วงเวลาของตัวแปรเชิงเหตุต่อตัวแปรเชิงผล เนื่องจากพิจารณาแล้วเห็นว่าผลที่เกิดขึ้นอาจจะอาศัยระยะเวลาถึงช่วงพอสมควรที่จะส่งผลในการเกิด คือ เส้นอิทธิพลจากการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนในการวัดครั้งที่ 2 ไปยังแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 3 ดังแสดงให้เห็นในภาพประกอบ 20 และมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางความสัมพันธ์ที่ปรากฏในแบบจำลองตามตาราง 22 ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 20 แบบจำลองที่ดีที่สุด (Best model) ที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานที่ 2

ตาราง 22 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานของแบบจำลองที่ดีที่สุด (Best model) ที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานที่ 2

ลักษณะของความสัมพันธ์ ตามแบบจำลองที่ใช้ ในการทดสอบสมมติฐาน	เส้นทาง		ค่า สัมประสิทธิ์	ความ คลาดเคลื่อน มาตรฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ
	ตัวแปร เหตุ	ตัวแปร ผล			
อิทธิพลข้ามช่วงเวลา	PGIT1	PGIT2	0.11	0.04	2.98*
ของตัวแปรเดียวกัน	LMT1	LMT2	0.05	0.02	2.16*
อิทธิพลของตัวแปรเชิงเหตุ	SLT1	SDT2	0.67	0.06	11.75*
ที่วัดก่อนต่อตัวแปรเชิงผล	LET2	SDT3	0.19	0.08	2.48*
ที่วัดภายหลัง					
อิทธิพลของตัวแปรเชิงผล	SDT1	SLT2	0.25	0.10	2.44*
ที่วัดก่อน		LET2	0.20	0.10	2.07*
ต่อตัวแปรเชิงเหตุ		LMT3	0.26	0.08	3.24*
ที่วัดภายหลัง					
อิทธิพลของตัวแปรเชิงเหตุ	PGIT2	LMT3	0.18	.06	2.75*
ที่วัดก่อนต่อตัวแปรเชิงเหตุ					
ที่วัดภายหลัง					

จากตาราง 22 แสดงค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานของแบบจำลองที่ดีที่สุด (Best model) ที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ซึ่งพบความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือเป็นสาเหตุของแต่ละตัวแปรเองในการวัดแต่ละครั้ง และพบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งก่อนคือครั้งที่ 1 มีอิทธิพลทางบวกต่อตัวแปรเชิงผลที่วัดในครั้งถัดมาคือครั้งที่ 2 โดยเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ที่ตัวแปรมีความสัมพันธ์หรือเป็นสาเหตุของแต่ละตัวแปรเองในการวัดแต่ละครั้ง ได้แก่ การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนในการวัดครั้งที่ 1 มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนในการวัดครั้งที่ 2 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐาน 0.11 แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 1 มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 2 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐาน 0.05

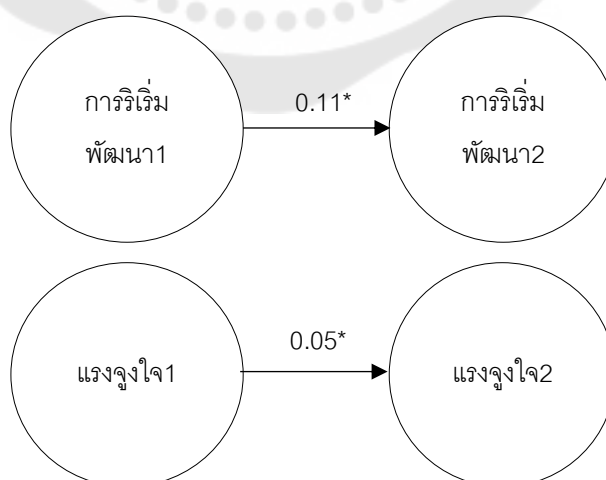
พิจารณาความสัมพันธ์ที่ตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งก่อนมีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงผลในการวัดครั้งถัดมา ได้แก่ ภาวะผู้นำในตนเองในการวัดครั้งที่ 1 มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 2 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล

มาตรฐาน 0.67 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 2 มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 3 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐาน 0.19

พิจารณาความสัมพันธ์ที่ตัวแปรเชิงผลที่วัดในครั้งก่อน กล่าวคือพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 1 มีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงเหตุที่วัดในครั้งถัดมา ได้แก่ ภาวะผู้นำในตนเองในการวัดครั้งที่ 2 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐาน 0.25 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 2 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐาน 0.20 และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 3 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐาน 0.26

และพิจารณาความสัมพันธ์ที่ตัวแปรเชิงเหตุที่วัดในครั้งก่อนมีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งถัดมา คือ พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 2 มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 3 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐาน 0.18

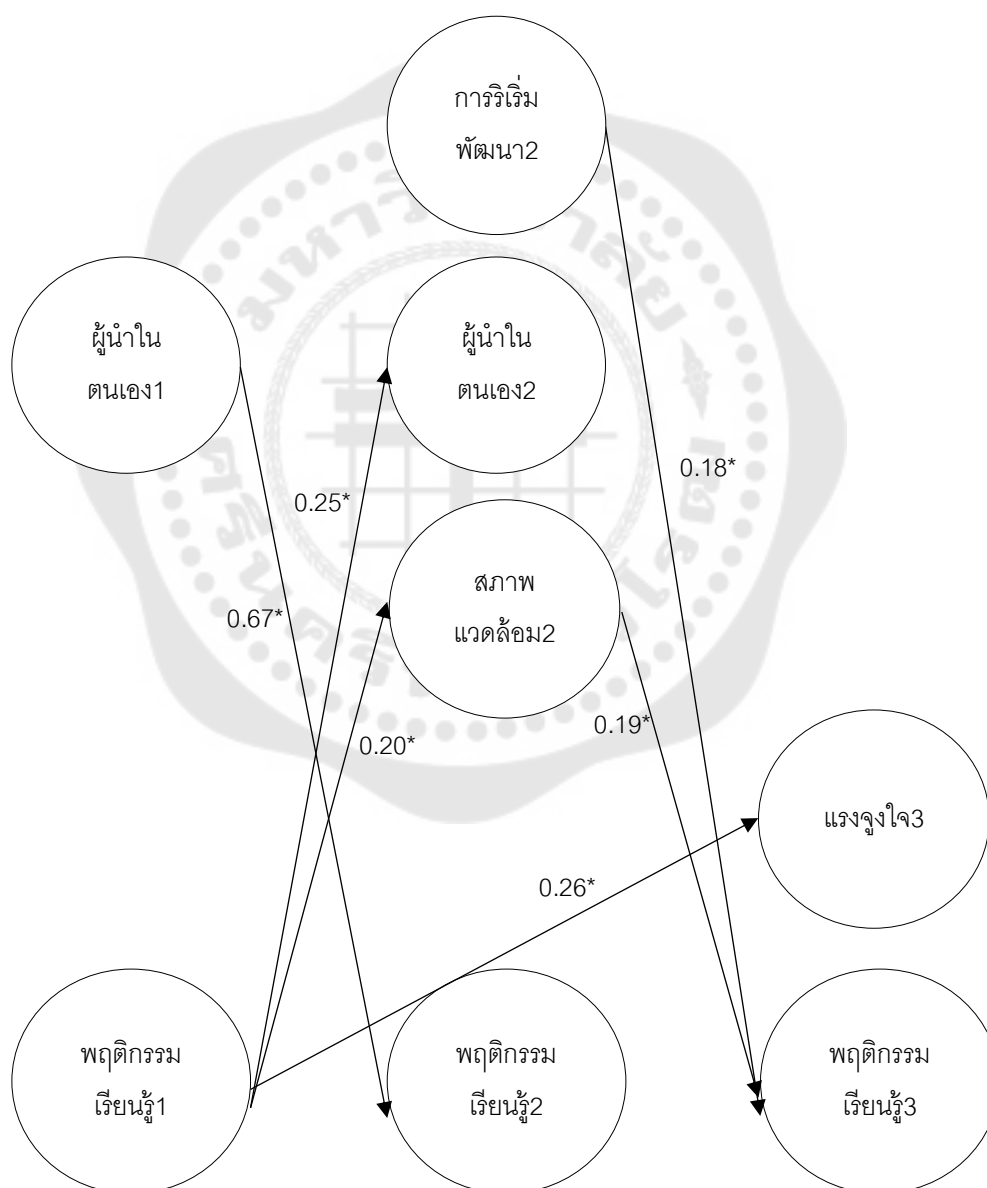
ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้สรุปความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นตามสมมติฐานที่ 2 โดยพิจารณาโครงสร้างความสัมพันธ์จากการวิเคราะห์ตามแบบจำลองที่ดีที่สุด (Best model) พบความสัมพันธ์ที่สำคัญคือ 1) ตัวแปรแต่ละตัวมีความคงที่หรือสอดคล้องไปตามเวลาในการวัดแต่ละครั้ง 2) ตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งก่อนมีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงผลในการวัดครั้งถัดมา (หรือคือความสัมพันธ์ในลักษณะแบบลง: Down) และความสัมพันธ์ที่ตัวแปรเชิงผลในการวัดครั้งก่อนมีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งถัดมา (หรือคือความสัมพันธ์ในลักษณะแบบย้อนกลับ: Reverse) รายละเอียดตามภาพประกอบ 21 และภาพประกอบ 22 ดังนี้

ภาพประกอบ 21 สรุปความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญของอิทธิพลความช่วงเวลาของตัวแปรเดียวกัน

จากภาพประกอบที่ 21 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทุกตัวมีความคงที่หรือสอดคล้องไปตามเวลา กล่าวคือ การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ มีความคงที่หรือสอดคล้องไปตามเวลาจากการวัดในครั้งที่ 1 ไปยังการวัดในครั้งที่ 2

ส่วนความสัมพันธ์ที่ตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งก่อนมีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงผลในการวัดครั้งถัดมา และความสัมพันธ์ที่ตัวแปรเชิงผลในการวัดครั้งก่อนมีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งถัดมา รวมทั้งความสัมพันธ์ที่ตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งก่อนมีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งถัดมาแสดงได้ตามภาพประกอบ 22 ดังนี้

ภาพประกอบ 22 สรุปอิทธิพลเชิงสาเหตุข้ามช่วงเวลาที่มีนัยสำคัญระหว่างตัวแปรเชิงเหตุและตัวแปรเชิงผล

จากภาพประกอบ 22 จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ที่ตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งก่อนมีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงผลในการวัดครั้งถัดมา ได้แก่ ภาวะผู้นำในตนเองในการวัดครั้งที่ 1 ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 2 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 2 ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 3 ส่วนตัวแปรเชิงผลในการวัดครั้งก่อน คือพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 1 ส่งผลต่อตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งหลัง กล่าวคือ ส่งผลต่อภาวะผู้นำในตนเองในการวัดครั้งที่ 2 ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 2 และส่งผลต่อแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 3 สำหรับตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งก่อนมีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งถัดมา คือ การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนในการวัดครั้งที่ 2 ส่งผลต่อแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 3

ผลการวิจัยระยะที่ 2

การวิจัยในระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองผ่านประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้รายละเอียดการเปลี่ยนแปลงที่ผู้วิจัยให้ความสนใจคือ การขยายความเข้าใจจากผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงเชิงปริมาณที่ได้มาจากการศึกษาในระยะที่ 1 กล่าวคือ ทุกตัวแปรมีการเพิ่มจากการวัดครั้งที่ 1 ไปยังการวัดครั้งที่ 2 โดยการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากการวัดในครั้งที่ 1 ไปยังการวัดในครั้งที่ 2 และลดลงในครั้งที่ 3 ส่วนพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการวัดครั้งที่ 1 ไปจนถึงการวัดครั้งที่ 3 การศึกษาเชิงคุณภาพในระยะที่ 2 นี้ จึงเป็นการศึกษาเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนของลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อันเกิดมาจากการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาผ่านประสบการณ์ในการเรียนในระบบ การทำกิจกรรมใด ๆ ทั้งกิจกรรมภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่สอดคล้องกับผลการศึกษาในระยะที่ 1 และก่อให้เกิดคุณลักษณะที่สำคัญสอดคล้องตามแนวคิดของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกรณีศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของการริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งแห่งตน
ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการ
เรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกรณีศึกษา

ตาราง 23 ข้อมูลทั่วไปของกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	เพศ	อายุ	คณะที่ศึกษา	กิจกรรมภาษาอังกฤษ ที่ทำสม่ำเสมอ
1	ชาย	21	วิศวกรรมศาสตร์	เล่นเกมส์ คุยกับเพื่อนต่างชาติ
2	ชาย	22	วิศวกรรมศาสตร์	คุยกับเพื่อนต่างชาติ ฟังเพลง ภาษาอังกฤษ ฟังเพลง ดู YouTube
3	ชาย	23	สถาปัตยกรรมศาสตร์	ดูหนัง ดูซีรีส์ เล่นเกมส์
4	ชาย	22	บัญชี	ดูหนัง ดูซีรีส์ คุยกับเพื่อนต่างชาติ
5	หญิง	22	บัญชี	ดูหนัง ดูซีรีส์ อ่านนิยาย
6	หญิง	23	พยาบาลศาสตร์	ดูหนัง ดูซีรีส์ อ่านนิยาย
7	หญิง	23	พยาบาลศาสตร์	ดูหนัง ดูซีรีส์ ฟังเพลง
8	หญิง	22	พยาบาลศาสตร์	อ่านหนังสือ คุยกับเพื่อนต่างชาติ
9	ชาย	22	วิศวกรรมศาสตร์	อ่านหนังสือ ดู YouTube
10	หญิง	23	ทันตแพทยศาสตร์	ดูหนัง ดูซีรีส์ อ่านนิยาย ฟังเพลง

จากตาราง 23 กรณีศึกษาของการวิจัยในระบะที่ 2 ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากตัวอย่างที่มีลักษณะเป็น information-rich case หรือเป็นกรณีศึกษาที่สามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างละเอียด ครบถ้วนและสมบูรณ์ที่สุด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงหรือสนับสนุนข้อสรุปจากการวิจัยระยะที่ 1 ที่จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นซึ่งกรณีศึกษาจะต้องมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษที่ทำเป็นประจำหรือทำอย่างสม่ำเสมอ โดยพบว่ากิจกรรมส่วนใหญ่คือ การดูหนัง ดูซีรีส์ โดยเปิดฟังเป็นเสียงภาษาอังกฤษ และมีซับไตเติ้ลเป็นภาษาไทย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการฟัง แต่กรณีศึกษาบางคนจะเปิดซับไตเติ้ลเป็นภาษาอังกฤษเพื่อที่จะได้พัฒนาในส่วนของการคำศัพท์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มากขึ้น กิจกรรมที่น่าสนใจกิจกรรมหนึ่ง คือ การเล่นเกมส์ ซึ่งพบว่าเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้กรณีศึกษาได้ฝึกฝนการ

สนทนาภาษาอังกฤษ เนื่องจากจะต้องมีการพูดคุยกันในเกมส์ และจำเป็นจะต้องพูดคุยเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น ในส่วนของการดู YouTube พบว่ากรณีศึกษาเริ่มจากการสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จึงต้องการค้นหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่ง YouTube ก็เป็นอีกช่องทางที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้จากสื่อภาพที่มีการเคลื่อนไหว และเสียง ทั้งนี้จากการพูดคุยกับกรณีศึกษาทำให้พบว่า กิจกรรมทั่วไปตามที่กล่าวไปเป็นแล้วนั้น ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษในแง่ของการสื่อสารที่สามารถนำไปใช้ได้จริง มากกว่าการฝึกฝน ทำแบบฝึกหัดต่าง ๆ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง

โดยผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิจัยตามประเด็นข้อค้นพบที่น่าสนใจ แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ตามลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 การเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามบริบทวงจรของการเรียนตามหลักสูตรในมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจได้รับผลจากเหตุการณ์ สถานการณ์ต่าง ๆ ในการเรียนรู้ เช่น การเตรียมตัวสอบ การทำงานที่ได้รับมอบหมาย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เพิ่มขึ้นในช่วงกลางภาคการศึกษาจากความเข้มข้นของกิจกรรมการเรียนดังกล่าว กล่าวคือ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีการเพิ่มขึ้นในการวัดครั้งที่ 2 อันเนื่องมาจากอยู่ในระยะเวลากลางเทอมการศึกษา ซึ่งมีการสอบกลางภาค ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษามีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการเรียนรู้ แสวงหา กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิผล เป็นการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน จูงใจตนเอง นำตนเองให้เกิดการเรียนรู้ด้วยภาวะผู้นำในตนเอง รวมถึงความต้องการภายในที่ช่วยผลักดันเป็นแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ พร้อมทั้งมีการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นได้ และก่อให้เกิดลักษณะตามตัวแปรอันได้แก่ การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ เพิ่มขึ้น สำหรับการลดลงในการวัดครั้งที่ 3 นั้นสอดคล้องกับวงจรการเรียนในระบบการศึกษามหาวิทยาลัย คือเป็นช่วงปลายภาคการศึกษาที่นิสิตนักศึกษาได้ผ่านพ้นการสอบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และก่อให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย จึงส่งผลลักษณะปัจจัยต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกิดการลดลง

“ช่วงกลางเทอมมันมีทั้งสอบ ทั้งรายงาน มันพีคนะ ก็ต้องสนใจเรื่องเรียนมากกว่าอยู่แล้ว สอบปลายภาคเสร็จคือพอแล้ว พักก่อน เหนื่อยมาทั้งเทอมแล้ว” (กรณีศึกษาที่ 10)

โดยรายละเอียดของการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีความสอดคล้องตามแนวคิดของแต่ละตัวแปรมีดังนี้

การเปลี่ยนแปลงของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน

การเปลี่ยนแปลงของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนเริ่มตั้งแต่การเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งนิสิตนักศึกษาได้เริ่มตระหนักถึงการเตรียมตนเองให้เกิดความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนผ่านของการเรียนในระดับมัธยมศึกษาไปสู่การเรียนระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งนิสิตนักศึกษาเองในตอนนั้นตระหนักเป็นอย่างดีว่าจะต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน จึงเกิดการวางแผนเพื่อให้ตนเองสามารถบรรลุเป้าหมายที่สำคัญประการแรกคือ การสอบเข้าคณะ และมหาวิทยาลัยที่ตนเองปรารถนา ตลอดจนถึงการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยให้ประสบความสำเร็จ โดยมีการแสวงหาแหล่งสนับสนุนต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองสามารถลงมือทำให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งข้อค้นพบสอดคล้องกับแนวคิดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ดังนี้

ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง

ตลอดระยะเวลาของการเรียนในมหาวิทยาลัยนิสิตนักศึกษาก็มีการเตรียมตนเองให้มีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองให้ดีขึ้น เนื่องจากรับรู้ถึงความสำคัญของการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยที่จะเป็นประโยชน์ในการเก็บเกี่ยวความรู้เพื่อนำไปใช้ในการทำงานตามสายวิชาชีพของตนเองต่อไป และยิ่งมีการตระหนักมากขึ้นเมื่อศึกษาในชั้นปีสุดท้าย เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่นิสิตนักศึกษาจะต้องเตรียมตนเองให้พร้อมสำหรับการออกไปทำงานซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการเรียนในมหาวิทยาลัย

“เดี๋ยวก็จบออกไปทำงานแล้ว ต้องรู้ตัวแล้วว่าอยากทำอะไร”

(กรณีศึกษาที่ 4)

การวางแผนเพื่อการพัฒนาตนเอง

พบว่า นิสิตนักศึกษามีการเตรียมความพร้อมอย่างมากตั้งแต่ก่อนการสอบเข้ามหาวิทยาลัย โดยการวางแผนเป้าหมายที่จะสอบเข้าคณะและมหาวิทยาลัยที่ตนต้องการ มีการวางแผนการอ่านหนังสือ การเตรียมตัวสอบตามแต่ละวิชาที่ตนเองต้องให้ความสำคัญเพื่อสอบเข้าให้ได้ตามที่ตนเองต้องการ

“โห ตอนนั้นนะ เลิกเรียนกลับมาก็อ่านหนังสือ บางวันก็เรียนพิเศษ

เสาร์อาทิตย์ปิดเทอม ไม่ค่อยได้หยุดหรอกพี่” (กรณีศึกษาที่ 4)

ในระหว่างการเรียนมหาวิทยาลัยนิสิตนักศึกษาจะมีการแสวงหาวิธีการที่เป็นประโยชน์สำหรับการเรียน ทั้งในส่วนของการเตรียมตัวในการเรียน มีการค้นคว้าเพิ่มเติม วางแผนการทำงานที่ได้รับมอบหมายของแต่ละวิชาจะได้ทำงานได้สำเร็จทันตามกำหนด และเตรียมความพร้อมในการสอบแต่ละครั้ง

เมื่อเข้าสู่ช่วงการเรียนรู้ในชั้นปีสุดท้ายนิสิตนักศึกษาจะยังมีการตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนเพื่อเตรียมตนเองให้พร้อมในการออกไปทำงาน หรือการเรียนรู้ต่อในสิ่งที่ตนเองสนใจเพิ่มเติม มีการสำรวจและมองหาความสนใจที่ตนเองมีอย่างแท้จริง เพื่อวางแผนเป้าหมายต่อไป ไม่ว่าจะเป็นการหาที่เรียนภาษาเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้เป็นจุดเด่นของคนที่จะไปแข่งขันกับผู้อื่นในสายงาน หรือการค้นหาคณะที่ที่น่าสนใจที่อยากเข้าไปร่วมงานด้วย รวมไปถึงการค้นหาลู่ทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ต่อไม่ว่าจะในประเทศหรือต่างประเทศ

“อยากไปเรียนต่อเมืองนอก เลยคิดว่าจะหาที่เรียนภาษา แล้วก็ตอนนี้พยายามหา U ที่มีสาขาที่อยากเรียน ก็ต้องแพลน ๗ ไร่ หนูไม่อยากจะไปแล้วไม่รู้จะทำอะไรต่อ” (กรณีศึกษาที่ 5)

การใช้แหล่งทรัพยากรเพื่อการพัฒนาตนเอง

นิสิตนักศึกษามีการแสวงหาแหล่งสนับสนุนที่จะช่วยให้ตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนให้ไปสู่เป้าหมายที่ตนวางไว้ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นตั้งแต่การเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาจนถึงมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตนักศึกษามีแหล่งสนับสนุนที่สำคัญคือ เพื่อน ซึ่งเป็นบุคคลที่นิสิตนักศึกษานึกถึงเป็นบุคคลแรกเมื่อต้องการคำปรึกษาไม่ว่าจะเรื่องใด ๆ ซึ่งเพื่อนก็เป็นผู้สนับสนุนที่ดีในการให้กำลังใจเมื่อเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ และการให้คำปรึกษาด้านการเรียน การช่วยเหลือกันในการทำงาน เนื่องจากเป็นกลุ่มเพื่อนที่ศึกษาอยู่ในคณะ สาขา เดียวกันก็就会有ความเข้าใจในบริบทของการเรียน นอกจากนั้นพ่อแม่ก็เป็นบุคคลที่เป็นผู้สนับสนุนที่สำคัญ นิสิตนักศึกษาจะมีการแสวงหาคำแนะนำในแง่ของการใช้ชีวิต ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่ นิสิตนักศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาทุกคนจะมีการพูดคุยกับพ่อแม่ แต่นิสิตนักศึกษาที่มีการพูดคุย ปรึกษากับพ่อแม่ก็ยังให้ความเห็นในทำนองเดียวกันว่านอกเหนือจากคำแนะนำดี ๆ ที่ท่านให้ ยังรับรู้ถึงความรัก ความห่วงใย ที่เป็นกำลังใจสำคัญสำหรับการใช้ชีวิต และการพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งไม่ว่าจะเป็นบุคคลใดที่นิสิตนักศึกษาแสวงหาการสนับสนุนก็ล้วนเป็นประโยชน์ที่จะเอื้อให้นิสิตนักศึกษาได้เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตน

“ขอบคุณกันเพื่อน เพราะเพื่อนเรียนด้วยกัน วยเดียวกัน เค้าเข้าใจเรา แต่เราก็เลือกคนที่จะปรึกษา ที่จะไปคุยด้วยนะ” (กรณีศึกษาที่ 8)

“พ่อกับแม่ชอบมีประโยคเด็ด เวลาพูดที่ มันก็จะพี เราก็ได้เก็บไปคิดนะ แล้วมันก็เป็นสิ่งที่ดีแน่ ๆ ที่เค้าบอกเรา” (กรณีศึกษาที่ 7)

“บางที่เราไม่ได้คาดหวังคำแนะนำอะไรมากหรือจากพ่อหรือแม่ เรา
ว่าเพื่อนเข้าใจเรามากกว่า แต่นั่นแหละ พอคุยแล้วมันกลับได้กำลังใจ
มาเยอะเลยนะ” (กรณีศึกษาที่ 2)

การกระทำอย่างตั้งใจเพื่อพัฒนาตนเอง

ในช่วงการเรียนระดับมัธยมศึกษา นิสิตนักศึกษาจะมีความมุ่งมั่นในการ
สอบเข้ามหาวิทยาลัยในคณะ มหาวิทยาลัยที่ตนต้องการ ซึ่งคณะที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาก็ค้นเป็น
คณะที่มีการแข่งขันสูง จึงพบว่านิสิตนักศึกษากลุ่มนี้มีการลงมือปฏิบัติอย่างมุ่งมั่นตั้งใจ เพื่อให้
ประสบความสำเร็จตามที่ตนตั้งใจไว้ เป็นช่วงเวลาที่นิสิตนักศึกษามีการวางแผนการอ่านหนังสือ
การเตรียมตัวสอบ การจัดสรรเวลาให้ตนเองได้อย่างดี เพราะการได้เข้าเรียนในคณะ และ
มหาวิทยาลัยที่ตนปรารถนาเสมือนการเริ่มต้นชีวิตที่ดีที่ตนตั้งใจไประดับหนึ่งแล้ว

“ช่วงเตรียมสอบตั้งนาฬิกาปลุกมาอ่านหนังสือทุกเช้าเลย ตอนเย็น
กลับมาก็อ่านต่อ ถ้าเราไม่ทำตอนนี้ เราอาจจะเสียใจตอนหลัง”
(กรณีศึกษาที่ 4)

ช่วงปีสุดท้ายของการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยเป็นอีกช่วงที่ให้เห็น
ความมุ่งมั่นตั้งใจ และลงมือทำอย่างจริงจังของนิสิตนักศึกษา เนื่องจากการต้องออกไปใช้ชีวิตจริง
ในการทำงาน ไม่เหมือนการเรียน นิสิตนักศึกษาเล็งเห็นว่าถ้าเราไม่ลงมือทำอะไรให้ตัวเอง
พัฒนาขึ้น อาจจะจบออกไปแข่งขันกับคนอื่น ๆ ที่จบมาพร้อมกัน และแสวงหางานในตลาดงาน
เดียวกันกับตนไม่ได้ ในช่วงก่อนจบการศึกษาที่มีการฝึกงาน และได้เรียนรู้งานในสายวิชาชีพของตน
จึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาตนจากการจำลองการ
ทำงานที่แท้จริง

“ตอนฝึกงานเราถึงได้รู้ว่าเวลาทำงานจริง ๆ มันไม่ง่าย เรายังต้อง
พัฒนาตัวเองอีกเยอะ แต่เราก็ตั่งใจทำงานนะ อย่างน้อยเราทำเต็มที่
เราก็น่าจะได้อะไรไปเต็มที่ด้วยเหมือนกัน” (กรณีศึกษาที่ 1)

การเปลี่ยนแปลงของภาวะผู้นำในตนเอง

ภาวะผู้นำในตนเองเป็นลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่เอื้อให้นิสิตนักศึกษา
เกิดการจูงใจ นำตนเอง ด้วยวิธีการต่าง ๆ และการให้รางวัลตอบแทนเมื่อประสบความสำเร็จ ซึ่ง
ก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์แก่ตน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และการเรียนรู้ของ
นิสิตนักศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยพบลักษณะดังกล่าวตั้งแต่ในช่วงการเรียน
มัธยมศึกษาของนิสิตนักศึกษาที่เป็นกรณีศึกษา นิสิตนักศึกษารับรู้ภาวะผู้นำตนเองอย่างชัดเจน
ในช่วงของการเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นช่วงที่ตนจะต้องมีการจูงใจ นำตนเองให้มี

ความสม่ำเสมอในการอ่านหนังสือ เพื่อเตรียมตัวสอบให้ได้ในคณะ และมหาวิทยาลัยที่ตนเองปรารถนา

การมุ่งเน้นพฤติกรรม

เป้าหมายสำคัญในช่วงการเรียนรู้มัธยมศึกษาคือการสอบเข้าคณะ และมหาวิทยาลัยที่ตนเองปรารถนาให้ได้ ช่วงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงเป็นช่วงที่นิสิตนักศึกษามีภาวะผู้นำในตนเองอย่างเด่นชัด เกิดการกำหนดเป้าหมาย ลำดับความสำคัญ คิดหาวิธีการ หรือแนวทาง ซึ่งส่วนใหญ่คือการวางแผนการอ่านหนังสือ ให้ครอบคลุมและครบถ้วนในทุก ๆ วิชาที่ตนจะต้องสอบ เพื่อที่จะทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายคือการสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ตามคณะที่ตนมุ่งหวัง

“ตอน ม.6 นี่เป็นช่วงที่หนักมาก จากที่ไม่ค่อยสนใจอ่านหนังสือ ก็ต้องมาวางแผนว่าทำไงให้อ่านทัน มันเยอะมากนะพี่ที่จะต้องอ่าน” (กรณีศึกษาที่ 9)

“ก็ตั้งใจว่าอยากได้คณะนี้แหละ ทันตะขี้แหละ แต่คือมันก็โหดนะ มีแต่คนเก่ง ๆ เรายังต้องขยัน ยิ่งต้องเตรียมตัวให้หนัก ไม่งั้นก็ไม่มีทางสอบได้” (กรณีศึกษาที่ 10)

นอกจากนั้นการให้รางวัลตนเองระหว่างทาง ก็ยังเป็นสิ่งที่ช่วยจูงใจให้นิสิตนักศึกษาเกิดกำลังใจและมุ่งมั่นในการเตรียมตัวอ่านหนังสือสอบ นิสิตนักศึกษาบางคนจะตั้งเป้าหมาย และรางวัลไว้ถ้าทำได้สำเร็จถึงเป้าหมายนั้น

“ตอนนั้น หนูทำงั้นะ อย่างตั้งใจว่าถ้าอ่านหนังสือได้ถึงตรงนั้นะ หรือทำโจทย์ได้เท่านั้นะ จะไปกินชาบูอย่างนี้จะพี่ มันก็ทำให้เรามีแรงนะแบบ ถ้าทำได้เราก็ได้กินของอร่อยอย่างนี้จะ” (กรณีศึกษาที่ 10)

เช่นเดียวกันกับตอนศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ในช่วงการเรียนรู้ปี 1 ถึงก่อนจะจบการศึกษา นิสิตนักศึกษาอาจจะยังไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนมากนัก นอกจากการเรียนรู้ ทำคะแนน และเตรียมตัวสอบไปในแต่ละภาคการศึกษา จนถึงการเรียนรู้ในปีการศึกษาสุดท้าย นิสิตนักศึกษาจะหันกลับมามองจุดหมายที่ชัดเจนอีกครั้ง สำหรับคณะที่เป็นวิชาชีพเฉพาะ นิสิตนักศึกษาอาจจะไม่ต้องมีการจูงใจตนเองให้ไปยังเป้าหมายให้สำเร็จเท่าไรนัก เนื่องจากมีทางเดินต่อไปที่ชัดเจนหลังจากเรียนจบอยู่แล้ว แต่สำหรับคณะที่สามารถต่อยอดและประกอบอาชีพที่หลากหลายได้ นิสิตนักศึกษาอาจจะมีเป้าหมายที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นการศึกษต่อ หรือการทำงานทำตามที่ตนเองสนใจ แต่กี่ยุ่เป็นเหตุผลให้นิสิตนักศึกษาเกิดภาวะผู้นำในตนเองที่เด่นชัดขึ้นมาอีกครั้ง นิสิตนักศึกษาจะเกิดการสำรวจตนเองเพื่อหาเป้าหมายของตน ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดการแสวงหากลวิธีเพื่อไปให้ถึงเป้าหมายนั้น เช่น คนที่อยากศึกษาต่อต่างประเทศ ก็อาจจะ

อยากเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติมเพื่อเตรียมความพร้อม หรือแม้แต่คนที่อาจจะมีเป้าหมายไม่ชัดเจนนัก แต่ในความไม่ชัดเจนก็มีเป้าหมายเพื่อให้ตนเองได้เกิดความชัดเจน คือการออกไปแสวงหาตัวเอง ด้วยการไป work and travel เพื่อฝึกภาษา และหาประสบการณ์การใช้ชีวิตในต่างประเทศ

“พอมาตอนนี้ก็กลับมาคิดอีกรอบนะ เราอยากทำงานฟลิตนี่ แต่มันก็แข่งขันสูง เราก็ต้องเตรียมตัวเองให้พร้อมไปแข่งกับเขา ถ้าเตรียมตัวไม่ดี แล้วพลาดมันก็น่าเสียดาย” (กรณีศึกษาที่ 1)

“ยังไม่ค่อยแน่ใจ แต่มีคุยกับที่บ้านไว้ค่ะ ว่าอยากไป work and travel ก่อน อยากรู้ว่าเราชอบอยู่ต่างประเทศไหม เพื่อมองหาที่เรียนต่อ หรืออยู่ไทยดีกว่า แล้วจะได้ฝึกภาษาอังกฤษด้วย” (กรณีศึกษาที่ 5)

การให้รางวัลตามธรรมชาติ

พบว่านิสิตนักศึกษารับรู้ถึงความสามารถของตนเองจากการฝึกฝนภาษาอังกฤษ ผ่านกิจกรรมที่ทำในชีวิตประจำวัน เช่น การดูหนัง ฟังเพลง เมื่อตนเองพบว่าเราดูหนังแล้วฟังภาษาอังกฤษได้อย่างเข้าใจเลย โดยไม่ต้องดูซับไตเติ้ล หรือการฟังเพลงแล้วเข้าใจความหมายของเพลงโดยไม่ต้องไปหาเนื้อมาดู หรือการมีโอกาสได้พูดคุยกับคนต่างชาติ แล้วการสื่อสารเป็นไปได้ดี ทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดความภูมิใจ รู้สึกว่าตนเองก็มีความสามารถ มีทักษะที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองได้

“เวลาดูหนัง ฟังเพลง แล้วมันเข้าใจเลย โดยไม่ต้องไปดูซับ หรือดูเนื้อเพลง มันรู้สึกดีนะ เหมือนว่าเราก็พอได้นี่ ไม่ได้โง่นะ ฮ่า ๆ” (กรณีศึกษาที่ 6)

การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนิสิตศึกษานั้น เป็นการรับรู้ถึงสภาวะต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ว่าจะทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้นิสิตนักศึกษาเล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ของสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้การเรียนรู้ของตนประสบผลสำเร็จ ซึ่งนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จะได้เห็นประโยชน์ของสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้อย่างแจ่มชัดในช่วงการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย เมื่อได้รับมอบหมายงานจากรายวิชาต่าง ๆ ที่ทำให้นิสิตนักศึกษาต้องเกิดการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม โดยเฉพาะในช่วงการสอบ

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพ

นิสิตนักศึกษาได้รับรู้ถึงประโยชน์ของเป็นสภาพแวดล้อมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพในแง่ของการส่งเสริม สนับสนุน และสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ โดยพบว่าในระหว่างการเรียนระดับมหาวิทยาลัยนิสิตนักศึกษามีการเข้าใช้บริการห้องสมุดมากกว่าในช่วงการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ในแง่ของการสร้างบรรยากาศการอ่านหนังสือ การเรียนรู้ หรือค้นคว้าเพิ่มเติมที่บ้าน หรือที่หอพักไม่ต่างกันมากนักจากการเรียนทั้งสองระดับ เนื่องจากนิสิตนักศึกษาก็ยังจัดสรร และใช้เวลาในบริเวณการเรียนรู้ในที่พักของตน

“ตอน ม.ปลายก็อ่านหนังสืออยู่บ้านมากกว่า ไม่ค่อยเข้าห้องสมุด แต่พอเข้ามาหาชัย งานมันต้องค้นเพิ่ม ก็ต้องเข้าห้องสมุด นัดทำงานกับเพื่อนด้วย มันสะดวกกว่า” (กรณีศึกษาที่ 5)

“โตะอ่านหนังสือที่ห้องเป็นอะไรที่เราชอบนะ มันเป็นบรรยากาศที่คุ้นเคย ที่เวลานั่งอ่านหนังสือ หรือทำการบ้านแล้วมันดีอะพี่” (กรณีศึกษาที่ 9)

แม้กระทั่งการค้นคว้าในอินเทอร์เน็ตก็มีส่วนสำคัญที่เอื้อและการกระตุ้น สนับสนุนให้เกิดการค้นหาคำรู้เพิ่มเติมในการเรียนรู้ได้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งพบว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตเป็นสำคัญเพื่อการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะของตน

“ในเว็บ youtube นี่แหละที่มันมีอะไรให้ค้นเยอะเลย โลกมันกว้างนะ พี่ เดี่ยวนี้อยากรู้อะไรก็ google เอา” (กรณีศึกษาที่ 2)

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางสังคมภาพ

กลุ่มเพื่อนถือเป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางสังคมภาพที่สำคัญ สำหรับการเรียนรู้ในระดับมหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษาจะพึ่งพา และแสวงหาการสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อนเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อผู้เรียนอันเนื่องมาจากสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การประพฤติปฏิบัติต่อกัน ทั้งนี้กลุ่มเพื่อนจะเป็นช่วยส่งเสริมสนับสนุนจากความชอบที่คล้ายคลึงกัน กิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทั้งการเรียน การท่องเที่ยว หรือกิจกรรมอื่น ๆ ตามความสนใจที่มีร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่พบว่า นิสิตนักศึกษามักจะมีกิจกรรมความชอบร่วมกันที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เช่น การดูหนัง ฟังเพลง หรือสนใจในประเด็นใดประเด็นหนึ่งร่วมกัน ทำให้มีความสนใจในการค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมร่วมกัน

“ปกติพวกหนูชอบฟังเพลงที่เป็นภาษาอังกฤษ แล้วก็ชอบเหมือนกัน บางทีเวลาฟังก็ช่วยกันแกะเนื้อ ไปร้องคาราโอเกะด้วยกัน พอมันชอบคล้าย ๆ กัน ก็เลยสนุก แล้วช่วยให้เรียนรู้ได้ดีขึ้นนะคะ” (กรณีศึกษาที่ 7)

“ผมจะมีกลุ่มในเฟซที่ชอบถ่ายรูปเหมือนกัน แล้วมาจากหลาย ๆ ประเทศ เวลาเมื่อไหร่อะไรที่สนใจก็แลกเปลี่ยนพูดคุยกัน ทำให้ได้ฝึกภาษาอังกฤษไปในตัว” (กรณีศึกษาที่ 2)

การเปลี่ยนแปลงของแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้

แรงจูงภายในในการเรียนรู้เป็นลักษณะสำคัญของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มนี้ เนื่องจากสาขาการเรียนในการวิจัยครั้งนี้ล้วนเป็นสาขาที่มีความเฉพาะ และเป็นที่สนใจของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่จะตัดสินใจเลือกคณะที่ตนสนใจ จึงทำให้มีการแข่งขันกันสูง นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จึงมีแรงผลักดันจากภายในอันเกิดจากความต้องการของตนที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ให้ประสบผล และต่อยอดไปยังเป้าหมายที่ตนเองวางไว้ พบว่านิสิตนักศึกษาในกลุ่มนี้มีแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ตั้งแต่การเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ได้เกิดการค้นหาความต้องการของตนเองว่ามีความสนใจที่จะศึกษาต่อในคณะใด อันจะต่อยอดไปถึงการทำงานต่อไปในอนาคต จนก่อให้เกิดแรงผลักดันที่จะเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าความรู้ต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการสอบเข้าคณะที่ตนมุ่งหวังไว้ จนกระทั่งการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยที่พบว่านิสิตนักศึกษาในกลุ่มนี้ยังคงมีแรงผลักดันที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในเส้นทางอาชีพของตนต่อไป

ความสนใจผลิตเพลิน

พบว่านิสิตนักศึกษาที่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งที่ตนเองสนใจ โดยเฉพาะเมื่อกล่าวถึงการเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษเพิ่มเติม นิสิตนักศึกษามองว่าภาษาอังกฤษเป็นสิ่งที่สำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษไม่ได้จำกัดอยู่ในตำรา หรือการเรียนการสอนในหลักสูตร แต่เป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ผ่านสิ่งต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย และผ่านกิจกรรมที่มีความเพลิดเพลิน เช่น การดูหนัง ฟังเพลง หรืออ่านหนังสือ เป็นต้น เช่นนั้นแล้วนิสิตนักศึกษาจึงเกิดความอยากเรียนรู้ เกิดความสุข และความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตนสนใจ

ซึ่งประเด็นความสนใจผลิตเพลินอาจจะไม่ชัดเจนมากนักสำหรับการเรียนรู้ในบริบทหลักสูตรของมหาวิทยาลัย

“เวลาเราฟังเพลงภาษาอังกฤษ แล้วฟังเนื้อเพลงออก แปลแล้วเข้าใจ มันยังทำให้เราเพลิน สนุก และอยากฟังอีกเรื่อย ๆ มันอาจจะดูไม่มีสาระนะพี่ แต่มันช่วยให้หนูเก่งภาษาอังกฤษขึ้น” (กรณีศึกษาที่ 6)

ความต้องการมีความสามารถ

นิสิตนักศึกษาเมื่อศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีสุดท้าย จะเริ่มเล็งเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพในอนาคต แต่อย่างไรก็ตามเส้นทางดังกล่าวจะต้องผ่านการประสบความสำเร็จในการเรียนในหลักสูตรเสียก่อน จึงทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ในเนื้อหา ความรู้ที่จะเป็นประโยชน์แก่การเรียน และสิ่งที่จะสามารถต่อยอดในอนาคตต่อไปได้ เนื่องจากได้มองเห็นประโยชน์จากการเรียนรู้จึงก่อให้เกิดแสวงหาวิธีการจัดการการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสม และประสบความสำเร็จได้ตามที่มุ่งหมาย เนื่องจากการมีวิธีการจัดการการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะทำให้นิสิตนักศึกษาได้เกิดความสามารถที่จะจัดการควบคุมการเรียนรู้ของตน เช่น การวางแผนการอ่านหนังสือให้สามารถครอบคลุมเนื้อหาในรายวิชาต่าง ๆ ที่ตนเองจะต้องสอบ การบริหารเวลาให้ตนเองสามารถสำเร็จงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสม ทันเวลา

“พอจะสอบกลางภาค ก็ต้องมาวางแผนแล้วสอบก็วิชา มีงานต้องส่งก็ขึ้น ต้องเริ่มทำตอนไหนถึงจะเสร็จทัน ถ้าวางแผนไม่ดี บริหารเวลาไม่ดีก็จบเลย” (กรณีศึกษาที่ 3)

ความมุ่งมั่น

นิสิตนักศึกษามีความแน่วแน่และมุ่งมั่นถึงเป้าหมายความสำเร็จในการเรียนของตน เนื่องจากเป็นปีการศึกษาสุดท้ายแล้ว จึงไม่มีเวลาสำหรับความผิดพลาดหรือการแก้ตัวในการเรียน นิสิตนักศึกษารับรู้ด้วยตนเองว่าจะต้องทุ่มเทให้กับการเรียนรู้ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์กับตัวเอง และต้องยึดมั่นในเส้นทางที่ตนเองตัดสินใจเลือกไว้ โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาชีพเฉพาะและมุ่งมั่นที่จะทำงานตามสิ่งตนจำเรียนมา เช่น ทันตแพทยศาสตรบัณฑิต วิศวกรรมศาสตร์

“มันเป็นความชอบตั้งแต่เด็ก ๆ เราก็ฝันมาตลอดว่าอยากเป็นหมอ พัน พอวันนี้เราทำได้ตามฝันแล้ว เราก็ต้องทุ่มเทเต็มที่” (กรณีศึกษาที่ 10)

ด้วยความมุ่งมั่นและทุ่มเทดังกล่าวเป็นความปรารถนาตามความต้องการภายในจิตใจที่ไม่ต้องอาศัยแรงกระตุ้นใด ๆ จากสิ่งอื่น ๆ ภายนอก ไม่ว่าจะเป็นสังคม เพื่อน หรือ ครอบครัว

“เมื่อก่อนแม่ก็เคยบังคับเรานะ ให้ทำโน้น ให้เรียนนี่ แต่พอเราเลือกเรียนวิศวะ ซึ่งเราเลือกเอง แม่ก็ไม่เคยมายุ่งอะไรอีก เหมือนเราได้ชีวิตเราคืนมา และได้ทำในสิ่งที่เราอยากทำจริง ๆ” (กรณีศึกษาที่ 1)

ประเด็นที่ 2 การเปลี่ยนแปลงที่ไม่เป็นไปตามบริบทวงจรของการเรียนตามหลักสูตรในมหาวิทยาลัย กล่าวคือ เป็นลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากกวดครั้งที่ 1 ไปจนถึงการกวดครั้งที่ 3 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่ได้รับผลจากวงจรการเรียนรู้ในระบบการศึกษาที่อาจส่งผลให้การเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาเป็นไปตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวงจรการเรียนรู้ แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นผลมาจากการเรียนรู้ในประเด็นอื่น ๆ ที่นิสิตนักศึกษาให้ความสนใจ ในการศึกษาครั้งนี้พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เนื่องจากการเรียนรู้ที่นิสิตนักศึกษาให้ความสนใจด้วยตนเอง จึงเกิดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ไม่ขึ้นกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งผลให้เกิดความสนใจเป็นช่วงเวลาค้างคราว

โดยรายละเอียดของการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีความสอดคล้องตามแนวคิดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองมีดังนี้

การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษาระบบการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่เริ่มตระหนัก และเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองที่ชัดเจนในช่วงเข้ามหาวิทยาลัย เริ่มเกิดการรับรู้ถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองให้มีทักษะภาษาอังกฤษที่ดีขึ้นเพื่อจะเป็นประโยชน์ทั้งในการเรียน และการทำงานต่อไปในอนาคต ทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดการวางแผนเป้าหมาย และแสวงหาวิธีการที่จะช่วยให้ตนเองเกิดการเรียนรู้ พัฒนา และกลายเป็นพฤติกรรมที่ตนเองกระทำอย่างสม่ำเสมอ อาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษาเป็นพฤติกรรมที่เกิดการพัฒนาขึ้นอย่างชัดเจนในช่วงการเรียนมหาวิทยาลัย ที่นิสิตนักศึกษาได้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของการมีทักษะภาษาอังกฤษที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงทั้งในแง่ของการเรียน การใช้ชีวิตประจำวัน และการทำงานในอนาคตข้างหน้า ซึ่งค้นพบความสอดคล้องกับแนวคิดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง ดังนี้

การจัดการตนเอง

ในช่วงของการเรียนระดับมัธยมศึกษาความมุ่งหมายในการพัฒนาภาษาอังกฤษของนิสิตนักศึกษาเป็นไปเพื่อการสอบเข้ามหาวิทยาลัยให้ได้ เป้าหมายที่วางไว้จึงเป็นการฝึกฝนทำข้อสอบเพื่อให้สามารถทำคะแนนในการสอบภาษาอังกฤษให้ได้สูง ๆ แต่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยคือ นิสิตนักศึกษาจึงเริ่มเห็นความสำคัญที่แท้จริงของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง มีการปรับเปลี่ยนความคิดจากเดิมที่คิดว่าเราจะต้องเก่งภาษาอังกฤษในแง่ของการทำข้อสอบให้ได้คะแนนเยอะ เป็นเราต้องเก่งภาษาอังกฤษเพื่อตัวเราเอง ต้องพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้สามารถนำไปใช้ได้จริงทั้งในการเรียน การใช้ชีวิตประจำวัน และวางแผนไปจนถึงการทำงานในอนาคต นอกจากนั้นยังมีการทบทวนตนเองว่ายังขาดส่วนไหน อะไรที่ควรเรียนรู้เพิ่มเติม

“ภาษาอังกฤษเป็นตัวที่ช่วยเพิ่มเงินให้เราได้ ตอน ม.ปลายหนูก็รู้สึกที่สำคัญ แต่ไม่ได้กดดันตัวเองว่าจะต้องเก่งกว่านี้ แต่ก็รู้สึกที่สำคัญ” (กรณีศึกษาที่ 5)

“สำหรับหนูคิดว่า การใช้ภาษาอังกฤษตอนนี้มันเป็นเรื่องปกติไปแล้ว ไม่ใช่เรื่องที่ไกลตัวมาก การพูดภาษาอังกฤษได้ มันไม่ใช่อะไรที่พิเศษแล้ว ถึงจะใช้เป็นชีวิตประจำวันอยู่แล้ว แต่ก็ไม่ได้แปลว่าเราได้ทั้งหมด 100%” (กรณีศึกษาที่ 10)

“เราเริ่มมองเห็นแล้วว่า ถ้าเราได้ภาษาอังกฤษ อนาคตเราจะไปได้ไกลกว่านี้” (กรณีศึกษาที่ 2)

การตรวจสอบตนเอง

นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อมูลตรงกันว่าตนเองยังขาดทักษะภาษาอังกฤษในด้านของการเขียน ไม่ถนัดในแง่ของการใช้แกรมม่า และเขียนสื่อสารให้สวยงามและเข้าใจได้ แต่ในส่วนของการฟัง การพูด และการอ่าน เป็นทักษะที่ตนเองพอจะทำได้ และคิดว่าควรจะต้องพัฒนาเพิ่มเติม เพราะเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะนำภาษาอังกฤษไปใช้ในการสื่อสารได้จริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อไปในอนาคต ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการตระหนักถึงความคิด การรับรู้ความสามารถของตนเอง และรับรู้ว่าจะต้องลงมือจัดการทำอะไรต่อไป เพื่อให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง

“ตอนนี้ผมได้แค่ฟัง พูด อ่าน ก็แค่พอได้นะพี่ ไม่ได้เก่งมากหรอก แต่เขียนนี่ไม่ได้เลย ผมว่าแกรมมามันยาก ไม่ถนัดเลย” (กรณีศึกษาที่ 9)

“หนูรู้ว่าหนูควรจะต้องฝึกเพิ่ม อย่างน้อยถ้าเราฟัง พูดได้ เราก็สื่อสารได้ เราก็ได้เปรียบกว่าคนที่เค้าสื่อสารไม่ได้เลย” (กรณีศึกษาที่ 10)

การเปลี่ยนแปลงตนเอง

พบว่านิสิตนักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญที่จะต้องพัฒนาตนเอง เพื่อให้สามารถไปแข่งขันกับคนอื่นในสายงานได้ และภาษาอังกฤษก็มีความสำคัญในแง่ที่จะเป็นข้อได้เปรียบ นิสิตนักศึกษามองเห็นตรงกันว่า คนที่มีทักษะภาษาอังกฤษดีกว่าจะมีความก้าวหน้าในงานมากกว่า หรือแม้แต่ในช่วงของการเรียนเอง เนื่องจากเนื้อหาในการเรียน ศัพท์เทคนิคต่าง ๆ หรือความรู้เพิ่มเติมที่ค้นหาได้ง่ายในปัจจุบันนี้ ส่วนหนึ่งก็เป็นเนื้อหาภาษาอังกฤษ หากมีทักษะภาษาอังกฤษที่ดีก็จะสามารถนำความรู้จากแหล่งเรียนรู้เหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากกว่า นอกจากนั้นแล้วนิสิตนักศึกษายังแสวงหาวิธีการในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของตน และมีการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์กับตนเอง ถึงแม้วิธีการเหล่านั้นอาจจะเป็นสิ่งที่เป็นกิจกรรมบันเทิง แต่นิสิตนักศึกษามองว่าช่วยเอื้อให้ตนได้เกิดการพัฒนาการใช้ทักษะภาษาอังกฤษได้ดีกว่าการอ่านตำรา หรือค้นคว้าข้อมูลที่เป็นเนื้อหาสาระทางวิชาการที่เคร่งเครียด การดูหนัง ฟังเพลง พูดคุยกับเพื่อนต่างชาติ หรือแม้แต่การเล่นเกมส์ ช่วยส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษทั้งการฟัง และการพูด ซึ่งเป็นทักษะที่เป็นประโยชน์ในการใช้ชีวิตจริงมากกว่า

“ประมาณสี่ห้าเดือนที่ผ่านมาผมเห็นว่าอังกฤษมัน ผมคิดว่าถ้าผมเก่งอังกฤษอะ ผมสามารถเรียนรู้อะไรได้มากขึ้นนะ เหมือน ถ้าเป็นไอ้พวกยูทูบอย่างเงี้ย มันก็จะมีพวก อังกฤษเยอะมาก แล้วคราวนี้ผมแบบ คราวนี้ผมจะต้องนั่งปิดซัมมันไปเลยอะ ผมเลยแบบ คิดว่า เออ ถ้าผมเก่งกว่าเนี้ย ผมน่าจะแบบ น่าจะไปได้ไกลกว่านี้” (กรณีศึกษาที่ 2)

ปัจจัยที่ค้นพบเพิ่มเติม

การกำหนดเป้าหมายการทำงานในอนาคต นิสิตนักศึกษาไม่ได้คาดหวังในการไปทำงานต่างประเทศมากนัก และเช่นเดียวกันกับการทำงานในประเทศอาเซียน แต่อย่างไรก็ตาม นิสิตนักศึกษาก็ยังเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของตนให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากตระหนักถึงความสำคัญของการมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษว่าจะเป็นสิ่งที่ทำให้ตนเองได้เปรียบ ยิ่งเก่งภาษาอังกฤษมากเท่าไร ก็จะมีโอกาสในการทำงานมากขึ้น

“ผมไม่เคยคิดถึงเรื่องไปทำงานต่างประเทศนะ แต่ยังไงทำงานในไทย ก็ต้องใช้ภาษาอังกฤษอยู่ดี” (กรณีศึกษาที่ 2)

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งผล สภาพแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ แต่ต้องเป็นสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้นิสิตนักศึกษาได้มีการใช้ทักษะภาษาอังกฤษที่แท้จริง นิสิตนักศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาส่วนใหญ่จึงมองว่าถึงแม้มหาวิทยาลัยจะมีห้องสมุด หรือแหล่งเรียนรู้ที่จะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี แต่การได้ไปอยู่ในสภาพแวดล้อมที่รายล้อมด้วยชาวต่างชาติ ไม่ว่าจะเป็นตามสถานที่ท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นหลัก หรือการไปท่องเที่ยว ใช้ชีวิตในต่างประเทศน่าจะช่วยเอื้ออำนวยให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองที่มีประสิทธิภาพ และเกิดการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษได้ดีกว่า

“เราต้องเอาตัวเองไปอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ได้ใช้จริง มันถึงจะพูดได้ดีกว่า” (กรณีศึกษาที่ 8)

ยังพบว่าพ่อแม่ ผู้ปกครองก็ถือว่าเป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สำคัญ บางครอบครัวของนิสิตนักศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาเล็งเห็นความสำคัญของการใช้ภาษาอังกฤษได้ จึงมีการปูทางให้กับนิสิตนักศึกษาตั้งแต่การเรียนรู้ชั้นประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา มีการสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการพูดคุยกับลูกเป็นภาษาอังกฤษ และส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในรูปแบบต่าง ๆ เท่าที่ลูกต้องการ ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเรียนพิเศษภาษาอังกฤษเพิ่มเติม การซื้อหนังสือ หรือทรัพยากรในการเรียนรู้อื่น ๆ ที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น

“ตอนนั้นมันก็ยังไม่ได้มีขนาดนี้ เหมือนกับว่า ที่บ้านเค้าจับทางถูก เค้าก็ส่งเสริมตั้งแต่แรก ๆ ... ปูทางมาให้เราตั้งแต่เด็ก ๆ ให้เรียนโรงเรียนอินเตอร์ตั้งแต่ประถม พยายามชวนเราคุยเป็นภาษาอังกฤษ” (กรณีศึกษาที่ 9)

นอกจากนั้นเพื่อนเองก็เป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดการฝึกฝน และพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ พบว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จะมีกลุ่มเพื่อนที่ชื่นชอบ หรือสนใจที่จะเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มเติมเหมือนกัน จึงเกิดกิจกรรมที่ช่วยกันส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษ เช่น การสนทนากันในกลุ่มเป็นภาษาอังกฤษ ชวนกันดูหนัง ฟังเพลงภาษาอังกฤษ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนพูดคุยกัน

“อย่างเพื่อนเนี่ย เราก็ฟังเพลงด้วยกัน ดูหนังด้วยกัน แล้วก็เอามาพูด มาคุยกัน บางทีก็พูดเล่น ๆ กัน คุยกันเป็นภาษาอังกฤษ มันก็เหมือนซ้ำ ๆ นะ แต่พอบ่อย ๆ มันก็ดีขึ้น หนูว่ามันก็ช่วยให้กล้าพูด” (กรณีศึกษาที่ 8)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงผสมผสานวิธี (Mixed Methodology) แบบขั้นตอนเชิงอธิบาย (The explanatory sequential design) ซึ่งมีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ เริ่มจากการวิจัยเชิงปริมาณ แล้วจึงนำผลการศึกษาจากการวิจัยเชิงปริมาณมากำหนดแนวทางในการวิจัยระยะที่สอง ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ คือ

1) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบโมเดลโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของการเปลี่ยนแปลงระยะยาวของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง ของนิสิตนักศึกษาเพื่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียน

2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรเชิงเหตุ ประกอบด้วย การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และตัวแปรเชิงผลคือ พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองที่ทำการวัดเหลื่อมเวลากัน ของนิสิตนักศึกษาเพื่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียน

3) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองผ่านประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา

โดยนำเสนอภาพรวมของการวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 หัวข้อ คือ กระบวนการวิจัยโดยสรุป สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดของแต่ละหัวข้อดังต่อไปนี้

กระบวนการวิจัยโดยสรุป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 เพื่อการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1) และ 2) กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีสุดท้ายของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ที่ศึกษาอยู่ในคณะตามการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRAs) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก ตามปฏิญญาวาดด้วยความร่วมมือในอาเซียน ประกอบด้วย วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม แพทย์

ทันตแพทย์ และนักบัญชี ประจำปีการศึกษา 2561 และมีเงื่อนไขคือมีการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษ จำนวน 200 คน

การวิจัยระยะที่ 2 เพื่อการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3) กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ให้ข้อมูลจากการวิจัยระยะที่ 1 ที่คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากการกำหนดคุณสมบัติ (Criterion Case) โดยยึดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก คือ เป็นนิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองเพิ่มขึ้นจากการวัดครั้งแรก จำนวน 10 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1) และ 2) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบโมเดลโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของการเปลี่ยนแปลงระยะยาว รวมถึงการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรเชิงเหตุและผล เพื่อทดสอบสมมติฐาน คือ สมมติฐานที่ 1 การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นตามช่วงเวลาของการเรียนในชั้นปีสุดท้าย และสมมติฐานที่ 2 ตัวแปรเชิงเหตุที่วัดในครั้งก่อน ซึ่งประกอบด้วย การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้มีอิทธิพลทางบวกต่อตัวแปรเชิงผลคือพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองที่วัดในครั้งถัดมา ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างและตรวจสอบโมเดลโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝง (Latent Growth Curve Model) ควบคู่กับการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated measures ANOVA) เพื่อหาลักษณะของรูปร่างการเปลี่ยนแปลง และการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) ในการทดสอบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรเชิงเหตุและตัวแปรเชิงผลที่มีการวัดเหลื่อมเวลา (Cross-lagged) ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL)

การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลเชิงคุณภาพ (Content analysis)

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยระยะที่ 1

ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัยตามสมมติฐานการวิจัยที่ 1 และ 2 ดังนี้

สรุปผลการวิจัยตามสมมติฐานที่ 1 “การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นตามช่วงเวลาของการเรียนในชั้นปีสุดท้าย” จากผลการวิจัยพบว่าตัวแปรทุกตัวมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นไม่ได้มีลักษณะเป็นเส้นตรง โดยทุกตัวแปรมีการเพิ่มจากการวัดครั้งที่ 1 ไปยังการวัดครั้งที่ 2 โดยการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากการวัดในครั้งที่ 1 ไปยังการวัดในครั้งที่ 2 และลดลงในครั้งที่ 3 ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ลดลงจนต่ำกว่าการวัดในครั้งที่ 1 ทั้งนี้การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนมีลดลงมากที่สุดจากการวัดครั้งที่ 2 ไปยังการวัดครั้งที่ 3 รองลงมาคือ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ ภาวะผู้นำในตนเอง และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการวัดในครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดในการวัดครั้งที่ 3

สรุปผลการวิจัยตามสมมติฐานที่ 2 “ตัวแปรเชิงเหตุที่วัดในครั้งก่อน ซึ่งประกอบด้วย การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้มีอิทธิพลทางบวกต่อตัวแปรเชิงผลคือ พฤติกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองที่วัดในครั้งถัดมา”

ในการวิเคราะห์แบบจำลองที่แสดงถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมติฐานนั้น จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบแบบจำลองเพื่อหาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นพบว่า ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการศึกษาครั้งนี้มีลักษณะโครงสร้างความสัมพันธ์เป็นไปตามแบบจำลองที่ดีที่สุด (Best model) คือ มีความสัมพันธ์ในลักษณะที่ข้ามช่วงเวลาของตัวแปรตัวเดียวกัน ได้แก่ การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 1 มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการวัดครั้งที่ 2 มีความสัมพันธ์ที่ตัวแปรเชิงเหตุในการวัดในครั้งก่อนมีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงผลในการวัดครั้งถัดมา (หรือคือความสัมพันธ์ในลักษณะแบบลง: Down) ได้แก่ ภาวะผู้นำในตนเองในการวัดครั้งที่ 1 มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 2 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 2 มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 3 และ

ความสัมพันธ์ที่ตัวแปรเชิงผลในการวัดครั้งก่อนมีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งถัดมา (หรือคือความสัมพันธ์ในลักษณะแบบย้อนกลับ: Reverse) ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 1 มีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงเหตุที่วัดในครั้งถัดมา ได้แก่ ภาวะผู้นำในตนเองในการวัดครั้งที่ 2 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 2 และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 3 นอกจากนั้นยังพบความสัมพันธ์ที่ตัวแปรเชิงเหตุที่วัดในครั้งก่อนมีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งถัดมา คือ พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 2 มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 3

กล่าวโดยสรุปได้ว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองซึ่งเป็นตัวแปรผลได้รับอิทธิพลมาจากภาวะผู้นำในตนเอง และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ โดยที่พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองมีอิทธิพลย้อนกลับไปยังภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้

สรุปผลการวิจัยระยะที่ 2

ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์หลักของการวิจัยข้อที่ 3 กล่าวคือ “เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองผ่านประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา” ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามบริบทกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรในมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจได้รับผลจากเหตุการณ์ สถานการณ์ต่าง ๆ ในการเรียน เช่น การเตรียมตัวสอบ การทำงานที่ได้รับมอบหมาย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เพิ่มขึ้นในช่วงกลางภาคการศึกษาจากความเข้มข้นของกิจกรรมการเรียนดังกล่าว กล่าวคือ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีการเพิ่มขึ้นในการวัดครั้งที่ 2 อันเนื่องมาจากอยู่ในระยะเวลากลางเทอมการศึกษา ซึ่งมีการสอบกลางภาค ซึ่งจะส่งผลให้นิสิตนักศึกษามีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการเรียนรู้ แสวงหา กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิผล เป็นการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน จูงใจตนเอง นำตนเองให้เกิดการเรียนรู้ด้วยภาวะผู้นำในตนเอง รวมถึงความต้องการภายในที่ช่วยผลักดันเป็นแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ พร้อมทั้งมีการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นได้ สำหรับการลดลงในการวัดครั้งที่ 3 นั้นสอดคล้องกับวงจรการเรียนรู้ในระบบการศึกษามหาวิทยาลัย คือเป็นช่วงปลายภาคการศึกษาที่นิสิตนักศึกษาได้ผ่านพ้นการสอบ

เป็นที่เรียบร้อย และก่อให้เกิดความรู้สึกล้นหล้นคล้ย จึงส่งผลกระทบปะจยต่ง ๆ ที่ผู้วิจัยสนใจ ศึกษาเกิดการลดลง

ประเด็นที่ 2 การเปลี่ยนแปลงที่ไม่เป็นไปตามบริบทกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรในมหาวิทยาลัย กล่าวคือ เป็นลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการวัดครั้งที่ 1 ไปจนถึงการวัดครั้งที่ 3 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่ได้รับผลจากวงจรการเรียนรู้ในระบบการศึกษาที่อาจส่งผลให้การเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาเป็นไปตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวงจรการเรียน แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นผลมาจากการเรียนรู้ในประเด็นอื่น ๆ ที่นิสิตนักศึกษาให้ความสนใจในการศึกษาครั้งนี้พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เนื่องจากการเรียนรู้ที่นิสิตนักศึกษาให้ความสนใจด้วยตนเอง จึงเกิดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ไม่ขึ้นกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งผลให้เกิดความสนใจเป็นช่วงเวลาคั้งครว

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พัฒนาการด้านการริเริ่มพัฒนาความองกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษาเพื่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียน เป็นการวิจัยผสมวิธี (Mixed Methodology) แบบเชิงอธิบายเป็นลำดับ (The explanatory sequential design) แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ จากผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามช่วงเวลาตลอดปีการศึกษา

ประเด็นที่ 2 ลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นของตัวแปร

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามช่วงเวลาตลอดปีการศึกษา จากผลการวิจัยระยะที่ 1 พบว่าตัวแปรมีการเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลา 2 ลักษณะ คือ 1. การเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เพิ่มขึ้นจากการวัดครั้งที่ 1 ไปยังการวัดครั้งที่ 2 และลดลงในการวัดครั้งที่ 3 ประกอบด้วย การริเริ่มพัฒนาความองกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และ 2. การเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามช่วงเวลาจากการวัดครั้งที่ 1 ไปจนถึงการวัดครั้งที่ 3 คือ พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง ทั้งนี้ผู้วิจัยจะได้อภิปรายตามลักษณะการเปลี่ยนแปลงดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามช่วงเวลาในลักษณะที่เพิ่มขึ้นจากการวัดครั้งที่ 1 ไปยังการวัดครั้งที่ 2 และลดลงในการวัดครั้งที่ 3 พบว่าตัวแปรทั้ง 4 ตัว กล่าวคือ การริเริ่ม

พัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ และแรงจูงใจ ภายในในการเรียนรู้มีการเปลี่ยนแปลงที่เป็นลักษณะเดียวกัน คือ เพิ่มขึ้นจากการวัดครั้งที่ 1 ไปยัง การวัดครั้งที่ 2 และลดลงในการวัดครั้งที่ 3 โดยนิสิตนักศึกษาที่มีการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนจะเป็นบุคคลที่มองเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถใช้ประโยชน์ที่ได้รับจากโอกาสต่าง ๆ เพื่อที่จะพัฒนาตนเองให้มีความงอกงามอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งคอยมองหาและสร้างสถานการณ์ที่เอื้อให้ตนเองเกิดการเติบโตพัฒนาด้วย ส่วนบุคคลที่มีระดับการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนต่ำ จะเป็นผู้ที่แทบจะไม่รับรู้หรือรับรู้ได้น้อยมากถึงความสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาของตนเอง และมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงสถานการณ์ท้าทายที่ทำให้ตนเองได้เกิดการพัฒนาดังกล่าว (Robitschek, 1998) เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยในระยะที่หนึ่ง ซึ่งพบว่านิสิต นักศึกษามีการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนแรกเริ่มเพิ่มขึ้นจากการวัดในครั้งที่ 1 ไปยังการวัดครั้งที่ 2 การเพิ่มขึ้นดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนมีการเปลี่ยนแปลงจากช่วงเวลา 1 ไปสู่ช่วงเวลา 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Bott & Duffy, 2014; Weigold et al., 2018) ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนเป็นไปในลักษณะที่เพิ่มขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป เนื่องมาจากการมุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเอง ก่อให้เกิดการค้นหา วางแผนวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองได้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งอาจจะเป็นการเรียน การสอนในสาขาของตน การเตรียมตัวเพื่อการทำงาน หรือการเรียนรู้ในประเด็นอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อเป็นประโยชน์แก่ตนเองในอนาคต มีการแสวงหาแหล่งสนับสนุน และลงมือกระทำเพื่อให้ตนเองสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างประสบผลสำเร็จ ดังที่ Robitschek และคณะ (2012) กล่าวว่า การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน เป็นทักษะทางการรู้คิดและพฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงโอกาสของตน และมีส่วนร่วมในวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้สำเร็จได้ตามเป้าหมาย อีกทั้งการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ยังเป็นแหล่งทรัพยากรส่วนบุคคล (Personal Resource) ที่ประกอบด้วยทักษะต่าง ๆ ที่ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางบวกในตนเอง (Weigold & Robitschek, 2011) จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวขึ้นในนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้เพื่อการพัฒนาตนเองที่มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์แก่ตนเองอย่างแท้จริง นอกจากนี้ผลการวิจัยระยะที่ 2 ยังช่วยขยายความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้น กล่าวคือ ระดับการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนที่สูงขึ้นนั้นมีเหตุเนื่องมาจากนิสิตนักศึกษาเกิดการเรียนรู้ตามบริบทกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรในมหาวิทยาลัย จากช่วงเริ่มต้นของภาคการศึกษานิสิตนักศึกษาเริ่มมีการเรียนตามหลักสูตรการเรียนการสอนของสาขา และคณะของตน เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาการเรียนในวิชาต่าง ๆ ได้รับมอบหมายงานก่อให้เกิดการค้นคว้าหา

ความรู้เพิ่มเติม ก่อให้เกิดการวางแผนเพื่อบรรลุเป้าหมายในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีการแสวงหาแหล่งทรัพยากรสนับสนุนต่าง ๆ และลงมือทำเพื่อให้ตนเองทำงานเหล่านั้นให้สำเร็จลุล่วง เช่นเดียวกันกับช่วงก่อนสอบกลางภาคที่นิสิตนักศึกษาจะต้องให้ความสนใจในการเรียนรู้อย่างเข้มข้นเพื่อเป้าหมายในการสอบให้ได้ผลตามที่ตนเองคาดหวังจึงเกิดการวางแผนการเรียนรู้ การค้นคว้าต่าง ๆ แสวงหาแหล่งสนับสนุน และมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ในการเตรียมสอบ จึงส่งผลให้คะแนนจากการวัดในครั้งที่ 2 มีการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้น

นี้จากข้อค้นพบในการวิจัยระยะที่ 2 พบว่านอกเหนือจากการเรียนในระบบ ที่นิสิตนักศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการเรียน การทำงานที่ได้รับมอบหมายของรายวิชาต่าง ๆ แล้วนั้น ในการเรียนชั้นปีสุดท้ายนิสิตนักศึกษาจะต้องเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอีกรูปแบบหนึ่ง และเป็นครั้งที่สำคัญมากเนื่องจากการที่ได้ออกไปใช้ชีวิตจริงในการทำงาน การรับรู้ว่าคุณเองต้องการพัฒนาด้านไหนเพื่อให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพนั้นมีส่วนสำคัญ ซึ่งผลการศึกษาของ Robitschek และ Cook (1999) สนับสนุนในประเด็นนี้จากการศึกษาอิทธิพลของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนกับวิธีการแก้ปัญหาในการสำรวจอาชีพและเอกลักษณ์ทางอาชีพ พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยที่มีระดับของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนสูงจะค้นหาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับอาชีพและค้นหาเอกลักษณ์อันเหมาะสมกับอาชีพได้มากกว่า จึงกล่าวได้ว่าการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนจึงมีความสำคัญที่จะช่วยเอื้อให้นิสิตนักศึกษาเกิดการวางแผนเพื่อให้ตนเองสามารถบรรลุเป้าหมายที่สำคัญในแต่ละช่วงให้ตนเองประสบความสำเร็จ ทั้งนี้การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนเป็นกระบวนการที่บุคคลมองหาประสบการณ์ที่จะทำให้ตนเติบโตอยู่เสมอ เป็นการพัฒนามุคพลทั้งด้านความคิด พฤติกรรม ทักษะ และกำลังใจ (Robitschek et al., 2012) โดยมีการแสวงหาแหล่งสนับสนุนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อน หรือพ่อแม่ ผู้ปกครอง และเกิดการลงมือทำตามแผนการอย่างมุ่งมั่นตั้งใจ เพื่อให้ตนเองสามารถลงมือทำให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งข้อค้นพบสอดคล้องกับแนวคิดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน

สำหรับการเปลี่ยนแปลงของภาวะผู้นำในตนเองพบว่า เป็นไปตามลักษณะของภาวะผู้นำในตนเอง ของ Manz (1986) ซึ่งมีพื้นฐานมาจากการควบคุมตนเอง การจูงใจตนเอง และการจัดการตนเอง อันเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่จะก่อให้เกิดความตั้งใจที่จะเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง เมื่อนิสิตนักศึกษาจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาของตนเองอยู่แล้ว นิสิตนักศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการควบคุมตนเอง จูงใจตนเอง รวมทั้งจัดการตนเอง ให้เรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ด้วยตนเอง โดยการเปลี่ยนแปลงของภาวะผู้นำในตนเองเป็นไปในลักษณะที่

เพิ่มขึ้น เมื่อเวลาผ่านไป น่าจะเป็นไปได้ว่า ผลจากเนื้อหาสาระวิชาที่ยากมากขึ้น มีคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ซับซ้อนและเข้าใจยาก ซึ่งเป็นศัพท์เทคนิค ดังนั้น นิสิตนักศึกษาที่มีภาวะผู้นำในตนเอง จะสามารถควบคุมและจัดการตนเองให้เป็นผู้ที่เรียนรู้ภาษาอังกฤษนั้นได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ดังงานวิจัยของ Maykrantz และ Houghton (2018) ที่พบว่า ภาวะผู้นำในตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่ช่วยให้จัดการกับปัญหาความเครียดที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยได้ นอกจากนี้ นิสิตนักศึกษาที่มีภาวะผู้นำในตนเองจะเป็นผู้ที่ควบคุมตนเองได้ดี สามารถควบคุมสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และผลลัพธ์ของตนเองได้ โดยกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำในตนเองที่พบในการวิจัยระยะที่ 2 ได้ขยายความเข้าใจในประเด็นที่ว่าภาวะผู้นำในตนเองเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่เอื้อให้นิสิตนักศึกษาเกิดการจูงใจ นำตนเอง ด้วยวิธีการต่าง ๆ และการให้รางวัลตอบแทนเมื่อประสบความสำเร็จ ซึ่งก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์แก่ตน เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Manz (1986) ซึ่งกล่าวถึงภาวะผู้นำในตนเองว่าเป็นกระบวนการของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการนำตนเอง (self-direction) และการจูงใจตนเอง (self-motivation) ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จ โดยผลการศึกษาลักษณะดังกล่าวตั้งแต่ในช่วงการเรียนมัธยมศึกษาของนิสิตนักศึกษาที่เป็นกรณีศึกษา ซึ่งงานวิจัยเรื่องการศึกษาศึกษาและเสริมสร้างความเป็นผู้นำในตนเองของเยาวชน โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา (บุษบา อาจญาทา, 2559) สนับสนุนข้อค้นพบที่ว่า ลักษณะภาวะผู้นำในตนเองสามารถเกิดขึ้นได้ตั้งแต่การเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยพบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายก่อนการเข้ารับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำในตนเองมีความเป็นผู้นำในตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมของทางโรงเรียนซึ่งมีส่วนช่วยบ่มเพาะลักษณะการเป็นผู้นำในตนเอง

ทั้งนี้ในบริบทของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่านิสิตนักศึกษาจะรับรู้ภาวะผู้นำในตนเองอย่างชัดเจนในช่วงของการเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นช่วงที่ตนจะต้องมีการจูงใจ นำตนเองให้มีความสม่ำเสมอในการอ่านหนังสือ เพื่อเตรียมตัวสอบให้ได้ในคณะ และมหาวิทยาลัยที่ตนเองปรารถนา และกลับมามีจุดหมายที่ชัดเจนอีกครั้งในช่วงก่อนจบการศึกษา โดยเฉพาะคณะที่สามารถต่อยอดและประกอบอาชีพที่หลากหลายได้ นิสิตนักศึกษาอาจจะมีเป้าหมายที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาต่อ หรือการทำงานทำตามที่ตนเองสนใจ นิสิตนักศึกษาจะเกิดการสำรวจตนเองเพื่อหาเป้าหมายของตน ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดการแสวงหากลวิธีเพื่อไปให้ถึงเป้าหมายนั้น นอกจากนั้นแล้วนิสิตนักศึกษาจะรับรู้ว่าคุณสมบัติความสามารถผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ แล้วเกิดผลดี ผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำในตนเองของ Manz (1986) กล่าวคือ

ความสำเร็จในการนำตนเอง บุคคลจะต้องมีลักษณะ การเริ่มต้นด้วยตนเอง (Self-starter) การนำ และการจูงใจตนเอง (Self-direction and motivation) การให้รางวัลผลความสำเร็จแก่ตนเอง (rewarding personal accomplishment)

สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ เป็นตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมรอบ ๆ มหาวิทยาลัย เป็นตัวแปรที่เกิดขึ้นจากสิ่งรอบตัว ดังที่ ธนสาร เสริมสุข และ นิรุชฌ กมลละบุตร (2560) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีส่วนในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียน เปลี่ยนเจตคติของผู้เรียนไปในทางที่ดีซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียน และทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ตามปกติแล้วการรับรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งภายนอกที่มากระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ จึงเป็นการสร้างประสบการณ์ จึงกล่าวได้ว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นสิ่งที่นิสิตนักศึกษาได้รับรู้ถึงจากการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน อาจารย์ เป็นต้น แม้กระทั่งสถานที่ เช่น ห้องสมุด นิทรรศการต่าง ๆ ทั้งนี้การที่ผลการศึกษาระยะที่ 1 พบว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีการเพิ่มขึ้นจากการวัดครั้งที่ 1 ไปยังการวัดครั้งที่ 2 และลดลงในการวัดครั้งที่ 3 อธิบายได้ด้วยผลจากการวิจัยในระยะที่ 2 ซึ่งพบว่านิสิตนักศึกษาจะมุ่งแสวงหาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในช่วงที่การเรียนมีความเข้มข้น เมื่อพิจารณากิจกรรมการเรียนการสอนในช่วงของการวัดครั้งที่ 2 ในการวิจัยระยะที่ 1 ซึ่งเป็นช่วงของการสอบกลางภาค นิสิตนักศึกษาจะมีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการสอบ รวมถึงการทำงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมาย นิสิตนักศึกษาจึงมีการรับรู้ถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ จากการที่ได้เข้าใจแหล่งสนับสนุนทางการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด บริเวณ หรือสถานที่ที่ใช้ในการค้นคว้า อ่านหนังสือ นอกจากนั้นแล้วนิสิตนักศึกษายังใช้เวลาร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนในการทำงานกลุ่ม การเตรียมสอบ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้ตามหลักสูตร

ในส่วนของ**แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้** เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์แบบจำลองโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ พบว่านิสิตนักศึกษามีแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นจากการวัดในครั้งที่ 1 ไปยังการวัดในครั้งที่ 2 และลดลงในการวัดครั้งที่ 3 ทั้งนี้แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยให้ความสนใจ เป็นประเด็นของการเรียนรู้ในลักษณะกว้าง ๆ ไม่ได้มีการเฉพาะเจาะจง ด้วยลักษณะดังกล่าวจึงน่าจะมีส่วนให้ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ มีผลตามบริบทวงจรของการเรียนตามหลักสูตรในมหาวิทยาลัย กล่าวคือ การเพิ่มขึ้นในการวัดครั้งที่ 2 นั้นเนื่องมาจากนิสิตนักศึกษามีแรงผลักดัน

จากภายในของตน และจงใจให้เกิดการมุ่งมั่นทุ่มเทในการเรียนรู้ตามหลักสูตร เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวเป็นระยะเวลาที่นิสิตนักศึกษามีการเรียนรู้ในเนื้อหารายวิชาต่าง ๆ มีการทำกิจกรรมรายงานตามที่ได้รับมอบหมาย และการเตรียมตัวสอบเพื่อให้ได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่ตนคาดหวังไว้ และการลดลงในการวัดครั้งที่ 3 นั้นอธิบายได้ด้วยการค้นพบจากการศึกษาในระยที่ 2 คือเป็นช่วงระยะเวลาหลังการสอบปลายภาค และยุติการเรียนในภาคการศึกษานั้นทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย และลดความสำคัญของการเรียนรู้ในหลักสูตรไป ทำให้การเปลี่ยนแปลงที่พบไม่เป็นลักษณะเส้นตรงสอดคล้องกับการศึกษาของ Gholizadeh, Yailagh, Biregani, และ Hajiyakhchali (2019) ที่พบการเปลี่ยนแปลงแรงจูงในการเรียนรู้ในลักษณะไม่เป็นเส้นตรง และการศึกษาของ Taiga และ Tobias (2013) พบว่าแรงจูงใจในการเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและความท้าทายในการเรียนในหลักสูตรการศึกษา

สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่มีการลดลงจากการวัดครั้งที่ 2 ไปยังการวัดในครั้งที่ 3 ซึ่งพบลักษณะดังกล่าวในตัวแปรทั้งหมดที่กล่าวไปข้างต้น คือ การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้นั้นสามารถอธิบายได้ด้วยผลจากการวิจัยในระยที่ 2 กล่าวคือ การเก็บข้อมูลในครั้งที่ 3 นั้นอยู่ในช่วงของการสอบปลายภาคตามบริบทกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรในมหาวิทยาลัยซึ่งนิสิตนักศึกษาได้เกิดการละวางความมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียนรู้เพื่อการพักผ่อนในช่วงหลังการสอบปลายภาค นิสิตนักศึกษา มีการลดความมุ่งมั่น ลดความสำคัญของการเรียนรู้ตามหลักสูตร อันเนื่องมาจากได้บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ในภาคการศึกษานั้นไปแล้ว ทำให้เกิดการลดการแสวงหาแหล่งทรัพยากร สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการเอื้ออำนวยและสนับสนุนการเรียนรู้ ลดแรงผลักดัน ความจูงใจจากภายในตนเองที่จะประสบความสำเร็จในเป้าหมายที่วางไว้ เป็นการจบวงจรการเรียนรู้ตามหลักสูตรในภาคการศึกษานั้น ๆ

2. การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามช่วงเวลาในลักษณะที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการวัดครั้งที่ 1 ไปจนถึงการวัดครั้งที่ 3 พบว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองเป็นเพียงตัวแปรเดียวที่มีการเพิ่มขึ้นจากการวัดครั้งที่ 1 ไปจนการวัดครั้งที่ 3 อย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ Knowles (1975) เป็นกระบวนการที่บุคคลคิดริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความต้องการในการเรียนของตน มีการกำหนดเป้าหมาย หาสื่อการเรียน มีการติดต่อกับบุคคลอื่น แสวงหาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เลือกใช้วิธีการเรียนรู้ เสริมแผนการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนของตน ด้วยความร่วมมือช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้ ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีกว่าการที่จะ

ให้ผู้อื่นริเริ่มการเรียนรู้ให้ เนื่องจากผู้เรียนจะมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและมีแรงจูงใจในการเรียนเป็นอย่างมาก จึงสามารถพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง มีความเป็นอิสระในการเรียน และมีความรับผิดชอบต่อตนเองเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้ จึงกล่าวได้ว่าการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต (A Lifelong Process) นอกจากนี้ Costa และ Kallick (2004) ยังได้อธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ว่าประกอบด้วย การจัดการตนเอง การตรวจสอบตนเอง และการเปลี่ยนแปลงตนเอง ด้วยองค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ทำให้นิสิตนักศึกษาพึงพาอาศัยผู้อื่นน้อยลง และหันมาพึ่งตนเอง สามารถนำตนเองได้มากขึ้นด้วย และยิ่งช่วงเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป จากเริ่มต้น จนถึงช่วงเวลาที่ 3 ก็ยิ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อการนำการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา (Kocaman, Dicle, & Ugur, 2009) พบว่า การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นเนื่องมาจากการรับรู้ และตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอันเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ Knowles (1975)

ทั้งนี้ข้อค้นพบจากการวิจัยระยะที่ 2 อธิบายถึงกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองว่าเป็นสิ่งที่นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่เริ่มตระหนัก และเกิดขึ้นอย่างชัดเจนในช่วงเข้ามหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษาเริ่มเกิดการรับรู้ถึงความสำคัญของการมีทักษะภาษาอังกฤษที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงทั้งในแง่ของการเรียน การใช้ชีวิตประจำวัน และการทำงานในอนาคตข้างหน้า พรรณี โรจนเบญจกุล, ศรีปริญา ฐปกระจ่าง, และ ชาญเดช เจริญวิริยะกุล (2561) กล่าวว่า ความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษ พฤติกรรมการเรียนรู้ และความเข้าใจการสื่อสาร มีความสำคัญต่อการตระหนักถึงภาษาอังกฤษ การสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษจะสามารถสร้างโอกาสในการได้งาน หากบุคคลนั้นใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ จะก่อให้เกิดความสุขในการสามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ และทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งมีความสำคัญกับประสิทธิผลของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ นอกจากนั้นความแตกต่างของคุณภาพของบัณฑิตจะส่งผลต่อการประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งจำเป็นจะต้องอาศัยทักษะทางด้านภาษาอังกฤษในการทำงานมากขึ้น อันสะท้อนถึงการจัดการตนเอง (Self-managing) ซึ่งเป็นความสามารถในการกระตุ้นเตือนตนเองให้มีการวางแผน และพัฒนากลยุทธ์ในการปฏิบัติ (Costa & Kallick, 2004) เพื่อให้เกิดพฤติกรรมเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองที่มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้ได้จริงทั้งในชีวิตประจำวัน การเรียนและการทำงาน ทำให้นิสิตนักศึกษาได้ตระหนักถึง

ความสำคัญของการพัฒนาตนเองให้มีทักษะภาษาอังกฤษที่ดีขึ้นเพื่อจะเป็นประโยชน์ทั้งในการเรียน และการทำงานต่อไปในอนาคต ซึ่งสอดคล้องแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ Costa และ Kallick (2004) ในด้านการตรวจสอบตนเอง (Self-monitoring) อันเป็นความสามารถในการตระหนักถึงความคิดของตนเองเกี่ยวกับเรื่องที่ตนเองรู้และตนเองไม่รู้ และมีความเพียรพยายามที่จะพัฒนาทักษะต่าง ๆ ในการใช้ภาษาอังกฤษ ทั้งนี้แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเองมาจากความเชื่อที่ว่า ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาตนเองและตัดสินใจด้วยตนเองได้ ซึ่ง Littlewood (1999) ได้อธิบายถึงส่วนประกอบของการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศด้วยตนเองประกอบด้วย แรงจูงใจ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรู้ และทักษะ นอกจากนี้ยังมีข้อค้นพบจากงานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองว่าการกำหนดเป้าหมายในการเรียน และการประเมินตนเองของผู้เรียน เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Ushioda & Ridley, 2002) ซึ่งส่งผลต่อเนื่องให้นิสิตนักศึกษาเกิดการวางแผนเป้าหมาย และแสวงหาวิธีการที่จะช่วยให้ตนเองเกิดการเรียนรู้ พัฒนา และกลายเป็นพฤติกรรมที่ตนเองกระทำอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับแนวคิดในด้านการเปลี่ยนแปลงตนเอง (Self-modifying) ซึ่งเป็นการที่บุคคลการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองในทางที่ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา ด้วยการสะท้อนตนเอง ประเมิน วิเคราะห์ และสร้างความหมายจากประสบการณ์ที่ได้รับ และนำไปปรับประยุกต์ใช้กับการเรียนรู้ในอนาคตได้ (Costa & Kallick, 2004) นิสิตนักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการดูหนัง ฟังเพลง พูดคุยกับเพื่อนต่างชาติ หรือแม้แต่การเล่นเกมส์ ช่วยส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษทั้งการฟัง และการพูด ซึ่งเป็นทักษะที่เป็นประโยชน์ในการใช้ชีวิตจริงมากกว่า สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2551) ได้กล่าวไว้ว่ารูปแบบการเรียนรู้เป็นลักษณะ วิธีการเรียน วิธีการคิด หรือวิธีการแก้ปัญหาที่บุคคลมักจะนำไปใช้เป็นประจำในการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ช่วยให้บุคคลนั้นเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุดเนื่องจากมีความสอดคล้องกับลักษณะการรับรู้ กระบวนการทางสติปัญญา สภาพแวดล้อมและประสบการณ์ของบุคคลนั้น

ประเด็นที่ 2 ลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นของตัวแปร พบว่า เป็นความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในลักษณะ 1) ตัวแปรแต่ละตัวมีความคงที่หรือสอดคล้องไปตามเวลาในการวัดแต่ละครั้ง 2) ตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งก่อนมีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงผลในการวัดครั้งถัดมา และตัวแปรเชิงผลในการวัดครั้งก่อนมีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งถัดมา โดยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ในลักษณะข้ามช่วงเวลาของตัวแปรเดียวกันพบว่า การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ มีความคงที่หรือสอดคล้องไปตามเวลาจากการวัดในครั้งที่ 1 ไปยังการวัดในครั้งที่ 2 ทั้งนี้ตัวแปรทั้งสองมีความคงที่หรือสอดคล้องไปตามเวลาช่วงเวลาที่ 1 ไปสู่ช่วงเวลา 2 ส่วนช่วงเวลาในการวัดครั้งที่ 3 นั้นไม่คงที่หรือสอดคล้องตามเวลา เนื่องจากการวัดครั้งที่ 3 เป็นช่วงปลายของการศึกษาในภาคเรียนนั้น ข้อค้นพบจากการวิจัยระยะที่ 2 สนับสนุนผลการวิจัยดังกล่าว กล่าวคือ ช่วงปลายภาคการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นช่วงเวลาหลังจากสอบปลายภาคเสร็จสิ้นแล้ว นิสิตนักศึกษาจะเกิดความผ่อนคลาย ละทิ้งประเด็นในการเรียนรู้ตามหลักสูตรไป เพื่อไปพักผ่อน ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงปิดภาคการศึกษา จึงยังไม่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ได้เท่ากับช่วงเวลาในการวัดครั้งที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นระยะเวลาช่วงต้นภาคการศึกษาไปจนถึงการสอบกลางภาค ซึ่งมีความเข้มข้นของการเรียนมาก นิสิตนักศึกษาจึงมีความมุ่งมั่นตั้งใจ วางแผน และแสวงหาแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของตนให้เกิดการบรรลุเป้าหมายด้วยการลงมือทำจากการจูงใจภายในของตน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา (Coertjens, Donche, De Maeyer, Vanthournout, & Van Petegem, 2013; Wimmers & Lee, 2015) ที่พบว่า ระหว่างที่มีการใช้เวลาในสถาบันอุดมศึกษา นิสิตนักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้สอดคล้องไปตามช่วงเวลา

2. ตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งก่อนมีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงผลในการวัดครั้งถัดมา และตัวแปรเชิงผลในการวัดครั้งก่อนมีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งถัดมา พบว่าตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งก่อนที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงผลในการวัดครั้งถัดมา คือ ภาวะผู้นำในตนเองจากการวัดครั้งที่ 1 ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองจากการวัดครั้งที่ 2 และ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้จากการวัดครั้งที่ 2 ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองจากการวัดครั้งที่ 3 ทั้งนี้จากแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองซึ่งเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ Manz (1986) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่าภาวะผู้นำในตนเองประกอบด้วยชุดการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะที่มุ่งเน้นพฤติกรรม (behavioral-focused skills) เป็นสิ่งที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับภาระงานที่ยากซึ่งมีแนวโน้มที่จะไม่ดึงดูดใจตามธรรมชาติของบุคคล จึงจำเป็นต้องอาศัยความมีวินัยในตนเองและความมุ่งมั่นของบุคคล และทักษะที่มุ่งเน้นการรู้คิด (cognitive-focused skills) ที่เน้นความรู้ความเข้าใจในภาระงานจากความน่าสนใจและการจูงใจตามธรรมชาติของบุคคล ซึ่งจะมีส่วนสำคัญให้เกิดการนำตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Van Rensburg และ Botma (2015) ที่พบว่า ความสำเร็จของการเรียนรู้ตลอดชีวิต นั่นคือ ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ

อย่าง เช่น การเปิดกว้างต่อโอกาสทางการเรียนรู้ การมีอัธมโนทัศนคติที่ดี การริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ และมีความคิดเป็นอิสระในการเรียนรู้ เป็นต้น ทั้งนี้การเปิดกว้างต่อโอกาสทางการเรียนรู้จำเป็นจะต้องอาศัยสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อการส่งเสริมและสนับสนุน การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดีในสิ่งแวดล้อมซึ่งเน้นความเป็นบุคคลของผู้เรียน และธรรมชาติของการเรียนเป็นหลัก โดยมีบรรยากาศที่ทุกคนเข้าใจชัดเจน และเชื่อมั่นในบทบาทของตนเองที่ผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ชี้แนะหรือผู้ช่วยเหลือ และผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้รู้ มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างตามความต้องการ และตามความสามารถของเขาเอง โดยมีปัญหาและประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นที่มาของแหล่งข้อมูล ความจริง และความคิดริเริ่มต่าง ๆ ในการเรียนรู้ (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2530; ประภาเพ็ญ สุวรรณ และ สวิง สุวรรณ, 2531) นอกจากนี้ Manz (2015) ยังกล่าวว่า ภาวะผู้นำภายในตนเองนั้นเกี่ยวข้องกับการนำพฤติกรรมด้วยตนเองอย่างรับผิดชอบ นอกจากนี้ บุคคลที่มีภาวะผู้นำภายในตนเอง จะเป็นผู้ที่มีความรู้วิธีที่จะจัดการตนเอง และค้นหาหนทางแก้ปัญหาหรือแนวความคิดใหม่ ๆ ในการจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วย (Carmeli, Meitar, & Weisberg, 2006) ดังนั้น ในประเด็นของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ นิสิตนักศึกษาที่มีภาวะผู้นำภายในตนเอง และรับรู้ถึงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้อันเป็นโอกาสจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาเป็นผู้ที่มีทักษะด้านภาษาอังกฤษที่จำเป็นเพื่อการพัฒนาตนเองสามารถใช้วิธีการต่าง ๆ ทั้งการควบคุมตนเอง และสามารถจัดการตนเองในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี เมื่อต้องเผชิญปัญหากับสถานการณ์ต่าง ๆ ในด้านการเรียน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่เป็นการวัดครั้งก่อน ที่ทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองในการวัดครั้งถัดมา

สำหรับตัวแปรเชิงผลในการวัดครั้งก่อนที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งถัดมา พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองจากการวัดครั้งที่ 1 สามารถส่งผลต่อ ภาวะผู้นำในตนเอง และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จากการวัดครั้งที่ 2 รวมทั้งแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้จากการวัดครั้งที่ 3 อาจกล่าวได้ว่านิสิตนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองนั้นจะมีลักษณะสำคัญซึ่งเป็นการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ และสอดคล้องตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นจะสามารถนำเอาประสบการณ์ของตนเองมาเป็นแหล่งทรัพยากรในการเรียนรู้ได้ (Knowles, 1975) นิสิตนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองจะจัดการตนเองได้ดี มีจุดหมาย มีแรงจูงใจที่จะเรียนได้ดีกว่า มีโอกาสที่จะทำงานตามศักยภาพของตน มีโอกาสที่จะเลือกเนื้อหา ประสบการณ์ และเป้าหมายทางการเรียนได้ตรงตามความต้องการของตนเอง

(Knowles, 1975; รุ่ง แก้วแดง, 2541; สุภาสินี ใจเย็น, 2545) ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาเกิด**ภาวะผู้นำในตนเอง** ด้วยการตั้งเป้าหมายที่ตนเองต้องการประสบความสำเร็จ คิดวางแผนเพื่อให้ตนเองไปถึงเป้าหมายนั้น ทั้งนี้เป้าหมายที่เกิดขึ้นนั้นจากการวิจัยในระยะที่ 2 พบว่ามีทั้งในส่วนของ การประสบความสำเร็จในการเรียนระดับมหาวิทยาลัยเพื่อจบการศึกษาและทำงานตามที่ตนเองปรารถนา รวมถึงความสนใจเพิ่มเติมในการหาความรู้อื่น ๆ เช่น การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำงานต่อไปในอนาคต นอกจากนั้นแล้วนิสิตนักศึกษายังได้นำประสบการณ์จากการเรียนรู้ทั้งจากการเรียนรู้ในหลักสูตร และการเรียนรู้เพิ่มเติมตามที่ตนเองสนใจ มาเป็นแหล่งทรัพยากรเรียนรู้ ที่จะต่อยอดความรู้ความเข้าใจที่ตนเองมีอยู่ให้เพิ่มพูนขึ้นได้

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นอีกปัจจัยที่พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ด้วยการนำตนเองจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาเกิดการรับรู้ถึงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีส่วนสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองนั้นจะมีการแสวงหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และสามารถปรับเปลี่ยนความคิดของตนจากข้อมูลข่าวสารที่ได้รับเพิ่มเติม และสามารถนำประสบการณ์เดิมมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาใหม่ ๆ ได้ (Knowles, 1975) เช่นนั้นแล้วนิสิตนักศึกษาจึงมีความพร้อมที่จะเปิดรับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อันเป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม และสนับสนุนการเรียนรู้ของตน เนื่องจากสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งจากในหลักสูตร และการเรียนรู้เพิ่มเติมตามความสนใจของตน หากนิสิตนักศึกษารับรู้ถึงสภาพแวดล้อมอันเป็นแหล่งเรียนรู้ มีการแสวงหาสถานที่ที่มีบรรยากาศเหมาะสมในการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุดที่มีแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ที่เหมาะสม การจัดสถานที่อ่านหนังสือให้มีบรรยากาศที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้เพื่อสร้างสมาธิในการอ่านหนังสือ และค้นคว้าหาความรู้ และประการสำคัญคือ แหล่งทรัพยากรที่เป็นบุคคล ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเพื่อนที่มีความสนใจในการเรียนรู้ใกล้เคียงกัน หรือครอบครัวที่จะเอื้ออำนวย และส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ นิสิตนักศึกษา

นอกจากนั้นผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะเป็นผู้ที่มีแรงกระตุ้นจากภายในที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง มีความพึงพอใจที่จะบรรลุเป้าหมาย ก่อให้เกิดความต้องการเรียนรู้สิ่งที่มีความเฉพาะและมีความพิเศษ (Knowles, 1975) และส่งเสริมให้เกิด**แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้** เนื่องจากนิสิตนักศึกษาที่มีการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างตั้งใจ จะจัดการตนเองได้ดี มีจุดมุ่งหมายในการเรียน และแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ได้ดีกว่า (Knowles, 1975; รุ่ง แก้วแดง,

2541; สุทธาสินี ใจเย็น, 2545) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงแนวความคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ จะพบว่าทั้งสองแนวคิดดังกล่าวมีความใกล้เคียงและสอดคล้องกันอย่างมาก คือการมีความมุ่งมั่น มีจุดมุ่งหมายอันเกิดจากความต้องการภายในของตนเอง จึงทำให้แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง นอกจากนั้นแล้วการที่พบว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองในการวัดครั้งที่ 1 ส่งผลต่อแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ในการวัดครั้งที่ 3 นั้น เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษา นั้นเป็นการเรียนรู้ในด้านภาษาอังกฤษซึ่งเป็นสิ่งที่นิสิตนักศึกษาให้ความสนใจ และให้ความสำคัญในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และไม่ได้มีผลจากกิจกรรมการเรียนในหลักสูตรที่เมื่อสอบปลายภาคเสร็จแล้วนิสิตนักศึกษาจะเกิดการผ่อนคลาย และลดความสนใจในการเรียนรู้ลงไป อีกทั้งแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ที่นิสิตนักศึกษามีเป็นลักษณะของปัจจัยภายในที่มีความคงทน และไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนักจึงส่งผลไปยังการวัดในครั้งที่ 3

ข้อค้นพบที่น่าสนใจอีกประการซึ่งได้จากการวัดแบบเหลือมเวลาด้วยวิธีการเปรียบเทียบแบบจำลอง (Grunberg et al., 2006) จากแบบจำลองซึ่งกันและกัน (Reciprocal model) ซึ่งเป็นแบบจำลองที่ตัวแปรสาเหตุในช่วงเวลาที่วัดก่อนส่งผลต่อตัวแปรผลที่วัดในเวลาหลัง และตัวแปรผลในช่วงเวลาที่วัดก่อนส่งผลต่อตัวแปรสาเหตุที่วัดในเวลาหลัง โดยพบความสัมพันธ์ที่มีลักษณะดังกล่าวคือ ภาวะผู้นำในตนเองจากการวัดครั้งที่ 1 ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองจากการวัดครั้งที่ 2 และส่งผลซึ่งกันและกันคือพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองจากการวัดครั้งที่ 1 ส่งผลต่อภาวะผู้นำในตนเองจากการวัดครั้งที่ 2 หากพิจารณาความสัมพันธ์ดังกล่าวตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นจะพบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีภาวะผู้นำในตนเองจะมีลักษณะที่เป็นบุคคลที่มีความตั้งใจ มีกระบวนการในการนำตนเอง จูงใจตนเองให้สามารถลงมือปฏิบัติสิ่งใด ๆ ให้ประสบความสำเร็จ (Manz, 1986) ซึ่งเป็นลักษณะที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองอย่างต่อเนื่อง และในขณะเดียวกันการที่นิสิตนักศึกษาสามารถจัดการตนเองได้ดี มีจุดมุ่งหมาย มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ ทำให้มีโอกาที่จะทำงานตามศักยภาพของตน และมีเป้าหมายทางการเรียนตรงตามความต้องการของตนเองอันเป็นลักษณะของผู้ที่มีพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง (Knowles, 1975; สุทธาสินี ใจเย็น, 2545) จึงเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำในตนเองที่จะชักนำตนเองไปสู่เป้าหมายคือการประสบความสำเร็จจากการเรียนรู้ในหลักสูตร และต่อยอดไปยังการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มเติมซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานในสาขาวิชาชีพของตนเองต่อไปในอนาคตได้เช่นกัน ทั้งนี้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผลนั้นจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและภาวะผู้นำในตนเอง รวมถึงการรับรู้ความสามารถของตนเองผ่านการฝึกฝน และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมประเด็นในการเรียนรู้ นั้นจึงมีความสำคัญ (Manz & Manz, 1991) เช่น การให้ความสนใจเรียนรู้ และฝึกฝนภาษาอังกฤษเพิ่มเติมจากกิจกรรมต่าง ๆ ของนิสิตนักศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการดูหนัง ฟังเพลง พูดคุยกับเพื่อนต่างชาติ เป็นต้น ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในตนเองและพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองจึงเป็นความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองของนิสิตนักศึกษา

นอกจากนั้นแล้วยังพบความสัมพันธ์ของตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งก่อนที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรเชิงเหตุในการวัดครั้งถัดมา โดยพบว่าการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนจากการวัดครั้งที่ 2 สามารถส่งผลต่อแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้จากการวัดครั้งที่ 3 เมื่อพิจารณาแนวคิดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนจะพบว่า การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนเป็นแนวคิดที่รวมองค์ประกอบของกระบวนการทางปัญญาไว้ด้วยกัน ซึ่งประกอบด้วยการรับรู้ความสามารถของตนเอง ความเชื่อ ทศนคติ และการให้คุณค่า และรวมถึงองค์ประกอบด้านพฤติกรรมที่เป็นการลงมือปฏิบัติอย่างมุ่งมั่นตั้งใจ โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนในบุคคลประการหนึ่งคือ กระบวนการของความตั้งใจ (intentional process) กล่าวคือบุคคลจะเกิดความงอกงามขึ้นจากกระบวนการของความตั้งใจในการลงมือกระทำสิ่งต่าง ๆ ทำให้เกิดการตระหนักรู้อย่างเต็มที่ในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อย่างมุ่งมั่น และเต็มใจ นอกจากนี้ผู้ที่มีการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตนจะมองเห็นถึงคุณค่าและใช้ประโยชน์ที่ได้รับจากโอกาสในการพัฒนาตนเองให้งอกงามอย่างเต็มที่ คอยมองหาและสร้างสถานการณ์ที่จะเอื้อให้ตนเองได้มีการเติบโตพัฒนา (Robitschek, 1998) แนวคิดดังกล่าวมีความสอดคล้องและสนับสนุนลักษณะสำคัญของผู้เรียนคือ แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ เนื่องจากแต่ละบุคคลมีแรงผลักดันที่แตกต่างกันเนื่องจากแรงจูงใจที่ต่างกันที่จะก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ โดยแรงจูงใจภายในจะสามารถอธิบายการกระทำพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดขึ้นได้ทั้งที่ไม่ได้รับแรงเสริม หรือรางวัลใด ๆ แต่เกิดจากคุณลักษณะของงานที่มีความน่าสนใจเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลเกิดความอยากรู้ มีความสนใจ อยากรู้เรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผลักดันให้บุคคลเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ (Deci et al., 1991)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในทางทฤษฎี

1. ผลการศึกษาโมเดลไค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงของการเปลี่ยนแปลงระยะยาวของพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษา ช่วยขยายแนวคิดการ

เรียนรู้ด้วยการนำตนเองในบริบทของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น จาก การบูรณาการแนวคิดทฤษฎีอื่นเข้ามาร่วมด้วย โดยเฉพาะในมุมมองของพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง นอกจากนั้นผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์เชิงสาเหตุช่วยยืนยันการ สอดรับของแนวคิดการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (social cognitive learning) ของแบนดูรา ซึ่งเป็น แนวคิดที่สะท้อนการเรียนรู้อันเป็นประโยชน์เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และข้อค้นพบจากการศึกษาทำให้ได้องค์ความรู้ในเรื่องปัจจัยสาเหตุของ พฤติกรรมการณ์เรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษา ผลการศึกษาทำให้เกิด ความชัดเจนและเหมาะสมของตัวแปรเชิงเหตุที่สามารถส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการณ์ในบริบทที่ต้องการ ศึกษา กล่าวคือ ภาวะผู้นำในตนเอง และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม การณ์เรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง อีกทั้งพฤติกรรมการณ์เรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำ ตนเองก็สามารถส่งผลย้อนกลับเป็นเหตุต่อภาวะผู้นำในตนเอง และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ได้ เช่นกัน

2. ผลการศึกษาทั้งในส่วนของการเปลี่ยนแปลงระยะยาว และความสัมพันธ์เชิง สาเหตุข้ามช่วงเวลาช่วยเพิ่มองค์ความรู้ของแนวคิดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ซึ่งเป็น ตัวแปรที่ยังไม่ค่อยมีการศึกษาในบริบทของสังคมไทย รวมถึงบริบทในงานวิจัยด้านพฤติกรรม ศาสตร์ ผลการศึกษาจะช่วยสนับสนุน ยืนยัน และตรวจสอบความเข้าใจในแนวคิดของการริเริ่ม พัฒนาความงอกงามแห่งตน ซึ่งจะเป็นตัวแปรทางจิตวิทยาเชิงบวกที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาเป็น ตัวแปรลักษณะทางจิตในการศึกษาอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

1. จากผลการวิจัยเชิงผลฐานวิธี ทำให้ทราบกระบวนการพัฒนาของตัวแปรการริเริ่ม พัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง และพฤติกรรมการณ์เรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการ นำตนเอง จากการประสพการณ์ที่นิสิตนักศึกษาได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับ ภาษาอังกฤษ ซึ่งส่วนใหญ่พบว่าเป็นกิจกรรมที่นอกเหนือจากกิจกรรมในมหาวิทยาลัย ซึ่งข้อ ค้นพบดังกล่าวที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพในการวิจัยระยะที่ 2 จึงสามารถนำไปเป็นแนวทางใน การจัดโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิต นักศึกษาได้ เป็นองค์ความรู้ในการที่จะนำปัจจัยที่เป็นตัวแปรเชิงเหตุไปจัดทำหลักสูตร กิจกรรม หรือโครงการที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้แก่นิสิตนักศึกษาโดยเฉพาะกลุ่มที่อยู่ใน สาขาวิชาตามข้อตกลง (MARs) และเพื่อเป็นการสร้างความพร้อมให้กับนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ใน

การที่จะออกไปสู่การประกอบอาชีพในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกอบวิชาชีพตาม ข้อตกลง (MARs) ในประชาคมอาเซียน

2. ผลการศึกษาทำให้ได้ข้อมูลในการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่ง อาจจะมีประโยชน์ต่อบุคคลอื่นที่ประกอบวิชาชีพตามข้อตกลง (MARs) ในประชาคมอาเซียน หรือ ผู้ที่สนใจ ในการที่จะนำองค์ความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง เพื่อเป็นประโยชน์ใน การประกอบวิชาชีพของตน และสามารถออกไปแข่งขันในตลาดแรงงานเสรีอาเซียนได้ รวมทั้งผล การศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง และ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ จะเป็นองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนา ลักษณะทางจิต และสภาพแวดล้อม เพื่อเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ในมุมมองอื่น ๆ ต่อไป ในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ในส่วนของการศึกษาระยะที่ 1 ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษา แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจัดสรรเวลาในการเก็บข้อมูล 3 ระยะ ตามวงจรของการเรียนการศึกษา ในระบบ กล่าวคือ เก็บข้อมูลครั้งที่ 1 ในช่วงต้นของการศึกษา เก็บข้อมูลในครั้งที่ 2 ช่วงกลางเทอม การศึกษา และครั้งที่ 3 ในช่วงปลายของการศึกษา ซึ่งส่งผลให้ตัวแปรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การริเริ่ม พัฒนาความงอกงามแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และแรงจูงใจภายใน ในการเรียนรู้ มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงไปตามวงจรการเรียนของนิสิตนักศึกษา การเพิ่มขึ้นของ การวัดในครั้งที่ 2 แสดงถึงความมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียนในระบบ ที่นิสิตนักศึกษาจะต้องให้ความสนใจทั้งในแง่ของการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ความมุ่งมั่นในการเรียนให้ประสบความสำเร็จ การ สอบกลางภาคจึงทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของตัวแปรต่าง ๆ แต่ในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 3 นั้นเป็นช่วง ปลายเทอมการศึกษา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังสอบปลายภาค ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่นิสิต นักศึกษาเกิดการผ่อนคลาย และละวางการเรียนไว้ เพื่อการพักผ่อนก่อนเริ่มเทอมการศึกษาใหม่ เช่นนั้นแล้วการศึกษากการเปลี่ยนแปลงที่อาจถูกแทรกซ้อนด้วยบริบทของการศึกษาวิจัย เช่น วงจร การเรียนในระบบมหาวิทยาลัย จึงควรให้ความสนใจกับช่วงเวลาของการเก็บข้อมูล หาก ตั้งสมมติฐานถึงการเพิ่มขึ้นของการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นไปได้ว่าควรเก็บข้อมูลในช่วงก่อนสอบ เป็น ต้น

2. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยเฉพาะ แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 ให้มีความชัดเจน และเฉพาะเจาะจงในบริบทที่ต้องการ ศึกษา เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มีทั้งข้อคำถามที่ถามอย่างเฉพาะเจาะจงถึงบริบท

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และมีแบบสอบถามที่ถามในประเด็นการเรียนรู้ทั่วไป จึงส่งผลต่อการตีความผลการวิจัย การที่ผู้วิจัยมีการกำหนดบริบทการศึกษาไว้อย่างเฉพาะเจาะจง ชัดเจน และครอบคลุมในทุก ๆ ส่วนของการศึกษาจะช่วยให้ข้อมูล ผลการศึกษาที่ได้มามีความชัดเจนต่อการตีความ อภิปรายผล เป็นประโยชน์ในบริบทที่ต้องการศึกษาและเป็นประโยชน์ในการนำไปศึกษาต่อ หรือนำไปใช้เชิงประยุกต์ได้ดีกว่า

3. นอกเหนือจากบริบทของความเฉพาะเจาะจงในประเด็นที่ต้องการศึกษา บริบทของสภาพแวดล้อมที่ศึกษาก็มีส่วนสำคัญ เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ครอบคลุมทั้งการเรียนรู้ในระบบของมหาวิทยาลัยและการเรียนรู้ด้วยตนเองที่อยู่นอกเหนือระบบการเรียนของมหาวิทยาลัย จึงอาจส่งผลให้ข้อค้นพบจากการศึกษาค่อนข้างกว้าง และอาจไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากนัก การศึกษาในครั้งต่อไปจึงควรเน้นให้มีความชัดเจนว่าจะทำการศึกษาในลักษณะบริบทใด เช่น ศึกษาการเรียนรู้ที่อยู่นอกเหนือระบบการเรียนในมหาวิทยาลัย ก็จะสามารถนำผล ข้อค้นพบที่ได้ไปพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์แก่นิสิตนักศึกษาที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ไม่อิงอาศัยระบบการศึกษาของมหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

- Akbar, S., Claramita, M., & Kristina, T. N. (2017). Intrinsic motivation and self-directed learning relationship: Strive for adult learning character formation. *South-East Asian Journal of Medical Education*, 11(1), 26-31.
- Aldridge, J. M., Fraser, B. J., Bell, L., & Dorman, J. (2012). Using a new learning environment questionnaire for reflection in teacher action research. *Journal of Science Teacher Education*, 23, 259-290.
- Amabile, T. M., Hill, K. G., Hennessey, B. A., & Tighe, E. M. (1994). The Work Preference Inventory: Assessing intrinsic and extrinsic motivational orientations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66(5), 950-967.
- Anderson, G. J., & Walberg, H. J. (1974). Learning environments. In H. J. Walberg (Ed.), *Evaluating educational performance: A sourcebook of methods, instruments, and examples* (pp. 81-98). Berkeley, CA: McCutchan.
- Anderson, J. S., & Prussia, G. E. (1997). The self-leadership questionnaire: Preliminary assessment of construct validity. *Journal of Leadership Studies*, 4(2), 119-143.
- Armstrong, C. P., & Sambamurthy, V. (1999). Information technology assimilation in firms: The influence of senior leadership and IT infrastructures. *Information Systems Research*, 10(4), 304-327.
- ASEAN. (2016, July 20). ASEAN Tourism Ministers to launch Tourism Skills Standards [ASEAN Secretariat News]. Retrieved from <http://asean.org/asean-tourism-ministers-to-launch-tourism-skills-standards/>
- Astin, A. W. (1968). *The college environment*. Washinton, DC: American Council on Education.
- Ay, F. A., Karakaya, A., & Yilmaz, K. (2015). Relations between self-leadership and critical thinking skills. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 207, 29-41.
- Baard, P. P., Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2004). Intrinsic need satisfaction: A motivational basis of performance and well-being in two work settings. *Journal of Applied Social Psychology*, 34(10), 2045-2068.

- Baker, L., & Brown, A. L. (1980). *Metacognitive skill and reading technical* (Report No. 188). Urbana, IL: Center for the study of Reading.
- Bass, B. M., & Bass, R. (2008). *The Bass handbook of leadership: Theory, research, and managerial applications* (4th ed.). New York, NY: Free Press.
- Bharathi, P. (2014). Self-directed learning and learner autonomy in english language teacher education: Emerging trends. *ELT Voices – India International Journal for teachers of English*, 4(1), 1-9.
- Bonk, C. J., & Lee, M. M. (2017). Motivations, achievements, and challenges of self-directed informal learners in open educational environments and MOOCs. *Journal of Learning for Development*, 4(1), 36-57.
- Bordonaro, K. (2006). Self-directed language learning of ESL students in an American college library. *Journal of Language and Learning*, 5(1), 29-49.
- Borich, G. D. (1992). *Effective teaching methods*. New York, NY: Macmilland.
- Bott, E. M., & Duffy, R. D. (2014). A two-wave longitudinal study of career calling among undergraduates: Testing for predictors. *Journal of Career Assessment*, 23(2), 250-264.
- Brockett, R. G., & Hiemstra, R. (1991). *Self-direction in adult learning: Perspectives on theory, research, and practice*. London: Routledge.
- Brookfield, S. D. (1984). Self-directed adult learning: A critical paradigm. *Adult Education Quarterly*, 35(2), 59-71.
- Bryant, A., & Kazan, A. L. (2012). *Self-leadership: How to become a more successful, efficient, and effective leader from the inside out*. New York, NY: McGraw-Hill Education.
- Carmeli, A., Meitar, R., & Weisberg, J. (2006). Self-leadership skills and innovative behavior at work. *International Journal of Manpower*, 27(1), 75-90.
- Coertjens, L., Donche, V., De Maeyer, S., Vanthournout, G., & Van Petegem, P. (2013). Modeling change in learning strategies throughout higher education: A multi-indicator latent growth perspective. *PLoS ONE*, 8(7), e67854.
- Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). *A first course in factor analysis* (2nd ed.). Hillsdale, NJ:

Lawrence Erlbaum.

Costa, A. L., & Kallick, B. (2004). *Assessment strategies for self-directed learning*.

Thousand Oaks, CA: Corwin.

Cox, J. F. (1993). *The effects of superleadership training on leader behavior, subordinate selfleadership behavior, and subordinate citizenship* (Unpublished doctoral dissertation). University of Maryland, College Park, MD.

Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2011). *Designing and conducting mixed methods research* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

deCharms, R. (1976). *Enhancing motivation: Change in the classroom*. Oxford, England: Irvington.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1991). A motivational approach to self: Integration in personality. In R. A. Dienstbier (Ed.), *Current theory and research in motivation, Vol. 38. Nebraska symposium on motivation, 1990: Perspectives on motivation* (pp. 237-288). Lincoln, NE: University of Nebraska Press.

Deci, E. L., Vallerand, R. J., Pelletier, L. G., & Ryan, R. M. (1991). Motivation and education: The self-determination perspective. *Educational Psychologist*, 26(3-4), 325-346.

Du, F. (2013). Student perspectives of self-directed language learning: Implications for teaching and research. *International Journal for the Scholarship of Teaching and Learning*, 7(2), 1-16.

Fisher, D. L., & Fraser, B. J. (1981). Validity and use of my class inventory. *Science Education*, 65, 145-156.

Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.

Fraser, B. J., Anderson, G. J., & Walberg, H. J. (1982). *Assessment of learning environments: Manual for Learning Environment Inventory (LEI) and My Class Inventory (MCI)* (3rd vers.). Perth, Australia: Western Australian Institute of Technology.

- Fraser, B. J., Giddings, G. J., & McRobbie, C. J. (1991). *Science laboratory classroom environments: A cross-national perspective*. Paper presented at the annual meeting of American Educational Research Association, Chicago, IL.
- Gholizadeh, M., Yailagh, M. S., Biregani, S. A., & Hajiyakhchali, A. (2019). A latent growth curve model of academic motivation and academic self-efficacy of Shahid Chamran university students. *International Journal of Psychology*, 13(1), 157-182.
- Glueck, W. F. (1980). *Strategic management and business policy*. New York: McGraw-Hill.
- Golmoradia, R., & Ardabili, F. S. (2016). The effects of social capital and leadership styles on organizational learning. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 230, 372-378.
- Grunberg, L., Moore, S., Sikora, P., & Greenberg, E. (2006). *Downsizing and alcohol use: A cross-lagged longitudinal analysis* (Working Paper PEC2006-0002). Boulder, CO: Institute of Behavioral Science, University of Colorado at Boulder.
- Guglielmino, L. M. (1978). Development of the Self-Directed Learning Readiness Scale. *Dissertation Abstracts International*, 38(11-A), 6467.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Upper saddle River, NJ: Pearson Education International.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis* (6th ed.). Upper saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Hannafin, M. J., Land, S. M., & Oliver, K. (1999). Open learning environments: Foundations, methods, and models. In C. Reigeluth's (Ed.), *Instructional-design theories and models* (Vol. 2, pp. 115-140). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Hardin, E. E., Weigold, I. K., Robitschek, C., & Nixon, A. E. (2007). Self-discrepancy and distress: The role of personal growth initiative. *Journal of Counseling Psychology*, 54(1), 86-92.
- Harter, S. (1981). A new self-report scale of intrinsic versus extrinsic orientation in the

- classroom: Motivational and informational components. *Developmental Psychology*, 17(3), 300-312.
- Haywood, H. C., & Burke, W. P. (1977). Development of individual differences in intrinsic motivation. In I. C. Uzgiris & F. Weizmann (Eds.), *The structuring of experience* (pp. 235-263). New York: Plenum.
- Hersey, P., & Blanchard, K. H. (1988). *Management and organizational behavior* (5th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Hiemstra, R., & Brockett, R. G. (1994). From behaviorism to humanism: Incorporating self-direction in learning concepts into the instructional design process. In H. B. Long & Associates (Eds.), *New ideas about self-directed learning* (pp. 59-80). Norman, OK: Oklahoma Research Center for Continuing Professional and Higher Education, University of Oklahoma.
- Houghton, J. D. (2000). *The relationship between self-leadership and personality: A comparison of hierarchical factor structures* (Doctoral dissertation, Virginia Polytechnic Institute and State University). Retrieved from <https://pdfs.semanticscholar.org/f18b/d532f9a92475fe5328a96a585f47ba56863a.pdf>
- Houghton, J. D., Dawley, D., & DiLiello, T. C. (2012). The abbreviated self-leadership questionnaire (ASLQ): A more concise measure of self-leadership. *International Journal of Leadership Studies*, 7(2), 216-232.
- Houghton, J. D., & Neck, C. P. (2002). The revised self-leadership questionnaire: Testing a hierarchical factor structure for self-leadership. *Journal of Managerial Psychology*, 17(8), 672-691.
- Johnson, S. L. (2010). Research and statistics: A question of time: Cross-sectional versus longitudinal study designs. *Pediatrics in Review*, 31(6), 250-251.
- Kearney, M. W. (2017). Cross-lagged panel analysis. In M. R. Allen (Ed.), *The SAGE Encyclopedia of communication research methods*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Knowles, M. S. (1975). *Self-directed learning: A guideline for learners and teacher*. Chicago, IL: Follet.

- Knowles, M. S. (1984). *Andragogy in action: Applying modern principles of adult education*. San Francisco, CA: Jossey Bass.
- Knowles, M. S., Holton, E. F., & Swanson, R. A. (1998). *The adult learner: The definitive classic in adult education and human resource development* (5th ed.). Houston, TX: Gulf.
- Kocaman, G., Dicle, A., & Ugur, A. (2009). A longitudinal analysis of the self-directed learning readiness level of nursing students enrolled in a problem-based curriculum. *Journal of Nursing Education*, 48(5), 286-290.
- Lao, A. C.-C., Cheng, H. N. H., Huang, M. C. L., Ku, O., & Chan, T.-W. (2017). Examining motivational orientation and learning strategies in computer-supported self-directed learning (CS-SDL) for mathematics: the perspective of intrinsic and extrinsic goals. *Journal of Educational Computing Research*, 54(8), 1168-1188.
- Littlewood, W. (1999). Defining and developing autonomy in East Asian context. *Applied Linguistics*, 20(1), 71-94.
- Long, D. G. (1990). *Learner managed learning: The key to lifelong learning and development*. New York, NY: St. Martin's Press.
- Lussier, J. W. (1998). *Developing expertise in battlefield thinking: Models of battlefield thinking* (Unpublished briefing). Ft. Leavenworth, KS: U.S. Army Research Institute.
- Malik, N. I., Yasin, G., & Shahzadi, H. (2015). Personal growth initiative and self esteem as predictors of academic achievement among students of technical training institutes. *Pakistan Journal of Social Sciences*, 35(2), 703-714.
- Manz, C. C. (1986). Self-leadership: Toward an expanded theory of self-influence processes in organizations. *The Academy of Management Review*, 11(3), 585-600.
- Manz, C. C. (2015). Taking the self-leadership high road: Smooth surface or potholes ahead? *Academy of Management Perspectives*, 29(1), 132-151.
- Manz, C. C., & Manz, K. P. (1991). Strategies for facilitating self-directed learning: A process for enhancing human resource development. *Human Resource Development Quarterly*, 2(1), 3-12.

- Manz, C. C., & Sims, H. P. (1987). Leading workers to lead themselves: The external leadership of self-managing work teams. *Administrative Science Quarterly*, 32(1), 106-129.
- Manz, C. C., & Sims, H. P. (2001). *The new superleadership: Leading others to lead themselves*. San Francisco, CA: Berrett Koehler.
- Maykrantz, S. A., & Houghton, J. D. (2018). Self-leadership and stress among college students: Examining the moderating role of coping skills. *Journal of American College Health*, 1-8. doi:10.1080/07448481.2018.1515759
- McCrae, R. R., & Costa, P. T. (2003). *Personality in adulthood: A five-factor theory perspective* (2nd ed.). New York, NY: Guilford Press.
- McVey, G. F. (1989). Learning environments. In M. Eraut (Ed.), *The international encyclopedia of educational technology* (pp. 124-131). New York: Pergamon Press.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Moos, R. H. (1976). *The human context: Environmental determinants of behavior*. New York, NY: John Wiley & Sons.
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). The assessment of reliability. *Psychometric Theory*, 3, 248-292.
- Ping, R. A. (2009). *Is there any way to improve Average Variance Extracted (AVE) in a Latent Variable (LV) X (Revised)?* Retrieved May 15, 2019, from <http://www.wright.edu/~robert.ping/ImprovAVE2.doc>
- Prochaska, J. O., & DiClemente, C. C. (1986). Toward a comprehensive model of change. In W. Miller & N. Heather (Eds.), *Addictive behaviors: Processes of change* (pp. 3-28). New York: Plenum Press.
- Roberts, H. E., & Foti, R. J. (1998). Evaluating the interaction between self-leadership and work structure in predicting job satisfaction. *Journal of Business and Psychology*, 12(3), 257-267.
- Robitschek, C. (1998). Personal growth initiative: The construct and its measure.

- Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 30(4), 183-198.
- Robitschek, C., Ashton, M. W., Spering, C. C., Geiger, N., Byers, D., Schotts, G. C., & Thoen, M. A. (2012). Development and psychometric evaluation of the Personal Growth Initiative Scale-II. *Journal of Counseling Psychology*, 59(2), 274-287.
- Robitschek, C., Ashton, M. W., Spering, C. C., Murray, D., Shotts, G. C., & Martinez, M. (2009, June). *Development of the Personal Growth Initiative Scale-II*. Poster session presented at the 2009 World Congress on Positive Psychology, Philadelphia, PA.
- Robitschek, C., & Cook, S. W. (1999). The influence of personal growth initiative and coping styles on career exploration and vocational identity. *Journal of Vocational Behavior*, 54(1), 127-141.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49-60.
- Ryan, R. M. (1982). Control and information in the intrapersonal sphere: An extension of cognitive evaluation theory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 43(3), 450-461.
- Schlossberg, N. K. (1984). *Counselling adults in transition: Linking practice with theory*. New York, NY: Springer.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2004). *A beginner's guide to structural equation modeling* (2nd ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Sikora, P., Moore, S., Greenberg, E., & Grunberg, L. (2008). Downsizing and alcohol use: A cross-lagged longitudinal examination of the spillover hypothesis. *Work & Stress*, 22(1), 51-68.
- Sims, H. P., & Lorenzi, P. (1992). *The new leadership paradigm: Social learning and cognition in organizations*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Snyder, C. R., & Lopez, S. J. (Eds.). (2002). *Handbook of positive psychology*. New York, NY: Oxford University Press.
- Stogdill, R. M. (1974). *Handbook of leadership: A survey of theory and research*.

New York, NY: Free Press.

Strong, R., Wynn, J. T., Irby, T. L., & Lindner, J. R. (2013). The relationship between students' leadership style and self-directed learning level. *Journal of Agricultural Education*, 54(2), 174-185.

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Boston, MA: Pearson.

Taiga, B., & Tobias, J. (2013). A latent growth curve analysis of business students' intrinsic and extrinsic motivation. *Proceedings of 15th Biennial EARLI Conference*.

München: European Association for Research on Learning and Instruction.

The Great Schools Partnership. (2013). *Learning environment*. Retrieved March 2, 2016, from <http://edglossary.org/learning-environment/>

Tough, A. M. (1971). *The adult's learning projects: A fresh approach to theory and practice in adult learning*. Toronto, Canada: OISE.

University of Iceland. (n.d.). *Self-directed language learning*. Retrieved March 20, 2016, from http://english.hi.is/university/self_directed_language_learning

Ushioda, E., & Ridley, J. (2002). *Working with the European language portfolio in Irish post-primary schools: Report on an evaluation project* (CLCS Occasional Paper No. 61). Dublin, Ireland: Trinity College, Centre for Language and Communication Studies.

Van Rensburg, G. H., & Botma, Y. (2015). Bridging the gap between self-directed learning of nurse educators and effective student support. *Curationis*, 38(2), 1503-1510.

Weigold, I. K., Boyle, R. A., Weigold, A., Antonucci, S. Z., Mitchell, H. B., & Martin-Wagar, C. A. (2018). Personal growth initiative in the therapeutic process: An exploratory study. *The Counseling Psychologist*, 46(4), 481-504.

Weigold, I. K., & Robitschek, C. (2011). Agentic personality characteristics and coping: Their relation to trait anxiety in college students. *American Journal of Orthopsychiatry*, 81(2), 255-264.

Weinstein, C. S., & David, T. G. (Eds.). (1987). *Spaces for children: The built environment*

and child development. New York, NY: Plenum Press.

Wimmers, P. F., & Lee, M. (2015). Identifying longitudinal growth trajectories of learning domains in problem-based learning: A latent growth curve modeling approach using SEM. *Advances in Health Sciences Education*, 20(2), 467-478.

Yukl, G. (2010). *Leadership in organizations* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson.

กนกวรรณ ทองฉวี. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึที่มีคุณค่าในตนเอง บทบาทอาจารย์ในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมในสถาบัน กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล สถาบันการศึกษพยาบาลของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (วิทยานิพนธ์ พย.ม. การพยาบาลศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

กรมวิชาการ. (2541). *สาระความรู้ที่ได้จากการสัมมนาทางวิชาการเพื่อนำเสนอผลการวิจัย/ผลงานทางวิชาการ เกี่ยวกับเรื่องกระบวนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. (2556). *ASEAN Mini Book* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: Page Maker.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *หลักสูตรการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2530). *การศึกษานอกระบบโรงเรียนกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 คณาพร คมสัน. (2540). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย* (วิทยานิพนธ์ ค.ด. หลักสูตรและการสอน). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ศิริบุญ จงวุฒิเวศร์, สมพร ร่วมสุข, และ วรณภา แสงวัฒนะกุล. (2547). *การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จันทมร สีหาบุญลี. (2559). ความพร้อมของนักศึกษาไทยในตลาดแรงงานอาเซียน. *เอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา*, 15(164), 12-19.

จิรวัดน์ วีรังกร. (2555). *เมื่อไทยก้าวสู่ประชาคมอาเซียนกับทิศทางการพัฒนานิสิต*. สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2559, จาก www.pr.sa.ku.ac.th/060554.ppt

ฉลวย ม่วงพรวน. (2554). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยกิจกรรมการรู้คิดในการอ่าน*

ภาษาอังกฤษ สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชา
อุตสาหกรรม. *Veridian E-Journal มหาวิทยาลัยศิลปากร: กลุ่มมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์*, 4(1), 513-532.

ชลวิทย์ เจียรจิตต์, และ ชัยวัชร พรหมจิตติพงศ์. (2556). การเตรียมความพร้อมของนิสิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒต่อการเป็นประชาคมอาเซียน 2015. *วารสารสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 16, 63-73.

ชาย โพธิ์สีดา. (2552). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ณภัทร วุฒิวงศา. (2557). กลยุทธ์สร้างแรงจูงใจ: การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ. *วารสาร
นักบริหาร*, 34(1), 89-97.

ทิตินา แคมมณี. (2551). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนสาร เสริมสุข, และ นีรนุช กมลยะบุตร. (2560). การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบ
ร่วมมือบนเว็บในรายวิชาเทคโนโลยีการถ่ายภาพดิจิทัล. *การสื่อสารและวัฒนธรรม
ดิจิทัล*, 1(1), 100-108.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นันทวัน ชุมตันติ. (2551). ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของนิสิตชั้นปีที่ 1
วิชาเอกภาษาอังกฤษ. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 5(2), 1-21.

บุษบา อัจฉาภา. (2559, กรกฎาคม). *การศึกษาและเสริมสร้างความเป็นผู้นำในตนเองของเยาวชน
โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา*. บทความนำเสนอด้วยโปสเตอร์ใน การประชุมวิชาการและ
นำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 1 เรื่อง สร้างเสริม
สหวิทยาการ ผสมผสานวัฒนธรรมไทย ก้าวอย่างมั่นใจเข้าสู่ AC, อุดรธาธานี.

เบญจวรรณ ดันประเสริฐ. (2557). *การกำกับตนเอง ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค
แรงจูงใจภายใน และความสำเร็จในการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตบางเขน* (ปริญญานิพนธ์ วท.ม. จิตวิทยาชุมชน). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
กรุงเทพฯ.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ, และ สวิง สุวรรณ. (2531). *การฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*.
กรุงเทพฯ: คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ปรินดา ตาสี. (2551). ลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับ
 ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัย
 ในกรุงเทพมหานคร (ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ, และ มนต์รี แยมกลกร. (2551). องค์ประกอบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่
 เป็นสาเหตุต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา. วารสาร
 เทคโนโลยีทางการศึกษา, 3(1), 66-83.
- พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ. (2548). การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้. ชลบุรี: ภาควิชาเทคโนโลยีทาง
 การศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรณี โจนเบญจกุล, ศรีปริญญา ฐปกระจ่าง, และ ชาญเดช เจริญวิริยะกุล. (2561). ปัจจัยที่มีผล
 ต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา. วารสารสมาคม
 นักวิจัย, 23(2), 203-214.
- พลชนัน นิรมิตไชนนนท์. (2549). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ
 นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
 ประยุกต์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พิชามญช์ บุญสิทธิ. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างการริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งแห่งตนกับความ
 วิตกกังวลในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีการ
 เเมธิญปัญหาเป็นตัวแปรส่งผ่าน (วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. จิตวิทยาการปรึกษา). จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พิศดี มินศิริ. (2547). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา
 พยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลเครือข่ายภาคกลางในสังกัดสถาบันพระ
 บรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (ปริญญาานิพนธ์ ศษ.ม. การวิจัยและสถิติทางการ
 ศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ไพฑูรย์ ศรีฟ้า. (2554). การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน. สืบค้นเมื่อ 17 มีนาคม 2559, จาก
<http://www.saruthipong.com/port/document/299-835/299-835-3.pdf>
- ยุทธนา ไชยจุล. (2554). ภาวะผู้นำ ทฤษฎี และตัวอย่างงานวิจัย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรม
 ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). ภาวะผู้นำ ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางการพัฒนา. กรุงเทพฯ:
 โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รุ่ง แก้วแดง. (2541). *ปฏิวัติการศึกษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มติชน.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2518). *หลักการอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2557). *ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและนวัตศนะร่วมสมัยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดบุ๊คเซ็นเตอร์.
- วิลาลักษณ์ ชัววลลี. (2542). *ผลของรางวัลภายนอกและการรับรู้ความสามารถของตนที่มีต่อแรงจูงใจภายในของนักเรียน* (รายงานการวิจัยฉบับที่ 81). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิไลพร มณีพันธ์. (2539). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และสภาพแวดล้อมในการทำงานกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ พย.ม. การพยาบาลศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ศรัณญา แก้วคำลา, และ สุทธิพร มูลศาสตร์. (2558). *ความสัมพันธ์ ปัจจัยส่วนบุคคลภาวะผู้นำตนเอง และผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเสถณุมิ จังหวัดร้อยเอ็ด*. *วารสารโรงพยาบาลมหาสารคาม*, 12(2), 121-127.
- สมคิด อิศระวัฒน์. (2543). *การสอนผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. (2543). *เทคนิคการสอนแนวใหม่*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สมโภชน์ เตียมสุภาสิต. (2553). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ และ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). *ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558*. กรุงเทพฯ: บางกอกบลิ๊ก.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *วิสัยทัศน์ กลยุทธ์ จุดเน้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2557*.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). (ร่าง) *แผนพัฒนา*

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔. สืบค้นเมื่อ
5 ธันวาคม 2559, จาก http://www.nesdb.go.th/article_attach/article_file_20160922162732.pdf

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. (2555). *โครงการเตรียมการรองรับการเคลื่อนย้ายของแรงงาน
สู่การเป็นประชาคมอาเซียน* (รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการ
วิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำเนา ขจรศิลป์. (2538). *มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2: การพัฒนานักศึกษา*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

สุจินดา ประเสริฐ. (2554). *ผลของการพัฒนาแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้และความสามารถในการ
เรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม* (ปริญญานิพนธ์ วท.ด. การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

สุธาสนี ใจเย็น. (2545). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของ
นักศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนระบบการศึกษาทางไกลในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
(ปริญญานิพนธ์ ศษ.ม. จิตวิทยาการศึกษา)*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

สุภมาส อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, และ รัชนีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2554). *สถิติวิเคราะห์
สำหรับวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ : เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL* (พิมพ์
ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เจริญดีมีนคังการพิมพ์.

สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2533). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพร ตั้งสมรพงษ์, และ วินัย วีระพัฒนานนท์. (2542). *การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและ
ทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่นในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมการศึกษาและเศรษฐกิจชุมชน จังหวัด
นครนายก*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

แสงเดือน เจริญนิม, ทศนีย์ ชันติยะ, สาธิต เจริญนิม, และ อุทัยวรรณ สมศรีรัฐกิจ. (2555).

*รายงานการวิจัยเรื่อง ความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนิสิตฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. กรุงเทพฯ: คณะ
ศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2533). *การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อรพินธุ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2545). สภาพแวดล้อมการเรียนรู้. สารานุกรมศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 25, 57-64.

อรพินธุ์ ชูชม, และ อัจฉรา สุขารมณ. (2543). การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของ
แรงจูงใจภายใน: ปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจภายใน (รายงานการวิจัยฉบับที่ 76).

กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อรพินธุ์ ชูชม, อัจฉรา สุขารมณ, และ วิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี. (2542). การพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจ
ภายใน (รายงานการวิจัยฉบับที่ 70). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

อุมาภรณ์ สุขารมณ. (2550). การศึกษาและการสร้างโปรแกรมการพัฒนาแรงจูงใจภายใน
ในการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับ
ความสามารถ (ปริญญาโท กศ.ม. จิตวิทยาการแนะแนว). บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

ชื่อ-สกุล	สถานที่ทำงาน
1. รองศาสตราจารย์ ดร.อรรฎญา ตัญคำภีร์	คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ภัทราวัฒน์	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.จิระสุข สุขสวัสดิ์	สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
4. อาจารย์ ดร.กรรชิต แสนอุปถ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. อาจารย์ ดร.อารยา ผลธัญญา	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง พัฒนาการด้านการริเริ่มความมั่งคั่งแห่งตน ภาวะผู้นำในตนเอง แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษาเพื่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียน

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมการวิจัยนี้เพราะมีคุณสมบัติสอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในการศึกษา ซึ่งผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาไทยต่อไป

ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ให้ครบทุกข้อและทุกตอน โดยตอบให้ตรงตามสภาพความเป็นจริงที่เกี่ยวกับตัวท่าน ผู้วิจัยหวังอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี และขอรับรองว่าข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับเพื่อประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น และการตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้นต่อตัวท่าน ทั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ทุกท่านได้สละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

นางสาวพิชามณูช บุญสิทธิ์

นิสิตระดับปริญญาเอก สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ☐ หรือเติมข้อมูลลงในช่องว่างตามความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุปี (กรุณาระบุเป็นตัวเลขจำนวนปีเท่านั้น เช่น 20)
3. คณะ ☐ แพทยศาสตร์ ☐ ทันตแพทยศาสตร์ ☐ พยาบาลศาสตร์
☐ วิศวกรรมศาสตร์ ☐ สถาปัตยกรรมศาสตร์ ☐ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี/
 บริหารธุรกิจ
4. ชั้นปีที่ ☐ ปี 4 ☐ ปี 5 ☐ ปี 6
5. เกรดเฉลี่ย ☐ 2.01 - 2.50 ☐ 2.51 - 3.00 ☐ 3.01 - 3.50 ☐ 3.51 - 4.00
6. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษที่เข้าร่วม.....

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำตนเอง

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุดโดยใช้เครื่องหมาย X บนตัวเลขในส่วนที่ให้เลือกในแต่ละข้อเพียงตัวเลือกเดียว โปรดตอบให้ตรงกับตัวท่าน หรือความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดยไม่ต้องคำนึงว่าบุคคลส่วนใหญ่ควรจะตอบอะไร และกรุณาทำให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	ไม่จริง เลย 1	ค่อนข้าง ไม่จริง 2	ไม่ แน่ใจ 3	ค่อนข้าง จริง 4	จริง ที่สุด 5
1. ฉันมีเป้าหมายในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างชัดเจน	1	2	3	4	5
2. ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ฉันมักตั้งคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลในสิ่งที่ตนเองไม่รู้	1	2	3	4	5
3. ฉันใช้ประสบการณ์การเรียนรู้เดิมในเรื่องต่าง ๆ มาช่วยในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	1	2	3	4	5
4. ฉันเก็บเกี่ยวความรู้ภาษาอังกฤษจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ผู้รู้ เจ้าของภาษา อินเทอร์เน็ต หนังสือ เป็นต้น	1	2	3	4	5
5. ฉันไม่เคยวางแผนใด ๆ ในเรื่องการเรียนภาษาอังกฤษ	1	2	3	4	5
6. ฉันค้นหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้เรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น	1	2	3	4	5
7. ฉันพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษด้วยการฝึกฝนตนเองบ่อย ๆ	1	2	3	4	5
8. ฉันกล้าที่จะถามคนอื่นในการใช้ภาษาอังกฤษที่ไม่ถูกต้องของตน	1	2	3	4	5
9. ฉันนึกถึงภาพสิ่งต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้มากมาย	1	2	3	4	5
10. ฉันลงมือทำกิจกรรมที่พัฒนาตนเองด้านภาษาอังกฤษโดยไม่ยึดติดกับความคิดเดิม	1	2	3	4	5
11. ฉันคิดหาวิธีใหม่ ๆ ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้หลายวิธี	1	2	3	4	5

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	ไม่จริง เลย 1	ค่อนข้าง ไม่จริง 2	ไม่ แน่ใจ 3	ค่อนข้าง จริง 4	จริง ที่สุด 5
12. ฉันจะเรียนรู้ภาษาอังกฤษในประเด็น ที่ฉันสนใจจนกว่าจะสำเร็จโดยไม่เลิก ไปกลางคัน	1	2	3	4	5
13. ฉันตรวจสอบตนเองว่า “รู้ หรือ ไม่รู้อะไร” เสมอ เพื่อวางแผนในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ได้อย่างถูกต้อง	1	2	3	4	5
14. ฉันตรวจสอบผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ของตนเองอย่างจริงจัง	1	2	3	4	5
15. ฉันทำกิจกรรมทุกอย่างที่ต้องการในการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษจนกว่าจะสำเร็จ	1	2	3	4	5
16. ฉันตรวจสอบความถูกต้องของผลการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษของตนอย่างสม่ำเสมอ	1	2	3	4	5
17. ฉันสำรวจปัญหาในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ ตนเองสามารถแก้ไขได้	1	2	3	4	5
18. แม้จะได้รับข้อมูลใหม่ ๆ ฉันก็ยังยึดติดกับ ความคิดแบบเดิม ๆ ในการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ	1	2	3	4	5
19. ฉันลงมือแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	1	2	3	4	5
20. ฉันลงมือทำเพื่อแก้ไขจุดอ่อนของตน ในการเรียนภาษาอังกฤษ	1	2	3	4	5
21. ฉันลงมือแก้ไขปัญหาในการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษอย่างเป็นขั้นตอน	1	2	3	4	5
22. ฉันไม่กล้าคิดสิ่งที่แตกต่างไปจากคนอื่น ๆ ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	1	2	3	4	5
23. ฉันจัดการกับอุปสรรคทุกอย่างที่เกิดขึ้น ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ดี	1	2	3	4	5
24. ฉันค้นหาปัญหาในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ของตนด้วยตนเองเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ให้ดีขึ้น	1	2	3	4	5

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	ไม่จริง เลย 1	ค่อนข้าง ไม่จริง 2	ไม่ แน่ใจ 3	ค่อนข้าง จริง 4	จริง ที่สุด 5
25. ฉันมักหยุดทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ	1	2	3	4	5
26. ฉันเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รอบ ๆ ตัวของฉันตลอดเวลา	1	2	3	4	5
27. ฉันค้นหาข้อบกพร่องในการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษของตนเองและแก้ไขให้ดีขึ้น อยู่เสมอ	1	2	3	4	5
28. ฉันเปลี่ยนแปลงตนเองจนใช้ภาษาอังกฤษ ในการสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี	1	2	3	4	5

ตอนที่ 3 การริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุดโดยใช้เครื่องหมาย X บนตัวเลขในส่วนที่ให้เลือกในแต่ละข้อเพียงตัวเลือกเดียว โปรดตอบให้ตรงกับตัวท่าน หรือความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดยไม่ต้องคำนึงว่าบุคคลส่วนใหญ่ควรจะตอบอะไร และกรุณาทำให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	ไม่จริง เลย 1	ค่อนข้าง ไม่จริง 2	ไม่ แน่ใจ 3	ค่อนข้าง จริง 4	จริง ที่สุด 5
1. ฉันมีความพร้อมในการพัฒนาตนเอง	1	2	3	4	5
2. ฉันรู้ว่าฉันต้องการเปลี่ยนแปลงอะไรในตัวเอง	1	2	3	4	5
3. ฉันรู้ตัวว่าเมื่อใดฉันต้องเริ่มปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวเอง	1	2	3	4	5
4. ฉันไม่เคยนึกว่าตนเองจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งใด	1	2	3	4	5
5. ฉันเบื่อหน่ายที่จะเริ่มต้นปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ	1	2	3	4	5
6. ฉันไม่มีแรงบันดาลใจที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง	1	2	3	4	5
7. ฉันตั้งเป้าหมายที่ทำได้จริงในการเปลี่ยนแปลงตนเอง	1	2	3	4	5
8. ฉันมีแนวทางที่ทำได้จริงในการพัฒนาตนเอง	1	2	3	4	5
9. ฉันมีขั้นตอนในการเปลี่ยนแปลงตนเองตามที่ตั้งใจไว้อย่างชัดเจน	1	2	3	4	5
10. การวางแผนเพื่อพัฒนาตนเองเป็นเรื่องยากสำหรับฉัน	1	2	3	4	5
11. ฉันไม่ต้องการผูกมัดตนเองด้วยการวางแผนปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองไว้ล่วงหน้า	1	2	3	4	5
12. ฉันไม่เคยคิดอะไรล่วงหน้าเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเอง	1	2	3	4	5
13. ฉันสามารถขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นได้เมื่อฉันพยายามเปลี่ยนแปลงตนเอง	1	2	3	4	5
14. ฉันแสวงหาความช่วยเหลือได้อย่างเต็มที่เพื่อการพัฒนาตนเอง	1	2	3	4	5

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	ไม่จริง เลย 1	ค่อนข้าง ไม่จริง 2	ไม่ แน่ใจ 3	ค่อนข้าง จริง 4	จริง ที่สุด 5
15. คนรอบข้างสนับสนุนฉันเสมอเมื่อฉันต้องการพัฒนาตนเอง	1	2	3	4	5
16. ฉันไม่มีแหล่งสนับสนุนใด ๆ ที่จะช่วยในการพัฒนาตนเอง	1	2	3	4	5
17. ฉันมั่นใจเมื่อมีคนให้การช่วยเหลือถึงแม้ว่าจะช่วยให้ฉันได้เปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองก็ตาม	1	2	3	4	5
18. ฉันไม่จำเป็นต้องร้องขอความช่วยเหลือจากใครเพื่อช่วยให้ฉันสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองได้	1	2	3	4	5
19. ฉันใช้ทุกโอกาสที่เข้ามาเพื่อการพัฒนาตนเอง	1	2	3	4	5
20. ฉันพยายามจะพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ	1	2	3	4	5
21. เมื่อมีสิ่งที่ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงฉันจะลงมือทำโดยไม่ลังเล	1	2	3	4	5
22. ฉันคิดว่าการพัฒนาตนเองเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เราไม่จำเป็นต้องลงมือทำอะไร	1	2	3	4	5
23. ฉันล้มเลิกบ่อย ๆ เมื่อเจออุปสรรคในการพัฒนาตน	1	2	3	4	5

ตอนที่ 4 ภาวะผู้นำในตนเอง

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุดโดยใช้เครื่องหมาย X บนตัวเลขในส่วนที่ให้เลือกในแต่ละข้อเพียงตัวเลือกเดียว โปรดตอบให้ตรงกับตัวท่าน หรือความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดยไม่ต้องคำนึงว่าบุคคลส่วนใหญ่ควรจะตอบอะไร และกรุณาทำให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	ไม่จริง เลย 1	ค่อนข้าง ไม่จริง 2	ไม่ แน่ใจ 3	ค่อนข้าง จริง 4	จริง ที่สุด 5
1. ฉันมีประเด็นในการติดตามการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของ ตนว่าทำได้เพียงใด	1	2	3	4	5
2. ฉันตั้งใจเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อไปให้ถึงเป้าหมายเฉพาะที่ฉันวางไว้	1	2	3	4	5
3. ฉันไม่จำเป็นต้องให้ข้อมูลตอบกลับตนเองเพื่อการแก้ไขพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ไม่เหมาะสม	1	2	3	4	5
4. ฉันมองเห็นภาพความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของตนเองก่อนที่จะลงมือทำ	1	2	3	4	5
5. ฉันวาดภาพตนเองประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียน	1	2	3	4	5
6. ฉันค้นหาบรรยายการภาคเรียนใหม่ ๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	1	2	3	4	5
7. กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทำให้ฉันรู้ว่าตนเองไม่มีความสามารถเพียงพอ	1	2	3	4	5
8. บางครั้งฉันพุดทบทวนกับตัวเอง เมื่อพบกับสถานการณ์การทำงานที่ยากลำบาก	1	2	3	4	5
9. เมื่อฉันเจอสถานการณ์ที่เป็นปัญหาฉันมักจะประเมินตนเองว่ามีความเชื่อที่ไม่ถูกต้องหรือไม่	1	2	3	4	5
10. ฉันรับรู้ว่าคุณเองไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะประสบผลสำเร็จในการเรียน	1	2	3	4	5

ตอนที่ 5 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุดโดยใช้เครื่องหมาย X บนตัวเลขในส่วนที่ให้เลือกในแต่ละข้อเพียงตัวเลือกเดียว โปรดตอบให้ตรงกับตัวท่าน หรือความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดยไม่ต้องคำนึงว่าบุคคลส่วนใหญ่ควรจะตอบอะไร และกรุณาทำให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	ไม่จริง เลย 1	ค่อนข้าง ไม่จริง 2	ไม่ แน่ใจ 3	ค่อนข้าง จริง 4	จริง ที่สุด 5
1. ห้องสมุดมีหนังสือที่หลากหลายตรงกับความต้องการของฉันในการค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	1	2	3	4	5
2. ฉันสามารถค้นหาหนังสือ หรือเอกสารได้ง่ายจากแหล่งเรียนรู้รอบตัว	1	2	3	4	5
3. ห้องสมุดมีหนังสือหรือสื่อเกี่ยวกับภาษาอังกฤษที่ฉันสนใจและต้องการเรียนรู้อย่างเพียงพอ	1	2	3	4	5
4. แหล่งเรียนรู้รอบตัวมีสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	1	2	3	4	5
5. บริเวณที่ฉันใช้อ่านหนังสือมีบรรยากาศที่เหมาะสมในการเรียนรู้	1	2	3	4	5
6. ภายนอกห้องเรียนมีสื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอีกมากมาย	1	2	3	4	5
7. เพื่อนของฉันสอนให้ฉันใช้เทคนิคในการสืบค้นข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	1	2	3	4	5
8. เพื่อนของฉันพร้อมช่วยเหลือเสมอเมื่อฉันมีปัญหาในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	1	2	3	4	5
9. ครอบครัวของฉันไม่เข้าใจในความต้องการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มเติมของฉัน	1	2	3	4	5
10. เพื่อนในกลุ่มและฉันมีความสนใจเรียนรู้ภาษาอังกฤษคล้ายกัน	1	2	3	4	5

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	ไม่จริง เลย 1	ค่อนข้าง ไม่จริง 2	ไม่ แน่ใจ 3	ค่อนข้าง จริง 4	จริง ที่สุด 5
11. เพื่อนเห็นด้วยที่ฉันมีความสนใจในการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ	1	2	3	4	5
12. ฉันอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ไม่สนใจการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ	1	2	3	4	5
13. เพื่อนในกลุ่มใช้เวลาว่างในการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งกระตุ้น ความสนใจของฉันได้เป็นอย่างดี	1	2	3	4	5

ตอนที่ 6 แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุดโดยใช้เครื่องหมาย X บนตัวเลขในส่วนที่ให้เลือกในแต่ละข้อเพียงตัวเลือกเดียว โปรดตอบให้ตรงกับตัวท่าน หรือความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดยไม่ต้องคำนึงว่าบุคคลส่วนใหญ่ควรจะตอบอะไร และกรุณาทำให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	ไม่จริง เลย 1	ค่อนข้าง ไม่จริง 2	ไม่ แน่ใจ 3	ค่อนข้าง จริง 4	จริง ที่สุด 5
1. ฉันชอบศึกษาสิ่งแปลกใหม่ที่ฉันไม่เคย ในการเรียนรู้เคยเจอ	1	2	3	4	5
2. ฉันไม่ต้องการที่จะเรียนรู้ หรือค้นหาอะไร เพิ่มเติม เพราะคิดว่ามีความรู้มากเพียงพอแล้ว	1	2	3	4	5
3. ฉันต้องการค้นหาความรู้ใหม่ที่แตกต่าง จากความรู้เดิมตลอดเวลา	1	2	3	4	5
4. ฉันกระหายใคร่รู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่พบเห็น เป็นอย่างมาก	1	2	3	4	5
5. ฉันต้องการเรียนรู้สิ่งที่ยาก ๆ มากกว่าเรียนรู้ สิ่งง่าย ๆ แม้ว่าจะสามารถทำได้	1	2	3	4	5
6. ฉันรู้สึกตื่นเต้นทุกครั้งที่ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่ตนเองสนใจ	1	2	3	4	5
7. ฉันรู้สึกมีความสุขและมีกำลังใจ จากการตั้งใจเรียนรู้ของฉัน	1	2	3	4	5
8. ฉันรู้สึกสนุกที่ได้เรียนรู้เรื่องราวตื่นเต้นต่าง ๆ อย่างใจจดใจจ่อ	1	2	3	4	5
9. ฉันชอบเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่น่าสนใจ แม้เป็นเรื่องที่ฉันไม่เคยรู้มาก่อน	1	2	3	4	5
10. ฉันต้องการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่ทำให้ฉันเพลิดเพลิน	1	2	3	4	5
11. ฉันพอใจที่ได้เรียนรู้สิ่งที่ตนเองสนใจ เป็นเวลานาน ๆ โดยไม่เบื่อ	1	2	3	4	5

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	ไม่จริง เลย 1	ค่อนข้าง ไม่จริง 2	ไม่ แน่ใจ 3	ค่อนข้าง จริง 4	จริง ที่สุด 5
12. แม้ว่ากิจกรรมในการเรียนรู้จะน่าสนใจมาก เพียงใด ก็ไม่ทำให้ฉันปรารถนาที่จะเรียนรู้ เพิ่มเติม	1	2	3	4	5
13. ฉันชอบจัดการเรื่องต่าง ๆ ในการเรียนรู้ ด้วยตนเอง	1	2	3	4	5
14. ฉันรักที่จะรับผิดชอบเรื่องต่าง ๆ ในการเรียนรู้ ด้วยตนเองมากกว่าฟังผู้อื่น	1	2	3	4	5
15. ฉันชอบฟังผู้อื่นในการดำเนินการ เรื่องต่าง ๆ ในการเรียนรู้	1	2	3	4	5
16. ความต้องการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของฉัน เป็นไปตามคำสั่งของคนอื่นเท่านั้น	1	2	3	4	5
17. ฉันชอบทำสิ่งต่าง ๆ ในการเรียนรู้ตามคำสั่ง ของคนอื่นเท่านั้น	1	2	3	4	5
18. ฉันไม่ต้องการที่จะพัฒนาความสามารถ ในการเรียนรู้ของตนเอง	1	2	3	4	5
19. ฉันต้องการใช้ความสามารถของตน ในการเรียนรู้จนประสบความสำเร็จ	1	2	3	4	5
20. ฉันแสวงหากิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาความสามารถของฉัน	1	2	3	4	5
21. ฉันปรารถนาที่จะพัฒนาความสามารถ ในการเรียนรู้ของตนเองอยู่ตลอด	1	2	3	4	5
22. ฉันปรารถนาที่จะปรับปรุงความสามารถ ในการเรียนรู้ของตนเองให้ดียิ่งขึ้น	1	2	3	4	5
23. ฉันมุ่งมั่นที่จะจัดการการเรียนรู้ของตนเอง ได้สำเร็จตามต้องการ	1	2	3	4	5
24. ฉันไม่คาดหวังความสำเร็จใดจากการจัดการ เรียนรู้ของตนเอง	1	2	3	4	5
25. ฉันใช้พลังของตนเองเพื่อผลักดันการเรียนรู้ จนถึงเส้นชัยที่วางไว้ได้	1	2	3	4	5

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของท่าน				
	ไม่จริง เลย 1	ค่อนข้าง ไม่จริง 2	ไม่ แน่ใจ 3	ค่อนข้าง จริง 4	จริง ที่สุด 5
26. ฉันมุ่งมั่นในการเรียนรู้เพราะความปรารถนา ของตนมากกว่าความคาดหวังที่จะได้รับ คำยกย่องหรือการได้รับคะแนน	1	2	3	4	5
27. ฉันเชื่อว่าตนเองไม่ได้มุ่งมั่นเรียนรู้อะไร จนสำเร็จได้	1	2	3	4	5

ภาคผนวก ค

รายละเอียดการวิเคราะห์ข้อคำถาม

ตาราง 24 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบ
วัดพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการนำเสนอ

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	ค่าอำนาจจำแนก
1	1.0	.726
2	0.6	.626
3	0.6	.507
4	0.6	.742
5	0.6	.636
6	1.0	.360
7	0.6	.775
8	0.8	.446
9	1.0	.471
10	0.6	.772
11	1.0	.584
12	0.6	.417
13	1.0	.455
14	1.0	.310
15	0.8	.818
16	1.0	.518
17	1.0	.657
18	0.8	.698
19	0.6	.679
20	0.6	.856
21	0.6	.701
22	0.6	.787
23	1.0	.629
24	0.6	.469
25	1.0	.517

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	ค่าอำนาจจำแนก
26	0.8	.564
27	0.8	.682
28	1.0	.767
ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .945		

ตาราง 25 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบ
วัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามแห่งตน

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	ค่าอำนาจจำแนก
1	1.0	.704
2	1.0	.709
3	0.6	.704
4	0.6	.530
5	1.0	.565
6	1.0	.503
7	1.0	.439
8	1.0	.608
9	0.8	.646
10	1.0	.641
11	1.0	.510
12	0.6	.787
13	1.0	.438
14	0.8	.580
15	1.0	.565
16	1.0	.607
17	1.0	.639
18	0.8	.516
19	0.8	.406
20	1.0	.679
21	1.0	.723
22	0.8	.338
23	1.0	.728
ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .927		

ตาราง 26 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบ
วัดภาวะผู้นำในตนเอง

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.8	.722
2	1.0	.551
3	1.0	.419
4	0.6	.600
5	0.8	.459
6	0.8	.414
7	0.8	.377
8	0.8	.452
9	1.0	.620
10	0.8	.622
ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .827		

ตาราง 27 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบ
วัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

ข้อที่		ค่าอำนาจจำแนก
ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	ค่าอำนาจจำแนก
1	1.0	.274
2	1.0	.584
3	1.0	.337
4	1.0	.492
5	0.6	.594
6	0.6	.472
7	0.6	.667
8	1.0	.291
9	0.6	.264
10	1.0	.557
11	0.6	.598
12	0.6	.404
13	0.6	.346
ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ		.816

ตาราง 28 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	ค่าอำนาจจำแนก
1	1.0	.668
2	0.6	.716
3	0.6	.517
4	1.0	.692
5	1.0	.448
6	1.0	.597
7	1.0	.471
8	0.6	.485
9	0.6	.505
10	1.0	.463
11	1.0	.632
12	0.8	.496
13	1.0	.381
14	1.0	.663
15	0.8	.375
16	0.8	.556
17	0.6	.546
18	1.0	.531
19	1.0	.756
20	0.6	.658
21	0.8	.650
22	0.6	.588
23	0.8	.438
24	0.8	.778
25	1.0	.645

ตาราง 28 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	ค่าอำนาจจำแนก
26	1.0	.300
27	0.8	.407
ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .920		

ประวัติผู้เขียน

ឯក-សក្ក

พิจาามณฺญํ บุญฺญสิทฺธิ

วัน เดือน ปี เกิด

7 สิงหาคม 2529

สถานที่เกิด

สงขลา

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2548

มัธยมศึกษาปีที่ 6

จากโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2552

วิทยาศาสตร์บัณฑิต (จิตวิทยา) (เกียรตินิยมอันดับ2)

จากคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2555

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการปรึกษา)

จาก คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2562

ปรัชญาคุณฐิบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)

จากสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ